

PAMÁTKOVÁ PÉČE VE STŘEDOČESKÉM KRAJI

NÁRODNÍ
PAMÁTKOVÝ
ÚSTAV

ÚZEMNÍ ODBORNÉ PRACOVISŤE
STŘEDNÍCH ČECH V PRAZE

2024

PAMÁTKOVÁ PÉČE VE STŘEDOČESKÉM KRAJI 2024

Obsah

- Slovo úvodem
1
- Náplň činnosti NPÚ ÚOP SČ
2
- Organizační schéma NPÚ ÚOP SČ
2
- Kancelář ředitele
4-6
- Oddělení ekonomiky a provozu
7
- Odbor evidence, dokumentace a informačních systémů
8-43
- Odbor péče o památkový fond
44-106
- Oddělení archeologie
107-108
- Institucionální výzkumné úkoly
109
- Odborná publikační a přednášková činnost pracovníků NPÚ ÚOP SČ v roce 2024
110-111
- Účast pracovníků NPÚ ÚOP SČ v komisích, vědeckých, redakčních a dalších radách
112

Titulní strana: Kolín (správní obvod ORP Kolín), Karlovo náměstí, radnice čp. 77, pohled na uliční fasádu po obnově (foto D. Havlíková).

SLOVO ÚVODEM

Vážení čtenáři,

opět se vám dostává do rukou faktická kronika památkové péče středních Čech, po léta známá jako Ročenka – příloha periodika Památky středních Čech. Od roku 2024 však dostala nový název – „**Památková péče ve Středočeském kraji**“. Její obsah a kvalita se však nezměnila a nadále je určena především pro odbornou veřejnost, pracovníky výkonných orgánů památkové péče, majitele památek. I když je vydána pouze v elektronické podobě, bude vždy zdrojem cenných informací o památkové péči v kraji, tak jak je tomu již od roku 1997.

Rok 2024 byl poněkud poznamenán mou dlouhodobou zdravotní indispozicí, nicméně řízení pracoviště se velmi zdatně a úspěšně ujala zástupkyně a vedoucí odboru PPF vážená kolegyně Dorota Havlíková.

Činnost pracovníků našeho Územního odborného pracoviště se sice rámcově nemění, nicméně současně je každý rok jiná, rozmanitá, stejně jak různorodé jsou památky, jak různé jsou okolnosti jejich obnovy nebo třeba i lidé se kterými se setkáváme a jednáme. Dnes i denně byly plněny menší i větší úkoly, vyplývající z poslání a náplně organizace státní památkové péče. Byly splněny mimořádné a profilové úkoly zadané GR a MK.

Kancelář ředitele opět, kromě jiného, bezchybně zabezpečovala veškerý chod rozsáhlé spisové agendy. Již tradičně měla díky odborné kvalitě autorů, editorů i redakční práci vysokou úroveň ediční činnosti pracoviště. Za zásadní podpory z DKRVO, tak jako každoročně, byla vydána dvě čísla odborného periodika Památky středních Čech i časopisu Průzkumy památek.

Oddělení evidence nemovitých památek Odboru evidence a dokumentace vypracovalo a na MK ČR odeslalo 26 návrhů na prohlášení za kulturní památku, vylepšován byl Památkový katalog. Připomeňme například návrh Melicharovy vily v Brandýse nad Labem, nebo pozoruhodné „drobnosti“ – hasičské sirény v Břežanech II. Navržen byl navrácený unikátní renesanční ceremoniální štít z Konopiště. V oddělení evidence movitých památek pokračoval dlouhodobý a významný úkol – základní evidence mobiliárních fondů, kde se kromě jiného zkvalitňují odborné popisy. Na zámku Žleby pokračovala základní evidence historické knihovny. Pokračovala spolupráce v rámci Integrovaného systému ochrany movitých památek, podařilo se pomoci k návratu některých odcizených movitých památek. Oddělení průzkumů a dokumentace provedlo na tři desítky operativních průzkumů a dokumentace, nebo archivní rešerše s pozoruhodnými výsledky. Zmíňme například stavebně historický průzkum Starého zámku v Hořovicích, na kterém se také podílel náš emeritní kolega A. Schubert, nebo pozoruhodný objev úseku gotické fasády na budově arciděkanství v Kutné Hoře. S oddělením průzkumů a dokumentace v mnohém spolupracovalo oddělení archeologie.

Zpráva o činnosti Odboru péče o památkový fond, propojená s faktickými výsledky péče o památky v kraji, tvoří jako každoročně největší část publikace. Přináší informace o práci oddělení památkových garantů, specialistů a restaurování v jednotlivých správních obvodech kraje. Za řadou stručných informací o obnově kulturních památek, zásazích na nemovitostech v plošně chráněných územích a restaurováním se ukrývá mnoho jednání s vlastníky, projektanty, řemeslníky a restaurátory, vypracování písemných vyjádření a často náročný výkon odborného památkového dohledu při realizaci. Množství informací o více nebo méně opravených nebo obnovených stavbách, jejich konstrukcích, fasádách, střeších, interiérech, restaurovaných uměleckých dělech a děl výtvarného umění nalezne čtenář v této publikaci. Jsou dokumentovány řadou fotografií.

Pouze pro ilustraci zmíním některé významné nebo zajímavé akce. Pokračovaly víceleté akce zmíněné již v roce 2023. Zkolaudován byl klášter karmelitek v Drastech. Velmi významným počinem bylo dokončení iluzivního malovaného průčelí oranžerie v Dobříši, obnovy fasády zámku v Komorním Hrádku, části konventu ve Svaté Dobrotivě, nebo restaurování západní průčelí kostela sv. Štěpána v Kouřimí. Z drobných staveb lze zmínit třeba obnovený gloriol ve Všenorech, nebo boží muka ve Svojetíně. Z dílčích zajímavých částí větších areálů připomeňme třeba obnovu sladovny v Žehušicích, nebo rekonstrukci unikátní spojovací chodby v Ratměřicích. Úspěšná obnova průčelí radnice v Kolíně pokračovala restaurováním výzdoby. Znovu obnoven a zpřístupněn byl rodný dům Antonína Dvořáka v Nelahozevsi, obnoven kostel v Byšicích, kaple v areálu zámku v Hradištku. Svým způsobem mimořádnou akcí byla rekonstrukce zcela zaniklého architektonického členění bývalé soudní budovy v Mnichově Hradišti. Příkladem z oblasti lidové architektury může být obnova roubeného domu čp. 25 v Dobřeni, nebo tančírna ve Střezivojicích, z technických památek pak akvadukt v areálu Příbylovy vily ve Slaném, nebo mostu v Březnici. Z historických zahrad a parků připomeňme rekonstrukci parku s vodními prvky a altánky u Horního zámku v Panenských Břežanech, nebo třeba obnovu štěpnice v areálu kláštera Hájek. Pokračuje rozsáhlé restaurování odkryté malované výzdoby zámku v Kácově, dokončeno bylo restaurování unikátních gotických maleb v kostele ve Vysoké, nebo restaurování sochy sv. Prokopa nad studánkou v Chotouni. Uvedený velmi stručný výčet nemůže snížit význam dlouhé řady větších nebo menších akcí obnovy a restaurování památek i významnějších domů v plošně chráněných územích, za kterými je vidět práce památkáře a zejména zájem a úsilí jejich majitelů nebo správců.

V rámci odboru PPF je kontinuálně zajišťován monitoring památky světového dědictví – Kutné Hory, průběžně aktualizován seznam ohrožených památek v kraji, nebo organizována soutěž o „Cenu regenerace“. Oddělení archeologie provedlo několik záchranných výzkumů včetně dalšího výzkumu v Sázavě. Stále rozsáhlá je agenda vyjádření k liniovým stavbám. Jako každý rok nechybí informace o alokaci finančních příspěvků z Programů Ministerstva kultury. Komise našeho ÚOP doporučila zařazení řady akcí obnovy do Havarijního programu a Programu regenerace VPR, VPZ A KPZ i Programu restaurování. Naše pracoviště se v roce 2024 zapojilo do čtyř výzkumných úkolů nové etapy DKRVO a pokračovala práce na dvojici úkolů v rámci NAKI III. Plynulý ekonomický a personální chod pracoviště byl výsledkem důkladné a zodpovědné práce pracovníků oddělení ekonomiky a provozu, bez které bychom se neobešli. V roce 2024 pokračovala další dílčí údržba v interiéru našich budov.

Rok 2024 byl i posledním rokem mého působení na pozici ředitele našeho pracoviště. Nezbyvá, než mé nástupkyni popřát hodně sil i optimismu a úspěchů a všem mým kolegyním a kolegům za společnou mnohaletou práci poděkovat.

Jan Žižka
ředitel

NÁPLŇ ČINNOSTI NÁRODNÍHO PAMÁTKOVÉHO ÚSTAVU, ÚZEMNÍHO ODBORNÉHO PRACOVIŠTĚ STŘEDNÍCH ČECH V PRAZE

Územní odborné pracoviště středních Čech sídlí v Praze a je krajským pracovištěm Národního památkového ústavu s územní působností ve Středočeském kraji. Hlavním posláním pracoviště je ochrana a zachování památkového fondu na příslušném území, které zahrnuje správní obvody obcí *Benešov, Beroun, Brandýs nad Labem–Stará Boleslav, Čáslav, Černošice, Český Brod, Dobříš, Hořovice, Kladno, Kolín, Kralupy nad Vltavou, Kutná Hora, Lysá nad Labem, Mělník, Mladá Boleslav, Mnichovo Hradiště, Neratovice, Nymburk, Poděbrady, Příbram, Rakovník, Říčany, Sedlčany, Slaný, Vlašim, Votice*. Činnost NPÚ ÚOP SC je vymezena platným Statutem Národního památkového ústavu a také Hlavním organizačním řádem Národního památkového ústavu.

Zabýváme se veškerou agendou související s obnovou kulturních památek a nemovitostí v plošně chráněných územích ve smyslu památkového zákona, poznáváním, dokumentací a prezentací památkového fondu na území kraje, tedy jak jednotlivých památek, tak i památkových rezervací a zón včetně metodického vedení pro jeho zachování, údržbu a obnovu. Při obnově kulturních památek zajišťujeme odborný památkový dohled a provádění operativní dokumentace a průzkumů.

Jako odborná organizace památkové péče zpracováváme odborná vyjádření pro rozhodnutí úřadů, poskytujeme konzultace vlastníkům a uživatelům, zajišťujeme dokumentaci a evidenci kulturních památek a zpracováváme návrhy na prohlášení věcí za kulturní památku. Archeologické oddělení doplňuje a reviduje seznam archeologických nemovitých památek a provádí některé záchranné archeologické výzkumy.

Spravujeme dokumentační sbírky plánů, průzkumů, restaurátorských zpráv, fotografií a dalších odborných podkladů k poznání kulturního dědictví. Vedeme odbor knihovnu a archiv. Vydáváme odborná periodika Památky středních Čech, Průzkumy památek i další odborné publikace, příležitostně

pořádáme přednášky, konference a podílíme se na přípravě tematických výstav. Odborní pracovníci jsou také významně zapojeni do vědecké činnosti NPÚ.

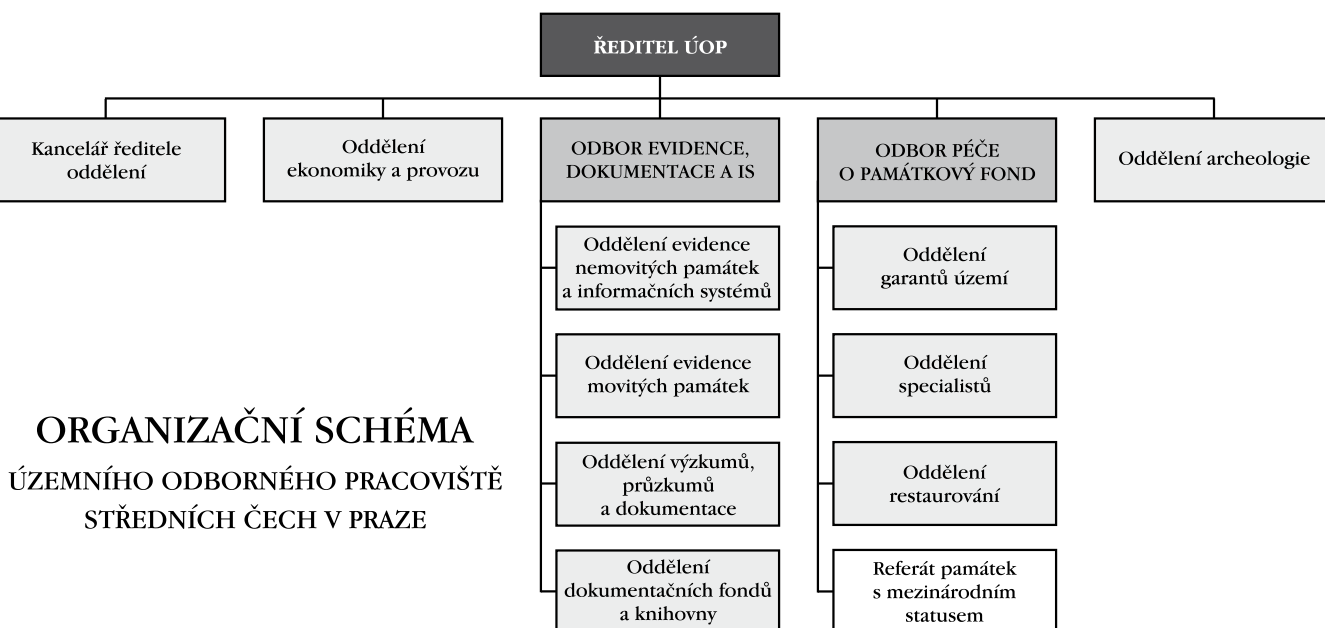
Naši pracovníci se specializují na různé oblasti památkové péče, v nichž vám nabízejí svou pomoc:

- městská architektura a urbanismus
- hrady, zámky a tvrze
- městská opevnění
- sakrální stavby
- vesnické stavitelství včetně hospodářských dvorů
- moderní architektura
- technické památky
- restaurování uměleckých a umělecko-řemeslných děl
- památky zahradního umění
- zeleň v prostředí kulturních památek a památkových území
- archeologie
- mobiliární fondy
- evidence a informace o památkovém fondu
- operativní průzkum a dokumentace (OPD) a stavebně-historický průzkum (SHP)

Sídlo pracoviště

Územní odborné pracoviště sídlí v Praze 3 na Žižkově, v Sabinově ulici v domě čp. 373/5. Přední pavlačový dům byl postavený v 70. letech 19. století, zadní dům je z roku 1903. Objekt byl pro pracoviště zakoupen v roce 1994, postupně se opravuje podle finančních možností NPÚ, nutností se stala oprava dvorní fasády spolu s okny, která se plánuje v příštích letech.

Přední dům sdílíme s Územní památkovou správou i po jejím přesídlení do Ústí nad Labem v roce 2024.

Tým památkářů z Územního odborného pracoviště středních Čech v roce 2024.

Památkový fond Středočeského kraje

Středočeský kraj oplývá bohatou a rozmanitou škálou kulturních, přírodních i technických památek. V památkovém fondu jsou zastoupeny všechny typy památek, od archeologických nalezišť až po stavby moderní architektury, šlechtická sídla – hrady, zámky, tvrze i hradní zříceniny a sakrální stavby včetně několika klášterů.

Na území středních Čech se kromě nemovitých národních kulturních památek (například hrad Karlštejn, hrad Pirkštejn, benediktinský klášter ve Svatém Janu pod Skalou, kostel sv. Bartoloměje v Kolíně, Slavníkovská Libice a další) nachází rovněž 14 z více než sta zpřístupněných objektů spravovaných Národním památkovým ústavem (státní hrady Karlštejn, Křivoklát, Točnick a Žebrák, Krakovec, zámky Březnice, Hořovice, Konopiště, Mnichovo Hradiště, Mníšek pod Brdy, Veltrusy, Žleby, bývalý klášter Sázava a Hamousův statek ve Zbečně, které spravuje Územní památková správa v Ústí nad Labem).

Mimořádnou hojnost cenných památek představují středočeská města, z nichž Kutná Hora a Kolín jsou městskými pa-

mátkovými rezervacemi a 34 historických městských center je chráněno jako městské památkové zóny. Zámek s rozsáhlým parkem v Průhonicích a historické jádro města Kutná Hora s chrámem sv. Barbory a katedrálou Nanebevzetí Panny Marie v Sedlci jsou již od 90. let zapsány do Seznamu světového dědictví UNESCO.

Kulturní bohatství Středočeského kraje doplňuje i pestrá skladba památek lidové architektury, nejvíce koncentrovaná v severní části území. Z hlediska ochrany vesnických sídelních celků jsou střední Čechy se svými 9 vesnickými památkovými rezervacemi na druhém místě v rámci celé České republiky. V kraji je vyhlášeno i 26 vesnických památkových zón. Po kraji je rozeseto také množství drobných kulturních památek. Opmenout nelze ani památky industriální, z nichž nejhodnotnější jsou soustředěny převážně na Kladensku a Příbramsku.

Kromě velkého množství průběžně obnovovaných památek probíhá také monitoring a dokumentace těch ohrožených. Jedná se o celé spektrum památkových objektů od městských a vesnických domů až po zámky a hradní zříceniny.

KANCELÁŘ ŘEDITELE

Kancelář ředitele se starala o administrativní podporu řediteli, částečně i vedoucím odborů (sekretariát ředitele a podatelna). Důležitou součástí agendy oddělení je prezentace oboru, vztahy k veřejnosti a ediční činnost pracoviště.

V roce 2024 nám bylo z oddělení odebráno jedno systemizované místo s polovičním úvazkem k 31. 12. 2023. Za mnohaletou práci kolegyni Mgr. Ditě Roubíčkové děkujeme. Agendu, která byla v tomto úvazku, jsme museli rozdělit mezi asistentku ředitele (distribuce publikací) a redaktorku (PR).

Patrimonium pro futuro

Jedenáctý ročník ceny NPÚ Patrimonium pro futuro ocenil nejlepší počiny v památkové péči za uplynulý rok. Ceny putovaly těm, kterým není osud památek lhostejný a kteří péči o ně věnují svůj čas, vůli a odhodlání. Předání cen proběhlo na Nové scéně Národního divadla 15. listopadu a i tentokrát mohli diváci slavnostní předávání sledovat v přímém přenosu na ČT art. Mezi nejužší výběr se dostaly i dvě památky nominované středočeským pracovištěm:

Kolín, areál bartolomějského náměstí po obnově (foto D. Havlíková).

Kolín, chrám sv. Bartoloměje, presbytář po obnově (foto D. Havlíková).

a

Kolín, chrám sv. Bartoloměje, nová mříž u vstupu do lodi chrámu (foto D. Havlíková).

b

Kolín: a – parkán před obnovou, b – parkán po obnově (foto D. Havlíková).

a

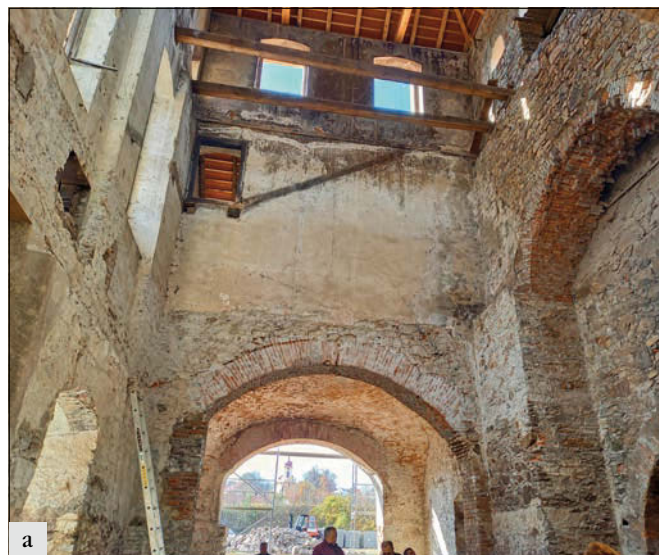

b

Jince (okres Příbram), hut Barbora: a – původní stav (2020), b – stav po obnově (2024, foto O. Hrdlička).

V kategorii *Obnova památky* byl nominován areál *Bartholomějského návrší a chrámu sv. Bartoloměje*: Děkaný chrám sv. Bartoloměje patří k nejcennějším památkám církevní architektury u nás. Od ničivého požáru v roce 1796 byl areál postupně opravován, druhá polovina 20. století ale tyto snahy přerušila. Objekty vykazovaly defekty a areál přestal být, s výjimkou kostela, přístupný veřejnosti. Obnova proběhla ve dvou akcích s využitím dotací IROP: nejprve dům čp. 24, zvonice, kostnice a přilehlé hradby v letech 2018–2020 a poté obnova parkánu a hradby z městských prostředků. Na ni navázala obnova chrámu dle žádosti Římskokatolické farnosti Kolín. Průběh prací si vyžádal několik záchranných archeologických výzkumů, které mimo jiné potvrdily nález předchůdce dnešního kostela. Obnova kostela obnášela běžné stavební opravy, restaurování torz figurálních nástěnných maleb či obnovu Kokovské kaple, kde byl odkryt zbytek raně gotického portálu a na klenbě byly restaurovány barokní omítky. Dále bylo restaurováno velké množství mobiliáře, například reliéfy zastavení křížové cesty od Františka Bílka a obraz Umučení sv. Bartoloměje od Petra Brandla. Obnova všech objektů probíhala několik let v úzké spolupráci vlastníků – města Kolín a Římskokatolické farnosti Kolín – s NPÚ a vedla k záchraně a rehabilitaci nesporných architektonických a památkových hodnot. Byla ukončena v roce 2023 osazením a zprovozněním varhan v chrámu sv. Bartoloměje.

V kategorii *Záchrana památky* se mezi nominanty dostala *železářská hut Barbora v Jincích* (viz O. Hrdlička, *Hut Barbora v Jincích*, *Památky středních Čech 2/2024*, s. 75–86).

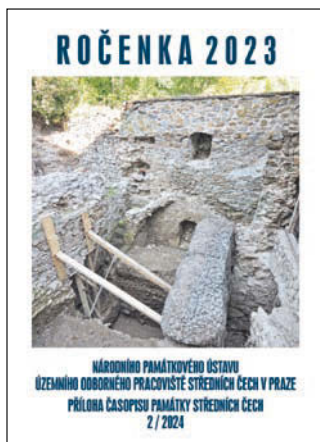
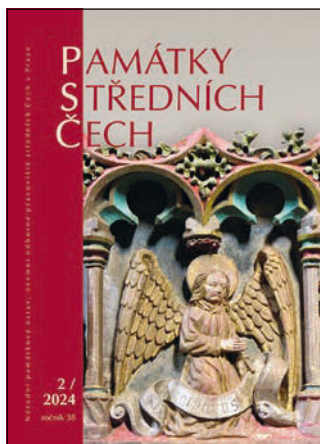
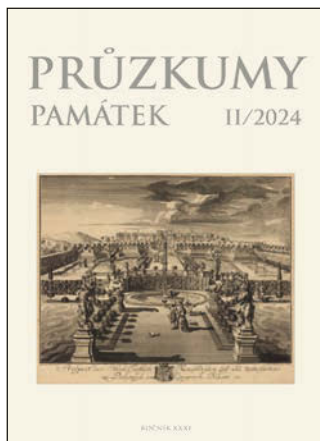
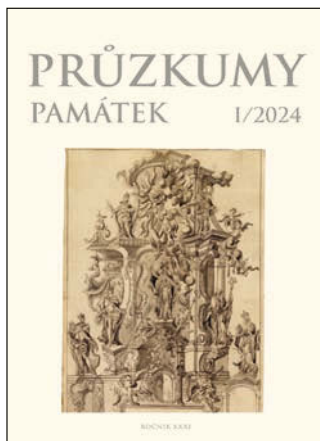
a

b

Jince (okres Příbram), hut Barbora, interiér zavázeční pece: a – původní stav (2021), b – stav po obnově (2024, foto O. Hrdlička)

Zchátralý objekt se podařilo obnovit do takřka původního stavu a zpřístupnit veřejnosti. Současně bylo huti dáno kulturně-společenské využití. Expozice zaměřená na podbrdské hutnictví prezentuje významné etapy výroby železa v českých zemích v autentickém prostředí. Prezentaci výrobního procesu zatraktivnilo zpřístupnění zavázeční věže a sazebny, kde probíhal vsyp rudy s dřevěným uhlím a vápnem do šachty pece, která je viditelná přes instalované sklo.

Publikace vydané ÚOP středních Čech v roce 2024

Periodika

Průzkumy památek, 30. ročník, 2 čísla

V roce 2024 vyšel již 31. ročník. Průzkumy památek jsou víceoborový odborný recenzovaný neimpaktovaný časopis s celorepublikovou působností. Je nepřetržitě vydáván od roku 1994 a prezentuje výsledky odborné dokumentace, průzkumů a výzkumů památkového fondu České republiky s přesahy do mezinárodních souvislostí včetně výsledků institucionálních výzkumů.

Památky středních Čech, 37. ročník, 2 čísla

Časopis je recenzovaným neimpaktovaným periodikem (www.pamatkysc.cz). V roce 2024 změnil časopis grafickou

Ministr kultury Martin Baxa na veletrhu Svět knihy Praha 2024 u stánku NPÚ (foto L. Hytha).

podobu, byl vybrán nový layout obálky a s tím související úpravy vnitřních stran. Zaměření a obsah periodika se nezměnil. Obsahem článků jsou výsledky průzkumů celého druhového spektra památek a tematicky rozsáhlá činnost v oblasti praktické památkové péče. Oblast, kterou časopis sleduje, jsou střední Čechy a území tzv. Velké Prahy.

Obě periodika vydaná v roce 2024 byly finančně podpořena z úkolů DKRVO Presentace výsledků výzkumu a vývoje NPÚ a podpurná vědecká činnost pro výzkumné a vývojové pracovníky NPÚ – podpora.

Ročenka 2023, příloha časopisu Památky středních Čech

Naposledy se připravila Ročenka jako příloha časopisu Památky středních Čech, která dokumentuje činnost středočeského ÚOP za uplynulý rok 2023 a je cenná i svou bohatou obrazovou dokumentací. Byla vydána v PDF formě a je dostupná na webech https://pamatkysc.cz/artkey/inf-990000-0800_Priloha-casopisu.php a <https://www.npu.cz/cs/uop-stredni-cechy/publikace-vydavane-nasim-pracovistem>. Na ni navazuje letos i v dalších letech samostatná prezentační publikace v PDF formě s názvem Památková péče ve Středočeském kraji.

Výroční zpráva NPÚ za rok 2023

Každoročně spolupracujeme na přípravě celoustavní Výroční zprávy NPÚ, kde je také věnováno několik stran prezentaci středočeského pracoviště. Dostupná PDF forma je na webu NPÚ: <https://www.npu.cz/vyrocnizpravy>.

Veletrh Svět knihy

Publikace vydané NPÚ měly úspěšnou prezentaci na knižním veletrhu Svět knihy 2024 na pražském Výstavišti. Středočeské publikace zaujaly také ministra kultury pana Martina Baxu.

*PhDr. Olga Klapetková, vedoucí oddělení
Hana Nesměřáková, Alena Kovaříková*

ODDĚLENÍ EKONOMIKY A PROVOZU

Oddělení zajišťuje pro zaměstnance ekonomickou a personální činnost, správu veškerého majetku, domovnictví, agendu spojenou s dopravou a pod metodickým vedením odboru informatiky generálního ředitelství NPÚ také informační technologie.

V roce 2024 činil průměrný evidenční přepočtený počet zaměstnanců středočeského ÚOP 49 lidí.

Oddělení ekonomiky a provozu v průběhu roku nadále pokračovalo ve snaze o efektivní a hospodárné vynakládání

finančních prostředků, zejména v souvislosti s nárůstem ceny energií a PHM.

V roce 2024 proběhly renovace sociálního zařízení, před-síně a kuchyňky v 1. patře zadní budovy, renovace podlahové krytiny a celková obnova navazující kanceláře, dále obnova dveřních zárubní a výměna dveřních křídel v 1. a 2. patře zadní budovy.

Luboš Havlovic

koordinační, projektový a programový pracovník

a

c

d

b

e

Sídlo ÚOP SČ, Sabinova 5, Praha 3, zadní trakt sídla ÚOP SČ: a, b – obnova dveřních zárubní a výměna dveří v 1. a 2. patře; c – renovace podlahové krytiny kanceláře v 1. patře; d, e – renovace vstupního prostoru k této kanceláři s kuchyňkou a sociálním zařízením (foto L. Havlovic).

ODBOR EVIDENCE, DOKUMENTACE A INFORMAČNÍCH SYSTÉMŮ

Odbor evidence, dokumentace a informačních systémů (OEDIS) tvoří oddělení evidence nemovitých památek a informačních systémů, oddělení evidence movitých památek, oddělení výzkumů, průzkumů a dokumentace a oddělení dokumentačních fondů a knihovny. Toto poslední oddělení se dále dělí na archiv odborné dokumentace (restaurátorské zprávy, projekty, studie, zaměření, stavebně historické průzkumy, operativní průzkumy a dokumentace, archeologické výzkumy atp.), fototéku a knihovnu.

OEDIS tedy zahrnuje všechny činnosti NPÚ na území Středočeského kraje, které se týkají poznávání a dokumentování památkového fondu a tvorby ústředního seznamu památek a zároveň shromažďuje, ukládá a zpřístupňuje výsledky těchto činností. Vytváří tak předpoklady kvalitní působnosti ÚOP v ostatních segmentech odborné práce a pečuje o paměť oboru ve svěřeném regionu. Z toho přirozeně vyplývá významná účast odborných pracovníků odboru na vědecko-výzkumné činnosti územního pracoviště a její prezentaci.

*Mgr. Hana Prixová Dvorská
vedoucí odboru*

ODDĚLENÍ EVIDENCE NEMOVITÝCH PAMÁTEK A INFORMAČNÍCH SYSTÉMŮ (ONPIS)

Hlavním úkolem oddělení evidence nemovitých památek je vedení Ústředního seznamu nemovitých kulturních památek a evidence dalších, zákonem nechráněných objektů a urbanistických celků, které vykazují památkové hodnoty. K naplnění tohoto cíle je nutné provádění odborné dokumentace a průzkumy památek v terénu, studium odborné literatury a archivních materiálů. Následné zpracovávání získaných poznatků a jejich hodnocení a zpřístupnění odborné i laické veřejnosti je prováděno prostřednictvím dokumentačních sbírek ústavu i informačních systémů památkové péče. Agenda evidence památek nezahrnuje pouze průběžnou aktualizaci stávajících informací, ale také předkládání návrhů na prohlášení dalších hodnotných staveb podle § 3 zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, popřípadě také vyjádření ke zrušení prohlášení věci za kulturní památku podle § 8 téhož zákona. Jako poradní orgán ředitele NPÚ, ÚOP středních Čech, je pro tento účel zřízena mimo jiné i Regionální komise pro posuzování návrhů na prohlášení věcí za kulturní památku.

Kromě výše zmíněného poskytuje oddělení informace o kulturních památkách a rozsahu jejich ochrany a v souladu se zákonnými předpisy a interními metodickými pokyny zpracovává odborná vyjádření pro Ministerstvo kultury České republiky.

ONPIS také vede evidenci ohrožených a obnovených památek v Památkovém katalogu, spravuje práva digitální fototéky ÚOP a zálohování digitálních nosičů z dokumentačního fondu archivu ÚOP SČ.

Profilovým úkolem pro rok 2024 byla kontrola a revize právních aktů ochranných pásem. Z hlavních činností zmíníme dále revizi plošně chráněných území a kontrolu rozsahů kulturních památek. Podstatnou součástí činnosti ONPIS za rok 2024 bylo zpracování návrhů na prohlášení staveb za kulturní památky a odborná vyjádření k žádostem Ministerstva kultury. Agenda zahrnovala také vyjádření k dělení a scelování památkově chráněných pozemků a spolupráci s pracovišti Katastrálního úřadu pro Středočeský kraj a zpracování Územně analytických podkladů.

Vrdy (okres Kutná Hora), železobetonový obloukový most s táhly a spodní zavěšenou mostovkou přes Doubravku v obci Vrdy zřejmě z 20. let 20. století. Z každé strany jej uvozují dvojice hranolových pilířů s obdélnými poli. Most je ukázkou vybraných mostů, u kterého Středočeský kraj doporučuje konzultovat přípravu opravy mostu s NPÚ, ÚOPSC v Praze a zároveň k podání návrhu na prohlášení za kulturní památku (foto L. Bílá).

V roce 2024 proběhl z podnětu Středočeského kraje ojedinelý průzkum mostů na území středních Čech, který probíhal ve spolupráci NPÚ ÚOP SČ v Praze a pracovišti památkové péče ORP. Výsledkem bylo vytipování nejhodnotnějších mostů v majetku Středočeského kraje pro konzultace při budoucích opravách.

Z důležitých terénních průzkumů dále zmíníme průzkum dochovaných důlních památek v *Kladně* (ve spolupráci s Ing. Otakarem Hrdličkou) v rámci ÚAP, průzkum zděných objektů venkovského stavitelství z 19. století v okrese *Mělník* a vytipování staveb vhodných k prohlášení za kulturní památky (spolupráce s Mgr. Janou Berkovou) nebo průzkum vil a činžovních domů od architekta Františka Roitha, z nichž jmenujme např. *Lavičky u Bohostic* v okrese Příbram, kde projektoval velkolepé letní sídlo pro JUDr. Jaroslava Preisse.

Lavičky u Bohotic (okres Příbram), vila čp. 2, jižní průčelí, vnější lišty z americké borovice byly ve druhé polovině 20. století zakryty nevhodným obkladem. Vila je součástí velkolepého letního sídla, které si zde nechal postavit významný prvorepublikový bankéř a politik JUDr. Jaroslav Preiss v první polovině 30. let 20. století. Areál (hlavní vila, vila pro hosty, dům pro šoféra s garáží, hospodářský objekt, zahrada) byl postaven podle projektu známého architekta Františka Roitha, který na konci 20. let a ve 30. letech s Preissem spolupracoval rovněž na novostavbě Živnostenské banky v Praze Na Příkopěch (Národní banky ČR). Preiss v této oblasti postupně vlastnil enormně rozlehlé území (v roce 1942 byla úhrnná výměra cca 1663 ha 9954 m²). Soubor letních vil v Lavičkách v rámci takto rozsáhlého areálu je možné považovat za zcela unikátní v celé České republice. V projektech Roithových vilových staveb se toto letní sídlo zcela vymyká, a to svým pojetím jako moderní dřevostavba inspirovaná americkými obytnými domy (foto Š. Koukalová).

Z dalších dokumentací stojí za pozornost např. *Květnice*, pozůstatky hradu, zpřesnění evidence kulturní památky; *Viniče*, revize hranic vesnické památkové zóny; *Brnky*, zámek, průzkum areálu pro zpřesnění evidence kulturní památky; *Kostelec nad Černými lesy*, *Vondráčkova továrna*, podnět vlastníka k prohlášení za kulturní památku; *Stará Boleslav*, hřbitov, podnět k prohlášení za kulturní památku; *Kamenice-Ládví*, kaplička, podnět k prohlášení za kulturní památku; *Hasina*, usedlost při čp. 57, podnět k prohlášení za kulturní památku; *Velvary*, hřbitov a náhrobky.

Z dalších činností je nutné zdůraznit průběžné školení pracovníků památkové péče na ÚOP a městských úřadech pověřených obcí v používání IISPP NPÚ a Památkového katalogu, vedení evidence ohrožených a obnovených památek v Památkovém katalogu či správu digitální fototéky ÚOP.

Bohumila Králová z oddělení dokumentačních fondů a knihovny pokračovala v dokumentaci křížů a křížků v okrese Kolín, kterých bylo k roku 2024 prozkoumáno šedesát.

Nedílnou součástí oddělení je referát geografických a metainformačních systémů, který ve spolupráci s pracovníky evidence nemovitých památek zhotovuje digitalizované mapy kulturních památek a památkově chráněných území pro účely evidence; zároveň je zpřesňována jejich lokalizace a rozsah. Mapy jsou následně zveřejňovány prostřednictvím Geoportálu NPÚ a Památkového katalogu, kde dochází průběžně ke kontrole a aktualizaci seznamů parcel dotčených památkovou ochranou. Ve spolupráci s ENMP GnŘ NPÚ jsou údaje o ochranné parcel průběžně zasílány k zanesení příslušných kódů

ochrany do katastru nemovitostí. Kromě kontroly polohopisných záznamů stávajících památek podle metodiky z února 2023, jsou v referátu připravovány i mapové podklady pro návrhy na prohlášení nových kulturních památek a mapy pro odborné a publikační účely. Mapy jsou vytvářeny v GISovém programu ArcGIS ArcMap a ArcGIS Pro od společnosti ESRI. V roce 2024 bylo v rámci tzv. revize po parcelách vytvořeno a na centrální úložiště předáno zhruba 140 položek. Jednalo se o kulturní památky a území s plošnou památkovou ochranou. Do Metainformačního systému NPÚ bylo v tomto roce v rámci našeho pracoviště vloženo 1766 dokumentů, z toho 1667 fotografií. Pracovníci referátu zajišťovali také sdílení dat na úložištích NAS2 a NASE, užívaných v rámci ÚOP středních Čech v Praze.

V roce 2024 se evidenci nemovitých památek věnovala Mgr Alžběta Jankulíková (okresy Beroun, Rakovník, Nymburk, Praha-východ, Praha-západ, ORP Dobříš), Mgr Šárka Koukalová (okresy Kutná Hora, Benešov, ORP Příbram a Sedlčany), PhDr. Ivan Minář PhD. (okresy Mladá Boleslav, Mělník) a Mgr. Hana Prixová Dvorská (okresy Kladno, Kolín). Referát GIS zabezpečuje PhDr. Ivan Minář PhD. a Jiří Marounek. V oddělení pracovali v roce 2024 také PhDr. Vladimír Razím a Ilona Finstrová, kteří se věnují převážně vědecko-výzkumné činnosti. PhDr. Vladimír Razím se pracoval také na doplňujících OPD, a to jak ve Středočeském kraji, tak na vyžádání ostatních ÚOP a archeologických organizací v ostatních regionech (např. Český Šternberk, Nymburk, Kouřim, Točnick, Kadaň).

Ždánice (okres Kolín), kamenný kříž. Z průzkumu křížů a křížků v okrese Kolín uvádíme barokní pískovcový kříž ze žlutého pískovce v jádru vsi, který je již zachycen na 1. vojenském mapování z let 1764–1767. Na ozdobný podstavec se zaoblenou a konkávně projmutou částí navazuje hranolový pilíř s iónskou hlavicí, na jehož vrcholu je osazený kříž s trojlístě zakončenými břevny a s reliéfem Krista (foto H. Prixová Dvorská).

Návrhy na prohlášení věci za nemovitou kulturní památku

V roce 2024 Regionální komise pro posuzování návrhů na prohlášení věci za kulturní památku projednávala v šesti jednáních ve dnech 12. 2. (per rollam), 11. 3., 30. 5. (per rollam), 21. 10., 10. 12. (per rollam) a 19. 12. (per rollam) celkem 26 návrhů na prohlášení za kulturní památku.

Během roku bylo na Ministerstvo kultury odesláno za ONP 11 návrhů na prohlášení za kulturní památku a 1 návrh na rozšíření památkové ochrany.

<i>Beroun (okres Beroun)</i>	rozhledna na vrchu Děd (BJ)
<i>Brandýs nad Labem (okres Praha-východ)</i>	Melicharova vila čp. 370 (BJ)
<i>Čáslav (okres Kutná Hora)</i>	letní koupaliště (ŠK)
<i>Čáslav (okres Kutná Hora)</i>	železniční přechodová lávka nad kolejíštěm (ŠK)
<i>k. ú. Háje u Příbramě (okres Příbram)</i>	kříž s kamenem sv. Ivana (ŠK)
<i>Květnice (okres Praha-východ)</i>	silniční mostek (BJ)
<i>Kladno-Kročehlavy (okres Kladno)</i>	výpravní budova železniční stanice Kladno čp. 251 (IM)
<i>Liběchov (okres Mělník)</i>	Turnhalle čp. 142 (IM)
<i>Obděnice (okres Příbram)</i>	fara čp. 52 (oddělení výzkumů, průzkumů a dokumentace, JaVe)

Beroun (okres Beroun), rozhledna na vrchu Děd, celkový pohled od západu. Okrouhlá věž rozhledny z kamene a struskocementových cihel, vysoká přibližně 15 m, se nachází na mýtině uprostřed vzrostlého lesa na vrchu Děd. Fasádu z režného zdiva člení mírně předsazený kamenný sokl, hrotilé okenní a dveřní otvory s odstupněným hladkým ostěním a předstupující cimbuří, které vynáší pás slepých arkád s lomenými oblouky na konzolkách. K severovýchodnímu boku je přisazeno otevřené zděné schodiště pro vstup do patra. Na vyhlídkovou plošinu pak odtud vede vnitřní litinové vřetenové schodiště (v současnosti pro havarijní stav nepřístupné). Do přízemní místnosti s informačními tabulemi se vstupuje od jihu. Nade dveřmi je na fasádě osazena litinová pamětní deska (foto A. Jankulíková).

<i>Pečičky (okres Příbram)</i>	usedlost čp. 3 (ŠK)
<i>Sadská (okres Nymburk)</i>	brána při domě čp. 369 (BJ)
<i>Zduchovice (okres Příbram)</i>	pozemek základny sochy sv. Jana Nepomuckého (dopřehlášení za kulturní památku) (ŠK)

Brandýs nad Labem (okres Praha-východ), Melicharova vila čp. 370. Původně rodinná vila pro vynálezce a průmyslníka Františka Melichara byla postavena v letech 1900–1902 podle projektu architekta Václava Roštlapila v areálu Melicharovy továrny na secí stroje v jižní části Brandýsa nad Labem. Je příkladem kvalitně provedené historizující stavby se secesními detaily, postavené pro úspěšného továrníka v areálu jeho závodu. Vyniká ojedinělým množstvím dochovaných cenných uměleckořemeslných detailů a v porovnání s jinými vilovými stavbami z tohoto období také dobře dochovaným interiérem. Velká část hodnoty spočívá ve spojitosti s osobností Františka Melichara, která významně zasáhla do historie města. AJ

Beroun (okres Beroun), rozhledna na vrchu Děd. Byla postavena na vrcholové plošině vrchu Děd západně od Berouna v roce 1893 podle plánů místního stavitele Františka Dudy. Po Petřínské rozhledně se stala v pořadí druhou rozhlednou, o jejíž vznik se zasloužil Klub českých turistů. Stavba byla financována z veřejné sbírky a darů, materiálem přispěly místní průmyslové podniky. Rozhledna na Dědu reprezentuje typ romantických historizujících staveb, rozvíjený v souvislosti s rozmachem turistiky, který prozatím není mezi středočeskými kulturními památkami vůbec zastoupen. AJ

Čáslav (okres Kutná Hora) letní koupaliště. Pochází z let 1933–1934 podle projektu čáslavského stavitele Františka Červeného. Představuje kvalitní doklad kombinované zděné a dřevěné stavby sportovního typu ve stylu pozdní moderny, charakteristickém pro období mladé Československé republiky. Díky autentickému stavu dochování a architektonické kvalitě je stavba cennou součástí typologické a vývojové řady. ŠK

Liběchov (okres Mělník), Turnhalle čp. 142. Historizující objekt z roku 1892 byl postaven jako spolkový dům s tělocvičnou

Brandýs nad Labem (okres Praha-východ), Melicharova vila čp. 370, celkový pohled od západu. Patrová budova stojí na pozemku, který je pouze částí původní rozlehlé parkově upravené zahrady. Stavbě členitého půdorysu dominují štíty a věžička s jehlančovou střechou. Neorenesanční fasáda vily se secesními detaily se dochovala v pozoruhodně dobrém stavu, stejně jako řada interiérových prvků vysoké kvality (foto A. Jankulíková).

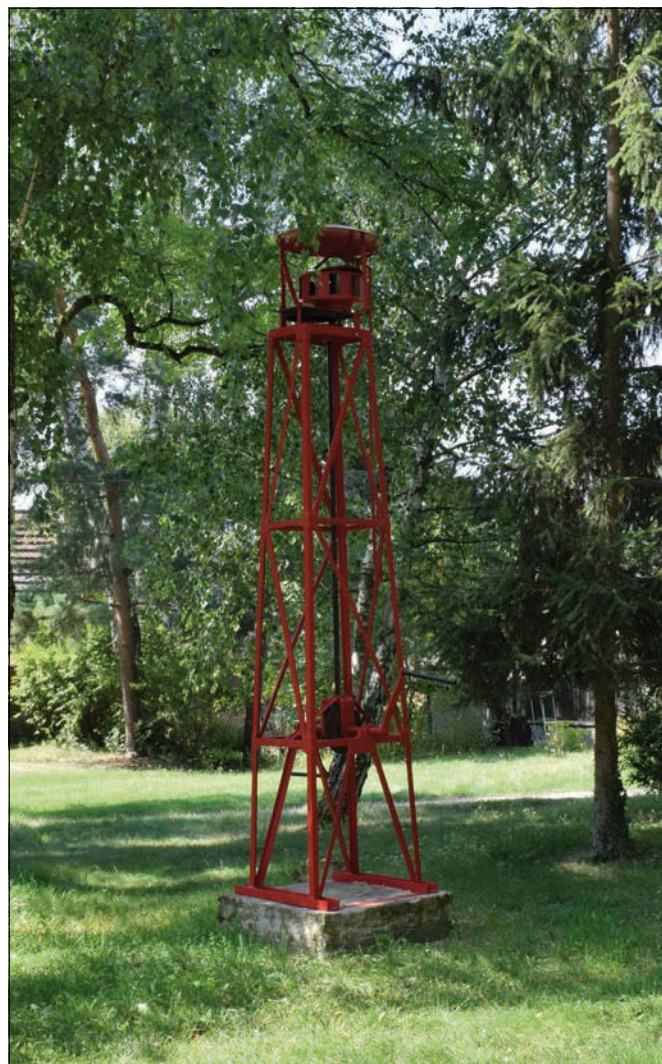
Čáslav (okres Kutná Hora), Letní koupaliště je situováno na západním okraji Čáslavi, za čtvrtí s rodinnými domy, v lesním prostředí. Areál se rozprostírá ve svahu, kde na nejvyšším místě je patrová část hlavní budovy s postranními křídly s kabinkami, níže předstupující středová partie s restaurací, v odstupu boční budovy převlékárny a nejnižší spodní plocha s ústředním bazénem, ke kterému vede osové schodiště. Čáslavské koupaliště je půvabná letní meziválečná stavba, dochovaná z převážné části v původním stavu. Areál vyniká promyšlenou urbanistickou kompozicí, funkční propracovaností (dodnes slouží svému účelu) i architektonicky zajímavými detaily v exteriéru i interiéru. Hodnotu zvyšuje skutečnost, že v České republice je památkově chráněno jen několik málo těchto prvorepublikových koupališť – Opava, Volyně, Hořice, Podklášteří u Třebíče, Mšeno (foto Š. Koukalová).

Poděbrady (okres Nymburk), pomník krále Jiřího z Poděbrad, celkový pohled od západu. Jezdecká socha krále Jiřího v nadživotní velikosti byla zhotovena ve své době unikátní technologií z dvanácti tepaných měděných dílů upevněných na železné kostře. Zděný hranolový podstavec obložený pískovcovými kvádry zdobí měděné tepané reliéfy Zákona, Míru a Války, čtyři sochy štítonošů se znaky země Koruny české osazené na nárožích, v horní části znak města Poděbrad a pamětní nápisy vyskládané z bronzových zlacených písmen. Kvůli nedostatku finančních prostředků byla socha instalována nejdříve samostatně na Jubilejní zemské výstavě roku 1891 a Národopisné výstavě československé v roce 1895. Teprve poté bylo přistoupeno k dokončení a slavnostnímu odhalení pomníku v Poděbradech 15. srpna 1896 (foto A. Jankulíková).

liběchovských sudetských Němců. Typologicky ojediněle dochovaná stavba umístěná proti zámku je od roku 2018 obnovována a podnětem k jeho prohlášení za kulturní památku byl především nález dlouho zakrytého stropu tělocvičny a řady dalších detailů. Po dokončení rekonstrukce má objekt sloužit jako místní kulturní centrum se zázemím. *IM*

*Kladno-Kročehlavy (okres Kladno), výpravní budova železniční stanice Kladno čp. 251: Nádražní budova společností Bušetřhradské dráhy (BEB) postavená podle typového projektu Josefa Chvály v roce 1873 představovala dobře dochovanou a plně funkční stavbu s řadou historických detailů, jejíž prohlášení za kulturní památku podpořilo i metodické centrum NPÚ pro industriální architekturu. Navzdory snaze NPÚ i angažované veřejnosti byl objekt demolován a jeho hodnotné části deponovány do regionálních muzeí. *IM**

Břežany II (okres Kolín), hasičská rotační siréna na příhradovém stožáru měří necelé 4 m a funguje tak, že točící se rotor nasává vzduch (zpravidla ze spodní strany sirény) a lopatkami jej vypuzuje otvory ve statoru. Přitom je proud vzduchu přerušován a vznikají akustické rázy, při vyšších otáčkách rotoru spojitě vnímané jako zvuk sirény. Základní tón zvuku je úměrný počtu otvorů a otáčkám rotoru. Čím jsou otáčky vyšší, tím je i výsledný základní tón vyšší. A naopak s poklesem otáček klesá i základní tón. Periodická změna otáček je typická například pro kolísavý tón varovného signálu. S nárůstem či poklesem otáček stoupá nebo klesá i hlasitost generovaného zvuku. Kromě základního tónu vzniká i řada harmonických kmitočtů (násobek 2x, 3x, 4x, 5x, ..., základního tónu). Široké kmitočtové spektrum způsobuje charakteristický a nezaměnitelný zvuk rotační sirény (foto H. Prixová Dvorská).

Na konci roku 2023 (s nabytím právní moci v roce 2024) byl nařízením vlády České republiky prohlášen 1 objekt za národní kulturní památku

*Poděbrady (okres Nymburk), pomník krále Jiřího z Poděbrad: Jezdecký pomník byl vytvořený podle návrhu Bohuslava Schnircha v letech 1890–1896. Do státního seznamu kulturních památek byl zapsán již 31. 12. 1965. Dne 3. 7. 2023 byl navržen na prohlášení za národní kulturní památku v rámci tematického okruhu zaměřeného na budovy historických radnic. Do souboru byl zařazen dodatečně v souvislosti s výročím 800 let od první písemné zmínky o existenci šlechtického sídla Poděbrady. Za národní kulturní památku byl prohlášen nařízením vlády č. 372/2023 ze dne 6. 12. 2023, které nabylo právní účinnosti dne 1. 7. 2024. *AJ**

V roce 2024 bylo Ministerstvem kultury České republiky prohlášeno 10 objektů za kulturní památku

<i>Břežany II</i> (okres Kolín)	hasičská stožárová rotační siréna
<i>Čáslav</i> (okres Kutná Hora)	evangelická fara čp. 159
<i>Černošice</i> (okres Praha-západ)	vila čp. 58
<i>Dolní Kralovice</i> (okres Benešov)	socha Panny Marie Immaculaty
<i>Kouřim, Molitorov</i> (okres Kolín)	hájovna čp. 344
<i>Mělník</i> (okres Mělník)	Balíkova vila čp. 2
<i>Mělník</i> (okres Mělník)	Žilkova vila čp. 204
<i>Počepice</i> (okres Příbram)	dům čp. 78
<i>Příbram-Březové Hory</i> (okres Příbram)	hornická usedlost čp. 23
<i>Zlonice</i> (okres Kladno)	železniční vodárna s bytem čerpadláře

Mělník (okres Mělník), Žilkova vila čp. 204/3 a Balíkova vila čp. 2/4: Obě byly prohlášeny za kulturní památku v roce 2024. Pochází z let 1906–1908 od Bohumila Hypšmana, který zde uplatnil Wagnerovu geometrickou transformaci secese v kombinaci s dobově oblíbenými motivy, odkazujícími k romantické lidové architektuře. Doplňují tak památkově chráněnou Valinovu vilu čp. 210 od stejného architekta, zapsanou do státního seznamu kulturních památek v roce 1987. ŠK

Břežany II (okres Kolín), hasičská stožárová rotační siréna: Dochovaná hasičská rotační (ruční) siréna je s největší pravděpodobností značným unikátem na našem území. Ústřední seznam kulturních památek neeviduje žádnou samostatnou sirénu. Přestože se jedná o dosud velmi neprozkoumanou oblast technických památek, lze s jistotou tvrdit, že dochování lidskou silou poháněné hasičské sirény instalované na pevném stožáru z období první republiky, která je navíc do dnešního dne plně funkční, je ojedinělé. Předpokládáme, že vznikla v období před druhou světovou válkou. Odpovídá tomu jednak dvouklikový ruční pohon (v období první republiky začaly být pohony nahrazovány elektrickými), podoba příhradového stožáru s ručně zhotovenými nýty a dále vyjádření pamětnice Ladislavy Strupecké. Podle jejího svědectví bylo pořízení ruční sirény plánováno již od roku 1909 a od roku 1935 byla v provozu (objednána u firmy Smekal a montáž a instalaci provedl kameník Eduard Strupecký z Břežan). HPD

V roce 2024 bylo Ministerstvem kultury České republiky zrušeno prohlášení za kulturní památku u 1 níže uvedeného objektu

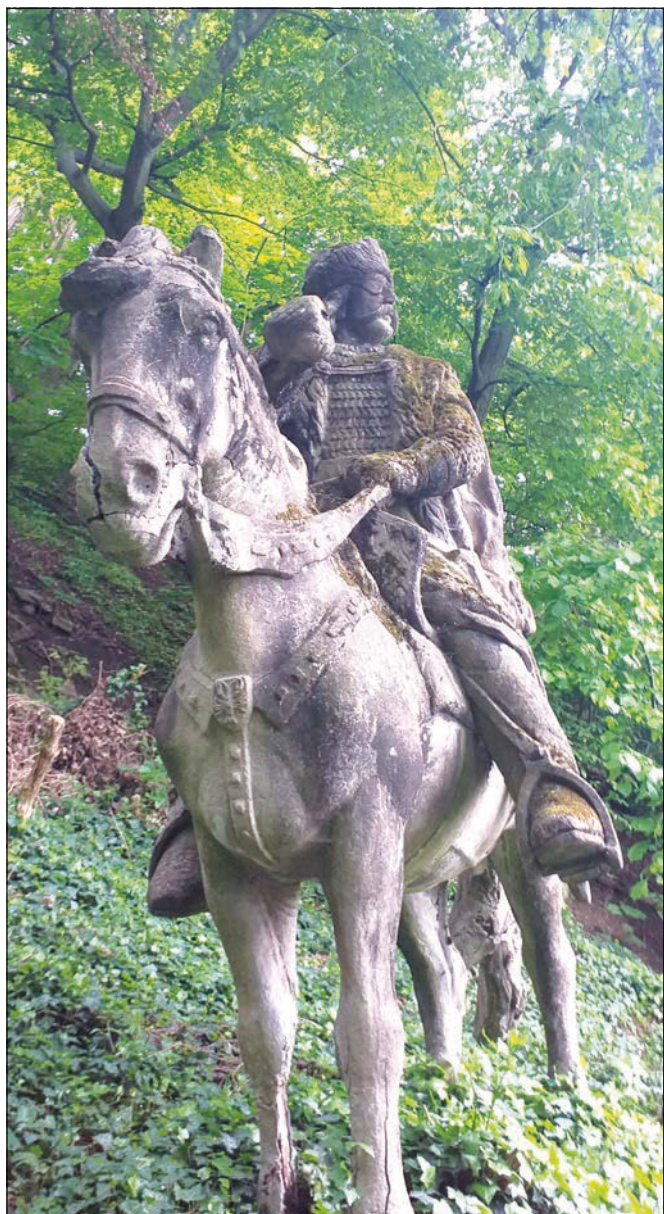
Kutná Hora-Vnitřní Město (okres Kutná Hora), hotel Černý kůň čp. 314, ÚSKP 46250/2-3241: V roce 2017 majitelka podala podnět ke zrušení prohlášení věci za kulturní památku. Dne 14. 3. 2019 bylo Ministerstvem kultury České republiky (MKČR) vydáno rozhodnutí o nezrušení prohlášení za kulturní památku. Podle rozhodnutí ministra kultury ze 17. 7. 2019 se rozkladem napadnuté rozhodnutí MKČR zrušilo a vrátilo k novému projednání. Dne 17. 5. 2021 bylo vydáno rozhodnutí MKČR o nezrušení prohlášení za kulturní památku. Proti rozhodnutí podal účastník řízení opět rozklad dne 3. 6. 2021, ve kterém jako důvod uvedl, že „...stavebně-technický stav předmětného domu čp. 314 se v průběhu roku 2019 a v první polovině roku 2020 zhoršil natolik, že dne 20. 8. 2020 došlo ke zřícení rozsáhlé části objektu a následující sanační práce vedly k tomu, že se z původní hmoty objektu dochovaly pouze sklepy a první nadzemní podlaží...“. Podle rozhodnutí ministra kultury z 25. 11. 2022 se rozkladem napadnuté rozhodnutí MKČR zrušilo a vrátilo k novému projednání. Dne 20. 12. 2023, s nabytím právní moci dne 18. 1. 2024, bylo vydáno rozhodnutí MKČR o zrušení prohlášení domu čp. 314 za kulturní památku, a to i přes nesouhlasná stanoviska všech

Mělník (okres Mělník), Žilkova vila čp. 204 z let 1906–1907 v pohledu od severozápadu, vystavěná podle projektu architekta Bohumila Hypšmana pro Marii Neumannovou jako první ze souboru tří mělnických vil od téhož autora. Fasády charakterizuje spojení hladké bílé omítky s pásy a dekorem z hrubě strukturované, okrově zbarvené omítky, doplněné barevnými akcenty z glazovaných kachlí. Značně působivý je sokl obložený kamennými oblázky. Výrazným prvkem jsou štíty s vyřezávanými, barevně pojatými dřevěnými prvky, podobně jako zábradlí pavlačí nebo prosklený dřevěný arkýř v přízemí severního průčelí, zčásti s modře malovaným trojúhelným dekorem (foto I. Minář).

Mělník (okres Mělník), Balíkova vila čp. 2 z let 1906–1907 od architekta Bohumila Hypšmana, situovaná v sousedství radnice na městských hradbách. Severovýchodní průčelí domu obrácené do zahrady je symetricky komponované, trojosé, se středním arkýřem zakončeným zvonovou stříškou. Omítky jsou nepůvodní z úpravy v roce 1981 v kombinaci hrubě nahozených a hladkých ploch. Z původního architektonického řešení fasád zůstalo pouze členění oken a arkýř zahradního průčelí se spodní polygonální a horní půlválcovou částí s pěti úzkými okny. Na laťování přesahu střechy se po celém obvodu domu dochovaly malované trojúhelníkové motivy a ozdobně vyřezávané vroubkování. Součástí památkové ochrany je spolu s vilou také šestiboký altán se zvonovou střechou, terasa s oplocením a schodištěm, pilířový plot, ohradní zdi, schody a příslušné pozemky. Dlouho zanedbávanou stavbu, v níž v 80. letech sídlila kriminální služba SNB, zakoupila v roce 2023 architektonická platforma RIOFRIO Architects s.r.o., se záměrem její památkové obnovy a zpřístupnění pro veřejnost (foto I. Minář).

Všenory (okres Praha-západ), areál vily čp. 128, socha Jana Žižky z Trocnova. Investorem rozlehlého areálu byl pražský továrník Ing. Edmund Václav Teyrovský ve druhé polovině 20. let 20. století. Na divoké stráni pod návrším „Homolka“ založil rozsáhlý romantický park (voluptuár). Plány vypracoval Ing. arch. Alois Dlača (1863–1930), který navrhoval vedle samotných staveb a podstavců soch i celkovou architektonickou úpravu parku. Sochy z umělého kamene – Mistra Jana Husa, jezdecké sochy Jana Žižky z Trocnova, J. A. Komenského a sv. Václava vytvořil akad. sochař Čeněk Vosmík (1860–1944), spolupracovník J. V. Myslbeka a A. Wagnera ve Vídni. Velkolepý architektonický komplex, v němž se prolíná vlastenecký romantismus 19. století a entusiasmus spjatý se vznikem samostatného státu, je v současnosti neudržovaný a z velké části ve špatném technickém stavu (socha J. A. Komenského byla destrukována). Ojedinelá je jezdecká socha Jana Žižky z Trocnova, kterých existuje v této velikosti na našem území jen několik málo (foto Š. Koukalová).

orgánů památkové péče. Dne 7. 6. 2024 ministr kultury vydal usnesení o zahájení přezkumného řízení k rozhodnutí Ministerstva kultury ČR. Pozastavením vykonatelnosti pravomocného rozhodnutí Ministerstva kultury ČR objekt po dobu průběhu přezkumného řízení nadále požívá památkové ochrany jako kulturní památka dle příslušných ustanovení.

Na základě požadavku Ministerstva kultury vyjádřil NPÚ ÚOP SČ v Praze stanoviska k níže uvedeným žádostem o zrušení či naopak o prohlášení kulturních památek

<i>Břežany I, Chocenice</i> (okres Kolín)	hostinec Zlaté Slunce, opětovné vyjádření ve věci řízení o zrušení prohlášení za kulturní památku (nedoporučeno)
<i>Rožmitál pod Třemšínem</i> (okres Příbram)	boží muka, stanovisko k žádosti o vyjádření v rámci řízení o prohlášení věci za kulturní památku
<i>Louňovice pod Blaníkem</i> (okres Benešov)	dům čp. 95, vyjádření k žádosti o zrušení prohlášení věci za kulturní památku (nedoporučeno)
<i>Hořkovice</i> (okres Mladá Boleslav)	stanovisko k žádosti o zrušení památkové ochrany venkovské usedlosti čp. 19 (doporučeno jen z části)
<i>Nová ves pod Pleší</i> (okres Příbram)	léčebný ústav TRN na Pleši, rejstř. č. ÚSKP 30408/2-4194, vyjádření k aktualizovanému vymezení rozsahu areálu kulturní památky
<i>Hřebečnický</i> (okres Rakovník)	zámeček s hospodářským dvorem, rejstř. č. ÚSKP 23268/2-3069, vyjádření k žádosti o zrušení prohlášení chlévů za kulturní památku (nedoporučeno)
<i>Kamenice</i> (okres Praha-východ)	část kulturní krajiny navazující na přírodně krajinářský park zámku Štířín, rejstř. č. ÚSKP 18807/2-2078, vyjádření k nesouhlasům účastníků řízení o prohlášení za kulturní památku
<i>Kamenný Přívoz</i> (okres Praha-západ)	cesta Plavecká stezka, úsek u Hostěradic, rejstř. č. ÚSKP 20582/2-269, stanovisko ke zrušení prohlášení za kulturní památku (doporučeno)
<i>Barchovice a Výžerky</i> (okres Kolín a Praha-východ)	silniční most přes Nučický potok v osadě Komorce, posouzení podnětu k prohlášení za kulturní památku (nedoporučeno)
<i>Pátek</i> (okres Nymburk), <i>Kouřim</i> (okres Kutná Hora), <i>Kostelní Lhota</i> (okres Nymburk), <i>Ředice</i> (okres Příbram), <i>Horčápsko</i> (okres Příbram) a <i>Květnice</i> (okres Praha-východ)	silniční mosty, posouzení podnětů k prohlášení za kulturní památku a vyjádření ke kulturně-historické hodnotě (nedoporučeno, návrh mostu v Květnici byl odložen k dalšímu posouzení)
<i>Sluhy</i> (okres Praha-východ)	silniční most, posouzení podnětu k prohlášení za kulturní památku (nedoporučeno)
<i>Květnice</i> (okres Praha-východ)	silniční most, vyjádření v rámci řízení o prohlášení za kulturní památku
<i>Nebřenice</i> (okres Praha-východ)	zámek, rejstř. č. ÚSKP 17954/2-2145, stanovisko k žádosti o zrušení prohlášení pozemku parc. č. 472/2 za kulturní památku (doporučeno)

Mgr. Šárka Koukalová (ŠK), vedoucí oddělení
Mgr. Alžběta Jankulíková (AJ), PhDr. Ivan Minář, Ph.D. (IM),
Mgr. Hana Prixová Dvorská (HPD)

ODDĚLENÍ EVIDENCE MOVITÝCH PAMÁTEK (EMP)

Statutární činností oddělení je nejen rutinní správa a tvorba regionální části ÚSKP ČR, ale také inventarizační a archivní průzkumy, spojené s fotografickou a měřičskou dokumentací. Fotodokumentace a správná klasifikace památek tvoří základy ÚSKP ČR i jejich praktické ochrany. Výchozím předpokladem odborné práce se svěřenou skupinou movitého kulturního dědictví je základní orientace v interdisciplinárním propojení dějin umění s příbuznými obory, jako je obecná historie, církevní dějiny, nebo pomocné vědy historické. Důležitou oblastí je také znalost historických materiálů a technik, restaurátorských postupů, vč. archivního výzkumu. Skladbu ÚSKP ČR lze rozdělit na dvě základní oblasti. První z nich je evidence mobiliárních fondů hradů a zámků, které představují v ČR nedocenitelný zdroj poznání kultury a životního stylu společenských elit od pozdního středověku po moderní dobu. Druhá zahrnuje evidenci movitých památek sakrální povahy, jež tvoří (tvořily) vybavení klášterů, kostelů nebo farních budov. Pro zajímavost uvedme, že v ÚSKP ČR najdeme také historické dopravní prostředky nebo strojní vybavení technických a průmyslových památek, na jejichž ochraně spolupracujeme se specialisty ve svém oboru. Oddělení je prostřednictvím pověřeného pracovníka zapojeno také do Integrovaného systému ochrany movitého kulturního dědictví, který zahrnuje spolupráci s Policií ČR a Celní správou ČR při prevenci trestné činnosti, přípravu podkladů pro zahájení trestního stíhání vč. předběžného odhadu výše škody způsobené majetkovým

trestným činem. Nedílnou součástí je vedení evidence pohřešovaných památek a předmětů kulturní hodnoty, monitoring evropského a tuzemského trhu se starožitnostmi a vykonávání činností vyplývajících ze zákona č. 71/1994 Sb., o prodeji a vývozu předmětů kulturní hodnoty, v platném znění. S agendou EMP se tak váže nutná znalost dotčených právních předpisů. Od roku 2021 je odd. EMP pověřeno digitalizací a katalogizací historických knihovnických fondů ve správě NPÚ, kde je potřeba si osvojit katalogizační pravidla se specifiky pro zpracování starých tisků podle mezinárodních pravidel RDA (Resource Description and Access) ve formátu MARC21.

Kutná Hora, Centrální depozitář Kutná Hora. V mobiliárním fondu Jemniště se nachází historická kolekce vějířů evropského i orientálního původu z časových vrstev od 18. stol. do začátku 20. stol. Dnes veřejnosti nepřístupná dvojice vídeňské provenience spadá do kategorie upomínkových a reklamních předmětů, shodně zachycujících dobovou efemerní výstavní architekturu: a – vějíř (JE 0228) byl vyroben pro výstavu „Die internationale Ausstellung für Volksernährung, Armeeverpflegung, Rettungswesen und Verkehrsmittel“ uskutečněnou v roce 1894 ve vídeňském Prátru. Na jedné straně je vyobrazena „das Internationale Dorf“, jak ji pro výstavu navrhl vídeňský architekt Oskar Marmorek (za tento architektonický návrh získal 1. cenu) a na straně druhé četné reklamní inzeráty; b – vějíř (JE 0220) byl vyroben pro výstavu „Die Erste Internationale Jagd-Ausstellung“, uspořádanou ve vídeňském Prátru roku 1910 u příležitosti 80. narozenin císaře Františka Josefa I. Mezi vystavovateli byli Belgie, Německo, Anglie, Francie, Itálie, Kanada, Norsko, Persie, Rumunsko, Rusko, Švédsko a Maďarsko. Pavilony měly architektonickou podobu loveckého zámečku, typickou pro zastoupené země (fotoarchiv ZEMF).

Hlavní úkoly a činnosti v roce 2024

1. Základní evidence mobiliárních fondů

Hlavním úkolem oddělení je vedení základní evidence mobiliárních fondů hradů a zámků územně spadajících pod naše ÚOP. Spravujeme 19 mobiliárních fondů čítajících pro rok 2024 308.551 evidenčních jednotek. Evidence je vedena ve formě papírových evidenčních listů a digitálně v celostátní databázi CastIS. Práce se soustřeďuje na naplňování jednotlivých evidenčních záznamů v plném rozsahu, resp. revizi karet. To obnáší v prvé řadě kontrolu rejstříkového čísla ÚSKP ČR a provázanost s tzv. černými knihami. Dále se doplňují, aktualizují a zkvalitňují odborné popisy, upřesňuje se datace a autorství, včetně signatur a značek. V roce 2024 se evidenční práce soustředily na kmenový fond MF *Žleby*, kde byla dokončena digitalizace starších (tzn. papírových) restaurátorských zpráv a jejich připojování v CastIS (zdigitalizováno 37 restaurátorských zpráv cca o 87 položkách). Nově bylo započato s digitalizací a připojováním restaurátorských zpráv na MF *Mnichovo Hradiště* (zdigitalizováno 81 restaurátorských zpráv cca o 145 položkách). Pravidelně se účastníme a průběžně zpracováváme výsledky inventur ve spolupráci s ÚPS *Ústí nad Labem*. Spolupracujeme rovněž s oddělením SPMOB při procesu scelování mobiliárních fondů. Mimo běžnou agendu byla ve spolupráci s ÚPS *Ústí nad Labem* provedena dokumentace vybraných předmětů převedených ze zámku *Štířín*.

Mgr. Zuzana Pospíchalová

2. Základní evidence historických knihovních fondů

V letošním roce pokračovala katalogizace zámecké knihovny *Žleby* v databázovém systému Tritius dle interních metodik a mezinárodních pravidel RDA. Katalogizační práce probíhají na základě digitalizátů klíčových částí knihy a dalších markantů (přední a zadní desky, hřbet, titulní list, provenienční značky, frontispis, ilustrace, signatura aj.) a inventárního seznamu s rozsahem i rozměry knih, které vznikají v rámci digitalizace na SZ *Žleby*. Za rok 2024 bylo v Tritiu zpracováno přibližně 400 knihovních jednotek. Ke konci roku 2024 byl zahájen projekt majetkové evidence svázaných a nesvázaných periodik, vícesvazkových děl a dalších typů tiskové a rukopisné produkce evidovaných v HKF. V návaznosti na tento projekt byla provedena prospekce historických knihoven na jednotlivých objektech (SH *Karlštejn*, SZ *Mnichovo Hradiště*, SZ *Březnice*, SZ *Hořovice* + svoz *Dobříš*).

Mgr. Zuzana Pospíchalová

3. Evidence a dokumentace movitých památek, Integrovaný systém ochrany movitého kulturního dědictví a spolupráce s Policií ČR

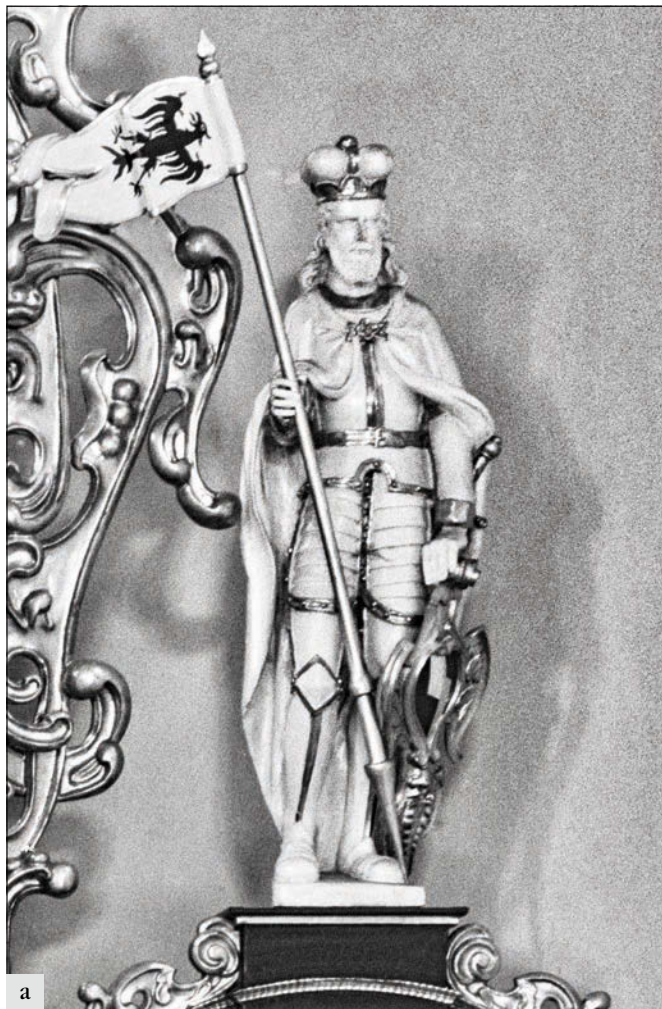
Evidence movitých kulturních památek je plně provázána s agendou Integrovaného systému ochrany movitého kulturního dědictví. Hlavním nástrojem je databáze *ArtGuard*, přizpůsobená pro evidenci odcizených/nezvěstných památek a předmětů kulturní hodnoty (aktuálně 19 845 záznamů). Digitalizace probíhá také na straně ÚSKP ČR v aplikaci s názvem *Památkový katalog* (aktuálně 12 994 prvků). Pro vedení ÚSKP ČR jsou kromě kartotéky evidenčních listů využívány již digitalizované evidenční materiály ÚSKP ČR (historická fotodokumentace, spisový materiál). EMP spravuje také archiv digitalizovaných videozáznamů ISO, pořízených v církevních objektech na území Středočeského kraje v letech 1992–2002, a videozáznamů ze hřbitovů z let 2000–2001. Pracoviště průběžně doplňuje fotoarchiv kvalitní digitální fotodokumentací (roční přírůstky cca 3 000 až 5 000 ks). Vzniká tak již rela-

Žleby (okres Kutná Hora), SZ Žleby, zámecká knihovna, inv. č. ZK ZL1 00841. Ukázka z publikace Hanse Ferdinanda Massmanna „Atlas zu dem Werke: Die Baseler Todtentänze in getreuen Abbildungen“, z roku 1847 v kolorované verzi, obsahující kresebné kopie dvou nedochovaných obrazových cyklů ze švýcarské Basileje z 15. století s náměty tance smrti. První cyklus se nacházel vně hřbitovní zdi dominikánského kláštera v Grossbaselu a byl veřejnosti přístupný, druhý se nacházel skryt laické veřejnosti v křížové chodbě kláštera dominikánek v Kleinbasel na druhé straně Rýna. V letech 1766–1773 malby překreslil z pověření stavebního úřadu Emanuel Büchel, bazilejský kreslíř a topograf. Dílo zručného kreslíře a ilustrátora poskytuje dobrou představu o rozsahu a původní podobě obrazových cyklů. Malby u mužského kláštera zanikly v roce 1805 při zbourání hřbitovní zdi; podařilo se zachránit pouze 19 fragmentů (dnes v Historickém muzeu v Basileji). Publikovaná strana zachycuje reprodukce 2 párů z obou cyklů (odlišené římskými a arabskými čísly). Celkový počet 37 tanečních párů z různých sociálních skupin tvoří vždy kostlivec zpodobující smrt a umírající. Pořadí tanečnicků odráželo středověkou hieratickou strukturu společnosti: taneční průvod vedly duchovní a světské autority, následované zástupci stavů a jednotlivých profesí. Na konci tančili nejnižší představitelé společnosti: slepec, Žid, pohan, kuchař a zemědělec (fotoarchiv ZEHK).

tivně bohatý dokumentační obrazový materiál, který má nezastupitelnou hodnotu nejen pro výše jmenovanou agendu. Využíván je také jako podklad pro restaurátorské akce, bohatý srovnávací materiál pro interní odbornou činnost. Dokumentační fondy NPÚ mají nezastupitelnou roli také při monitoringu evropského a tuzemského trhu se starožitnostmi, jehož prostřednictvím je nabízeno k prodeji množství uměleckých předmětů.

Následné lustrace vytipovaných děl (tj. jejich identifikace s odcizenými památkami) jsou časově náročné a odvíjí se od kvality srovnávací dokumentace. Klíčovou roli tu hraje zkušenost a odbornost „památkáře“, týkající se zejména jeho erudice v oblasti historických materiálů, technik a restaurátorských postupů, bez kterých není možné dílo bezpečně posoudit v limitech historické (často černobilé) obrazové dokumentace a správně interpretovat novodobé „restaurátorské“ zásahy po odcizení díla.

a

Brandýs nad Labem (okres Praha-východ), kostel sv. Petra. Spolupráce s Policií ČR a MK ČR umožnila v roce 2024 zahájit hned několik právních procesů k návratu odcizených a nelegálně vyvezených kulturních památek v 90. letech 20. století z České republiky. Raně barokní socha sv. Václava z roku 1678 (dřevo; monochromní úprava se zlacenými detaily; výška 94 cm) z kostela sv. Petra v Brandýse nad Labem byla odcizena v roce 1994 a identifikována t.r. v nabídce aukčního domu Michaela Zellera v Lindau u Bodamského jezera (SRN) prostřednictvím německé společnosti LOT-TISSIMO, která je zprostředkovatelem informačních služeb v oblasti aukčního prodeje. Není bez zajímavosti, že aukční katalog transparentně přiznával český původ řezbářského díla i zobrazení sv. Václava, knížete a mučedníka, hlavního patrona českého národa (fotoarchiv NPÚ GnŘ; www.lot-tissimo.com).

b

Ztotožněné odcizené kulturní památky na trhu se starožitnostmi v roce 2024

Brandýs nad Labem (okres Praha-východ)	kostel sv. Petra, socha sv. Václava
Nymburk (okres Nymburk)	farní úřad čp. 29, socha sv. Mikuláše (?)
Březnice (okres Příbram)	kostel sv. Františka Xaverského a Ignáce z Loyoly sochy sv. Antonína Paduánského a sv. Jáchyma
Schořov (okres Kutná Hora)	kaple Nanebevzetí Panny Marie, socha sv. Ludmily
Krupá (okres Rakovník)	kostel sv. Gotharda, socha Krista Salvátora

3.1 Agenda prohlašování věcí za kulturní památky dle § 3 zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči

EMP se aktivně podílí na činnosti regionální hodnotitelské komise pro ÚSKP, vyjadřuje se k návrhům na prohlášení (či zrušení prohlášení) věcí za KP, připravuje podklady a postupuje zpracované návrhy na prohlášení MKČR. Mimo vlastní průzkumy a terénní prospekce, prověřujeme také podněty vlastníků, správců památek, ale i pracovníků ORP a muzejních institucí.

Movité památky navržené na prohlášení za kulturní památku

Konopiště (okres Benešov), zámek čp. 1, ceremoniální štít s výjevem „dobyty Nového Kartága“: Italský ceremoniální štít ze 16. století s výjevem „dobyty Nového Kartága“ byl za naci-

stické okupace Československa odvezen spolu s nejcennějšími kusy tzv. estenské zbrojnice Františka Ferdinanda d'Este do Rakouska. Za konfiskací historických militarií stál vedoucí sbírky zbraní v *Kunsthistorisches Museum* ve Vídni Leopold Ruprecht, aktivní člen *NSDAP* a organizace *Sonderauftrag Linz*, která zajišťovala pro Adolfa Hitlera „akvizice“ pro plánovaně říšské muzeum v Linci (tzv. *Führermuseum*). Po skončení druhé světové války a repatričního řízení, které probíhalo za aktivní pomoci speciální americké jednotky *OSS Art Looting Investigation Unit*, se podařilo většinu ukradených militarií velice rychle najít, identifikovat a vrátit zpět do Československa. Přestože dostupné archivní dokumenty spolu s (historickými) inventáři umožňují relativně dobře zmapovat válečné transfery sbírky mezi lety 1942–1945 ve směru Konopiště – Praha – Vídeň – Altaussee, neumožňují objasnit „zmizení“ 15 artefaktů, mezi kterými figuroval do roku 1954 také italský ceremoniální štít. Faktem zůstává, že v tomto roce ho zakoupil americký sběratel Carl Otto Kretzschmar von Kienbusch na aukci *Galerie Charpentier* v Paříži a po své smrti v roce 1976 ho odkázal spolu s početnou sbírkou evropských zbraní a zbroje *Philadelphia Museum of Art*. Vyjednávání o navrácení

štítu ze Spojených států amerických zpět do České republiky probíhalo paradoxně až od roku 2018, přestože jeho původ z estenské zbrojnice Františka Ferdinanda d'Este na Konopišti byl v odborných kruzích znám od pařížské aukce v roce 1954 (viz dále). Dohodu o narovnání a vrácení štítu uzavřel Národní památkový ústav s *Philadelphia Museum of Art* 30. června 2021. Dne 13. září si zástupci Národního památkového ústavu, Ministerstva kultury České republiky a Velvyslanectví České republiky ve Washingtonu štít převzali ve *Philadelphia Museum of Art*. Aktuálně je štít instalován zpět na konopištském zámku, v tzv. *Waffenhalle*, ve třetím patře severního goticko-renesančního paláce a zpřístupněn veřejnosti v rámci 2. prohlídkového okruhu.

Nově prohlášené movité kulturní památky

Lobeč (okres Mělník)

pivovar čp. 34, parní stroj firmy „Bolzano, Tedesco & Co.“ z roku 1895 s technologickým příslušenstvím
vila čp. 4, šatní stěna se zrcadlem (2 ks)
vila čp. 4, stojan na květiny (2 ks)

Mělník (okres Mělník)

Mělník (okres Mělník)

Nymburk (okres Nymburk), tzv. *Staré děkanství* čp. 29. Barokní socha svěťce v liturgickém oděvu biskupa (či infulovaného opata), nyní bez určujících atributů (2. čtvrtina 18. stol.; dřevěná, dlabaná socha; novodobá polychromie se zlacenými detaily; výška 98 cm) je v ÚSKP ČR evidovaná pod ikonografickým určením sv. Mikuláše. Časový rámec krádeže spadá podle interních evidenčních záznamů do období masového rabování církevních památek a jejich nelegálních vývozů do zahraničí po roce 1989. Místem odcizení byl farní depozitář, který byl zřízen v budově tzv. *Starého děkanství* čp. 29 v Nymburce. Světecká figura pochází z kostela sv. Jiří, kde byla druhotně osazena na stříšce raně barokní kazatelny, patrně jako náhrada za jinou sochu (dle analogií nejspíše sochu Krista). S ohledem na stav interiéru byly movité předměty z kostela sv. Jiří v roce 1973 přeneseny do farního kostela sv. Jiljí a na děkanství. Nymburskou provenienci sochy sv. Mikuláše lze prokazatelně doložit na základě kvalitní fotografické dokumentace ÚSKP ČR i publikovaným záznamem v knize *Umělecké památky Čech* z roku 1978, byl ještě opakujícím staré umístění na stříšce kazatelny v kostele sv. Jiří (fotoarchiv NPÚ ÚOP SČ, <https://www.antikauktion-krefeld.de/page-1>).

Konopiště (okres Benešov), mobiliární fond zámku Konopiště, ceremoniální štít s výjevem „dobyetí Nového Kartága“ – detail nejlépe zachované bitevní scény z vnitřní strany štítu. Provenience: Itálie, pravděpodobně Bologna, 30.–40. léta 16. stol.; připsáno Girolamo di Tommaso da Treviso († 1544); autorem kresebné předlohy pro scénu „dobyetí Nového Kartága“ na přední straně štítu Giulio Romano († 1546). Rozměry: max. průměr 61 cm; materiály: topolové dřevo, hrubě tkané lněné plátno, klišo-sádrový podklad (gesso), červeno-oranžový poliment, plátkové zlato, vaječná tempera (identifikovány pigmenty olovnatá běloba, uhlíková čern), novodobý lak; technika: křížová lamelová konstrukce; zlacení plátkovým zlatem, grisaillová malba, sgrafito, kresba černým pigmentem, plastická šrafura tupým rýtkem do plátkového zlata. Soudržnost a tvarová stabilita je dána křížovou lamelovou konstrukcí, která byla primárně vyvinuta pro funkční štíty. Italský ceremoniální štít s výjevem „dobyetí Nového Kartága“ představuje díky originalitě a kvalitě renesanční malby ojedinělý kus malované zbroje ve stylu all'antica, zachovaný téměř v autentickém stavu s minimem restaurátorských zásahů. Kruhový tvar štítu (tzv. rotella), ikonografický program s mnohofigurálními bitevními scénami z římské historie, maureskou i specifickou technikou malby (grisaille, sgrafito) prozrazují promyšlenou formu humanistického zájmu o všechny aspekty antické kultury. Nadto je štít s ohledem na své stáří téměř 500 let a užité materiály, které jsou citlivé vůči změnám teplot a vlhkosti, ve velmi dobrém stavu, neboť byl uchováván po dlouhou dobu své existence jako sběratelský artefakt: doložen je mezi lety 1695–1775 v medicéjské zbrojnici v Gallerii Uffizi ve Florencii, nejpozději od přelomu 19. a 20. století jako součást estenské zbrojnice Františka Ferdinanda d'Este na Konopišti, a nakonec od roku 1954 ve sbírce evropských zbraní Carla Otty Kretzschmara von Kienbusch v New Yorku, kterou po své smrti v roce 1976 odkázal Philadelphia Museum of Art (foto Š. Kolářová).

U žádné z movitých kulturních památek nebylo zrušeno prohlášení

Mobiliární fond Opočno, původ Žamberk, soubor šesti obrazů (dnes v soukromém vlastnictví): Naše pracoviště bylo MK ČR vyzváno k posouzení podnětu na zrušení památkové ochrany šesti obrazů pocházejících z majetku Parishů ze Senftenbergu v Žamberku. Přestože konfiskace v roce 1948 a následně komunistický režim, který svými aktivitami znemožnil po roce 1990 návrat restituovaných rodových sbírek Parishů ze Senftenbergu zpět do zámeckých interiérů a nepřímo zapříčinil jejich prodej, nebyly zjištěny žádné skutečnosti, které by vedly ke zrušení rozhodnutí MK ČR o jejich prohlášení za kulturní památku v roce 1991. Obrazy známých malířů z odvětví romantizující krajinomalby 19. století Edmunda Mahlknechta, Thomase Faerneye, Adolfa Chwaly, Alberta Riegera,

Karla Gottfrieda Traugott Fabera i pozdně barokní zátiší Johanna Christiana Roediga jsou ve velmi dobrém stavu, nadto adjustované v dobových rámech. Zároveň jsou hmatatelným svědectvím o estetickém vybavení zámeckých interiérů velmi hodnotnými uměleckými sbírkami podle dobového vkusu aristokratických majitelů.

3.2 Agenda zákona č. 71/1994 Sb., o prodeji a vývozu předmětů kulturní hodnoty, v platném znění

V roce 2024 nebyly našemu pracovišti postoupeny žádné žádosti o osvědčení. Operativně jsme prováděli lustrace vytipovaných předmětů či zajišťovali odborné konzultace pro majitele předmětů kulturní hodnoty.

Mgr. Šárka Kolářová, vedoucí oddělení

ODDĚLENÍ VÝZKUMŮ, PRŮZKUMŮ A DOKUMENTACE

Úkolem oddělení je provádění průzkumu a dokumentace památkového fondu na základě dlouhodobého plánu, ale zejména podle akutních potřeb vázaných na ostatní funkce středočeského odborného pracoviště NPÚ. Průzkumná a dokumentační činnost, tedy poznávání památkového fondu, představuje základní východisko odborné a vědecko-výzkumné práce NPÚ. Kromě samotných průzkumů staveb jsou v některých odůvodněných případech prováděny také archivní rešerše. Pracovníci oddělení úzce spolupracují zejména s pracovníky oddělení garantů území, specialistů a evidence nemovitých a movitých památek, průzkumy často probíhají právě na základě vyžádání těchto oddělení. Vzhledem k povaze objektivní poptávky naprosto převládá provádění tzv. operativních průzkumů a dokumentace nemovitých památek (dále jen OPD) a pouze v menší míře dovoluje omezená kapacita oddělení věnovat pozornost průzkumům a dokumentaci jiného charakteru. Již dlouhodobě převládá potřeba průzkumů nad reálnými možnostmi oddělení, proto je třeba provádět pečlivý výběr a koordinaci prací, v úzké spolupráci s ostatními odděleními sekce památkové péče. V posledních letech je činnost odborných pracovníků na tomto úseku značně ovlivněna rychlým rozvojem nových dokumentačních metod, které jsou ověřovány a zaváděny do praxe. Na provádění standardních SHP nezbývají kapacity.

Následující seznam akcí s anotacemi obsahuje jen ty důležitější a časově náročnější (srov. též úkoly vědy a výzkumu – DKRVO, Nemovité památky).

*Mgr. Hana Prixová Dvorská
vedoucí odboru*

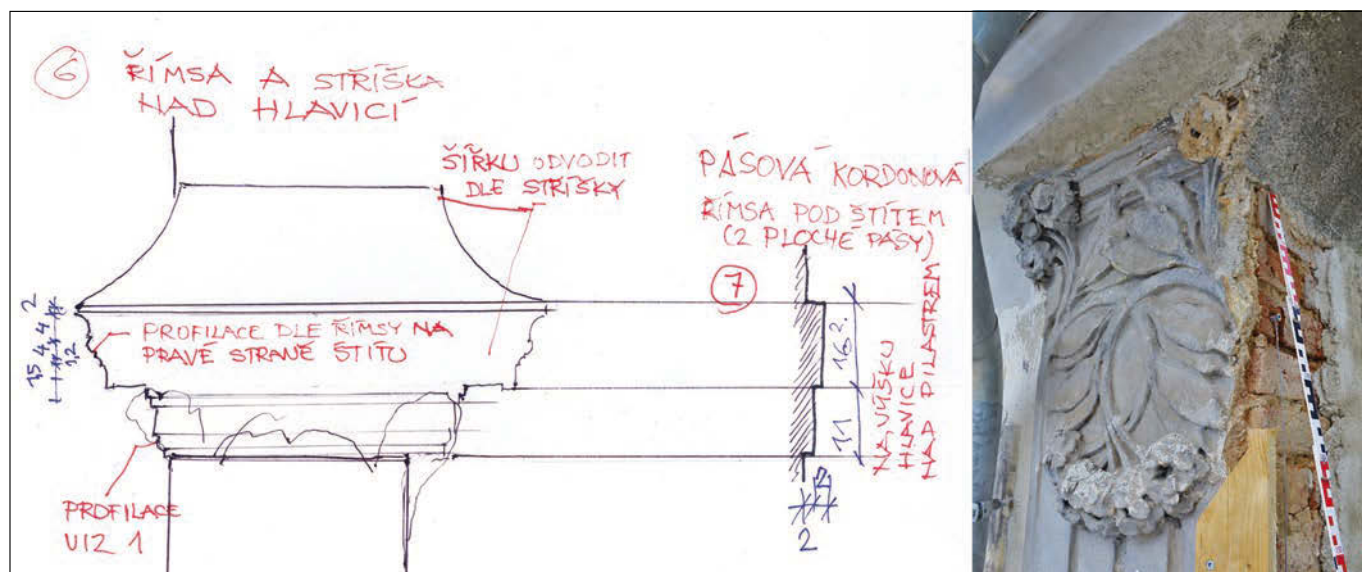
Buštěhrad (okres Kladno), zámek čp. 900, Revoluční: Během stavebních prací na východním křídle, postupně probíhající kompletní obnovy barokního zámku, byl proveden doplňkový operativní průzkum všech prostor křídla, včetně části jeho fasád. Jednalo se vlastně o druhou fázi průzkumu, v rámci něhož došlo k bezproblémové kooperaci s předchozím kvalitně zpracovaným OPD od M. Kováře. Nově byly zkoumány mimo jiné dvě fáze sklepů a klenutá kanalizační stoka. VJ

Čáslav (okres Kutná Hora), dům čp. 236, Komenského náměstí: Barokní patrový dům stojící v blízkosti hradeb byl postaven na místě středověkého předchůdce a po přestavbě na počátku 19. stol. sloužil jako církevní škola. Po letech chátrání čeká objekt celková obnova a adaptace na internát Diakonie Českobratrské církve evangelické pro mladé lidi se speciálními potřebami. Namísto očekávaného prozkoumání interiéru a výmalby v prostoru patra operativní průzkum podstatně doplnil starší SHP a rozšířil jej o dokumentaci celého objektu. Nepravidelné členění půdorysu přízemí poukazuje na nejméně 2 barokní etapy a možnou návaznost na nedochovanou gotickou stavbu. Rovněž bylo zpřesněno poznání detailů empírového průčelí a jejich provedení. VJ

Český Brod (okres Kolín), dům čp. 57, Husovo náměstí: Dům, který vznikl roku 1909 jako novostavba v hospodářské dvorní části domu do náměstí Arnošta z Pardubic, je postupně modernizován. Rehabilitována měla být i jeho kvalitní secesní fasáda. K tomu bylo potřeba operativně dokumentovat a rekonstruovat její členění a dekorativní prvky uchované pouze částečně, či zachycené na starém plánu a fotografiích. Šlo o značně hektickou akci, jelikož práce na fasádě již probíhaly. Nicméně výsledný kompromis významně napomohl architektonickému výrazu historické stavby. VJ

Dvory – Velelíby (okres Nymburk), fara čp. 5: Budova fary je architektonicky velmi kvalitní neorenesanční stavbou klasického rozvrhu z roku 1867 s dochovanými všemi původními okenními i dveřními výplněmi i dalšími prvky. Objekt o 10 let starší než v sousedství stojící novorománský kostel nebyl paradoxně prohlášen kulturní památkou. Po opuštění církvi podléhal patrně i záměrné devastaci, až byl prodán soukromému vlastníkovi, který jej hodlá zbourat a využít jeho parcely. Jediným možným působením památkové péče se proto stal operativní průzkum nahrazující patřičný SHP. Jeho výsledky a dokumentace budou možná osamoceným dokladem významné místní památky. VJ

Hořín (okres Mělník), zámek čp. 1, doplněk: Po změně majitele zámku se ukázala nutnost doplnit a prohloubit poznatky staršího průzkumu a výzkumu z let 2003–2004. Ve spoluprá-

Český Brod (okres Kolín), dům čp. 57, Husovo náměstí. Rehabilitace secesní fasády s částečnou rekonstrukcí byla navrhována a zpřesňována až v průběhu prací. Dokumentace z průzkumu musela být tudíž převedena do podoby pracovních skic detailů a dodána štukatérům opravdu operativně ze dne na den. Jedině tak mohla být úspěšně završena památková spolupráce průzkumníka, památkové garantky, majitele a řemeslníků (foto a skica Vít Jesenský, 2024).

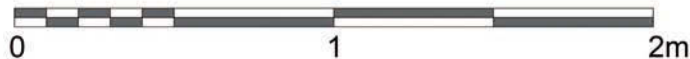
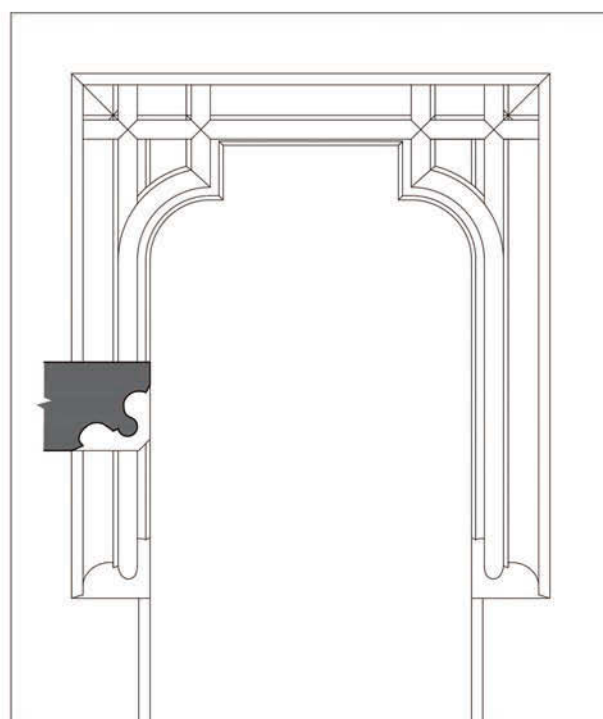
ci s oddělením archeologie byla provedena revize tehdejších nálezů, doplněna měřická i fotografická dokumentace a na některých místech byla drobně rozšířena nebo prohloubena sondáž. *JaVe, spolupráce Jan Křypa, Zdeněk Neustupný*

Dvory – Veleč (okres Nymburk), fara čp. 5. Nedílný historický, urbanistický i duchovně kulturní celek budovy fary a kostela tvořící jádro identity malé obce má být zásadně narušen demolicí fary. Památkovou, kulturně historickou a architektonicko-urbanistickou hodnotu této neorenesanční stavby však nebude moci zpracovaný OPD nahradit. Půjde tak o příklad devastace, proti níž stojí pouze nástroj prohlášení za kulturní památku, který byl ovšem neúspěšný (foto Vít Jesenský, 2024).

*Hořovice (okres Beroun), starý zámek čp. 27: V návaznosti na dokumentaci věže v předešlém roce bylo provedeno geodetické zaměření tzv. pivovarských sklepů a následně revidováno celkové zaměření objektu. Z velké části bylo nutné provést nové zaměření celých prostor i detailů. Byl též prováděn rozšířený stavebně historický průzkum dřívě nepřístupných částí budovy. Odebrali jsme rovněž vzorky pro dendrochronologickou analýzu dřevěných konstrukcí ve všech podlažích stavby. Byly tak podchyceny tři výrazné stavební fáze – 1. kolem roku 1500 (zbytky bednění na klenbách ve sklepech severního křídla); 2. 70. – 80. léta 17. století (stopní trámy nad patrem severního křídla a druhotně použité prvky v krovu); 3. 1733/34 – kdy získal zámek svoji dnešní podobu (konstrukce krovů nad všemi třemi křídly zámku). *JaVe, ASch**

Hořovice (okres Beroun), starý zámek čp. 27 (archivní rešerše): Zpracování archivní rešerše, zejména jedná-li se o takto rozsáhlý objekt, může být poměrně dlouhodobou záležitostí. Takto tomu bylo i v tomto případě, kde navíc stavebně historický průzkum vyústil ve zpracování poměrně obsáhlého odborného článku. Sídlo doložené již ve 13. století a poté za husitských válek bylo za třicetileté války zcela zničeno a následně ve druhé polovině 17. století opětovně vystavěno rodem Martiniců. Záhy poté ale majitelé založili v bezprostřední blízkosti starého zámku nový odpovídající lépe dobovým požadavkům na pohodlí a reprezentaci. Ve starém zámku následně sídlila vrchnostenská správa a v 19. století také hořovický okresní soud. Při zkoumání této stavby z archivního hlediska se jako největší problém jevil nedostatek archivních materiálů, protože vrchnostenský archiv – stěžejní fond pro zkou-

Hořovice, Starý zámek. Pozdně gotický portál vysoké výtvarné i řemeslné úrovně nacházející se dnes ve sklepech východním křídla, kam byl přemístěn druhotně. Snímek současného stavu a kresebná rekonstrukce původní podoby (foto, zaměření a kresba J. Veselý 2024).

Hořovice (okres Beroun), Starý zámek. Stavebně historické průzkumy rozsáhlých staveb většinou přesahují kapacity oddělení VPD. Průzkum tohoto objektu ale primárně prováděl emeritní pracovník našeho ústavu Ing. Alfréd Schubert, který se jím zabýval řadu let. Spojení našich sil umožnilo zvládnout korekci a doplnění existujícího zaměření i detailní analýzu stáří konstrukcí. Přílohy suterénu s barevným vyhodnocením stavebního vývoje. Šrafovane konstrukce nejistého stáří (zaměření a kresba J. Veselý 2024, s využitím plánů z roku 1931, vyhodnocení stavebního vývoje A. Schubert a J. Veselý).

mání šlechtických sídel, byl v polovině 19. století téměř beze zbytku skartován. Naproti tomu ve druhé polovině 19. století bylo vrchnostenské úřadování na tak vysoké úrovni, že máme k dispozici nejen velmi podrobné popisy stavby, ale prakticky veškerý účetní materiál, stejně jako rozsáhlou korespondenci dokládající stavební zásahy do budovy zámku do nejmenších detailů. AN

Chvístonosy (okres Mladá Boleslav), tvrzíště se zachovalým vodním příkopem a soustavou rybníků: Archivní průzkum zaniklé lokality, kde se do 16. století nacházela tvrz opevněná příkopem s navazujícími sádkami a soustavou rybníků. Nedaleko odtud se nachází intravilán zaniklé vsi neznámého jména. Osudy lokality, náležející v 16. století k panství Mladá Boleslav, lze poměrně dobře sledovat na základě archivních pramenů. Ty dokládají zejména existenci celé rybníční soustavy sloužící nejen k obraně tvrze, ale i k hospodářskému využití. Výzkum

přináší nejen cenné poznatky o téměř nezdokumentované lokalitě, ale přináší i nové otázky pro historický průzkum rybníkářství na Mladoboleslavsku, jemuž v historické literatuře dosud nebyla věnována žádná pozornost. AN

Jeneč (okres Praha-západ), dům čp. 21, Karlovarská: Honosný barokní dům z 18. stol. sloužil po jistou dobu téhož století jako poštovní stanice. Na dům navazuje v zadní části i poměrně rozsáhlý hospodářský dvůr. Operativní průzkum a dokumentace se soustředily zejména na podobu a stavební vývoj krovu, který byl sice rozsáhle obnoven před 10 lety, ale v současné době se do něj projektuje vestavba a zároveň probíhají dílčí úpravy v dispozici podlaží. Šlo tedy o poměrně specifický výzkum snažící se o identifikaci původního řešení a dochovaných prvků krovu, aby mohly být stanoveny památkové podmínky realizace podkroví. Jako nekvalitní a nespolehlivý podklad se totiž ukázal být relativně nedávno zpracovaný standardní SHP. VJ

Kněžves (okres Rakovník), hostinec čp. 102: V rámci jednání památkové garantky s vlastníkem a s projektantem byla poskytnuta odborná podpora na základě detailní znalosti objektu. Následně byl proveden rychlý operativní průzkum a dokumentace konstrukcí a prostor, které nebyly v době provádění SHP (2012) ani během jeho doplnění (2022) přístupné. *JaVe*

Kolín (okres Kolín), zámek čp. 545, sklepy západního křídla: Jednoduchá měřická a fotografická dokumentace ústí spojovací chodby mezi suterény západního a východního křídla zámku byla prováděna během dozdivání narušené klenby na styku s obvodovým zdívem dvorní fasády západního křídla. *JaVe*

Kostelec nad Černými lesy (okres Kolín), dům čp. 50, náměstí Smiřických: Dílčí OPD dokumentoval pozůstatky starších vrstev podlahy odhalené při přestavbě v jednom z pokojů v přízemí daného průjezdového barokního domu na hlavním náměstí. Zbytky základového zdiva pod dlažbou naznačovaly, že mohly náležet i předchůdci domu s poněkud jinou dispozicí. *VJ*

Kouřim (okres Kolín), dům čp. 21, Ptačí ryneček: Byla poskytnuta konzultace vlastníkově a drobné doplnění dokumentace objektu v návaznosti na OPD provedené v roce 2021. *JaVe*

Křivoklát (okres Rakovník), hrad, dům kastelána, čp. 47: Na základě požadavku památkového garanta NPÚ GnŘ byl proveden operativní průzkum jižní fasády. V první fázi z terénu a bez lešení, před zahájením stavebních prací. V druhé fázi pak z lešení, během provádění obnovy. Dokumentovány byly zejména tvary architektonických detailů, materiálová skladba, zbytky nátěrů a místa statických poruch a jejich vícenásobné sanace. Starší vrstvy povrchové. *JaVe*

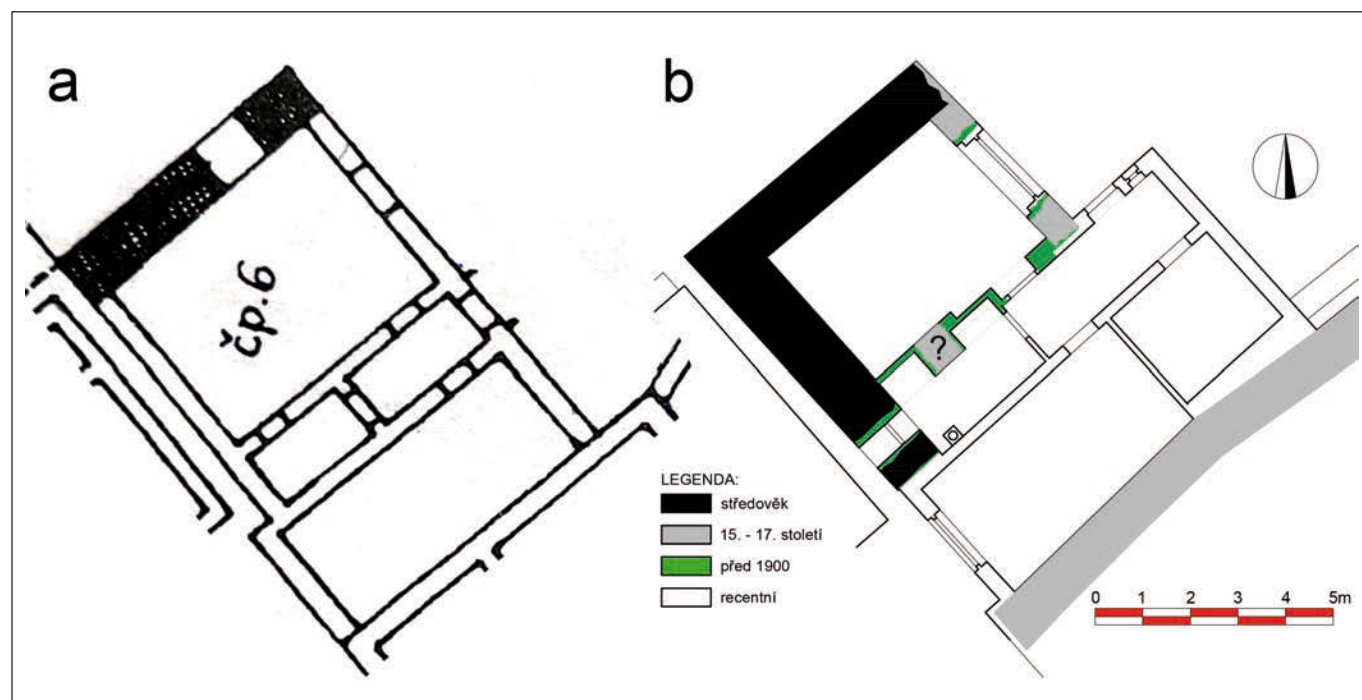
Květnice (okres Praha-východ), dům čp. 27 v areálu hradu: Jako podklad pro odborné vyjádření bylo provedeno nové za-

měření obytného i hospodářského objektu domu za účelem přesnějšího určení rozsahu středověkého zdiva. Proti dosud publikovaným plánům se ukázalo, že rozsah staršího zdiva je zhruba dvojnásobný. *JaVe*

KÚ – ORP Brandýs nad Labem – Stará Boleslav (okres Praha-východ), mosty v majetku kraje: Ve spolupráci s výkonnými úředníky byla provedena plošná identifikace mostů v rámci celokrajské systematické rekognoskační akce těchto technických staveb z hlediska památkové hodnoty. Jako hodné ochrany byly vytipovány kamenný most ve Sluhách (50.–60. léta 19. stol.) a železobetonový most v Káraném z roku 1935 (spoluautor V. Hofman). *VJ*

KÚ – ORP Sedlčany (okres Příbram), mosty v majetku kraje: Ve spolupráci s výkonným orgánem památkové péče byla v rámci celokrajské systematické rekognoskace mostů plošně provedena jejich základní dokumentace a vyhodnocení jejich památkových kvalit. Jako potenciálně hodné ochrany byly vytipovány kamenné mosty v Osečanech, Radíči a Petrovicích. *JaVe, spolupráce Š. Koukalová, I. Svobodová*

Kutná Hora (okres Kutná Hora), arciděkanství čp. 1, Jakubská: Dům pochází asi z poloviny 14. stol. a sloužil jako předhusitská škola. Dochovala se velká část severního průčelí v přízemí s otevřeným, až arkádovým uspořádáním lomených oken a portálu. Pro dané období a typ objektu je toto řešení mimořádně okázalé a minimálně v rámci dosud poznané kutnohorské předhusitské světské stavební produkce unikátní. Na západním průčelí byla odkryta část mladšího pozdně gotického portálu patrně z 15. stol. Zásahy takřka novostavby renesanční školy (1594–1595) se na průčelích projeví velkým bouráním, zadržkami a vložením obdélných oken s ostěními. Po drobnější barokní úpravě byl na severu ještě vložen nový vstup s obdélným portálem (1897). OPD proběhl ve dvou etapách, před kterými byla už průčelí bezohledně otlučena a tím

*Květnice (okres Praha-východ), dům čp. 27. I u řady významnějších památek se můžeme setkat s tím, že je plánová dokumentace, o níž se opírá vyhodnocení stavebního vývoje, pouze schématická a často neodpovídá úplně skutečnosti. To vede při praktickém výkonu památkové péče k řadě problémů. V našem případě se například ukázalo, že rozsah dochovaného středověkého hradního zdiva, pojatého do vcelku nezajímavého vesnického domku, je proti předpokladu více než dvojnásobný (a – převzato z J. Pešta, *Středověké feudální sídlo v Květnici, Castellologica Bohemica 3, 1993 s.242; b – zaměření a kresba Jan Veselý, 2024).**

Kutná Hora (okres Kutná Hora), arciděkanství čp. 1, Jakubská – Unikátní gotické průčelí předhusitské školy odkryté nešetrným otlučněním fasády bylo zkoumáno hloubkovým průzkumem s odpovídající dokumentací. Interpretace stratigrafie zdiva byla provedena ve vyhotoveném fotoplánu (foto a dokumentace V. Jesenský a J. Veselý, 2024).

odkryta řada nálezů. Dokumentace průčelí byla provedena ve formě fotoplánu, do kterého byla vyznačena i stratigrafie zdiva a prvků. Stavebně historický rozbor přinesl řadu hypotéz, které bude třeba vyhodnotit v celkovém SHP, jehož autorem by měl být památkář garant seznámený s nálezy při nedávné obnově objektu. *VJ, JaVe*

Lavičky (okres Příbram): Jedná se o luxusní letní sídlo významné osobnosti hospodářského života první československé republiky Jaroslava Preisse. Jako podklad pro výzkum této lokality byla vyhledána a prostudována osobní pozůstalost Jaroslava Preisse a jeho rodiny, uložená v archivu Národní knihovny. V pozůstalosti se nacházely zejména zcela unikátní fotografie z doby výstavby letního sídla a budování okolního parku. *AN*

Libice nad Cidlinou (okres Nymburk), hospodářské a obytné objekty na parc. st. 120/2, 470/11, 120/3, Opolanská: Přízemní chatrné budovy s drobnou architektonickou výzdobou fasád jsou sice jen součástí ochranného pásma, ale i přes jejich utilitární charakter se objevují už na mapách v druhé polovině 19. stol. a náleží k nejstarším dokladům hospodářsko-průmyslového rozvoje obce na okraji intravilánu. Budou ovšem demolovány a nahrazeny obytnými novostavbami. Průzkum a dokumentace zaznamenaly dochovaný stav a také dosud nevidovaný klenutý suterén. *VJ*

Lubná (okres Rakovník), kostel sv. Jiří, čp. 1: U barokního kostela, který má nejspíše gotické jádro, probíhala obnova zastřešení věže. Stávající krov byl snesen a provedena volná, řemeslně podřadná replika. Dokumentovány však byly nejen obě konstrukce postavené prozatím před kostelem, ale i celý interiér kostela včetně zajímavého barokního krovu. Zaměřen byl rovněž půdorys přízemí. Zajímavým nálezem byly omítkové datovací terče v posledním patře věže, které sice datují stavbu do roku 1765, ale samy jsou v detailu značně degradované a nezakonzervované. *VJ*

Mělník (okres Mělník), městský dům čp. 138: Celkový operativní průzkum přízemí domu byl proveden po otlučení omítek a odstranění recentních betonových podlah na podnět památkové garantky. Detailně byly dokumentovány především zbytky vestavěné srubové místnosti z kuláčů, dendrochronologicky datované do roku 1652. Ve spolupráci s oddělením archeologie byly dokumentovány též zbytky otopného zařízení této místnosti a následně i substrukce staršího objektu, který v souvislosti s výstavbou srubu zanikl. *JaVe*

Nižbor (okres Beroun), zámek čp. 261: OPD byl realizován v průběhu probíhající obnovy bývalé černé kuchyně a sousedících místností, přičemž autor navazoval na svůj o 20 let starší průzkum. Dokumentovaný prostor náleží renesanční stavbě severního křídla nižborského zámku, který je přestavěným gotic-

kým hradem. Již dříve odhalená dvojice chlebových pecí v knížecí kuchyni je nejspíše mladší vestavbou z 18. stol. Zajímavá je jejich poloha skrytá v zásypu pod barokním prodloužením křídla, respektive výstavbou horního barokního hospodářského dvora. Podrobně byly zkoumány komínové průduchy, do nichž nepochybně ústil i dýmník odstraněný patrně někdy v 19. stol. V rámci obnovy nejspíše barokní valounové dlažby na výše položeném dvorku byl dokumentován i odkrytý základový klenutý pas obvodového zdiva severního křídla předzámčí. Konstrukce dokládala mimo jiné problémy s historickým zakládáním budov v areálu na skalnatém podloží. *VJ, JaVe*

Nižbor (okres Beroun), železářny a náhon (archivní rešerše): Jedná se o rozsáhlý komplex dnes již z velké části zaniklých budov nacházejících se v Nové Huti (část Nižboru) na levém břehu Berounky. Železná huť, která dala celé osadě jméno, vznikla již na počátku 16. století a postupným vývojem se na počátku 19. století rozrostla na největší železářský provoz habsburské monarchie. Kromě vysokých pecí, hamrů, kováren a dalších provozů, se zde nacházely obytné budovy pracovníků huti, kanceláře a sklady nejrůznějšího charakteru. K pohonu strojů sloužila vodní kola poháněná vodou svedenou z řeky do náhonu, později přeměněného v podzemní klenutý kanál. Vzhledem k tomu, že provozy přestaly fungovat postupně již v 70. letech 19. století a následně většina budov zanikla, poskytuje archivní výzkum zcela ojedinělý vhled do vývoje a fungování výjimečného technického komplexu. Díky obrovskému a skvěle zachovanému archivu panství Křivoklát, kam Nižbor patřil, lze sledovat fungování železáren opravdu v detailu. Obrovské množství zachovaného archivního materiálu na jedné straně sice umožňuje i vyhledávání dílčích informací k jednotlivým budovám tak, jak probíhá průzkum celého areálu, současně však archivní průzkum značně prodlužuje a znesnadňuje. Různé dílčí informace k rozsáhlému komplexu jsou tak dohledávány v průběhu několika let. *AN*

Nymburk (okres Nymburk), staré děkanství čp. 29, Kostelní náměstí: Barokní fara přistavěná ke středověké hradbě je významným památkovým objektem. Bylo proto zpracováno kvalitní standardní SHP, které bylo v nedávné době ještě zpřesněno a rozšířeno. Operativní průzkum byl však přesto namístě v rámci probíhajících intenzivních stavebních prací na komplexní obnově celého domu. Některé konstrukce jsou totiž odstraňovány, jiné budou zakryty. Byly podrobně dokumentovány zazděné otvory, omítkové vrstvy i nálezy staršího zdiva a základů pod podlahami a také aktuální podoba krovu před zamýšlenou vestavbou. *VJ*

Obděnice (okres Příbram), kostel Nanebevzetí Panny Marie: V souvislosti s prodejem místní fary obci Petrovice došlo k nálezům částí mobiliáře a historických dokumentů. Ve spolupráci s oddělením evidence movitých památek byl proveden operativní průzkum některých částí mobiliáře. Šlo zejména o zbytky barokního hlavního oltáře a oltářovou architekturu bočního oltáře sv. Barbory. *JaVe, spolupráce Š. Kolářová*

Olešná (okres Rakovník), zámek čp. 1: OPD se zabýval okny přízemí a patra barokního zámku, přičemž jeho hlavním cílem byla identifikace nejceněnějších prvků, ale také konzultace se správcem, vlastníkem a truhlářem ohledně opravy a obnovy jednotlivých oken. Nejstarší dochovaná okna jsou barokní (18. stol.) a další skupinu tvoří okna s prvky barokními (pantry), klasicistními a mladšími (19. stol.). *JaVe, VJ*

Osečany (okres Příbram), zámek čp. 1: Během restaurování stěn a klenby zámecké kaple byly objeveny rozsáhlé zbytky iluzivní oltářní architektury na východní stěně. V restaurátor-

Rakovník (okres rakovník), J. Balling: Rakovnický kostel před zbořením sousední školy, olej na plátně, 1884 (Rabasova galerie Rakovník, sig. O-100a).

ských sondách se dále našly plochy předbarokních omítek se zbytky barevné výmalby s předřývanou kresbou. V západní stěně kaple byl nalezen barokní slepý rám okna mezi kaplí a sousedním prostorem, který patrně v určité době sloužil jako oratoř. *JaVe*

Poděbrady (okres Nymburk), dům čp. 330, Dr. Beneše: Řadový obytný dům Dalibor je příkladem ušlechtilé prvorepublikové tradicionalistické architektury s prvky kubismu na uliční fasádě. Právě hlavní průčelí a oplocení se staly předmětem průzkumu a dokumentace během probíhající přestavby. Fakticky mělo jít hlavně o barevnost. V drobných sondách se ukázalo, že fasáda byla původně nejspíše jen dvoubarevná, zatímco železná plotová pole mezi artdecoovými sloupky byla zelená. *VJ*

Poděbrady (okres Nymburk), rodinný dům čp. 574, Na Kopečku: Památková hodnota samostatně stojícího rodinného domku z 20. let 20. století nespočívá v jeho tradiční dobové architektuře bez mimořádných prvků, ale obecně v jeho urbanistickém významu. Stavba stojí v památkové zóně a po demolici bude nahrazena novostavbou. Elementární OPD zajistilo základní dokumentaci domu i jeho vazby na okolní zástavbu. *VJ*

Rakovník (okres Rakovník), kostel sv. Bartoloměje (rozšiřující archivní rešerše): Kostel sv. Bartoloměje jako farní kostel Rakovníka byl od počátku existence města důležitou součástí městského urbanismu i života tamních obyvatel. Ve středověku, když město samo postrádalo opevnění, bylo ohrazení kos-

tela pro Rakovnické jediným útočištěm. Kostel jako mohutná kamenná stavba také sloužil jako úschovna městského archivu i pokladny. Současně se zde odehrával nejen duchovní, ale i společenský život města, hřbitov kolem kostela i kostel sám sloužily hluboko do novověku jako místo posledního odpočinku měšťanů. Jedná se současně o významnou pozdně gotickou stavbu a tamní deskový oltář, uložený dnes v Muzeu T. G. M. v Rakovníku, patří mezi důležité středověké památky výtvarného umění na našem území. Vzhledem k rozsahu rakovnického městského archivu a jeho vynikajícímu zachování lze tuto památku po historické stránce velmi dobře poznat a údaje o ní postupně rozšiřovat. AN

Sadská (okres Nymburk), dům čp. 258 (dílčí archivní rešerše): Významný dům označovaný také jako „dolejší radnice“ sloužil po dlouhou dobu jako zájezdní hostinec. Do počátku 19. století bylo jeho součástí podloubí, které „při veřejných jarmarcích publikum pro pohodlí sloužf“. AN

Stránka (okres Mělník), zámek čp. 1: Během pokračující obnovy patra zámku byly v bývalém velkém sále po odstranění mladších dělicích příček odhaleny rozsáhlé zbytky pozdně ba-

rokní výmalby s iluzivní architekturou, krajinkami a vedutami. Pod touto vrstvou pak na dvou místech prosvítala ještě starší barokní figurální výmalba. Byla provedena celková i detailní fotografická dokumentace stěn s nálezy. *JaVe*

Vysoký Chlumec (okres Příbram), obecní úřad – dům čp. 14: Během obnovy prostoru bývalé černé kuchyně v přízemí budovy byly odhaleny zbytky několika fází vývoje topenišť a byla též zpřístupněna kobka chlebové pece, vybíhající pod rameno schodiště do patra. Bylo provedeno zaměření a fotodokumentace nálezových situací. *JaVe*

Zvíkov (okres Písek), hrad: V návaznosti na provedení operativního průzkumu středověkého dřevěného stropu pod tzv. sakristií a iniciací řešení jeho havarijního stavu jsem se účastnil prvního i druhého jednání komise, hledající způsob zabezpečení a následně trvalé stabilizace této mimořádně vzácné a hodnotné konstrukce. *JaVe*

*PhDr. Alena Nachtmannová, Ph.D. (AN);
Ing. arch. Jan Veselý (JaVe);
Ing. arch. Vít Jesenský, Ph.D. (VJ)*

ODDĚLENÍ DOKUMENTAČNÍCH FONDŮ A KNIHOVNY

Archiv stavebněhistorických průzkumů, plánů, restaurátorských zpráv a další odborné dokumentace

Vedle běžné agendy pokračoval digitální zápis archivní dokumentace v evidenčním systému Tritius. Za rok 2024 bylo evidováno 1117 přírůstků, archiv navštívilo 240 badatelů. Celkový počet půjčených dokumentací – 629 (badatelé 416, zaměstnanci NPÚ 213). Ve spolupráci se správcem digitální fototéky ÚOP SČ probíhá dlouhodobá archivace datových nosičů uložených jako přílohy k archivní dokumentaci. Data z CD a DVD jsou ukládána na datovém úložišti NAS, kde jsou uspořádána dle lokalizací (okres, lokalita, signatura) a následně zpřístupněna zaměstnancům ÚOP po místní síti. V průběhu roku 2024 bylo archivováno 21 položek průzkumů, 157 restaurátorských zpráv (včetně dokumentací SZ Žleby a Mnichovo Hradiště skenovaných paní Fesslovou), 6 nálezových zpráv OPD, 17 plánových dokumentací a 8 další odborné dokumentace.

Kateřina Myškovská a Petr Súkeník

Fototéka

V průběhu roku 2024 zajišťovalo pracoviště všechny své standardní činnosti, mezi nimiž dominují na předním místě služby pro odborné pracovníky a badatele, ať už z řad spolupracovníků z ÚOP SČ, nebo externích zájemců. Početně vyjádřeno, bylo během roku zpracováno 83 takovýchto dotazů, vyhledávání, badatelských návštěv apod., a to k celkem 85 památkám a objektům. Digitalizováno a zpracováno bylo v roce 2024 celkem 601 vybraných snímků. Průběžně je věnována pozornost i činnostem souvisejícím s vedením a evidencí fondu.

Roman Juráček

Knihovna

V roce 2024 knihovna zajišťovala standardní služby odborné knihovny pro své uživatele. Na nákup knih a periodik bylo knihovnou vynaloženo 12122 Kč. Další tituly byly získány prostřednictvím grantů a výměn mezi odbornými institucemi. Bylo zkatalogizováno celkem 125 nových knihovních jednotek monografií a periodik, publikace získané koncem roku budou zpracovávány v roce následujícím. Během roku 2024 proběhlo v knihovně 165 návštěv čtenářů a badatelů, během nichž bylo realizováno celkem 168 absenčních a 76 prezenčních výpůjček + 670 prolongací.

Roman Juráček

ZPRACOVANÉ PŘÍRŮSTKY ARCHIVU ZA ROK 2024 – RESTAURÁTORSKÉ ZPRÁVY

obec	okres	objekt, umístění	arch. č.	předmět restaurování	restaurátor	rok	obsah dokumentace	CD
Benátky nad Jizerou	Mladá Boleslav	sokolovna čp. 87	6802	uliční průčelí	M. Pokorný	2016	průzkum a záměr, foto, schémata	I CD
Benešov	Benešov	nový židovský hřbitov	6748	náhrobky	P. Škarvan	2024	zpráva, foto	CD
Beroun	Beroun	Pražská brána	6619	hrotnice, korouhve s praporcí	M. Kučera, J. Kučera, I. Rašplíčková	2023	záměr, zpráva, foto, grafická schémata	
Brandýs nad Labem	Praha-východ	výklenková kaple XLI, tzv. Vartenská	6620	výklenková kaple	J. Plachý	2017	průzkum, záměr, foto, zpráva o analýze	CD
Březnice	Příbram	hřbitov při kostele sv. Rocha	6636	náhrobek rodiny Jezberovy	M. Špačková	2023	zpráva, foto	
Březnice	Příbram	zámek	6817	obraz Walburga z Morzinů	J. Culek, Š. Skalický	2015	zpráva, foto	
Bukovany	Příbram	zámek	6670	celý objekt	J. Waisserová, M. Barla	2023	průzkum, foto, plány	
Buštěhrad	Kladno	Lusthaus – Králičovna čp. 161	6742	omítky a barevné vrstvy	J. Lhoták	2021	průzkum, foto	
Buštěhrad	Kladno	Lusthaus – Králičovna čp. 161	6743	nástěnné malby	J. Lhoták	2024	průzkum	
Čáslav	Kutná Hora	měšťanský dům čp. 15	6815	vnitřní omítky	L. Janota	2024	průzkum, foto	
Čáslav	Kutná Hora	měšťanský dům čp. 105	6816	fasáda	L. Janota	2024	průzkum, foto	
Čelákovice	Praha-východ	kamenný kříž	6776	kříž s podstavcem	J. Pospíšil	2024	zpráva, foto, schéma	CD
Černošice	Praha-západ	kostel Nanebevzetí Panny Marie	6649	nové varhany	Š. Svoboda	2023	záměr, foto, grafická schémata	
Český Brod	Kolín	Kouřimská brána	6716	celý objekt	J. Jelínek	2021	zpráva, foto	
Český Brod	Kolín	stará radnice – knihovna	6782	schodiště	T. Strážský	2023	zpráva, foto	
Český Brod	Kolín	stará radnice – podzemí	6783	portál, zdivo	M. Kulhánek	2023	zpráva, foto	
Drahobudice	Kolín	kostel Nejsvětější Trojice	6648	dveře 2]	D. Ebel, M. Dubský, P. Rádl	2023	zpráva, foto	
Družec	Kladno	kostel Nanebevzetí Panny Marie	6749	kamenné prvky v exteriéru	J. Brabec	po 2019	zpráva, foto	
Grunta	Kolín	kostel Nanebevzetí Panny Marie – hlavní loď	6736	kamenné patky sloupů a pilastrů	J. Plachý, T. Kmječ	2023	zpráva, foto, analýzy	
Grunta	Kolín	kostel Nanebevzetí Panny Marie – hlavní loď	6737	nástěnné malby	J. Mašek, T. Skořepa, J. Červinková	2023	zpráva, foto	
Grunta	Kolín	kostel Nanebevzetí Panny Marie – presbytář,	6738	nástěnné malby	J. Mašek, T. Skořepa, J. Červinková	2023	zpráva, foto, schémata	
Grunta	Kolín	severní boční loď	6739	kamenné prvky	J. Červinková	2023	zpráva, foto	
Grunta	Kolín	kostel Nanebevzetí Panny Marie – severní a jižní fasáda	6740	vitráže	J. Červinková, Z. Henych	2023	zpráva, foto	
Grunta	Kolín	kostel Nanebevzetí Panny Marie – hlavní loď	6741	nástěnné malby	J. Mašek, T. Skořepa, J. Červinková	2024	zpráva, foto, schéma	
Grunta	Kolín	kostel Nanebevzetí Panny Marie – severní boční loď	6798	vitráže	J. Červinková	2019	průzkum a záměr, foto, schémata	
Hájek u Červeného Újezdu	Praha-západ	františkánský klášter	6621	sochy sv. Anežky a sv. Prokopa	P. Dufek	2023	zpráva, foto	
Hájek u Červeného Újezdu	Praha-západ	klášter sv. Františka	6796	socha sv. Benedikta	P. Dufek	2024	zpráva, foto	

obec	okres	objekt, umístění	arch. č.	předmět restaurování	restaurátor	rok	obsah dokumentace	CD
Hájek u Červeného Újezdu	Praha-západ	klášter sv. Františka	6797	socha sv. Norberta	P. Dufek	2024	zpráva, foto	
Hlavenec	Praha-východ	pomník císaře Karla VI.	6622	pomník	F. Zeman	2021	zpráva, foto	
Horní Vidím	Mělník	skalní reliéf při silnici na Tupadly	6650	skalní reliéf Kalvárie	P. Gláser	2023	zpráva, foto	
Hořovice	Beroun	starý zámek	6771	štuková výzdoba, výmalba	M. Hron, V. Filip	2024	průzkum, foto, schémata	
Hořovice	Beroun	starý zámek	6772	štuková výzdoba, výmalba	M. Hron, V. Filip	2024	průzkum, foto, schémata	
Hostomice	Beroun	židovský hřbitov	6750	náhrobky	P. Škarvan	2024	zpráva, foto	CD
Hradištko	Praha-západ	zámek – chodba 1. patra	6623	nástropní malba	J. Waissarová, A. Holečková	2023	zpráva, foto, grafická schémata	
Hradištko	Praha-západ	zámecký areál	6727	výklenková kaple č. II	J. Lhoták	2024	zpráva, foto, analýza	
Hradištko	Praha-západ	zámecký areál – výklenková kaple č. II	6821	nástěnné malby a omítky	J. Lhoták	2024	zpráva, foto	
Choroužice	Mělník	výklenková kaple	6651	nástěnné malby	M. Rafl Bursová, J. Rafl	2023	zpráva, foto	CD
Chotětov	Mladá Boleslav	kostel sv. Prokopa	6768	chrámová okna	D. Voláková	2007	zpráva	
Chotouň (Chrástřany)	Kolín	kostel sv. Prokopa	6775	sochy sv. Vojtěcha a sv. Prokopa	J. Burget	1998	zpráva	
Chotouň (Chrástřany)	Kolín	studánka Prokopka se sochou sv. Prokopa	6799	studánka	A. Kozlov	2024	zpráva, foto, schémata	
Jemniště	Benešov	zámek	6751	nástěnné svícny	E. Lattová, M. Lubomírský, M. Rumllová	2021	zpráva, foto	
Jemniště	Benešov	zámek	6752	obraz Dvorská slavnost	K. Kubátová	2023	zpráva, foto	
Jince	Příbram	zámek – severní křídlo	6792	fasáda	P. Žiaková	2023	průzkum, foto, schémata	
Jince	Příbram	zámek – střední část	6793	nástěnné malby	L. Janečková Matějková	2024	průzkum, foto, schéma	
Jizerní Vtelno	Mladá Boleslav	zámek Stránov – věž	6803	kamenné prvky, omítky	M. Pokorný	2014	průzkum, foto, schémata	1 CD
Kamýk nad Vltavou	Příbram	Lobkovický zemědělský dvůr – obytný dům čp. 2	6794	fasády	A. Souček, M. Scheib	2023	průzkum, foto, schémata	
Karlštejn	Beroun	hrad – kostel Panny Marie	6753	nástěnné malby	M. Těmek	2001	zpráva, foto	
Kladno	Kladno	kostel Nanebevzetí Panny Marie	6754	nástěnné malby	A. Souček	2023	zpráva, foto	
Klášteř Hradištko nad Jizerou	Mladá Boleslav	cisterciácký klášter – kostnice	6804	kamenná ostění oken	V. Adamec, M. Pokorný	2001	zpráva, foto	
Klášteř Hradištko nad Jizerou	Mladá Boleslav	cisterciácký klášter	6805	okna	V. Eckert	2010	zpráva, foto, schémata, průzkum	1 CD
Klásterm Skalice	Kolín	cisterciácký klášter – kostel	6663	pilír a zdívo	J. Plachý	2024	záměr, foto, průzkum	CD
Kněžmost	Mladá Boleslav	kostel sv. Františka Serafinského – interier	6806	malířská výzdoba	J. Musilová	2015	průzkum, foto, schéma	
Kolín	Kolín	zámek – západní křídlo – kaple se sakristií	6652	omítky a barevné vrstvy	J. Stretti	2021	záměr, průzkum, foto	
Kolín	Kolín	kostel Nejsvětější Trojice – pole vstupu do východní kaple	6653	nástěnná malba	H. Slavíková	2023	zpráva, foto	
Kolín	Kolín	starý židovský hřbitov	6777	náhrobky	L. Špatenka	2024	zpráva, foto, schéma	DVD
Kolín	Kolín	zámek – Žerotinský palác	6823	nástěnné malby a omítky	J. Stretti	2024	zpráva, foto	e-verze
Konopiště	Benešov	zámek	6664	svatební živůtek	A. Kadavá Grendysová	2013	zpráva, foto	CD

obec	okres	objekt, umístění	arch. č.	předmět restaurování	restaurátor	rok	obsah dokumentace	CD
Konopiště	Benešov	zámek – jídelna	6755	kachle renesančních kamen	E. Symonová	2009	zpráva, foto	
Konopiště	Benešov	zámek – jídelna	6756	kachle renesančních kamen	E. Symonová	2010	zpráva, foto	
Konopiště	Benešov	zámek	6757	obraz Jezdecký portrét	L. Kocanda	2017	zpráva, foto	
Kosmonosy	Mladá Boleslav	piaristický klášter – kostel Povýšení sv. Kříže – průčelí	6645	kartus s erbem Humprechta Černína	Fr. Kostulič	1998	zpráva, foto	
Kostelec nad Černými lesy	Praha-východ	zámek – mostek	6666	madla	B. Pánek	2015	záměr, průzkum, foto	
Kostelec nad Černými lesy	Praha-východ	kostel Svatých Andělů strážných	6717	hlavní oltář	H. Slavíková	2017	zpráva, foto	
Kostelec nad Černými lesy	Praha-východ	kostel Svatých Andělů strážných	6718	hlavní oltář	H. Slavíková	2018	zpráva, foto	
Kostelec nad Černými lesy	Praha-východ	kostel Svatých Andělů strážných	6719	hlavní oltář	H. Slavíková	2019	zpráva, foto	
Kostelec nad Černými lesy	Praha-východ	kostel Svatých Andělů strážných	6720	hlavní oltář	H. Slavíková	2020	zpráva, foto	
Kostelec nad Černými lesy	Praha-východ	kostel Svatých Andělů strážných	6721	hlavní oltář	H. Slavíková	2024	zpráva, foto	
Kounice	Nymburk	zámecký areál	6774	socha mouřenína	A. Čihál	1969	zpráva, foto	
Kralupy nad Vltavou	Mělník	kostel Nanebevzetí Panny Marie a sv. Václava	6624	kamenný sokl	P. Kytka	2023	zpráva, foto	
Kralupy nad Vltavou	Mělník	kostel Nanebevzetí Panny Marie a sv. Václava	6722	vitáže	D. Voláková	2024	zpráva, foto, grafická schémata	DVD
Králov Dvůr	Beroun	zámek – jižní křídlo	6614	nástěnné malby	M. Koželuh	2018	záměr, foto, přílohy	
Krásná Hora nad Vltavou	Příbram	sýpka čp. 45	6667	barevné a omítkové vrstvy	P. Navrátilová	2020	průzkum, foto	
Křivoklát	Rakovník	hrad	6758	portréty Fürstenberků Řádu zlatého rouna + Kinský	M. Stroblová	2005	zpráva, foto	
Kutná Hora	Kutná Hora	dům U Mramoru čp. 173	6701	malovaná fasáda	L. Razimová	1995	zpráva, foto	
Kutná Hora	Kutná Hora	městský dům čp. 539	6732	domovní dveře	V. Molenda	1990	zpráva, foto	
Kutná Hora	Kutná Hora	klášter voršilek – depozitář	6818	obraz Portrét dítěte	J. Culek	2009	zpráva, foto	
Kutná Hora	Kutná Hora	klášter voršilek – depozitář	6819	obraz Landschaft (s krucifixem a figurami)	J. Culek	2024	zpráva, foto	
Lišno	Benešov	zámecký areál	6759	socha sv. Ondřeje	D. Talavera	2022	zpráva, foto, grafická schémata	
Loděnice	Beroun	kostel sv. Václava	6822	zvon 1770	M. Votruba	2024	zpráva, foto	
Lysá nad Labem	Nymburk	zámecký park – socha Hefaista	6617	socha	V. Adamec	2010	zpráva, foto, grafická schémata	
Lysá nad Labem	Nymburk	zámek – západní křídlo	6784	schodiště s podestou a balustrádou	V. Adamec	2023	zpráva, foto	
Lysá nad Labem	Nymburk	městanský dům čp. 13	6785	schodiště	V. Adamec	2023	záměr, foto	
Lysá nad Labem	Nymburk	městanský dům čp. 13	6786	schodiště	V. Adamec	2023	zpráva, foto	
Lysá nad Labem	Nymburk	radnice čp. 23 – chodba, 2. NP	6787	vnitřní omítky	J. Prokšková, J. Prokššek	2023	průzkum, foto	
Měchnov	Benešov	židovský hřbitov	6760	náhrbky	P. Škarvan	2015	zpráva, foto	CD
Mělník	Mělník	zámek	6647	obraz Sv. Ondřej	P. Berger, Š. Bergerová	2024	zpráva, foto	
Mělník	Mělník	kostel sv. Petra a Pavla – severní loď	6654	omítky, svorníky, okna, konzoly	M. Fořtíková	2023	zpráva, foto	
Mělník	Mělník	kostel sv. Vavřince – oltář sv. Jana Nepomuckého	6655	oltářní obraz	M. Sedlecká Rečová	2023	zpráva, foto	

obec	okres	objekt, umístění	arch. č.	předmět restaurování	restaurátor	rok	obsah dokumentace	CD
Mělník	Mělník	kostel sv. Vavřince – oltář sv. Jana Nepomuckého	6656	oltářní architektura	M. Sedlecká Rečová, M. Zmeškal	2023	zpráva, foto	CD
Mělník	Mělník	kostel sv. Petra a Pavla – presbytář	6778	malby, kamenné, kovářské, truhlářské prvky	J. Musilová	2024	zpráva, foto, schéma, průzkumy	DVD
Mladá Boleslav	Mladá Boleslav	dům čp. 4, Pražská brána	6788	uliční fasáda	M. Fořtíková	2023	průzkum, foto	
Mladá Boleslav	Mladá Boleslav	dům čp. 32	6789	výkladec, dřevěné části kolem vstupních dveří	Zd. Gláserová Lebedová	2023	průzkum, foto	
Mnichovo Hradiště	Mladá Boleslav	hrobka rodiny Hendrichovy a Švermovy	6807	interiér	M. Kulhánek, M. Vedral	2017	průzkum, foto, schémata	1 CD
Mnichovo Hradiště	Mladá Boleslav	hrobka rodiny Hendrichovy a Švermovy	6808	interiér	M. Kulhánek	2017	záměr	
Mnichovo Hradiště	Mladá Boleslav	hrobka rodiny Hendrichovy a Švermovy	6809	vnější plášť	M. Kulhánek	2021	průzkum, foto, schémata	
Mnichovo Hradiště	Mladá Boleslav	hrobka rodiny Hendrichovy a Švermovy	6810	kamenná fasáda	M. Kulhánek, J. Skuhravý	2021	záměr	
Mnichovo Hradiště	Mladá Boleslav	hrobka rodiny Hendrichovy a Švermovy	6811	vnitřní omítky	Zd. Roudenský	2021	zpráva, foto	
Mnichovo Hradiště	Mladá Boleslav	hrobka rodiny Hendrichovy a Švermovy	6812	kamenná fasáda	J. Vích	2022	zpráva, foto	
Mníšek pod Brdy	Praha-západ	kostel sv. Václava	6657	kostelní lavice	P. Hanč	2024	zpráva, foto	
Mohelnice nad Jizerou	Mladá Boleslav	kostel Nanebevzetí Panny Marie	6813	vnější plášť	V. Mašek	2022	průzkum, záměr, foto	
Mohelnice nad Jizerou	Mladá Boleslav	kostel Nanebevzetí Panny Marie	6814	vnější plášť	V. Mašek	2022	zpráva, foto	
Nelahozeves	Mělník	hostinec – Památník A. Dvořáka, čp. 12	6723	pamětní deska	M. Žan	2023	zpráva, foto	
Nový Jáchymov	Beroun	lesní hřbitov	6625	náhrobky rodiny Carla Merleta	I. Houska	2023	zpráva, foto	
Nový Jáchymov	Beroun	lesní hřbitov	6626	litinový náhrobek A. Mayera	J. Kmošek, L. Vágner	2023	zpráva, foto, labor. průzkumy	DVD
Nový Knín	Příbram	kostel sv. Mikuláše	6761	hlavní oltář	Y. Ďuranová	2009	zpráva, foto	
Nymburk	Nymburk	krenatorium	6790	vnitřní a vnější omítky	Zd. Gláserová Lebedová	2023	průzkum, foto, schémata	
Odlochovice	Benešov	zámecký areál – kaple sv. Jana Nepomuckého	6659	hlavní oltář a balustrády	D. Adámková, Z. a L. Brotánkovi	2022	zpráva, foto	
Odlochovice	Benešov	zámecký areál – kaple sv. Jana Nepomuckého	6660	kostelní lavice a komoda	O. Nosek	2022	zpráva, foto	
Odlochovice	Benešov	zámecký areál – kaple sv. Jana Nepomuckého	6661	boční oltáře a relikviařová skříně	D. Adámková, Z. a L. Brotánkovi	2023	zpráva, foto	
Odolena Voda	Praha-východ	kostel sv. Klimenta – předsíně	6627	nástropní malby	V. Mašek	2023	zpráva, foto	
Odolena Voda	Praha-východ	kostel sv. Klimenta – vstupní část	6628	kamenné prvky	V. Mašek	2023	zpráva, foto	CD
Osečany	Příbram	zámecký areál	6637	žulové bloky s volutovým reliéfem	D. Talavera, M. Mašek	2022	zpráva, foto, grafická schémata	
Osečany	Příbram	zámek – místnost 302	6638	nástěnná malba	J. P. Tomíčková	2022	zpráva, foto	
Osečany	Příbram	zámek – místnost 304	6639	zátkopový strop	J. P. Tomíčková	2022	zpráva, foto	
Osečany	Příbram	zámek – místnost 303	6640	nástěnná malba	J. P. Tomíčková	2023	zpráva, foto	
Osečany	Příbram	zámek – místnost 309	6641	nástěnná malba	J. P. Tomíčková	2023	zpráva, foto	
Osečany	Příbram	zámek – místnost 311	6642	zátkopový strop	J. P. Tomíčková	2023	zpráva, foto	
Osečany	Příbram	zámek – místnost 311	6643	dekorativní výmalba	A. Čechová	2023	zpráva, foto	

obec	okres	objekt, umístění	arch. č.	předmět restaurování	restaurátor	rok	obsah dokumentace	CD
Osečany	Příbram	zámek	6665	sloupky a branka ohradní zdi	K. Švager, J. Kašpar	2021	zpráva, foto, grafické schéma	
Osečany	Příbram	zámek – jižní křídlo	6668	interiéry	A. Souček	2018	průzkum, foto	
Panenské Břežany	Praha-východ	zámecký park	6724	sochařská výzdoba	J. Čáda, L. Nývlt, J. Shejbal	2024	zpráva, foto	
Petrovice	Rakovník	kostel Navštívení Panny Marie	6762	sochy sv. Marka a sv. Lukáše	V. Stádník	2023	zpráva, foto	CD
Počepice	Příbram	socha sv. Jana Nepomuckého	6763	celý objekt	T. Otoupal	2023	zpráva, foto	
Praha-Uhřetěves	Praha	socha sv. Jana Nepomuckého	6735	socha	J. Brůha, Fr. Pašek	1960	zpráva, foto	
Praskolesy	Beroun	kaple sv. Prokopa	6764	nástěnná malba	M. Slavík	2007	zpráva, foto	
Předměstí nad Jizerou	Mladá Boleslav	kostel sv. Jakuba Staršího – zvonice	6791	vrcholová hrotnice s křížem	P. Douda	2024	průzkum a záměr, foto, schéma	
Příbram	Příbram	měšťanský dům čp. 107 – fasáda	6795	kamenné prvky	J. Vítvar	2024	průzkum, foto	
Radůč	Příbram	zámek – východní křídlo	6669	barevné vrstvy fasády	L. Zeman	2020	průzkum, foto, grafická schémata	
Radouň	Mělník	kostel sv. Havla	6635	omítkové vrstvy	?	?	průzkum, foto, grafická schémata	
Ratměřice	Beněšov	kostel sv. Havla	6644	varhanní skříň	J. Suchan	2021	zpráva, foto	CD
Roztoky u Prahy	Praha-západ	zámecký areál – socha sv. Jana Nepomuckého	6629	socha	J. Kracík	2023	zpráva, foto	
Rudná	Praha-západ	areál Husova sboru	6630	pomník s bustou Jana Husa	J. Kašpar, J. Kašpar	2023	zpráva, foto, grafické schéma	
Saky (Třebichovice)	Kladno	obytný dům čp. 2	6773	srub	Fr. Kratochvíl, J. Cechl	1999	zpráva	
Sedlčany	Příbram	kostel Nanebevzetí Panny Marie	6765	epitaf	H. Slavíková	2023	zpráva, foto	
Slaný	Kladno	kostel sv. Gotharda	6646	zvon Erasmus	P. R. Manoušek	2023	zpráva, průzkum, foto	
Slaný	Kladno	kostel sv. Gotharda	6715	boční oltář sv. Kříže	H. Slavíková	2020–2023	zpráva, foto	
Slaný	Kladno	kostel Nejsvětější Trojice	6733	oltáře	V. Vsetečka	1983	zpráva, foto	
Stará Boleslav	Praha-východ	kostel sv. Václava	6671	kanovnická stalla	D. Blahout, M. Šach, M. Zetek	2021	zpráva, foto	
Stará Boleslav	Praha-východ	kostel sv. Václava	6672	kanovnické stally	D. Blahout	2021	zpráva, foto	DVD
Stará Boleslav	Praha-východ	kostel sv. Václava	6673	zpovědnice a chórová přepážka	D. Ebel	2021	zpráva, foto	
Stará Boleslav	Praha-východ	kostel sv. Václava	6674	zpovědnice	D. Blahout, M. Blahout	2021	zpráva, foto	DVD
Stará Boleslav	Praha-východ	kostel sv. Václava	6675	hlavní oltář	D. Blahout, M. Blahout	2021	zpráva, foto	DVD
Stará Boleslav	Praha-východ	kostel sv. Václava	6676	oltář Ukřižování	D. Blahout	2021	zpráva, foto	CD
Stará Boleslav	Praha-východ	kostel sv. Václava	6677	oltář Ukřižování a kovové prvky	P. Douda, I. Houska	2021	zpráva, foto	CD
Stará Boleslav	Praha-východ	kostel sv. Václava	6678	oltář Panny Marie Bolesné	D. Blahout, M. Blahout	2021	zpráva, foto	CD
Stará Boleslav	Praha-východ	kostel sv. Václava – Vrabská kaple	6679	oltář sv. Kateriny	A. Bradnová	2020	zpráva, foto	
Stará Boleslav	Praha-východ	kostel sv. Václava – krypta	6680	oltář Ukřižování s českými patrony	Pastiglia	2021	zpráva, foto	
Stará Boleslav	Praha-východ	kostel sv. Václava	6681	křtitelnice, oltář Ukřižování, sochy	Pastiglia	2021	zpráva, foto	
Stará Boleslav	Praha-východ	kostel sv. Václava	6682	sousaší Getsemany a obraz	Pastiglia	2021	zpráva, foto	
Stará Boleslav	Praha-východ	kostel sv. Václava	6683	kříž s Kristem	Pastiglia	2021	zpráva, foto	

obec	okres	objekt, umístění	arch. č.	předmět restaurování	restaurátor	rok	obsah dokumentace	CD
Stará Boleslav	Praha-východ	kostel sv. Václava	6684	obraz Piety	Pastiglia, P. Klimeš	2021	zpráva, foto	
Stará Boleslav	Praha-východ	kostel sv. Václava	6685	dřevěné plastiky s konzolami	Pastiglia, M. Král	2021	zpráva, foto	
Stará Boleslav	Praha-východ	kostel sv. Václava	6686	sochy P. Marie s dítětem a sv. J. Nepomuckého	Pastiglia, M. Minks	2021	zpráva, foto	
Stará Boleslav	Praha-východ	kostel sv. Václava	6687	busty sv. Víta a sv. Václava	Pastiglia, M. Minks	2021	zpráva, foto	
Stará Boleslav	Praha-východ	kostel sv. Václava	6688	novodobá sochařská výzdoba	Pastiglia, M. Minks	2021	zpráva, foto	
Stará Boleslav	Praha-východ	kostel sv. Václava	6689	kazatelna	D. Blahout	2021	zpráva, foto	
Stará Boleslav	Praha-východ	kostel sv. Václava	6690	obrazy	L. Helfertová	2021	zpráva, foto	
Stará Boleslav	Praha-východ	kostel sv. Václava	6691	křížová cesta	L. Helfertová	2021	zpráva, foto	
Stará Boleslav	Praha-východ	kostel sv. Václava	6692	pasíjový cyklus	L. Helfertová	2021	zpráva, foto	
Stará Boleslav	Praha-východ	kostel sv. Václava	6693	2 obrazy na předprsni varhan	L. Helfertová	2021	zpráva, foto	
Stará Boleslav	Praha-východ	kostel sv. Václava	6694	cyklus obrazů ze života sv. Václava	P. Bareš, J. Brodský	2021	zpráva, foto	
Stará Boleslav	Praha-východ	kostel sv. Václava	6695	cyklus obrazů ze života sv. Václava	M. Slavík	2021	zpráva, foto	
Stará Boleslav	Praha-východ	kostel sv. Václava	6696	cyklus obrazů ze života sv. Václava - rany	A. Bradnová	2021	zpráva, foto	
Stará Boleslav	Praha-východ	kostel sv. Václava	6697	kovové prvky 1. část	P. Douda, I. Houska	2021	zpráva, foto	
Stará Boleslav	Praha-východ	kostel sv. Václava	6698	kovové prvky 2. část	P. Douda, I. Houska	2021	zpráva, foto	
Stará Boleslav	Praha-východ	kostel sv. Václava	6699	kovové prvky 3. část	P. Douda, I. Houska	2021	zpráva, foto	
Stará Boleslav	Praha-východ	kostel sv. Václava	6700	dřevěné dubové lavice	T. Sochor	2021	zpráva, foto	
Stará Boleslav	Praha-východ	kostel sv. Václava	6702	dubový mobiliář	P. Hanč	2021	zpráva, foto	
Stará Boleslav	Praha-východ	kostel sv. Václava	6703	kašna s oplocením	J. Doubal, R. Kolář	2022	zpráva, foto	
Stará Boleslav	Praha-východ	kostel sv. Václava - krypta	6704	sarkofág sv. Václava	M. Šturm, M. Slavík, I. Houska	2022	zpráva, foto	
Stará Boleslav	Praha-východ	kostel sv. Václava	6705	zábradlí	T. Bárta	2021	zpráva, foto	
Stará Boleslav	Praha-východ	kostel sv. Václava	6706	chórová přepážka	T. Bárta	2021	zpráva, foto	
Stará Boleslav	Praha-východ	kostel sv. Václava - krypta	6707	chorové stally	T. Bárta	2021	zpráva, foto	
Stará Boleslav	Praha-východ	kostel sv. Václava	6708	čalouněné klekatko	T. Bárta	2021	zpráva, foto	
Stará Boleslav	Praha-východ	kostel sv. Václava	6709	paskální svícny	T. Bárta	2021	zpráva, foto	
Stará Boleslav	Praha-východ	kostel sv. Václava	6710	sošky k lucernám	T. Bárta	2021	zpráva, foto	
Stará Boleslav	Praha-východ	kostel sv. Václava	6711	závěsná pokladnička	T. Bárta	2021	zpráva, foto	
Stará Boleslav	Praha-východ	kostel sv. Václava	6712	stolky na obětní dary	T. Bárta	2021	zpráva, foto	
Stará Boleslav	Praha-východ	kostel sv. Václava	6713	zábradlí	T. Bárta	2021	zpráva, foto	
Stará Boleslav	Praha-východ	kostel sv. Václava	6714	zpovědnice	T. Bárta	2021	zpráva, foto	
Stará Boleslav	Praha-východ	kostel sv. Václava	6728	lavice	Fr. Šarm	2021	zpráva, foto, schéma, průzkum	

obec	okres	objekt, umístění	arch. č.	předmět restaurování	restaurátor	rok	obsah dokumentace	CD
Stará Boleslav	Praha-východ	kostel sv. Václava	6729	lavice	Fr. Šarm	2021	zpráva, foto, schéma, průzkum	
Stará Boleslav	Praha-východ	kostel sv. Václava	6730	varhanní skříň	D. Ebel, P. Charypar, D. Blahout	2021	zpráva, foto	
Stará Boleslav	Praha-východ	kanovnická rezidence	6731	dvoukřídlé dveře	M. Jiskra	2022	zpráva, foto, schéma, průzkum	DVD
Suchomasty	Beroun	zámek	6725	věžní hodinový stroj	P. Skála	2024	zpráva, foto	
Svátov	Kladno	kostel sv. Lukáše – socha Krista Spasitele	6662	socha	D. Čírmactová	2024	zpráva, foto	DVD
Svatý Jan pod Skalou	Beroun	kostel Narození sv. Jana Křtitele	6658	kostelní lavice	P. Hanč	2022	zpráva, foto	
Svatý Jan pod Skalou	Beroun	kostel Narození sv. Jana Křtitele – loď	6779	kostelní lavice	P. Hanč	2024	zpráva, foto	
Točnick	Beroun	hradní kaple	6766	obraz Sv. Jiří na koni	J. Brodský	2023	zpráva, foto	
Točnick	Beroun	hradní kaple	6767	obraz Sv. Prokop	J. Brodský	2023	zpráva, foto	
Týnec nad Labem	Kolín	kostel Panny Marie Sedmibolestné	6631	obrazy	K. Čiháková Mýšková	2020	zpráva, foto	
Týnec nad Labem	Kolín	rozcestní kříž (boží muka) před elektrostanicí	6632	litinový kručifix na kamenném podstavci	K. Čiháková Mýšková	2022	průzkum, foto	
Veltrusy	Mělník	zámek	6734	zbraně	I. Medek	1967	zpráva, foto	
Veltrusy	Mělník	zámek – Velký čínský salónek	6744	tapety	J. Čoban	2023	zpráva, foto, schéma	CD
Veltrusy	Mělník	zámek – Velký čínský salónek	6745	tapety	J. Čoban	2023	zpráva, foto, schéma	
Veltrusy	Mělník	zámek – Velký čínský salónek	6746	tapety	J. Čoban	2023	zpráva, foto, schéma, labor. zprávy	
Veltrusy	Mělník	zámek – Velký čínský salónek	6747	tapety	B. Bartyzalová	2023	zpráva, foto, schéma	DVD
Veltrusy	Mělník	zámek	6770	napodobenina kamen z Dobříše	I. Medek	1967	zpráva, foto	
Velvary	Kladno	radnice, čp. 1, nám. krále Vladislava – fasáda	6633	kamenné prvky	V. Mašek	2023	zpráva, foto, laboratorní průzkum	CD
Velvary	Kladno	kostel sv. Kateřiny – presbytář	6634	okno s vitrážemi	M. Augustín, D. Voláková	2023	zpráva, foto, grafická schémata	DVD
Velvary	Kladno	kostel sv. Kateřiny – presbytář	6780	vitražová výplň	M. Augustín, D. Voláková	2024	zpráva, foto, schémata	DVD
Vepřek	Mělník	kostel Narození Panny Marie	6726	plastiky sv. Florián a sv. Linhart	E. Miklovičová, M. Wolfová	2023	zpráva, foto, průzkum	
Větrušice	Praha-východ	socha sv. Václava	6781	celá socha	T. Korbelová	2024	zpráva, foto	
Záboří nad Labem	Kutná Hora	kostel sv. Prokopa – kruchta	6615	omítkové a barevné vrstvy	H. Bělinová	2023	průzkum, foto	DVD
Záboří nad Labem	Kutná Hora	kostel sv. Prokopa – oratoř	6616	omítky	H. Bělinová	2023	zpráva, foto	DVD
Záboří nad Labem	Kutná Hora	kostel sv. Prokopa – zvonice	6769	omítkové a barevné vrstvy	H. Bělinová	2024	průzkum, foto	
Záboří nad Labem	Kutná Hora	kostel sv. Prokopa – kruchta	6820	malby a omítkové vrstvy	H. Bělinová	2024	zpráva, foto, šablony	CD
Zahájí u Chorušic	Mělník	pomník a hrod komisaře O. Beněše	6618	pomník a hrob	P. Dufek	2022	zpráva, foto	
Zásmuky	Kolín	mariánský sloup	6800	celý sloup	J. Pospíšil	2010	průzkum a záměr, foto, schémata	
Zásmuky	Kolín	mariánský sloup	6801	celý sloup	A. Kozlov	2024	zpráva, foto	

ZPRACOVANÉ PŘÍRŮSTKY ARCHIVU ZA ROK 2024 – STAVEBNĚHISTORICKÉ PRŮZKUMY

obec	okres	objekt	arch. č.	zpracoval	rok	text	dokumentace	foto	poznámky CD	e-forma na serveru
Bašť	Praha-východ	panská sýpka	820	M. Patřízek	2020	+	+	+		
Brandýs nad Labem-Stará Boleslav	Praha-východ	sluneční lázně Houška	810	V. Mikule, J. Příbylová, V. Bok	2023	+	+	+		+
Brandýs nad Labem-Stará Boleslav	Praha-východ	městanský dům čp. 98	825	E. Vyletová, T. Kyncl	2013	+	+	+		
Český Brod	Kolín	kostel sv. Maří Magdaleny	814	M. Brejšnajdrová	2011	+	+	+		
Čihadla-Stará lysá	Nymburk	zámek Bon Repos	818	P. Macek	2004	+	+	+		
Hluboš	Příbram	zámecký areál – správcovský dům čp. 2	822	V. Chmelář, A. Kratochvílová	2024	+	+	+		+
Jeneč	Praha-západ	poštovní stanice – statek čp. 21	821	M. Šejbl	2024	+	+	+		+
Kolín	Kolín	zámecký areál	813	M. Patrný, J. Veselý	2004	+	+	+		+
Kutná Hora	Kutná Hora	kostel Nejsvětější Trojice	823	K. Kibic, E. Kovalda	2024	+	+	+		
Loučeň	Nymburk	kostel Nanebevzetí Panny Marie	819	M. Rylich	2024	+	+	+		
Nymburk	Nymburk	krematorium	811	M. Šanda	2023	+	+	+		+
Poděbrady	Nymburk	domek čp. 42, Komenského ul.	817	M. Šanda	2023	+	+	+		
Veltrusy	Mělník	zámecký areál – východní strana dvora – tzv. úřednický dům	812	M. Šanda	2021	+	+	+		+
Zvifřetice	Mladá Boleslav	hrad	815	M. Šanda	2022	+	+	+		+
Zvifřetice	Mladá Boleslav	hrad	816	M. Šanda	2024	+	+	+		+
Zvifřetice	Mladá Boleslav	hrad	824	M. Šanda	2024	+	+	+		+

ZPRACOVANÉ PŘÍRŮSTKY ARCHIVU ZA ROK 2024 – PROJEKTY, STUDIE, ZAMĚŘENÍ

obec	okres	objekt	arch. č.	zpracoval	rok	specifikace	poznámka	CD
Bečváry	Kolín	kulturní zařízení	6498	D. Pešek	1984	novostavba	studie	
Bělá pod Bezdězem	Mladá Boleslav	hradby – severní část	6451	M. Fuchs	2010	statické zajištění a konzervace	projekt	
Bělá pod Bezdězem	Mladá Boleslav	hradby	6452	M. Fuchs	2011	statické zajištění a konzervace	projekt	
Benátky nad Jizerou	Mladá Boleslav	Husovo náměstí	6475	P. Mudrunka	2006	rekonstrukce	projekt pro územní řízení	
Benešov	Benešov	klášter minoritů – torzo presbytáře	6512	M. Černý	2015	zaměření objektu	geodetické zaměření	
Beroun	Beroun	kostel sv. Jakuba St.	6396	J. Rineš, P. Kodras	2011	obnova objektu	projektová dokumentace	
Beroun	Beroun	židovský hřbitovní domek	6449	M. Fuchs	2001	obnova objektu	projekt	
Bosyně (Vysoká)	Mělník	zámek	6486	M. Pilný, R. Luňák	2001	oprava objektu	projekt	
Brandýs nad Labem	Praha-východ	zámek	6450	M. Fuchs	2009	statické zajištění	projekt	
Brandýs nad Labem	Praha-východ	Fakultní základní škola, Palachova 337	6513	A. Mansfeldová, J. Soukup	2003	dostavba objektu	dokumentace k územnímu rozhodnutí	
Březnice	Příbram	zámek	6397	M. Corna, L. Těšínský	1979	bleskosvodná ochrana	projektová dokumentace	
Březnice	Příbram	městský dům čp. 663	6422	Atelier Opl-Soukup-Švehla	2019	stavební úpravy	projektová dokumentace	
Bukovany	Příbram	zámek	6432	V. Jirsa	2023	pasportizace hist. okna	pasportizace	
Čtiboř	Benešov	fara, Hrádek čp. 1	6511	M. Černý	2012	zaměření objektu	geodetické zaměření	
Cyřovice	Kladno	kostel Svaté sv. Jana Křtitele	6448	M. Fuchs	2010	statické zajištění a oprava	projekt	
Čáslav	Kutná Hora	hradební zeď	6456	M. Fuchs	2013	konzervace	aktualizace projektu	
Čáslav	Kutná Hora	hradební zeď čp. 1957/1	6457	M. Fuchs	2009	konzervace	projekt	
Český Šternberk	Benešov	hrad	6405	M. Corna, B. Fanta	1980	bleskosvodná ochrana	projektová dokumentace	
Čihadla-Stará Lysá	Nymburk	zámek Bon Repos – objekt J	6421	VVV Architekti, Atelier Všešrdova	2007	stavební úpravy	studie	
Dolní Břežany	Praha-západ	rodinný dům čp. 66	6395	R. Kárník	1974	rekonstrukce	projektová dokumentace	
Drahenice	Příbram	zámek	6494	D. Dlabal, M. Ibl	2004	oprava a rekonstrukce	projekt	
Drasty	Praha-východ	zemědělský dvůr – klášter	6443	AV 19	2017	rekonstrukce a dostavba objektu	architektonická studie	
Hořovice	Beroun	nový zámek čp. 22	6453	M. Fuchs	2003	statické zajištění a oprava	projekt	
Hořovice	Beroun	nový zámek čp. 22 – jižní ohradní zeď	6454	M. Fuchs	2010	statické zajištění	projekt	
Hořovice	Beroun	nový zámek čp. 22	6455	M. Fuchs	2007	statické zajištění a oprava	projekt	
Hořovice	Beroun	zámek čp. 23	6465	M. Fuchs	2013	statické zajištění	návrh stavby	
Hvoždany	Příbram	Zibův mlýn čp. 5	6415	K. Hocke, R. Lomoz	2017	statické zajištění a obnova střech	projektová dokumentace	
Hvoždany	Příbram	tvrz – špejchar čp. 6	6416	K. Hocke, R. Lomoz	2018	obnova objektu	projektová dokumentace	

obec	okres	objekt	arch. č.	zpracoval	rok	specifikace	poznámka	CD
Hvoždany	Příbram	tvrz – špejchar čp. 6	6417	K. Hocke, R. Lomoz	2019	obnova objektu	projektová dokumentace	
Hvoždany	Příbram	tvrz – špejchar čp. 6	6418	K. Hocke, R. Lomoz	2019	obnova objektu	projektová dokumentace	
Hvoždany	Příbram	tvrz – špejchar čp. 6	6419	K. Hocke, R. Lomoz	2019	obnova objektu – hygiena	projektová dokumentace	
Hvoždany	Příbram	tvrz – špejchar čp. 6	6420	K. Hocke, R. Lomoz	2020	změna stavby před dokončením	projektová dokumentace	
Chocerady	Benešov	výklenková kaple Čtrnácti svatých pomocníků	6427	M. Svěrák, B. Svěráková	1989	zaměření objektu	zaměření	
Chotouň	Kolín	dům čp. 3	6541	J. Rymeš	2017	rekonstrukce objektu	projektová dokumentace	
Chotouň	Kolín	dům čp. 36	6542	T. Čejka, M. Šmidtová	2017	rekonstrukce objektu	projektová dokumentace	
Chvatěruby	Mělník	zřícenina hradu	6464	M. Fuchs	2006	konzervace	projekt	
Jince	Příbram	zámeček – střední a jižní křídlo	6392	J. Havlíček	2022	stavební úpravy	projektová dokumentace	
Jince	Příbram	zámeček – severní křídlo	6393	J. Havlíček, R. Brandejs	2023	stavební úpravy	projektová dokumentace	
Kácov	Kutná Hora	kostel Narození Panny Marie	6463	M. Fuchs	2009	oprava objektu	projekt	
Kačina	Kutná Hora	zámeček, zámeček park	6445	Architekti Hruša & spol., Ateliér Brno	2015	revitalizace a regenerace	studie	
Kokořín	Mělník	hrad	6406	J. Pulec, B. Beneš	1990	EZS	projektová dokumentace	
Kokořín	Mělník	hrad	6407	P. Vokáč	?	EZS	projektová dokumentace	
Konopíště	Benešov	zámeček	6434	Trade Fides, L. Javůrek	2018	uzavřený TV okruh	dokumentace pro provedení stavby	
Konopíště	Benešov	zámeček	6526	J. Fendl	1992	zaměření lomových bodů	zaměření	
Kosmonosy	Mladá Boleslav	areál PL Kosmonosy – objekt bývalé prádelny	6387	P. Wudy	2011	stavební úpravy	projektová dokumentace	CD
Kostelec nad Černými lesy	Praha-východ	městanský dům čp. 118	6413	A. Polák	1989	zaměření stávajícího stavu	zaměření	
Kostelec nad Černými lesy	Kolín	zámeček	6460	M. Fuchs	2000	rekonstrukce objektu – statika	projekt	
Kostelec nad Černými lesy	Kolín	dům, čp. 428	6461	M. Fuchs	2012	stavební úpravy	projekt	
Kostelec nad Černými lesy	Kolín	zámeček – předzámečí	6462	M. Fuchs	1986	statické zajištění	studie	
Kostelec nad Černými lesy	Kolín	zámeček – most M2	6466	M. Fuchs	2000	statické zajištění	projektová dokumentace	
Krátlův Dvůr	Beroun	zámeček	6391	M. Haase, P. Meloun, Fr. Štandl	2013	rekonstrukce	projektová dokumentace	
Křepenice	Příbram	tvrz J. Krčína z Jelčan	6408	M. Corna, L. Tešínský	1978	bleskosvodná ochrana	projektová dokumentace	
Křinec	Nymburk	židovský hřbitovní domek čp. 216	6473	M. Fuchs	1999	statické zajištění	projekt	
Křivoklát	Rakovník	hrad	6398	P. Fiala, S. Kubiš	2006	EPS	projektová dokumentace	
Křivoklát	Rakovník	hrad	6399	P. Fiala, S. Kubiš	2006	EZS, CCTV	projektová dokumentace	
Křivoklát	Rakovník	hrad	6440	Trade Fides, S. Kubiš	2006	el. požární signalizace	projekt	
Křivoklát	Rakovník	hrad	6441	Trade Fides, S. Kubiš	2006	el. zabezpečovací signalizace	projekt	
Křivoklát	Rakovník	hrad – Huderka	6459	Fr. Kašička, J. Tureček	1994	oprava objektu	projekt	

obec	okres	objekt	arch. č.	zpracoval	rok	specifikace	poznámka	CD
Křivoklát	Rakovník	hrad – jižní parkán dolního hradu	6528	D. Líbal, Fr. Kašička	1977	návrh sond	projekt	
Křivoklát	Rakovník	hrad – západní část, obj. č. 2	6529	Fr. Kašička, M. Doušová, M. Procházková	1977	zemní práce	projekt	
Křivoklát	Rakovník	hrad – Zlatá bašta	6530	Fr. Kašička	1983	rekonstrukce objektu	projekt	
Křivoklát	Rakovník	hrad – západní hradba	6531	J. Pelikán	1986	stavební úpravy	projekt	
Křivoklát	Rakovník	hrad – trafostanice, veřejné WC	6532	Fr. Kašička, J. Vinař	1994	stavební úpravy	studie	
Křivoklát	Rakovník	hrad – manský dům čp. 134	6533	Fr. Kašička, J. Vinař	1997	stavební úpravy	studie	
Křivoklát	Rakovník	dům čp. 50	6543	P. Melicher	2022	rekonstrukce objektu	projektová dokumentace	
Kutná Hora	Kutná Hora	klášter voršilek	6409	B. Nováková	1993	EZS	projektová dokumentace	
Kutná Hora	Kutná Hora	jezuitská kolej	6410	L. Karel	1999	EPS	projektová dokumentace	
Ledce	Benešov	kostel sv. Bartoloměje – hřbitovní zeď	6471	M. Fuchs	2009	oprava objektu	projekt	
Liběchov	Mělník	náměstí a park	6383	M. Kohout, D. Tichý, F. Tittel	2021	stavební úpravy	architektonická studie	
Liběchov	Mělník	náměstí a park	6384	M. Kohout, D. Tichý, F. Tittel	2022	stavební úpravy	architektonická studie	
Liblice	Mělník	zámek	6446	Atelier A.T.D.	2001	stavební úpravy	návrh stavby	
Libouň	Benešov	kostel sv. Václava	6474	M. Fuchs	2013	oprava objektu	dodatek k projektu	
Louňovice pod Bláníkem	Benešov	klášter	6469	M. Fuchs	2008	konzervace	projekt	
Louňovice pod Bláníkem	Benešov	zámek – jižní křídlo	6470	M. Fuchs	2008	oprava objektu	projekt	
Louňovice pod Bláníkem	Benešov	zámek – jižní křídlo	6472	M. Fuchs	2007	statické zajištění	projekt	
Lužce	Beroun	zámek – kaple	6468	M. Fuchs	2005	stavební úpravy	návrh stavby	
Lysá nad Labem	Nymburk	kostel Narození sv. Jana Křtitele – opěrná zeď	6536	M. Volejník, Z. Slacálková	2023	oprava objektu	projekt	
Mělník	Mělník	ohradní zeď	6467	M. Fuchs	2008	statické zajištění a konzervace	projekt	
Mělník	Mělník	zámek – noční vinárna	6495	J. Hánil	1987	adaptace a rekonstrukce	studie	
Mělník	Mělník	ZŠ Jungmannovy sady, Tyršova 93/26; 94/24	6527	OSP Mělník	1969	oprava objektu	projekt	
Měšice	Praha-východ	zámecký areál	6444	M1 Architekti	2019	stavební úpravy	studie proveditelnosti	
Michalovice	Mladá Boleslav	zřícenina hradu	6484	M. Fuchs	2002	oprava objektu	projekt	
Michalovice	Mladá Boleslav	zřícenina hradu	6485	M. Fuchs	2003	oprava objektu	projekt	
Mladá Boleslav	Mladá Boleslav	dům čp. 15, Staroměstské nám.	6483	M. Fuchs	2009	statické zajištění	projekt	
Mnichovice	Praha-východ	kostel sv. Filipa a Jakuba – zvonice	6477	M. Fuchs	2010	oprava	projekt	
Mnichovice	Praha-východ	kostel sv. Filipa a Jakuba – krov a střecha	6478	M. Fuchs	2007	oprava objektu	projekt	
Mnichovo Hradiště	Mladá Boleslav	kostel sv. Tří králů – lapidárium	6447	J. Wagner, M. Wagnerová	1978	stavební úpravy	architektonický záměr	
Mnichovo Hradiště	Mladá Boleslav	roubená stodola čp. 7	6479	M. Fuchs	2003	oprava objektu	projekt	
Mníšek pod Brdy	Praha-západ	zámek	6400	V. Kosina, J. Müller	2001	EPS	realizace	

obec	okres	objekt	arch. č.	zpracoval	rok	specifikace	poznámka	CD
Mnišek pod Brdy	Praha-západ	zámek	6401	V. Kosina, J. Müller	2001	elektro, EZS, CCTV, strukturovaná síť	realizace	
Mnišek pod Brdy	Praha-západ	zámek	6433	V. Kosina, J. Müller, J. Codr	2001	elektroinstalace, EZS, CCTV	projektová dokumentace	
Mnišek pod Brdy	Praha-západ	zámek	6480	M. Fuchs	2004	statika	studie využití	
Mnišek pod Brdy	Praha-západ	zámek	6481	M. Fuchs	2007	oprava objektu	projekt	
Mnišek pod Brdy	Praha-západ	dům čp. 929	6482	M. Fuchs	2008	obnova objektu	projekt	
Mnišek pod Brdy – Skalka	Praha-západ	kostel sv. Marii Magdaleny	6534	Fr. Randa	1991	rekonstrukce objektu	projekt	
Nechvalice	Příbram	kostel sv. Mikuláše	6488	M. Fuchs	2008	oprava objektu	projekt	
Nelahozeves	Mělník	zámecký areál, dům čp. 62 „Skála“	6385	M. Ibl, R. Ibllová	2022	stavební úpravy	architektonická studie	
Nelahozeves	Mělník	areál Památníku A. Dvořáka, čp. 12 – ohradní zeď se sklepy	6386	J. Jurenka, C. Wright	2023	stavební úpravy	dílní prováděcí projekt	
Neveklov	Benešov	kostel sv. Havla	6487	M. Fuchs	2015	oprava objektu	projekt	
Nová Ves pod Pleší	Příbram	nemocnice Na Pleši	6525	J. Ježková, J. Werner	1991	oprava objektu	projektová dokumentace	
Panenské Břežany	Praha-východ	zámek – Památník národního útlaku a odboje	6497	M. Fuchs	2015	stavební úpravy	projekt	
Poděbrady	Poděbrady	zámek	6489	M. Fuchs	1982	statické zajištění	projekt	
Popovice	Benešov	tvrz	6493	M. Fuchs	1996	zaměření objektu	geodetické zaměření	
Příbram	Příbram	obytný dům čp. 99, Sřelecká ul.	6388	J. Kába, J. Cikán	2019	stavební úpravy	projektová dokumentace	CD
Příbram	Příbram	garáž u RD, Pod struhami 60, Příbram VI-Březové Hory	6389	J. Karel, M. Klíma	2017	rekonstrukce a dostavba	projektová dokumentace	
Příbram	Příbram	dům čp. 152, U Podářů	6390	J. Benda	2019	stavební úpravy	projektová dokumentace	CD
Příbram	Příbram	divadlo A. Dvořáka	6537	K. Cibulka	2024	rekonstrukce	dokumentace pro provádění stavby	
Příbram	Příbram	divadlo A. Dvořáka	6538	T. Luks, O. Hrach	2023	stavební úpravy	projektová dokumentace	
Příbram	Příbram	Báňské ředitelství	6539	M. Klíma	2023	rekonstrukce objektu	projektová dokumentace	
Psáře	Benešov	kostel Nejsvětější Trojice – zvonice	6514	M. Černý	2014	zaměření objektu	geodetické zaměření	
Pyšely	Benešov	zámek	6425	V. Němec, J. Klimeš	2003	rekonstrukce vytápění	projektová dokumentace	
Radič	Příbram	zámek	6411	M. Corna, L. Těšínský	1978	bleskosvodná ochrana	projektová dokumentace	
Radič	Příbram	zámecký areál	6414	M. Rajniš, M. Stupka	2022	altán v zahradě	projektová dokumentace	
Rataje nad Sázavou	Kutná Hora	zámek	6490	M. Fuchs	2006	stavební úpravy	projekt	
Rataje nad Sázavou	Kutná Hora	zámek	6491	M. Fuchs	2009	obnova objektu	projekt	
Rataje nad Sázavou	Kutná Hora	zámek	6492	M. Fuchs	2011	obnova objektu	projekt	
Ratenice	Kolín	kostel sv. Jakuba Většího	6423	P. Rek	2004	rekonstrukce krovu věže	doplňk prováděcího projektu	
Říčany	Praha-východ	zřícenina hradu – donjon	6499	M. Fuchs	2006	konzervace	projekt	
Říčany	Praha-východ	věž hradu	6515	M. Černý	2006	zaměření objektu	geodetické zaměření	

obec	okres	objekt	arch. č.	zpracoval	rok	specifikace	poznámka	CD
Sázava	Benešov	kostel sv. Prokopa	6436	P. Fiala, P. Lupač	2007	elektroinstalace	projekt	
Sázava	Benešov	zámek – 1. NP	6437	Ramzes Building, R. Čermák	2009	povrchový zabezpečovací systém	dokumentace pro stavební povolení	
Sázava	Benešov	zámek – 1. NP	6438	Ramzes Building, R. Čermák	2009	datové rozvody	dokumentace pro stavební povolení	
Sázava	Benešov	zámek – 1. NP	6439	Ramzes Building, R. Čermák	2010	povrchový zabezpečovací systém	dokumentace pro stavební povolení	
Sedlčany	Příbram	mariánský sloup	6412	T. Langer	2023	zaměření skutečného stavu	zaměření	
Sedlčany	Příbram	děkanství (fara) čp. 44	6430	M. Benda, Fr. Šatra	2018	stavební úpravy	projektová dokumentace	
Sedlec	Kutná Hora	kostel Všech svatých s kostnicí	6442	V. Mlázovský, Z. Rieger, M. Pilcecká	2012	oprava objektu	zaměr obnovy	
Sedlec-Prčice	Příbram	fara čp. 1	6394	K. Sehyl	2018	obnova objektu	projektová dokumentace	
Sedlec-Prčice (Sedlec)	Příbram	fara čp. 1	6431	K. Sehyl	2018	stavební úpravy	projektová dokumentace	
Skrammňky	Kolín	fara čp. 13	6505	M. Fuchs	2011	oprava objektu	projekt	
Slaný	Kladno	bývalý hotel Pošta čp. 160	6428	R. Cibik, M. Sluka, V. Sladký	2003	dostavba objektu	projektová dokumentace	
Slapy	Praha-západ	kostel sv. Petra a Pavla	6458	R. Novák	1968	zaměření objektu	zaměření	
Snět	Benešov	kostel sv. Petra a Pavla	6504	M. Fuchs	2010	oprava objektu	projekt	
Soběšín	Kutná Hora	kostel sv. Michaela Archanděla	6503	M. Fuchs	2013	obnova objektu	projekt	
Stará Boleslav	Praha-východ	Císařský hostinec, Mariánské nám. 100	6535	Fr. Huber, P. Zamazal	?	půdní vestavba	studie	
Starý Knín	Příbram	kostel sv. Františka Serafinského	6502	M. Fuchs	2005	oprava objektu	projekt	
Starý Knín	Příbram	kostel sv. Františka Serafinského	6516	J. Šafářová	1994	dokumentace stávajícího stavu	stavební dokumentace	
Svaté Pole	Příbram	kostel sv. Alžběty Duryňské – ohradní zed	6500	M. Fuchs	2010	oprava objektu	projekt	
Svaté Pole	Příbram	kostel sv. Alžběty Duryňské	6501	M. Fuchs	2010	statické zajištění	projekt	
Svatý Jan pod Skalou	Beroun	benediktinský klášter čp. 1	6402	P. Mazáček	2011	rekonstrukce	projektová dokumentace	
Talmberk	Kutná Hora	zřícenina hradu – Velká věž	6508	M. Fuchs	2008	konzervace	projekt	
Tetín	Beroun	panský dvůr (zámek)	6403	P. Lešek, K. Šimůnek	2011	zakreslení původního stavu	projektová dokumentace	
Trhový Štěpánov	Benešov	spolkový dům a muzeum	6435	M. Fuchs, O. Kantová	2009	stavební úpravy	projektová dokumentace	
Týřov	Rakovník	zřícenina hradu – donjon	6507	M. Fuchs	2014	konzervace	projekt	
Valečov	Mladá Boleslav	zřícenina hradu – severní obvodová hradba	6509	M. Fuchs	2016	konzervace	projekt	
Valečov	Mladá Boleslav	zřícenina hradu – Starý palác	6510	M. Fuchs	2016	konzervace	projekt	
Veltrusy	Mělník	zámecký park	6424	P. Pejšek	2003	úprava parku	projekt pro provedení stavby	
Veltrusy	Mělník	zámecký park	6426	P. Štěchovský, J. Svoboda, V. Stodola	1992	úprava zeleně	mapování a vytyčení	
Veltrusy	Mělník	zámek	6429	J. Adámek	1995	návrh využití	studie	

obec	okres	objekt	arch. č.	zpracoval	rok	specifikace	poznámka	CD
Vysoká	Mělník	území obce	6496	V. Poláčková, U-24	2002	územní plán	územní plán	
Vysoká	Kutná Hora	zřícenina kaple sv. Jana Křtitele	6506	M. Fuchs	2010	konzervace	projekt	
Vysoká u Příbramě	Příbram	zámeček - terasy	6540	O. Hrdlička	2024	oprava objektu	projektová dokumentace	
Vyšehořovice	Praha-východ	tvrz - palác	6517	M. Fuchs	2008	konzervace	projekt	
Vyšehořovice	Praha-východ	tvrz - jižní obvodová hradba	6518	M. Fuchs	2008	statické zajištění	projekt	
Zruč nad Sázavou	Kutná Hora	škola	6523	M. Fuchs	2009	zaměření objektu	geodetické zaměření	
Zruč nad Sázavou	Kutná Hora	škola	6524	M. Fuchs	2009	oprava objektu	projektová dokumentace	
Zvěstov	Benešov	zámeček	6522	M. Fuchs	2017	odstranění havarijních stavů	projektová dokumentace	
Zvíděčice	Mladá Boleslav	zřícenina hradu	6476	M. Fuchs	2012	statické zajištění a konzervace	projekt	
Zvíděčice	Mladá Boleslav	zřícenina hradu	6520	M. Fuchs	2009	návrh koncepce zachrany	projektová dokumentace	
Zvíděčice	Mladá Boleslav	zřícenina hradu	6521	M. Fuchs	2009	statické zajištění a konzervace	projektová dokumentace	
Žiželice	Kolin	kostel sv. Prokopa	6519	M. Fuchs	2010	oprava objektu	projekt	
Žleby	Kutná Hora	zámeček	6404	M. Corna, B. Fanta	1982	bleskosvodná ochrana	projektová dokumentace	

ZPRACOVANÉ PŘÍRŮSTKY ARCHIVU ZA ROK 2024 – OSTATNÍ PRŮZKUMY

obec	okres	objekt	arch. č.	zpracoval	rok	specifikace	poznámky	CD
Bělá pod Bezdězem	Mladá Boleslav	dům čp. 83, Masarykovo nám.	649	M. Fuchs	2001	znalecký posudek	statické posouzení	
Beroun	Beroun	hradební věž při čp. 164, Kostelní ul.	628	O. Hrdlička	2008	znalecký posudek	statický posudek	
Beroun	Beroun	městské hradby	633	A. Nachtmannová	1998	archivní rešerše		
Brandýs nad Labem-Stará Boleslav	Praha-východ	sluneční lázně Houshka	627	L. Dostál, Z. Potužák	2023	stavebně-technický průzkum	posouzení celkového stavu	
Brandýs nad Labem-Stará Boleslav	Praha-východ	výklenková kaple Vartenská	643	O. Hrdlička	2018	znalecký posudek	statické posouzení	
Bratřejov	Příbram	dům čp. 7	611	A. Nachtmannová	2021	archivní rešerše		
Bratřejov	Příbram	dům čp. 8	612	A. Nachtmannová	2021	archivní rešerše		
Bukovany	Příbram	zámek – jižní křídlo	645	M. Nový	2023	znalecký posudek	posouzení stavebních úprav	
Hvoždany	Příbram	tvrz – sýpka čp. 6	640	J. Pešta	2019	znalecký posudek	posudek na průčelí a výplně otvorů	
Hvoždany	Příbram	tvrz – sýpka čp. 6	641	J. Musil	2020	znalecký posudek	biotická stabilita stropních konstrukcí	
Chotouň (Chrástany)	Kolín	dům čp. 36	659	T. Čejka, M. Šmidtová	2015	stavebně-technický průzkum	posouzení technického stavu	
Chválov	Příbram	dům čp. 10	613	A. Nachtmannová	2021	archivní rešerše		
Jemniště	Benešov	zámek	646	M. Heroutová, M. Vilímková, J. Muk	1973	konzultační připomínky	stavební úpravy	
Jemniště	Benešov	zámecký areál	647	K. Růžička	1974	znalecký posudek	orientační inženýrsko-geologické a hydrogeologické posouzení	
Jemniště	Benešov	zámecký areál	648	VI. Vízek	1974	znalecký posudek	statické posouzení	
Jince	Příbram	zámek	624	D. Šašková, J. Jankovský	2022	stavebně-technický průzkum	mykologický průzkum dřevěných konstrukcí a stropů	
Jince	Příbram	zámek	625	D. Šašková, J. Jankovský	2022	stavebně-technický průzkum	posouzení stavu stropu nad 1. NP	
Jince	Příbram	zámek	626	D. Šašková, J. Jankovský	2023	stavebně-technický průzkum	posouzení stavu stropu nad 2. NP	
Jirny	Praha-východ	zámek	632	J. Kodras	2023	díloková práce	nástěnné malby J. M. Navrátila	pouze e-verze
Kácov	Kutná Hora	kostel Narození Panny Marie	650	M. Fuchs	2008	znalecký posudek	statické posouzení krovu	
Kostelec nad Černými lesy	Praha-východ	městánský dům čp. 118, Pražská ul.	635	J. Horová	1988	znalecký posudek	statické posouzení domu	
Kostelec nad Černými lesy	Praha-východ	zámek – most přes zámecký příkop	636	J. Surovec, V. Bakštein	2016	stavební průzkum a statický posudek	posouzení stávajícího stavu	
Kumíček	Příbram	dům čp. 4	614	A. Nachtmannová	2022	archivní rešerše		
Liběchov	Mělník	zámek	632	J. Kodras	2023	díloková práce	nástěnné malby J. M. Navrátila	pouze e-verze
Michalovice	Mladá Boleslav	zřícenina hradu	651	M. Fuchs	1997	znalecký posudek	statické posouzení	
Mladá Boleslav	Mladá Boleslav	dům čp. 17, pozemek parc. č. st. 85/1	661	J. Studenec	2022	průzkum	inženýrsko-geologický průzkum	

obec	okres	objekt	arch. č.	zpracoval	rok	specifikace	poznámky	CD
Mladá Boleslav	Mladá Boleslav	dům parc. č. 85/1	662	J. Langer	2023	znalecký posudek	statické posouzení	
Mnichovo Hradiště	Mladá Boleslav	zámek	642	V. Budil	1988	doplňek SHP	liturgický textil	
Mochov	Praha-východ	kostel sv. Bartoloměje	637	M. Kuldová	2020	zpráva o nálezu		
Mokřany	Příbram	dům čp. 10	615	A. Nachtmannová	2021	archivní rešerše		
Nechvalice	Příbram	dům čp. 7	616	A. Nachtmannová	2021	archivní rešerše		
Nížbor	Beroun	zaniklé hutní provozy	630	A. Nachtmannová	2023	archivní rešerše		
Obděnice	Příbram	dům čp. 4	617	A. Nachtmannová	2021	archivní rešerše		
Obděnice	Příbram	dům čp. 5	618	A. Nachtmannová	2021	archivní rešerše		
Obděnice	Příbram	dům čp. 18	619	A. Nachtmannová	2021	archivní rešerše		
Obděnice	Příbram	dům čp. 19	620	A. Nachtmannová	2021	archivní rešerše		
Obděnice	Příbram	dům čp. 20	621	A. Nachtmannová	2022	archivní rešerše		
Odolena Voda	Praha-východ	tvrz čp. 1, Dolní nám.	638	L. Dostál, Z. Potužák, J. Klán	2019	průzkumová zpráva	stavebně-technický a mykologický průzkum krovů	
Petrovice	Příbram	dům čp. 2	622	A. Nachtmannová	2022	archivní rešerše		
Petrovice	Příbram	dům čp. 47	623	A. Nachtmannová	2022	archivní rešerše		
Poděbrady	Nymburk	nádraží ČD, T. G. Masaryka 210/17	634	Š. Koukalová	2002	foto dokumentace		
Poděbrady	Nymburk	zámek	652	M. Fuchs	2012	znalecký posudek	statické posouzení	
Předměříce nad Jizerou	Mladá Boleslav	kostel sv. Jakuba Starsího - zvonice	656	Zd. Starý	2023	znalecký posudek	stanovení jakostního stavu krovové konstrukce	
Předměříce nad Jizerou	Mladá Boleslav	kostel sv. Jakuba Starsího - okolí kostela	657	L. Valtr	2023	archivní rešerše	obnova prostoru okolí kostela	
Radim	Kolín	zámek	655	J. Pittnerová	1994	mikroskopické vyšetření	posouzení dřevěných konstrukcí	
Slaný	Kladno	Velvarská brána	658	A. Rabasová	2024	bakalářská práce	dílní fotogrammetrická dokumentace	
Stará Boleslav	Praha-východ	inundační most	631	Z. Štaffen	2011	znalecký posudek		
Svatý Jan pod Skalou	Beroun	kaple sv. Kříže	610	P. Mařík	1996	mikroskopické vyšetření	sousostí Setkání sv. Ivana se sv. Janem Křtitelem	
Svěmyslice	Praha-východ	kostel sv. Prokopa - zvonice	660	J. Rineš	1998	znalecký posudek	statický posudek	
Tetín	Beroun	panský dvůr (zámek) - obytná budova	629	M. Bittmann	2012	znalecký posudek	statické posouzení krovu	
Točnick	Beroun	hrad - rám deskové malby	654	D. Pechová	2010	mikroskopické vyšetření	střední část oltářního nástavce	
Zlenice	Praha-východ	zřícenina hradu	644	K. Sýkora	2014	shrnutí veřejného jednání	koncepte konzervace Velké věže	
Zvifetice	Mladá Boleslav	zřícenina hradu - severní věž	653	M. Fuchs	2009	znalecký posudek	statické posouzení	
Žehušice	Kutná Hora	pivovar - skladovna čp. 19	639	Z. Starý	2022	znalecký posudek	jakostní stav dřevěných konstrukcí	

ZPRACOVANÉ PŘÍRŮSTKY ARCHIVU ZA ROK 2024 – NÁLEZOVÉ ZPRÁVY

obec	okres	objekt	arch. č.	zpracoval	rok	text	dokumentace	foto	druh akce / zkoumaná část objektu	CD
Bělá pod Bezdězem	Mladá Boleslav	kostel Povýšení sv. Kříže	703	E. Vyletová	2019	+	+	+	interiér sakristie 1. etapa	
Bělá pod Bezdězem	Mladá Boleslav	kostel Povýšení sv. Kříže	704	E. Vyletová	2020	+	+	+	interiér sakristie 2. etapa	
Bělá pod Bezdězem	Mladá Boleslav	obytný roubený dům čp. 267, Berkova ul.	724	V. Jesenský	2024	+	+	+	celý dům i s externím sklepem	2 CD
Buda (Chocnějovice)	Mladá Boleslav	dům čp. 5	723	M. Ouhrabka, T. Konvalínková	2022	+	+	+	obytný dům	CD
Dražkov	Příbram	sýpka u usedlosti čp. 10	705	J. Kypita, A. Nachtmannová, J. Veselý	2020	+	+	+	celkový průzkum budovy	
Klášter Hradiště nad Jizerou	Mladá Boleslav	kostel Narození Panny Marie	706	E. Vyletová	2020	+	+	+	jižní průčelí	
Klášter Hradiště nad Jizerou	Mladá Boleslav	kostel Narození Panny Marie	707	E. Vyletová	2021	+	+	+	severní průčelí lodi	
Kněžves	Rakovník	dům čp. 102 – hostinec	708	J. Veselý, J. Kypita	2021	+	+	+	celkový průzkum domu	
Kutná Hora	Kutná Hora	arciděkanství čp. 1, Jakubská ul.	725	V. Jesenský	2024	+	+	+	průčelí – přízemí severního křídla	DVD
Lukov	Kladno	budova čp. 4 – bývalý zájezdní hostinec	709	J. Veselý, J. Kypita, A. Nachtmannová	2020	+	+	+	celkový průzkum objektu	
Lysá nad Labem	Nymburk	dům čp. 177	710	J. Veselý, J. Kypita	2022	+	+	+	celkový průzkum domu	
Milčín	Beněšov	kostel Narození Panny Marie	711	J. Veselý, J. Kypita	2023	+	+	+	krov presbytáře	
Mladá Boleslav	Mladá Boleslav	obytný dům čp. 32, Železná ul.	702	V. Jesenský	2024	+	+	+	strop síně v přízemí, dvorní trakt, patro	DVD
Mladá Boleslav	Mladá Boleslav	hrad	712	E. Vyletová	2023	+	+	+	palác s věžemi	
Načeradec	Beněšov	kostel sv. Petra a Pavla	713	J. Veselý, J. Kypita, A. Nachtmannová	2020	+	+	+	krovy nad lodí a presbytářem	
Olešná	Rakovník	zámek	722	J. Veselý, V. Jesenský	2024	+	+	+	okna přízemí i patra	CD
Plañany	Kolín	sýpka, bývalá tvrz	714	D. Havlíková	2021	+	+	+	dveřní výplně	
Poděbrady	Nymburk	rodinný dům čp. 574, ul. Na kopečku	726	V. Jesenský	2024	+	+	+	celý objekt	DVD
Sedlčany	Příbram	kostel sv. Martina	715	J. Veselý, J. Kypita	2021	+	+	+	krov nad lodí	
Svatý Jan pod Skalou	Beroun	benediktinský klášter – knihovna	716	D. Havlíková	2019	+	+	+	okenní výplně	
Svatý Jan pod Skalou	Beroun	benediktinský klášter	717	D. Havlíková	2020	+	+	+	okenní výplně	
Vitice	Kolín	areál kostela sv. Šimona a Judy – zvonice	718	J. Veselý, J. Kypita	2023	+	+	+	zvonice	
Vráž	Beroun	kostel sv. Bartoloměje	719	J. Veselý, J. Kypita	2022	+	+	+	krov věže	
Zásmuky	Kolín	kostel Stigmatizace sv. Františka Serafinského	720	D. Havlíková	2021	+	+	+	okenní výplň v oratoři	
Žemličkova Lhota	Příbram	venkovský dům č. ev. 5	721	J. Veselý, J. Kypita	2019	+	+	+	celkový průzkum domu	

ODBOR PÉČE O PAMÁTKOVÝ FOND

Rok 2024 navázal na předešlé roky mírně nepříznivou mezinárodní situací vzhledem k pokračování vojenského konfliktu na Ukrajině s dopadem na zajištění energetické soběstačnosti České republiky a tlakem na snižování nároků na tepelné ztráty obvodových plášťů staveb, památek nevyjímaje, a ideálně s nainstalováním fotovoltaických elektráren na všechny střechy. V důsledku konsolidačního balíčku vlády byla pozastavena dotace prostřednictvím ORP. Odbor PPF pracoval naštěstí v plném nasazení a plném počtu. První půlrok 2023 se nesl v očekávání, co přinese nový stavební zákon a digitalizace stavebního řízení, která měla platit od 1. 7. 2023. Nějak dlouho se nic nedělo, a pak se zjistilo, že ministerstvo kultury vlastně neví, že NPÚ zpracovává vyjádření do stavebních řízení, i když není dotčeným orgánem. Tak se vymyslelo provizorium, které naštěstí v našem kraji výkonný orgán akceptoval a jelo se postaru v datových zprávách zasílaných do ESS (elektronická správa spisů). Menší komplikací pro celé pracoviště byla dlouhodobá nemoc pana ředitele, kterého jsem musela zastoupit. Vzhledem k tomu, že před rokem jsem byla ještě referent, pouze rok vedoucí odboru a teprve měsíc zástupce ředitele, bylo to pro mě náročné období. V důsledku toho muselo dojít k přerozdělení agendy zejména v ORP Kolín, abych měla volné ruce a mohla se účastnit všech porad na GnŘ i pořádat všechny porady na našem pracovišti. Naštěstí se pan ředitel Žižka vrátil a oslavil s námi 70. narozeniny. Práce a náplň našeho odboru je popsána v předešlých ročnících Ročenky, a tak tuto stať vynechám. Zajímavou změnou byla dokumentace a pa-

sportizace mostů ve správě Středočeského kraje. Oprava mostních konstrukcí je ve všeobecnosti specifický obor. Mosty malebným způsobem doplňují naši krajinu i města, jsou součástí cestní sítě s nároky na jejich únosnost. Tyto dva aspekty jsou častokrát proti sobě, a tak dochází ke střetům, chaotické snaze o prohlášení mostů za kulturní památky, či na druhé straně k jejich demolici bez jakékoliv konzultace s NPÚ. Tento neutešený stav se pokusilo uchopit krajské zastupitelstvo tím, že se provede pasportizace ve spolupráci s NPÚ, jejímž výsledkem bude určit mosty s historickou, architektonickou či stavební hodnotou, jejichž obnova bude s NPÚ při zpracování projektové dokumentace konzultována. Přibližně deset mostů z tohoto fondu bylo nakonec navrženo na prohlášení za kulturní památku.

Následující kapitoly uvádějí soupis a stručný popis nejdůležitějších akcí v našem území z hlediska památkové péče, důležité momenty jsou vypichnuty v komentářích jednotlivých fotografií. Samostatný výjezd našeho odboru do jiných regionů naší republiky nebyl pro nutnost finančních úspor realizován, dovolili jsme si alespoň výjezd do někdejšího sídla Liechtensteinů – Kostelce nad Černými lesy, do místní letní Budilovy vily vystavěné ve funkcionalistickém stylu arch. Fragnerem, do místního pivovaru či na zámek. Zároveň se loučím z pozice vedoucí odboru, všem svým podřízeným kolegům děkuji za uplynulé dva roky a přeji hodně štěstí pod vedením nové vedoucí.

Ing. arch. Dorota Havlíková

DOTACE Z PROGRAMŮ VE STŘEDOČESKÉM KRAJI V ROCE 2024

Program Podpora obnovy kulturních památek prostřednictvím obcí s rozšířenou působností 2024	nevyhlášen
Havarijní program 2024	14 644 685,27
Program regenerace MPR a MPZ 2024	15 233 000
Program záchrany architektonického dědictví 2024	47 196 000
Program péče o vesnické památkové rezervace, zóny a krajinné památkové zóny 2024	5 617 000
Program restaurování movitých kulturních památek 2024	2 840 000

ODDĚLENÍ GARANTŮ ÚZEMÍ

Okres Benešov

Správní obvod obce Benešov

Přímo ve městě *Benešově* byly v roce 2024 prováděny dílčí obnovy památek. V ochranném pásmu kulturních památek města – na *Karlově* – byla obnovena fasáda *fary v areálu kostela sv. Mikuláše*. V areálu tohoto kostela byla projednána také obnova žaluziových výplní okenních otvorů zvonice.

Nejvýznamnější a nejrozsáhlejší akcí ve správním obvodu města Benešova však byla v roce 2024 obnova NKP hradu *Český Šternberk*, kde byla zahájena celková obnova opěrné zdi nad přístupovou cestou do areálu hradu. Opěrná zeď je kamennou přízdívkou zvětralého skalního masivu, na kterém byl postaven hrad. Proto se jedná o náročnou akci, která se neobejde bez stálého dozoru statika, který musí operativně řešit stavy, které se po rozkrytí narušených míst objevují. Vel-

mi náročná byla také pokračující obnova krovu v severní části hradního paláce. V *Sázavě* proběhla v roce 2024 celková obnova v ulici Anenské, pozornost byla věnována zejména její části, která je v kontaktu s areálem kláštera. V ochranných pásmech NKP na Benešovsku – hradu *Český Šternberk, kláštera v Sázavě a zámku Konopiště* – byly projednány a realizovány novostavby i úpravy mnoha obytných domů.

V *Týnci nad Sázavou* byla v areálu hradu v minulém roce realizována obnova dveřních výplní hradního paláce. V bývalé továrně na kameninu v tomto městě, ve které byl v minulosti umístěn kulturní dům a ubytovna, byly zahájeny výrazné úpravy v interiéru – úpravy prostor bývalého kina na městskou knihovnu. V areálu této památky byl realizován přístřešek na kola. V ochranném pásmu památek města byly provedeny částečné obnovy několika staveb, zejména výměna krytin.

Na renesančním *zámku v Komorním Hrádku* byla v roce 2024 dokončena již před několika lety započatá náročná ochrana *grotty* v zámeckém parku, která se již nacházela ve stavu před zánikem. V tomto roce došlo na opravy omítek a dlažby podlah, uvnitř byla osazena nádrž s tekoucí vodou. Součástí akce byla i obnova hráze rybníka nad grottou, který dříve zásoboval vodou vodní prvky formální zahrady, která se však nedochovala. Velmi zdařilá byla také restaurátorská obnova jižní a západní fasády *Starého zámku*, která je pokryta sgrafity. Kromě toho započala obnova velkého sklepa před východním průčelím zámku. V roce 2024 proběhla v Komorním Hrádku také celková obnova oplocení ovocného sadu, jejíž součástí byla také kamenná opěrná zeď podél silnice II. třídy. Nadzemní část v těchto místech tvořily zděné pilíře kryté kamennými deskami s výplněmi z pálených cihel a tvarovek. Vzhledem k tomu, že oplocení se zachovalo již v torzálním stavu, bylo z původního materiálu provedeno pouze jedno pole a další byla vyzděna z nového páleného materiálu, který se tvarově shoduje s původním (krycí tvarovky byly vyrobeny na zakázku). Koncem roku 2024 byla zahájena dlouho připravovaná celková obnova renesančního pivovaru.

Komorní Hrádek (správní obvod obce Benešov), areál zámku: a – grotta v zámeckém parku se již nacházela ve stavu před zánikem – horní část chyběla a do kleneb přízemí zatékalo. V posledních letech bylo postupně provedeno statické zajištění zděných konstrukcí a zakrytí stavby; b – v roce 2024 byla obnovena terasa ohraničená parapetní zídou, která tvořila střechu grotty. Nakonec byly nově provedeny omítky a kamenná dlažba v interiéru, otvory byly uzavřeny mřížemi. Uvnitř byla také osazena nádrž s tekoucí vodou, která byla navržena podle analogií, jelikož její podoba se nedochovala. Součástí akce byla i obnova hráze nádrže nad grottou (foto D. Primusová).

Komorní Hrádek (správní území obce Benešov), zámek. V loňském roce proběhla restaurátorská obnova jižní a západní fasády Starého zámku, která je pokryta sgrafity (foto D. Primusová).

Komorní Hrádek (správní území obce Benešov), areál zámku, oplocení ovocného sadu. Součástí obnovy bylo také provedení nové kamenné opěrné zdi podél silnice II. třídy, jejíž nadzemní část tvořily zděné pilíře kryté kamennými deskami s výplněmi z pálených cihel a tvarovek. Vzhledem k tomu, že oplocení se zachovalo jen v torzálním stavu, bylo z původního materiálu provedeno pouze jedno pole a další byla vyzděna z nového páleného materiálu, který se tvarově shoduje s původním a byl vyroben na zakázku (foto D. Primusová).

Pyšely (správní obvod obce Benešov), areál zámku, domy čp. 5 a 6. V posledních letech probíhá záchrana domů, které vznikly barokní přestavbou renesančních objektů a tvoří východní stranu náměstí v Pyšelích. Noví majitelé započali práce obnovou střech, které byly vzhledem k havarijnímu stavu původních provedeny nově (foto D. Primusová).

Na romantickém zámku v Líšně pokračovala rozsáhlá celková obnova – probíhala zejména obnova interiérů a restaurátorské práce. V areálu zámku byla dokončena celková úprava bývalé správní budovy pro komerční ubytování návštěvníků. Kromě toho byla v Líšně opravou havarijní střechy zahájena celková obnova renesanční sýpky. V hospodářském dvoře proběhla záchrana stodoly, která je situována blíže k budově zámku a jejíž stav byl havarijní. V severní polovině již dlouhou dobu střecha úplně chyběla a kamenné zdivo degradovalo. Byl zde kvalitně proveden nový krov, zdivo sanováno, položena nová cihelná podlaha. Prostor je využíván pro sezónní společenské akce. Opravou havarijní střechy byla započata také obnova stodoly druhé, zde se však podařilo stávající krov z větší části zachovat. Sanaci kamenného zdiva a cihelných kleneb pokračovaly práce na obnově domu čp. 6 v areálu zámku v Pyšelicích, který vznikl barokní přestavbou renesančního vstupního objektu do areálu. Také nový majitel vedlejšího domu čp. 5 v roce 2024 dokončil novou střechu, která nahradila stávající havarijní konstrukci, včetně doplnění vikýřů. V areálu Lorety v Pyšelicích proběhla celková obnova objektu márnice, zejména byla provedena kopie střechy, která byla v havarijním stavu. Na nejhroženější kulturní památce Benešovska, na renesanční turzi v Mlékovicích, byla dokončena tesařská oprava krovu a pokládka nové krytiny z bobrovek.

Tak jako v minulých letech, probíhaly ve správním obvodu města Benešova drobné opravy několika církevních objektů, z nichž nejvýznamnější byla pokračující obnova střechy kostela Nanebevzetí panny Marie v Netvořicích, čímž byl odstraněn havarijní stav. Dokončena byla také sanace trhlín na

stropě v lodi a kostel bude po letech znovu otevřen veřejnosti. V areálu kostela Zvěstování Panny Marie v Maršovicích byla provedena celková obnova ohradní zdi ve východní části hřbitova.

Ing. Dagmar Primusová

Správní obvod obce Vlašim

V městské památkové zóně Načeradec byly projednány i provedeny stavební úpravy několika objektů. Jednalo se zejména o výměny krytiny, oken a různé přístavby, ale také o celkové obnovy domů – např. usedlosti čp. 4 přímo na náměstí nebo typického venkovského domu čp. 69 se světnicí zastropenou narušenou plackovou klenbou. Velmi zdařilou akcí byla obnova zdobného barokního průčelí venkovské usedlosti čp. 5, která je kulturní památkou. Nejdůležitější akcí je v Načeradci rozsáhlá obnova budovy barokního zámku, který byl v posledním století využíván jako sirotčinec, později jako polepšovna. Byly provedeny práce na odvlhčení přízemí, které je směrem do parku částečně zapuštěné. Téměř dokončené jsou rovněž vnitřní omítky a podlahy v přízemí, které bylo koncem roku částečně zpřístupněno veřejnosti jako bistro. V celé budově byla osazena nová špaletová okna místo starých zdvojených.

Ing. Dagmar Primusová

Pro ORP Vlašim je typická hluboká předprojektová i důkladná projektová příprava obnovy kulturních památek, velká pozornost je zde věnována i záměrům a projektům obnovy cenných, ale nezapsaných památek, méně soustavná je péče

Načeradec (správní území obce Vlašim), venkovská usedlost čp. 5. V loňském roce byla po nedávné obnově střechy obytná budova usedlosti rehabilitována kvalitní opravou zdobného barokního průčelí, při které byly napraveny některé nevhodné zásahy do omítek provedené v minulosti. Zejména byla věnována pozornost tvarování a profilaci štukových článků (foto D. Primusová).

Vojkov (správní obvod obce Votice), areál zámku, čp. 40 a 41. V areálu zámku ve Vojkově je umístěn Domov pro seniory: a – v roce 2024 byla zdárně dokončena celková obnova chátrajícího obytného klasicistního domu čp. 41 s hospodářskou částí a jeho výrazná úprava pro rozšíření ubytovací kapacity; b – dále byla provedena výměna oken a obnova fasád vedlejšího domu čp. 40, při které došlo ke korekcím členění oken i obnově štukových článků a vzhled budovy byl rehabilitován (foto D. Primusová).

v oblasti územního plánování. V roce 2024 se tlakem památkové inspekce, změnou referenta orgánu památkové péče a intervencí NPÚ podařilo odblokovat jednání se společností Matana, která pro Židovskou obec realizuje péči o sepulkrální památky. Díky tomu byly na dlouho zanedbávaném židovském hřbitově v *Načeradci* odstraněny náletové dřeviny jako důležitý krok před zahájením obnovy hřbitova, k němuž obec před několika lety obnovila cestu a instalovala bránu.

V roce 2024 probíhala projektová příprava obnovy fasád radnice v *Čechtících* a ohradní zdi kostela sv. Petra a Pavla v *Borovsku* i poněkud vleklé konzultace záměrů výměny oken radnice v *Křivsoudově* a opravy věžních hodin kostela Nanebevzetí Panny Marie a dveří kaple v *Louňovicích pod Blánkem*. V roce 2024 pokračovala obnova zříceniny kaple sv. Máří Magdaleny na *Malém Bláníku* zajištěním koruny zdiva jihovýchodní stěny nad poutní kapličkou. V *Čechtících* byla vydlážděna příjezdová cesta ke kostelu sv. Jakuba v prostoru bývalého hřbitova. Novostavba plánovaná jako multifunkční objekt s bytovými, obchodními a skladovacími prostory v sousedství čechtického zámku byla přeprojektována na mateřskou školu. Nejvýznamnější akcí započatou v předešlých letech je obnova zámku *Pravonín*. Práce na zámku pokračují dozráním zříceného západního průčelí východního křídla, jež je pozůstatkem původní kamenné tvrze, nově je však vyzděna a vyklenuta z cihel. Zdařilou obnovu nezapsaných památek reprezentuje citlivě probíhající oprava bývalé fary ve *Zhoří*.

Ing. arch. Hana Řepková

Správní obvod obce Votice

Přímo ve městě *Votice* proběhla v roce 2024 celková obnova měšťanského domu čp. 85. Dále zde byla olověným plechem zakryta část střechy Božího hrobu. K této úpravě bylo přikročeno, protože po několika neúčinných opravách do objektu stále zatékalo a docházelo k degradaci nedávno restaurovaných omítek s malbami. Na hlavní budově Nového zámku byla provedena provizorní oprava havarijní krytiny a byly zahájeny přípravné práce k celkové obnově střechy.

Ve správním obvodu města *Votice* je nejvýznamnější akcí záchrana ohrožené památky – zámku ve *Zvěstově*, který vznikl postupnou přestavbou gotické tvrze. V roce 2024 zde byla provedena obnova okenních výplní východního křídla. Okna byla vyrobena nová podle historických fotografií a torz rámu

Ratměřice (správní území obce Votice), zámek. V areálu zámku v Ratměřicích byla v tomto roce provedena velmi zdařilá obnova spojovací chodby. Její dřevěná konstrukce byla velmi kvalitně repasována a propojení hlavní budovy s vedlejším pavilonem bylo ochráněno velmi citlivě, bezrámovým zasklením provedeným z vnitřní strany konstrukce (foto D. Primusová).

a křídel, která se našla v objektu. V areálu zámku v *Ratměřicích* se v tomto roce podařilo realizovat velmi zdařilou obnovu spojovací chodby. Její dřevěná konstrukce byla kvalitně reparaována a propojení hlavní budovy s vedlejším pavilonem bylo ochráněno velmi citlivě, bezrámovým zasklením provedeným z vnitřní strany konstrukce. V areálu zámku v *Odlochovicích* byla v tomto roce věnována pozornost vnitřním úpravám domu čp. 30, který vznikl přestavbou staršího objektu, patrně zahradního pavilonu. V areálu novogotického zámku ve *Smilkově* pokračovala celková obnova dlouhodobě nevyužívaných a neudržovaných budov. V budově zámku probíhaly vnitřní úpravy. V zámeckém parku se prováděla obnova zděných konstrukcí teatronu a bylo nově realizováno kamenné schodiště, které spojuje jeho terasy. Dále byla rekonstruována kamenná opěrná zeď podél komunikace, která teatronem prochází.

V areálu zámku ve *Vojkově*, ve kterém je umístěn Domov pro seniory, byla v roce 2024 zdárně dokončena celková obnova chátrajícího obytného klasicistního domu čp. 41 s hospodářskou částí a jeho úprava pro rozšíření ubytovací kapacity. Dále byla provedena výměna oken a obnova fasád vedlejšího domu čp. 40, při které došlo ke korekcím členění oken i obnově štukových článků a vzhled budovy byl rehabilitován. Oprava vnějších omítek i nátěrů se uskutečnila také na jižních fasádách zámecké budovy. Kromě toho v areálu zámku, ve správním objektu čp. 19, proběhla výměna krytiny z vláknitocementových šablon. Na zámku v *Neustupově* se upravovaly interiéry západního křídla, které již byly novodobě změněny předchozím majitelem. V areálu zámku ve *Vrchotových Janovicích* byla realizována obnova dalších objektů v parku, konkrétně obnova jezu na Janovickém potoce a přilehlých teras s vodními prvky. Dále zde proběhla dílčí oprava kamenné ohradní zdi parku. V hospodářském dvoře v nedalekých *Voračicích* byla zahájena jeho celková obnova vnitřními úpravami obytného domu čp. 2 s hospodářskou částí pro provoz destilérie. Na tvrzi v *Beztahově* pokračovala celková obnova vyčištěním zasypaného suterénu a osazením nových okenních výplní.

Ve správním obvodu města Votice probíhaly také dílčí opravy několika církevních objektů. Opravou střechy nad presbytářem byla zahájena obnova střechy kostela sv. Františka ve *Voticích*. V areálu kostela Všech Svatých v *Olbramovicích* proběhla obnova staticky narušeného jihozápadního úseku ohradní zdi. V budově fary v *Neustupově* byla dokončena obnova interiéru.

Ing. Dagmar Primusová

Okres Beroun

Správní obvod obce Beroun

Ve *Svatém Janu pod Skalou* se pokračovalo v opravě budovy konventu další etapou realizace větracího kanálu, tentokrát v chodbě přízemí východního ambitu konventu, dle projektu doc. Balíka (dotace PZAD), včetně položení cihelné dlažby. Byla zahájena oprava omítek a podlah konventu ve 2. patře. Zde má teracovou dlažbu z 50. let 20. století nahradit prkená podlaha z modřínu. Na zámku v *Nížboru* proběhla částečná oprava krovu nad objektem čp. 263 v západním ukončení horního nádvoří severně od brány, obnášející zejména opravu krovu v úžlabí včetně výměny krytiny. Byla zahájena oprava horního nádvoří přeskládáním valounkové dlažby a vytvořením pásu z žulových odštěpků v ose nádvoří směřující od brány ke schodišti. V zámecké kuchyni (severně od vnějšího schodiště) se pokračovalo v celkové opravě interiéru ve třech místnostech, jsou zajišťovány omítky, opravena schodiště, podlaha z půdovek je zaspárována. Předmětem konzultací je podoba kachlových kamen, na místě nedochovaných, s napo-

jením na stávající prúdech komínu, který je již vyvložkován. V areálu zámku v *Králově Dvoře* se pokračovalo na obnově severní fasády východního křídla rekonstrukcí sgrafit provedených na nové vrstvě, která překryla dochovanou renesanční vrstvu. Způsob obnovy s vytvořením nové sgrafitové podoby je stanoven výrokem závazného stanoviska MěÚ Beroun vydaného v nesouladu s názorem NPÚ. Po několika společných jednáních se zástupcem výkonného orgánu panem Babkou nebyl názor NPÚ s ponecháním renesanční vrstvy a provedením nové omítky v klasicistním vzhledu bez sgrafit vyslyšen. Z tohoto důvodu byla vrácena i dotace krajského úřadu. Na jižním zámeckém křídle se pokračovalo opravou střechy a krovu.

Ing. arch. Dorota Havlíková

V *Berouně* došlo k obnově fasádních omítek kostela *Zvěstování P. Marie*. Požadavky památkové péče, jakými bylo doplnění ostění okének věže alespoň formou malovaného průmětu, při těchto pracích respektovány nebyly. V ploše bývalého hřbitova u kostela *Zvěstování P. Marie* došlo k zahradnickým parkovým úpravám. Na secesní budově školy v *Králově Dvoře – Počaplech* byly obnoveny a částečně vyměněny okenní výplně se vstupními dveřmi tělocvičny.

V *Litni* v areálu kostela sv. Petra a Pavla byla obnovena výklenková kaple sv. Jana Nepomuckého situované v ohradní zdi. Po doplnění chybějících omítek a štukové výzdoby byl zvolen odstín nátěru podle nálezné situace a barevnosti kostela. V areálu zámku byla v podzimních měsících zahájena obnova saly tereny.

Ing. Markéta Lindauerová

Správní obvod obce Hořovice

V roce 2024 na území ORP Hořovice proběhlo několik významných akcí. Po roční přestávce byla zdárně dokončena časově a řemeslně náročná oprava osmiboké severovýchodní nárožní věže zámku *Lochovice*, který je výjimečný svou

Lochovice (správní obvod obce Hořovice), zámek, pohled ze severovýchodu krátce po ukončení akce v roce 2024 (foto R. Schumová).

Zaječov (správní obvod obce Hořovice), klášter sv. Dobrotivá, záběr na část západní fasády východního křídla, jež byla se severní fasádou kolmého jižního křídla zdařile obnovena vápennou technologií. Provedený nátěr přirozeně navázal na kostel rekonstruovaný před více jak dvaceti lety (foto D. Hofreiterová).

„dvoupalácovou“ dispozicí z pozdně středověkého období. Práce za účelem statického zajištění věže byly zahájeny v roce 2021 stažením nerezovými helikálními výtuzemi po vnějším a vnitřním obvodu. V roce 2024 byla realizována oprava krovu věže (dendrochronologicky datovaného 1783), spočívající ve výměně poškozených dubových pozednic za nové z modřínu, všech námětků a některých dožilých prvků. Kvalitně proběhla repase horních žaluziových oken s obnovením nátěru tmavě zelené barevnosti a byla zahájena repase kastlových oken v patře s uplatněním bílé barevnosti, použité nátěry byly výhradně na olejové bázi. Na jehlancové střeše po předchozím odstranění lokálně poškozené eternitové krytiny byla položena na nové latování vláknocementová šablona červené barevnosti s hřebenáči na nárožích, námi preferované obnovení dřívějších šindelů nebylo vlastníkem akceptováno. Nová suknice, makovička a korouhvička z mědi, zhotovené jako kopie stávajících, nyní uložených v interiéru zámku, esteticky završily etapu. V plochách opadaná a ve zbytku otlučená omítka vyjma horního podlaží byla nahrazena náležitě utáženou a vyzrálou jádrovou a štukovou omítkou z přirozeně hydraulického vápna, která byla překryta na přání vlastníka třívrstevným finálním vápenným nátěrem. Práce bylo nevyhnutelné korigovat, celkový výsledek opravy byl hodnocen příznivě. Poděkování za spolupráci patří památkovému statikovi Ing. Hrdličkovi za pečlivý přístup a odborné rady.

V konečném výsledku příznivě byla hodnocena závěrečná etapa obnovy fasády kláštera svatě Dobrotivě řádu augustiniánů v Zaječově. Jde o stavbu v jádru gotickou, založenou s kos-

telem Zvěstování Panny Marie v roce 1263. Dnešní podobu klášter získal barokní přestavbou dokončenou na přelomu 17. a 18. století. V roce 2024 byl na dvorní fasády na kvalitně připravený vápenný podklad nanesen vápenný nátěr značky Aquabarta. Akce byla zahájena v roce 2023 chybným a unáhleným celoplošným otlučením tehdejší omítky. V tomto roce byly reklamovány nepřesnosti profilace korunní římsy, její opravou se již stavební firma nezabývala. Rozbarvení a barevnost vycházely z průzkumu provedeného při rekonstrukci kostela na počátku 21. století. K úplnému zakončení prací chybí stále navrácení repasovaných mříží. V uplynulém roce byl na kostele dále proveden udržovací nátěr šindelové krytiny Iněnou fermeží.

V Hořovicích Velké Vísce započala mimořádná záchrana *Hrobky knížat z Hanau* postavená v letech 1877–1879 ve slohu neobaroka knížetem Mořicem Hanavským pro jeho manželku Annu. Obnova probíhala za finanční podpory Havarijního programu MK ČR a s přispěním soukromých prostředků Spolku za záchranu hrobky knížat z Hanau. Z důvodu dlouhodobého zatékání byl mimo jiné závažně poničen dubový kazetový strop, který musel být před kompletní uměleckou repasí šetrně rozebrán. Zásadou odborného a zkušeného přístupu pana truhláře Bíži bylo zachování maximálního podílu původních prvků a citlivé nahrazení narušených. Těžký litinový kříž, umístěný ve vrcholu střechy, se podařilo po předchozím odříznutí šroubů sejmut s pomocí jeřábu. Kříž byl repasován v dílně restaurátora a následně byl pozlacen dle dochovaných stop. Po opravě střechy, která je plánována na rok 2025, bude

a

b

Velká Víska (správní obvod obce Hořovice), hrobka knížat z Hanau: a – snímání mohutného litinového kříže pomocí jeřábu z vrcholu střechy, kde dlouhodobé zatékání vážně ohrozilo celou stavbu; b – strop v havarijním stavu složený z podýhovaného rastru, vložených kazet s bohatou profilací lišt a vyřezávanými růžicemi byl šetrně rozebrán a následně restaurován (foto D. Hofreiterová).

vrácen na své místo. Hrobka má výjimečnou architektonickou i uměleckou hodnotu svou monumentální vnější kamenosochařskou výzdobou, zdobným mřížovým oken, původně pozlaceným, a umělým mramorem v interiéru.

Ing. Dita Hofreiterová

Okres Kladno

Správní obvod obce Kladno

V *Buštěhradě* byla zahájena celková obnova východního křídla zámku. Tato partie zámku utrpěla razantními úpravami v 70. letech 20. století (zbudování železobetonových stropů, betonového schodiště); nyní dochází k částečné rehabilitaci prostor a zároveň k úpravám pro školní využití. Velice náročná rekonstrukce, která byla ztížena zjištěním rozsáhlého napadení dřevěných prvků dřevomorkou, je prováděna v dobré řemeslné kvalitě.

V *Kladně* byla zahájena úprava cest v zámecké zahradě. Nevhodná betonová zámková dlažba je nahrazena kamennou mozaikou v kombinaci s mlatovými povrchy. Zároveň v budově zámku došlo k obnově dvou místností v přízemí pro výstavní využití. Kromě parketových podlah byly lokálně vyspraveny stěny a doplněny dvevní výplně shodného typu jako u navazujících prostor. V budově děkanství došlo k dokončení částečné rekonstrukce prostor ve 2. NP, které byly spojeny se statickým zajištěním konstrukcí. Na kostele Nanebevzetí Panny Marie byla realizována výměna střešní krytiny nad presbytářem, na střechách sakristie a předsíně; zároveň došlo k dobré obnově kamenných prvků a drobných vikýřů. Významnou akcí byla 2. etapa obnovy fasád kostela sv. Václava (*Kladno Rozdělov*), zaměřená na severní průčelí. Výraznou pohledovou součástí této prvorepublikové stavby byla kombinace probarvovaných omítek se slídou; toto řešení bylo druhotně změněno použitím fasádních nátěrů. Žádoucí byl návrat k původní koncepci omítek. Kromě odstranění druhotných nátěrů a vysprávkování omítek byla pozornost věnována výběru odstínů nové probarvované omítkové vrstvy, opět s příměsí slídy. Drobnou opravou u památkově chráněné budovy soudu byla kvalitní řemeslná obnova stávajících okenních výplní. V *Kovárech* byla zahájena oprava kaple sv. Isidora. Jedná se o velkou obnovu interiéru, kde dochází k potřebnému odvlhčení; při této příležitosti byla nalezena pod stávající nášlapnou vrstvou mladšího původu původní barokní podlaha. V *Unhošti*, v rámci MPZ, byl prováděn památkový dozor na realizaci rekonstrukce městských domů čp. 36 a 72. Zvláště v případě domu čp. 36 byla náročná obnova fasády s druhotným břizolitovým nástřikem; byly zde provedeny nové omítky typem a strukturou odpovídajícím originálnímu řešení. Ve fázi příprav proběhly konzultace stavební úpravy městských historických staveb (muzeum čp. 1).

Mgr. Eva Mikešová

Správní obvod obce Slaný

V *Kmetiněvsi* pokračovala další etapa zajištění a obnovy ohradní zdi areálu kostela sv. Václava, části jižního úseku. Po rozebrání zbylého rozvaleného zdiva a posílení základů bylo provedeno vyzdění spodní partie do úrovně chrličů, opět v dobré kvalitě. Pro obnovu této partie zdi bylo nutné dočasně přemístit několik náhrobků a jednoho náhrobního kamene, který byl osazen přímo ve zdi; jednalo se o šetrný transfer.

Ve *Slaném* došlo v rámci MPZ k obnovám některých staveb, především se jednalo o obnovy fasád a obnovy či náhrady okenních výplní a také opravy střech (čp. 1152, 521). Velikým úspěchem je rehabilitace fasády nárožního domu čp. 87, který je součástí hlavního náměstí. Stavba s druhotně zjednodušenými fasádami, opatřená břizolitovým nástřikem, byla obnovena s pomocí historického snímku; navrácení okenních šambrán a mezipatrové římsy a úprava přízemní partie, kde je provozovna, vedlo k nesmírnému vylepšení vzhledu stavby, která je zásadní v exponované nárožní poloze v historickém jádru. Celková obnova fasády, navázaná na lokální opravu poruchy střechy, byla provedena na památkově chráněném domě čp. 9; náročnou partií byla oprava nohy předsazeného nárožního arkýře, která byla silně poškozená. V areálu bývalého františkán-

a

b

Slaný, čp. 87 (správní obvod obce Slaný): u tohoto domu byla provedena mimořádně zdařilá obnova fasády: a – fasáda domu byla ve 2. polovině 20. století velmi zjednodušená; všechny zdobné a tektonické články byly až na hlavní římsu odstraněny, fasáda byla opatřena tvrdou omítkou. Navíc v úrovni přízemí byl z části prostor zbudován veřejný průchod; b – nejprve došlo k uzavření průchodu a provedení výkladců v přízemí. S využitím historické fotografie byly zpět doplněny okenní šambrány se složitou profilací a bohatá dvojitá mezipatrová římsa. Kultivovaný přístup ke stavbě a řemeslně perfektní štukatérská práce nesmírně pozdvihla jak vzhled samotného domu, ale i blízké okolí (foto E. Mikešová).

ského kláštera došlo k opravě části fasády kostela Nejsvětější Trojice v úrovni presbytáře a potřebná byla i oprava kamenných ostění; práce byly provedeny v dobré kvalitě. Další památkou města je hřbitovní zeď, jejíž severovýchodní úsek byl obnoven; došlo zde k opravě narušené koruny zdiva a omítek na vnější straně. Celkovou rekonstrukcí prošla Soukenická ulice, kde byly po provedení nových rozvodů upraveny chodníky s použitím čedičové mozaiky, došlo rovněž k zopakování původního vzoru – kříž v rámu.

Ve Smečně byla zahájena velká kompletní obnova ohradní zdi v zámeckém areálu. Vzhledem k havarijnímu stavu muselo dojít k přezdění rozsáhlých úseků, především na severní straně; nové vyzdění bylo kvalitně provedeno z původního kamenného materiálu a doplněného kamene stejného typu. V rámci MPZ byla podstatná výměna oken nárožního domu čp. 124, který se nachází v exponované poloze naproti kostelu a u zámku. Nová dřevěná okna odpovídají původním výplním celkovou provedením i osazením v líci, doplněna byla i v otvorch s druhotnými plastovými výplněmi, a došlo tedy ke zlepšení vzhledu domu.

Ve Velvarech v MPZ bylo podstatné dokončení rehabilitace fasády domu čp. 50, kde byly dle historického snímku doplněny chybějící tektonické články. Významná je také celková obnova domu čp. 25, kde pro adekvátní obnovu se vrací do původní velikosti zmenšené okenní otvory. Dále byly opraveny střechy domů čp. 112 a 115 (KP). V areálu kostela sv. Kateřiny došlo k výměně novodobých vrátek ve východním vstupu v ohradní zdi; nová výplň byla zhotovena kvalitní kovářskou prací a odpovídá typu vrat v západním vstupu. V kostele sv. Jiří proběhla celková obnova kamenné podlahy v lodi a presbytáři. Valná většina dlaždic byla znovu položena, poškozené kusy byly doplněny. Současně došlo k celkové obnově sakristie (omítky a podlaha). Všechny práce zde proběhly na velice dobré úrovni.

V areálu zámku ve Vraném bylo obnoveno odvodnění zámecké budovy; po sejmutí navážek hlíny byl objeven původní systém kamenných žlábků, šachty a okapového chodníčku, který byl znovu využit. Zároveň došlo k nápravě některých dřívějších nevhodných zásahů (korekce opravy krovu hospodářské budovy, změna barevnosti krytiny téhož objektu, rekonstrukce původní střechy budovy vrátnice, k odvodnění).

Ve Vyšínku, v areálu hospodářského dvora čp. 5, proběhla další etapa opravy střechy budovy chlévů. Vzhledem ke značnému narušení byla část krovových prvků vyměněna, popřípadě nastavena, na střeše byla položena drážková krytina na místo dosavadního plechu. Zároveň došlo ke stabilizaci rubu klenebních polí a koruny zdiva. V tomto areálu byla opravena i západní strana střechy stájí s lokálními pracemi v krovu a položením krytiny.

Ve Zlonicích došlo k výměně vnějších lícových oken budovy bývalého špitálu, která byla mladšího původu. Ostatní okna, ještě barokní originály, zůstaly zachovány. V památkovém ochranném pásmu souboru památek (POP) byly řešeny dílčí stavební úpravy několika domů: výměna krytiny (střechy domů čp. 28 a 238), na budově radnice čp. 29 byla vyměněna okna (náhrada původních výplní kopiemi s využitím originálních zdobných prvků).

Mgr. Eva Mikešová

Okres Kolín

Správní obvod obce Český Brod

V obci Tuklaty se v rámci celkové obnovy objektu fary čp. 19 pokračovalo v restaurování kamenných okenních ostění v přízemí i patře východní fasády. Stav pískovcových ostění byl před obnovou havarijní, jejich restaurování bylo nicméně díky zkušenému zhotoviteli (A. Kozlov) provedeno nanejvýš pečlivě a kvalitně. Tato výjimečná, náročně pojatá barokní stavba je ve vlastnictví obce, která ji aktivně využívá a postupně opravuje. V závěru roku byly zahájeny práce na revitalizaci nádvoří fary včetně nové dlažby a osvětlení. V Českém Brodě probíhaly intenzivní práce periodické údržby městských hradeb, započaté v roce 2023. V tomto roce bylo provedeno restaurování koruny zdiva východní kurtiny vymezené třetí střílnou v severním směru od jihovýchodní nárožní bašty na jedné straně a výpádovou brankou na straně druhé. Bylo dokončeno zajištění koruny zdiva, torza jižní kurtiny mezi jihovýchodním nárožím a předbraním Kouřimské brány. Fortifikace z období pozdní gotiky (2. pol. 15. stol.) je vybudovaná z permokarbonského pískovce arkózy, těžené v bezprostředním okolí Českého Brodu. Pro zachování veškerých stop umělecké i řemeslné produkce, stejně jako stavebních detailů minulých období a dodržení kvality prováděných prací, byla revitalizace hradeb prováděna v režimu restaurování. Před závěrem roku byl také proveden vzorek zadrnování na úseku již zajištěné koruny zdiva jižní kurtiny. Záměrem je zastavení degradačního pro-

cesu, prezentace autentické středověké hradby v maximálním možném rozsahu a zajištění vhodné údržby. Po vyhodnocení vzorku zadrnování v roce 2025 se předpokládá jeho aplikace v rozsahu jižní a jihovýchodní části městských hradeb s výhledem zlepšení vzhledu městské historické fortifikace v této atraktivní lokalitě MPZ Český Brod.

Ing. arch. Dagmar Konstatská

Správní obvod obce Kolín

I v roce 2024 probíhaly práce na konzervaci vnějšího pláště chrámu sv. Štěpána v *Kouřimi*, tentokrát na západním průčelí v rozsahu severní lodi. Práce zahrnovaly lokální výměnu nejvíce narušených kvádrů lomového zdíva, obnovu spárování a restaurování ostění oken, která byla narušena korozí. Zásahy do zdíva měly konzervační charakter, byly omezovány na

Týnec nad Labem (správní obvod obce Kolín), základní škola čp. 85. Výměna dvojice vstupních dveří v budově základní školy je prvním krokem v plánované celkové rehabilitaci vnějšího pláště. Podoba dveří vychází z historických fotografií, které zachycují postupnou proměnu původně secesní stavby přes meziválečné úpravy až do dnešního stavu (foto B. Vrchotová).

nezbytně nutný rozsah odpovídající poškození, při zachování maxima autentické hmoty. Dále prošly odborným repasováním západní dvoukřídlé dveře a jednodílné jižní dveře, jenž oboje nesou novogotické členění, soklová partie západních byla obnovena do původní formy na základě starší fotografie z archivu NPÚ. Chrám sv. Štěpána je mimořádně hodnotná raně gotická stavba z doby po polovině 13. století, je významnou dominantou města a její věže se výrazně uplatňují v panoramatických pohledech.

Mgr. Eva Zápalková

Na kostele sv. Gotharda v *Žehuni* pokračovala celková obnova opravou stropu lodi, práce spočívaly zejména v zajištění trhlin, opravě omítek a restaurátorské opravě obrazu v zrcadle stropu. Obnova probíhala za přispění PZAD. Také na kostele sv. Ondřeje ve *Starém Kolíně* pokračovala celková obnova stavby, práce se soustředily zejména na dokončení vnějšího odvětrávacího kanálu kolem obvodového zdíva kostela. Také tako akce byla finančně podpořena z PZAD. V *Lošanech* na kostele sv. Jiří pokračovala oprava zastřešení. Dokončena byla oprava krovu nad lodí a zahájena první etapa pokládky měděné krytiny. I tato oprava byla podpořena z PZAD. V *Červených Pečkách* byla provedena oprava ohradní zdi zámeckého areálu na severozápadní straně. Staticky narušená část zdi byla v tomto úseku přezděna z původního materiálu. V *Polních Voděradech* byl na kostele Navštívení Panny Marie za přispění z Havarijního programu MK ČR obnoven červený nátěr šindelové krytiny věže.

Mgr. Jindřiška Černochová

Na území *městské památkové rezervace Kolín* byly z větších akcí realizovány zejména opravy objektů s finanční podporou Programu regenerace MPR. Na restaurování uliční fasády byla zaměřena obnova radnice, rozdělená do dvou etap – v roce 2024 v rozsahu čp. 78 (obr. 1, 2 a 3). Na fasádě i štítech jsou již novodobá sgrafita se zjednodušenou kresbou. V rámci možností byly navraceny zaniklé detaily (lvičci a draci v erbech, chybějící listy, voluty lemujících stuh atd.). Barevnost bosáží a soklové části vycházela z náleзовé situace a odstín byl doladěn k barevnosti pískovcového portálu a k tónování sgrafitových – psaníčkových ploch, jejich intonaca bianca. Západní štít je téměř celoplošnou rekonstrukcí. V chrámu sv. Bartoloměje proběhla údržba střechy ve styku vikýřů se střechou z počátku 20. století, kudy zatékala voda do kleneb. V těsném sousedství chrámu, na objektu muzea čp. 27, byla vyměněna šindelová krytina. Na čp. 31 se pokračovalo ve stavebních pracích na dvorní přístavbě a zádlažbě dvorku. Celková rekonstrukce byla zahájena u čp. 88 naproti radnici, kde byl stabilizován krov a z velké části „vyčištěna“ přístavba ve dvoře. U sousedního čp. 89 se pokračovalo ve finalizaci opravy uliční fasády osazením váz na atice. Originály bohužel nešlo osadit, dva byly restaurovány a jsou umístěny do zahrady ve dvoře a na atiku byly navraceny výdusky – kopie. Na zámku, jeho severním křídle čp. 160, byla vyměněna střešní krytina, v západním křídle byla nad vstupní dveře na schodiště osazena stříška. Další akcí v nádvoří zámku byla stavební oprava klenby barokní chodby v suterénu. Na domech čp. 124 a 125, zvaných U rabínů, bylo vysoutěženo zpracování architektonické studie na celkovou opravu obou objektů, počítá se s jejich provozním připojením k infocentru a synagoze. Studii zpracovává atelier MURUS s.r.o. Před čp. 48 na Karlově náměstí byla odstraněna předzahrádka, na rozdíl od čp. 54 v tzv. Rubešce, kde pan Kaftan i nadále odolává zamítavému stanovisku města a MěÚ Kolín – odbor památkové péče. Před čp. 33 v Kutnohorské ulici byla také v souladu s novým regulačním plánem regulována předzahrádka.

Ing. arch. Dorota Havlíková

Kouřim (správní obvod obce Kolín), chrám sv. Štěpána, pohled na restaurované západní průčelí a repasované dvoukřídlé vstupní dveře (foto E. Zápalková).

Na území ORP Kolín, v rozsahu správního obvodu obecního úřadu Pečky lze z významných akcí letošního roku jmenovat pouze pokračující obnovu interiéru kostela Zvěstování Panny Marie v *Plaňanech*, a to za přispění MK ČR prostřednictvím Programu záchrany architektonického dědictví. Práce na restaurování omítek a výmalby navázaly na předešlé etapy a budou pokračovat i v dalším roce. Také ve správním obvodu obce Týnec nad Labem se neudály žádné zásadní stavební akce. Nejvýznamnějším a jednoznačně zdařilým počinem je výměna dvojice vstupních dveří v budově *základní školy čp. 85 v MPZ Týnec nad Labem*. Prosklené hliníkové výplně z 2. poloviny 20. století byly nahrazeny dřevěnými historizujícími kazetovými, navrženými na základě historických fotografií v duchu nedochovaných dveří patrně z meziválečného období. Ačkoli nejde o zvláště rozsáhlou akci, její význam pro postupnou rehabilitaci budovy školy i širšího prostředí MPZ je značný.

Ing. arch. Barbora Vrchotová

Okres Kutná Hora

Správní obvod obce Čáslav

Jednou z největších stavebních akcí na území ORP Čáslav byla obnova zastřešení raně barokní sladovny v zámeckém areálu v *Žehušicích*. Klasicistní krov dlouhodobě neudržované sladovny byl v havarijním stavu a bylo nutné přistoupit k jeho kompletní obnově, střecha byla opět pokryta bobrovkovou krytinou. Začalo se také s obnovou fasád sladovny, opraveno bylo prozatím severní a západní průčelí. Na kostele sv. Boni-

áce v *Lochách* pokračovaly práce na odvlhčení zdiva, dokončen byl vnitřní větrací kanál a na vnější straně kostela byl proveden odvod vody od okapů. Za přispění z programu PZAD pokračovala obnova kostela Nanebevzetí Panny Marie ve *Starokoči*, v roce 2024 byly opraveny omítky kůru, jeho podlaha a zábradlí. Při opravě omítek byly v okenní špaletě objeveny nápisy z 18. a 19. století (jedná se zejména o datované podpisy), bylo rozhodnuto nález prezentovat. Omítka je v dotčeném úseku ponechána bez překrytí novou výmalbou. Stavební práce pokračovaly rovněž na kostele Narození sv. Jana Křtitele ve *Zbýšově*, kde již několik let probíhá oprava zastřešení presbytáře a lodi za podpory HF MK ČR, v roce 2024 se etapa týkala obnovy sanktusníku.

V městské památkové zóně v *Čáslavi* pokračovala oprava kulturní památky městského *domu čp. 18* výměnou výplně v přízemí hlavního průčelí, zde byl novodobý hliníkový výkladec vyměněn za dřevěný v historickém členění, na místo hliníkové výplně vjezdu byla osazena dřevěná rámová výplň. Tato akce byla podpořena z Programu regenerace městských památkových rezervací a městských památkových zón. Ze stejného programu byla podpořena také výměna hliníkového výkladce a obnova části fasády kulturní památky *domu čp. 154*, dřevěný výkladec byl obnoven dle archivní fotografie, s tím souvisela i nutná změna vstupu do provozovny. Z fasády byl sejmut novodobý keramický obklad a obnovena byla secesní fasáda. V příštích letech má obdobným způsobem dojít k výměně i druhého, novodobého výkladce. Pokračovala také druhá etapa opravy *městského opevnění*. Zeď podél severní strany ulice na Fortně byla opravena doplňováním vypadlých kamenů, lokální přezdívkou novodobých nevhodných zása-

hů a přespárováním zdi i koruny z kamenných desek. Část zdi bylo nutné odvodnit. Na středověkém objektu *děkanství* probíhala oprava v části přízemí pro potřeby dětské skupiny. Práce se soustředily zejména na opravy podlah spojené s vložením odvlhčovacího kanálu a na opravy omítek i vstupních a okenních výplní. V *synagoze* probíhala oprava okenních výplní, do oken v přední části objektu byly do vnějších křídel doplněny dvojskla a na vnitřních stranách byl obnoven fládr, vnější strany byly natřeny hnědou krycí barvou. V rámci městské památkové zóny je třeba vyzdvihnout i zdařilou obnovu eklektické fasády *domu čp. 367*. Za finančního příspěvku Města Čáslav byla dokončena náročná obnova neobarokní fasády bytového *domu čp. 386*, který se nachází již mimo městskou památkovou zónu, ale na kterém vzhledem k hodnotám fasády probíhal rovněž památkový dohled. Obnovena byla štukatérská výzdoba, tvořená kufšteinovými prefabrikáty i tahanými

štuky. Původní záměr přitom počítal s odstraněním architektonického členění a zateplením fasády a aplikací systémových omítek. Na území ochranného pásma *Žleby* pak byla nejvýznamnější akcí obnova eklektické fasády domu čp. 8.

Ing. Jindřiška Černochová

Správní obvod obce Kutná Hora

V městské památkové rezervaci *Kutná Hora (památková světového dědictví)* byla dokončena poslední etapa obnovy vnějšího pláště objektu *čp. 1 Arciděkanství*, jehož novodobá etapa obnovy probíhá od roku 2010. Objekt slouží jako hlavní sídlo kutnohorské farnosti a sehrává významnou roli v městském panoramatu. V rámci přípravných prací byla provedena dokumentace nálezové situace na průčelí severního křídla, ukazující na pravděpodobně ještě předhusitský vývoj objektu a také v rámci následných prací byly odkryty významné nálezy, jako ostění renesančních oken v parteru nebo fragmenty malované monochromní výzdoby v patře kolem oken. Hlavní pozornost obnovy se soustředila na prostor mezi supraportou renesančního portálu a sdruženým oknem, kde byl rekonstruován štukový motiv, zaniklý při poslední doložené obnově fasády ve dvacátých letech minulého století, ale zachycený na historické fotografii z konce 19. století, objevené garantem NPÚ. Návrat štukové výzdoby ze čtyřicátých let 18. století byl důležitý z hlediska vnímání celistvosti barokní fasády a začlenění staršího portálu do tehdy navrženého celku. Portál čeká na restaurování v následující etapě. Z celkově pojaté obnovy památkového fondu města lze v roce 2024 vyzdvihnout dva objekty, svým charakterem i stupněm památkové ochrany zcela rozdílných – šlo o komplexní obnovu střešního a fasádního pláště i podstatnou část interiéru. Zprvč to byl náročný

a

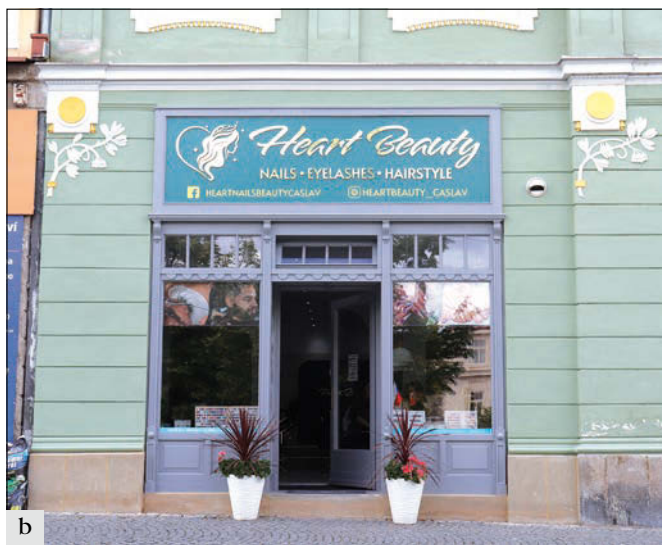

b

Žehušice (správní obvod obce Čáslav), areál zámku, sladovna: a – objekt před zahájením statického zajištění a obnovou střechy a fasád (foto J. Černochová); b – sladovna po obnově střechy a před dokončením opravy fasád. Na fasádě není prozatím obnoveno iluzivní kvádrování na bočních rizalitech a štítovém průčelí (foto L. Bilá).

a

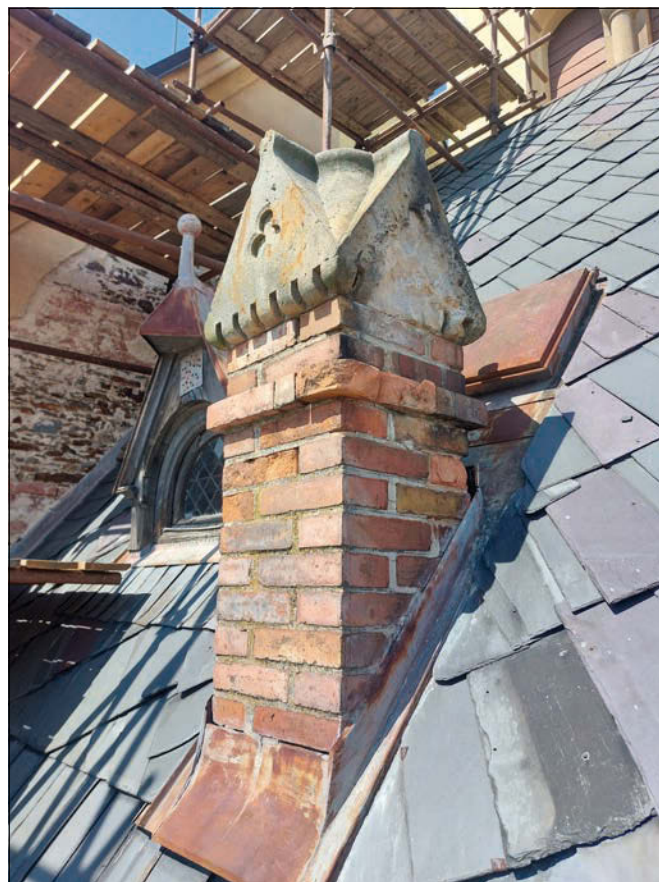
b

Čáslav (správní obvod obce Čáslav), dům čp. 154: a – secesní fasáda domu byla narušena mladšími výkladci a související úpravou fasády; b – podoba nového výkladce vycházela z archivní fotografie, s návrhem detailů vypomohl NPÚ (foto J. Černochová).

dům čp. 510 na hlavním kutnohorském náměstí. Po opravě krovu byla vyměněna střešní krytina z keramických bobrovek a osvětlení půdní vestavby realizováno na exponovaných stranách střechy prostřednictvím vikýřů – tzv. volských ok. V jednoduchých klasicistních fasádách, opatřených tlumeným přírodním odstínem, našla místo nová lícová okna s otevíráním směrem ven. Druhým příkladem byla celková obnova neorenesanční vily čp. 261. Tento patrový, soliterně stojící objekt v rozvolněné zástavbě v areálu rozsáhlé zahrady, postavený v roce 1887, nebyl přibližně čtvrtstoletí aktivně obýván a nejde ani o prohlášenou kulturní památku. Přesto nový majitel přistoupil k obnově vily komplexně – po opravě krovu proběhla výměna střešní krytiny z atypických šablon z mědi, následovala výměna oken za špaletová a rekonstrukce členění fasád. Zde je však nutno upozornit, že pověřená firma neměla žádné zkušenosti s rekonstrukcí takto náročné historické architektury, což kladlo vysoké nároky zejména na památkový dohled a v rámci každého kontrolního dne stavby musely být již provedené detaily fasád korigovány. Konečným výsledkem je však zdařilá rekonstrukce, včetně aplikace monochromního načervenalého odstínu navazujícího na původní barevné řešení. Pokračovaly také práce v interiéru kostela Panny Ma-

rie Na Náměti, a to při hlavní věži, statickým zajištěním a restaurováním odvážně konstruovaného vřetenového schodiště s dvousměrným šnekem z období konce 15. století. Statické zajištění bylo provedeno také v rámci první etapy rekonstrukce fasádního pláště řadového domu čp. 247.

Kutnohorská rezervace je rok od roku působivější zejména díky soustavné péči o střechy a fasády objektů. V první kategorii jsou dlouhodobými protagonisty dvě akce, jejichž náročnost obnovy si vynutila rozdělení prací do několika etap, trvající již řadu let. Jde o obnovu střech *Hrádku*, kde koncepcí památkové obnovy tvoří oprava konstrukce krovu při použití celodřevěných spojů, výměna krytiny z přírodní břidlice, obnova vikýřů ve tvaru volských ok, klempířské prvky z mědi a nové komínové hlavy z režných kameninových cihel, které byly realizovány na severozápadním a severovýchodním křídle. Stejný charakter tesařské a pokrývačské práce má obnova úseků krovu severovýchodního křídla *kláštera sv. Voršily*, pouze krytinou je zde prež a komíny a vikýře mají povrchovou úpravu omítkou s bohatými štukovými profilacemi. Keramické tašky se znovuobjevily na domech čp. 40, 445, 542 a 544, vláknocementová šablona na domě čp. 27 a 141. Obnova fasád nebo jejich barevných nátěrů byla realizována na domech čp. 48, 152 (vyjma loubí a barevného nátěru), 247, 255, 344, 361, 362, 369, 466 a 471. K působivosti prostředí rezervace však přispívají i rekonstrukce povrchů ulic. V roce 2024 navázaly na předešlé etapy celkové rekonstrukce povrchů ulic a náměstí historického centra, intimní prostory *ulice Sedlecká a Mezibranská*, a to realizací rádkované dlažby bez chodníků, doplněné osvětlením lucernami pražského typu na konzolách.

Červené Janovice (správní obvod obce Kutná Hora), kostel sv. Martina. Součástí střechy nad presbytářem neorománského kostela je komín se zdobnou kamennou hlavicí. V pozadí pak dekorativní vikýř, který se v identické podobě opakuje i na střeše lodi. Na fotografii oba prvky ve stavu před obnovou (foto J. Prokýšek, restaurátor).

Na území *ochranného pásma MPR* pokračovaly práce na rozsáhlém objektu *bývalého Tellerova cukrovaru* na zpevnění stropních konstrukcí v interiéru, realizaci dvorních přístaveb a provedením rekonstrukce dvorních fasád v koncepci a barevnosti předešlých etap na uliční straně. V *Hloučce* pokračovaly práce na rekonstrukci dvorního křídla a oplocení secesní *vily 188*, v podzimním období započala celková rehabilitace funkcionalistické *vily čp. 453* zv. Zelenkova. V *Sedlci* patří dlouhodobě čelní místo celkové rekonstrukci *kostela Věch Svatých s kostnicí*, kde došlo k započetí obnovy jihozápadního pole v koncepci protějškového pole z předcházejících let. Na statické práce formou podezdělení pilíře pod jihozápadní věží kaple navázal interiér. Štukový motiv žeber, který klenbě vtiskl J. B. Santini, musel být pro své celkové poškození enormní vlhkostí nahrazen rekonstrukcí. Překvapivý byl nález starší klenby ze 14. století, včetně průběhu žeber protínajících se ve svorníku, které barokní konstrukce klenby využila. Důstojného vnějšího prostředí se dočkala také *sedlečka katedrála* úpravou předprostoru, realizací historické valounové dlažby před portikem.

PhDr. Aleš Pospíšil

V Nových Dvorech byla dokončena obnova východní části ohradní zdi zámeckého parku a zajištění torza sala terreny. V městské památkové zóně *Nové Dvory* probíhala agenda novostavby a stavebních úprav starších domů (přístavby, nástavby, půdní vestavby, výměna oken, výměna krytiny), stále živou kauzou je nepovolená stavba garáže a nepřipustné oplocování pozemku, jenž je součástí historické cesty a zároveň komponované cestní sítě z doby největšího rozkvětu panství. Několik záměrů bylo projednáno v areálu bývalého cukrovaru, zamítnuta byla demolice několika posledních hodnotných objektů (obytně-administrativní budovy a staré trafostanice a dvoulodní haly, u ní však bylo přes nesouhlas NPÚ povoleno nahrazení dvou střech jedinou. Dokumentace ohrožené haly nebyla dosud umožněna. Zatímco architektonicky je v Nových Dvorech zatím možné téměř vše a péče se týká výhradně zapsaných kulturních památek, problematika instalování fotovoltaických elektráren na střechách nových i stávajících objektů je řešena kultivovaně tak, aby nenarušovala památkové hodnoty sídla a krajiny. Agenda *krajinné památkové zóny Žehušicko* zahrnovala několik návrhů novostavby, stavebních úprav starších domů (přístavby, nástavby, půdní vestavby, výměna oken, výměna krytiny) a problematiku instalování fotovoltaických elektráren na střechách nových i stávajících objektů. V loňském roce vydané *Obecné podmínky a regulativy pro výstavbu nových domů, obnovu stávajících objektů a krajinné úpravy na území krajinné památkové zóny Žehušicko* začínají nést plody a povolovací praxe se přibližuje podmínkám KPZ Osovsko, kde regulativy platí již více než 10 let. Srovnatelný přístup k nastaveným pravidlům lze pozorovat zatím pouze v ORP Čáslav, kam patří menší obce Žehušice, Rohozec, Bojmany nebo Výčapy. Opačná situace panuje v části KPZ spadající pod ORP Kutná Hora. Nejhorší je situace v rozvojové části obce Svatý Mikuláš, jejímuž jižnímu konci dominuje zámek Kačina. Rozvojové území na severu obce tvoří bungalovy s černými valbovými střechami, od okolní památkově chráněné krajiny jsou odděleny vysokými prefabrikovanými betonovými ploty. Zatímco v ORP Čáslav je patrný zájem státní správy na nápravě dlouho neřešených problémů, v ORP Kutná Hora panuje neblaze nastavená povolovací praxe akceptující stavby a stavební prvky cizorodé v českém sídelním prostředí. V *Chotusicích* pokračovala oprava krovu a střechy kostela sv. Václava. Oprava střechy formálně splnila podmínky závazného stanoviska, avšak zjednodušila, a tedy nevhodně změnila, napojení střech rozdílného půdorysu a sklonu. Při opravě krovu došlo ke zcela nevhodné změně

postupu, jež byl v rozporu se závazným stanoviskem a bude muset být napraven.

Ing. arch. Hana Řepková

Úspěšně pokračovala celková obnova zámku v *Kácově*, která patří k nejvýznamnějším akcím v kraji. V roce 2024 probíhala obnova dlažeb a dalších podlah, dveří a omítek a výmalby ve druhém patře s ochozem. S ní souvisela celková obnova schodiště, dřevěných i kamenných stupňů a opět omítek se štukovými detaily s výmalbou. Zásadní, velmi významné i pozoruhodné bylo pokračování restaurátorských prací v kapli, obnova výmalby v sále, restaurování salonu a dalších částí odkryté malířské figurální barokní výzdoby, o kterých bude blíže pojednáno v oddíle restaurování.

Ing. Jan Žižka

V areálu kostela sv. Prokopa v *Záboří nad Labem* se pokračovalo stavební obnovou krucht a přístupového schodiště (firma LANOSTAV), opravou hřbitovní zdi (firma TESMO) a opravou spodní zděné části zvonice podle projektu Filipa Chmele (TESMO).

Ing. arch. Dorota Havlíková

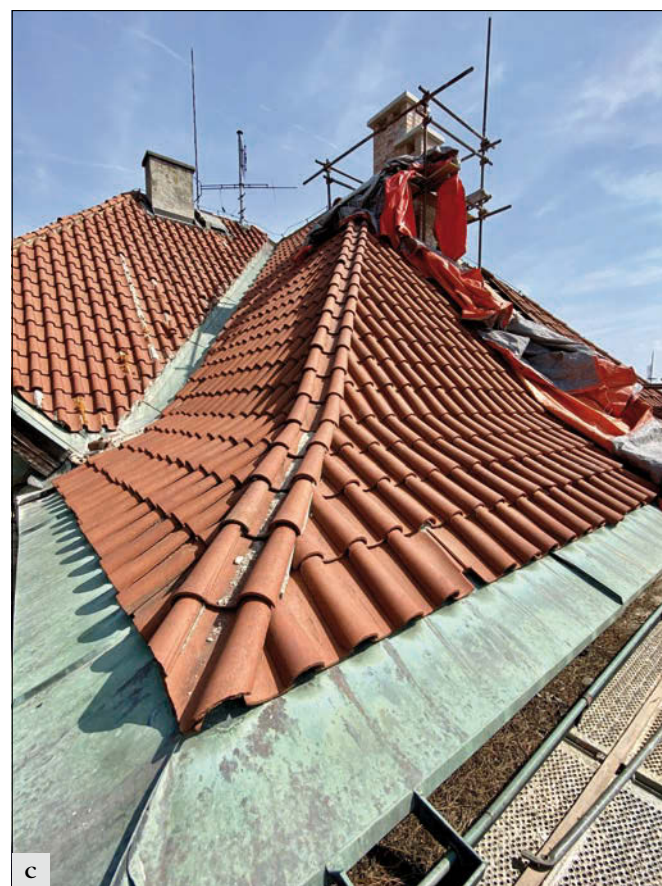
V kutnohorském obvodu v roce 2024 především pokračovaly akce započaté v předešlých letech. V *Solopyskách*, které jsou místní částí obce Suchdol, proběhla další etapa obnovy *kostela sv. Bartoloměje*, podpořená z Programu záchrany architektonického dědictví Ministerstva kultury ČR. Práce se stále týkají opravy střechy a korunní římsy, tentokrát v rozsahu oratoře. Stejně tak v obci *Malešov* se navázalo na dříve realizované odvlhčení *kostela sv. Václava* a v letošním roce byla dotčena soklová partie opatřena omítkami a nátěrem, kamenný sokl z kutnohorského mušlového vápence prošel citlivým restaurátorským ošetřením. Tato akce byla podpořena z Programu regenerace MPR a MPZ. V areálu kostela sv. *Vavřince v Kaňku*, místní části města Kutná Hora, plynule pokračovala oprava ohradní zdi hřbitova. V *Červených Janovicích* byla zahájena oprava sedlové střechy nad presbytářem *kostela sv. Martina* a přilehlé fasády lodě. Naneštěstí krov, u nějž se počítalo se zcela minimálními opravami, se ukázal být v podstatně horším stavu, v důsledku čehož byly práce vzhledem k nedostatečnému rozpočtu pozastaveny. I tato akce byla podpořena z dotačního programu Středočeského kraje. V obci *Suchdol* přistoupil soukromý vlastník *sýpky čp. 110* k obnově jejího jižního průčelí, kterým se obrací do přilehlé hlavní komunikace. Tato mohutná stavba čtyřpodlažního barokního špýcharu je výraznou dominantou obce i širšího okolí. Naneštěstí v minulosti prodělala řadu nevhodných stavebních zásahů, které ani v rámci realizované opravy nebyly navzdory snahám zástupce NPÚ rehabilitovány, a to přesto, že obnova byla spolufinancována z dotačního programu Středočeského kraje. S mnohaletým odstupem nicméně došlo k důstojnému sjednocení fasády s již dříve obnovenými štítovými průčelími. Na území *MPZ Malešov* obec realizovala opravu vnějšího pláště části bývalého ovčína *čp. 191*. Tato protáhlá stavba situovaná na terénní hraně nad vodní nádrží Vrchlice byla již v minulosti rozdělena na čtyři samostatné jednotky, z nichž každá je v jiné fázi opravy či údržby. V *MPZ Rataje nad Sázavou* není bohužel i z důvodu odlehlosti lokality dlouhodobě nastavena plně funkční spolupráce místních obyvatel se zástupci památkové péče, což se projevuje minimem projednaných záměrů na jedné straně a řadou nepovolených realizací na straně druhé. Je proto velkým úkolem zástupců památkové péče toto do budoucna změnit. Toto nesmírně malebné, památkově hodnotné a navíc v posledních letech poměrně populární městečko si to rozhodně zaslouží.

Ing. arch. Barbora Vrchotová

Okres Mělník

Správní obvod obce Mělník

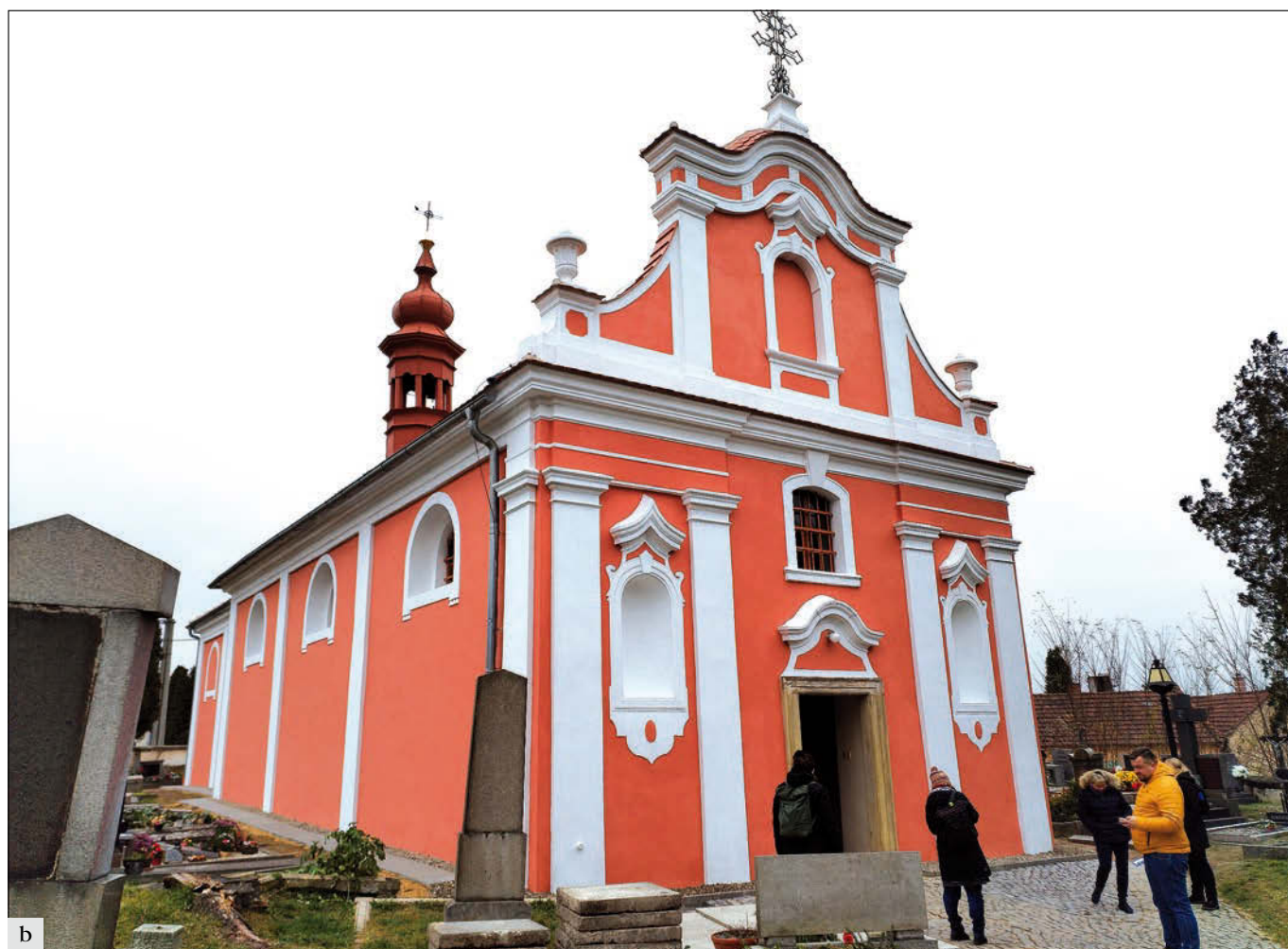
Na území městské památkové zóny *Mělník* probíhal v roce 2024 opět čilý stavební ruch zaměřený zejména na obnovy fasád domů, výplní a střech, což lze připsat podpoře ze strany města formou Fondu regenerace MPZ Mělník, které hojně využívají vlastníci objektů, jejichž domy jsou pod územní ochranou MPZ Mělník. Pokračující velkou městskou akcí byla obnova fasád neorenesanční *měšťanské školy čp. 148*, ZŠ Seiferta, kde v návaznosti na první etapu obnovy fasády byla obnovována původní barevnost fasády školy na hlavním průčelí do ulice J. Seiferta a současně byla nezbytná korekce profilací architektonických prvků z minulých oprav. V nedaleké ulici Palackého byly zdařile provedeny dvě obnovy fasád, secesní

ho městského domu *čp. 129* a nárožního městského domu *čp. 134* s neoklasicistní fasádou. Převažujícími akcemi v MPZ byly obnovy dožívajících střešních pláštů na městských domech *čp. 185, 24, 128, 267*. Vyzdvihnout v této souvislosti je nezbytné objekt *Balíkovy vily čp. 2* v ulici Radniční, která byla i díky snaze nového majitele prohlášena za kulturní památku, a u níž proběhla zejména oprava již lokálně havarijní střechy. I přes velkou snahu vlastníka navrátit původní glazovanou prejzovou krytinu bylo finálně vzhledem k výrobě atypické krytiny a časových i finančních aspektů přistoupeno k návratu alespoň tvaru prejzové krytiny (v režné nikoli glazované povrchové úpravě). Na střešním plášti nicméně dominují navrácené omítané komíny se zdobnou zámečnický vytvořenou originální stříškou. Naopak negativním příkladem vlastníka kulturní památky je majitel objektu *Žilkovy vily čp. 204*, která je taktéž secesní novostavbou od shodného architekta Bohumila Hybšmana, kde je přes veškeré snahy státních orgánů zákon krátký. Výrazné modernizační akce probíhaly u funkcionalistického *Masarykova kulturního domu čp. 323*, kde byl příhodně do vnitřní dispozice objektu zakomponován výtah a současně zde byla realizována moderní úprava hlavní přístupové komunikace z ulice 28. října, která je současně osově propojená s historickým centrem města. Rovněž pokračovaly každoroční stavební akce Římskokatolické farnosti v *kostele sv. Petra a Pavla*, kde proběhly další restaurátorské práce a současně projednání plánovaných rozsáhlých oprav a udržovacích prací. Tento rok probíhala obnova hlavního vstupu do kostela, severní předsíně, kde došlo k rehabilitaci prostor zejména otevřením novodobě zazděných sedilí. Další nedílnou součástí agendy v daném území byly konzultace a projednání umístění FVE, rovněž se řešila jejich instalace bez závazných stanovisek.

Mělník (správní obvod obce Mělník), Balíkova vila čp. 2, oprava střechy: a – detail komínu; b – stav v průběhu oprav; c – stav po opravě (foto P. Kalinová).

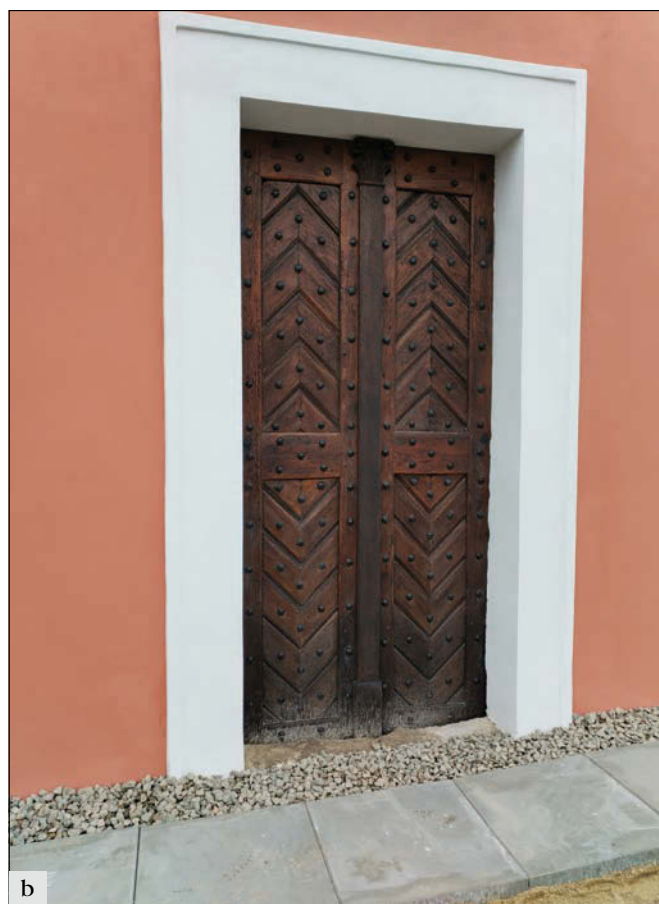
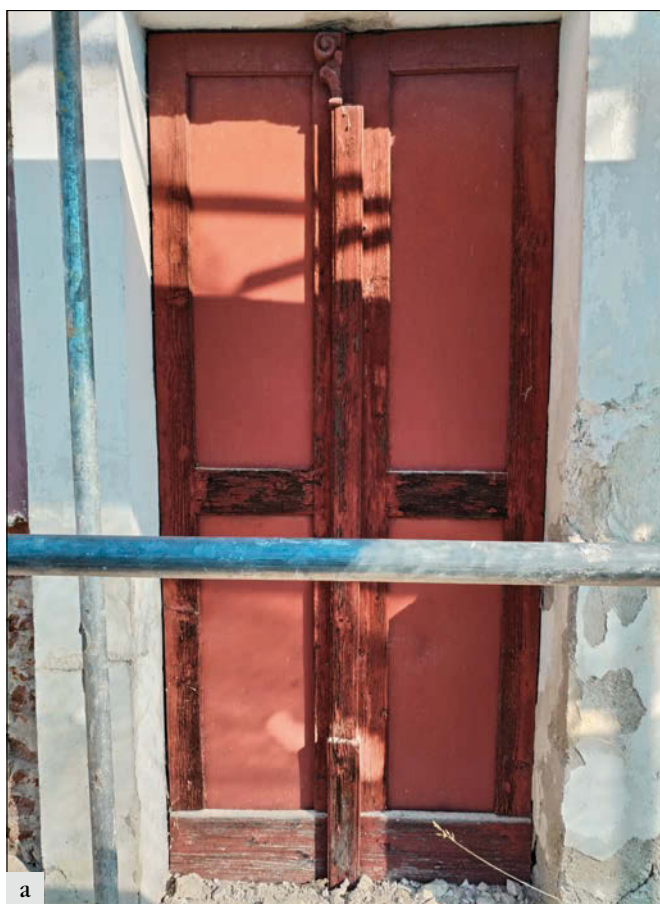
Ve správním obvodu Mělník, mimo vlastní město, byl v areálu nedokončeného romantického zámku *Slavín* nad obcí *Tupadly* opět čilý stavební ruch. Významnou akcí tohoto roku bylo vyzdvižení dřevěného altánku s měděnou krytinou na vrchol dominantní věže, která se pohledově uplatňuje nad vsí *Tupadly*. U *barokního kostela sv. Jana Křtitele v Byšicích* bylo přistoupeno k udržovacím pracím fasád a výplní. Byla navržena barevnost fasád v červeno-bílých odstínech při korekci profilací architektonického členění a restaurovány byly vázy, vstupní portál a kříž v průčelí kostela. Při repasi dveří do sakristie byl objeven barokní líc svlakových dveří, který byl náležitě repasován a využit při návrhu nových vstupních dveří do kostela, kde byly již novodobé dveře. Na území *ochranného pásma zámku Liběchov* byl poměrně čilý stavební ruch a současně se uskutečnila opět projednání týkající se obnovy prostranství centra, jehož realizace je již blízkou budoucností. Za velké snahy bylo zahájeno generální obnova barokní *kaple sv. Ducha, Božího hrobu a sv. Kříže* dominující nad obcí *Liběchov*. V tomto roce byla kvalitně provedena obnova střeš a byly konzultovány zvažované úpravy okolo kostela. V centru obce bylo po nedávné obnově střešy a prostor někdejší tělocvičny objektu *čp. 142, zv. Turnhalle* navráceny adekvátní výplně. Dřevěná okna tělocvičny byla navržena do podoby z doby výstavby domu z konce 19. století. Velkým překvapením všech zúčastněných bylo zjištění, že původní dřevěné vstupní dveře byly pouze zazděny. Dveře, které byly po velkých povodních 2002 silně poškozeny, nechal vlastník, obec, velmi kvalitně repasovat. Cenná německá tělocvična odkazující na někdej-

Byšice (správní obvod obce Mělník), kostel sv. Jana Křtitele: a – stav fasád před opravou; b – fasády po obnově barevnosti a korekci architektonického členění (foto P. Kalinová).

Mělník (správní obvod obce Mělník), Masarykův kulturní dům čp. 323, úpravy vstupního prostoru (foto P. Kalinová).

Byšice (správní obvod obce Mělník), kostel sv. Jana Křtitele, dveře do sakristie: a – stav před repasí; b – stav po opravě (foto P. Kalinová).

a

a

b

b

Mšeno (správní obvod obce Mělník), dům čp. 204: a – stav před opravou; b – stav po rozsáhlých stavebních úpravách s obnovou výplní a opravy fasády (foto P. Kalinová).

ší německé osídlení Liběchova, byla vlastníkem a za podpory NPÚ navržena v tomto roce k prohlášení za kulturní památku. V samotném areálu zámku v Liběchově nebylo opět navázáno na obnovné práce na střeše zámku ani špýcharu. Nicméně bylo po letech otevřeno jednání ve věci potřebného obchvatu města podél zámeckého parku. *Hořínský zámecký areál* je nadále v havarijním stavu. Avšak nejen hospodářský dvůr, ale už i areál zámku má nového majitele, který již zahájil jednání se zástupci památkové péče a současně odstranil vzrostlou náletovou zeleň a zabezpečil vstupy do areálu zámku.

Petra Kalinová Bc.

Mšeno MPZ

Na území MPZ Mšeno byla agenda zaměřena zejména na obnovu fasád a výplní, tedy běžnou údržbu a obnovu městské zástavby, což lze připsat i nadále podpoře ze strany města formou Fondu regenerace MPZ Mšeno. Z provedených akcí mezi kladně hodnocené náleží opravy výplní a doplnění nových na domě čp. 61 související s cílem vlastníků zpřístupnit objekt

c

Vidím (správní obvod obce Mělník). Zámek sv. Hubert, dnes domov seniorů, byl do dnešní podoby upraven na přelomu 19. a 20. století tehdejším vlastníkem, textilním průmyslníkem Theodorem Grohmannem. Nově dostavěné jižní křídlo obsahuje schodišťovou halu, jejíž hladký strop se štukovým zrcadlem obsahuje výrazně bohatě profilovaná římsa podložená zdobenými sdrúženými konzolami: a – v rámci statického zajištění poškozené části krovu musela být rozebrána také část římsy, přičemž se zjistilo, že se jedná o dutou falešnou římsu s kovou armaturou a povrchem opatřeným fládreem; b – zachycuje situaci po rekonstrukci zaniklé části, vytažené podle původní profilace; c – výsledný stav, který opět dodává celému prvku charakter dřevěné římsy, která koresponduje s ostatními dekorativními prvky haly (foto J. Berková).

jako expozici anebo obnovit jako pekárnu. Nové výplně při návaznosti na historický vývoj byly obnoveny u městských domů, vrata u čp. 144 a přízemní výplně u čp. 239. Tento rok byly završeny rozsáhlé stavební úpravy u domu čp. 204, kde byly obnoveny výplně a rovněž kvalitně opravena eklektická fasáda. Na dominantním kostele sv. Martina na náměstí nadále v pozvolném tempu pokračovala další z etap obnovy fasád, tentokrát zaměřená na fasáda přístavek točitého schodiště při věži, a to opět probarvenou omítkou s kvádrováním. V centru města bylo mimo restaurování barokního sousoší Panny Marie se sochami sv. Šebestiána a sv. Rocha modernizováno parkoviště za zdravotním střediskem čp. 31. K běžné agendě nadále přibýlo posuzování umístění FVZ.

Petra Kalinová Bc.

Na území památkové zóny Vidim pokračovala postupná celková obnova kostela sv. Martina první etapou výmalby interiéru a restaurování nástropní malby. Práce zahrnovaly jednak složité vzorkování a hledání správného odstínu původní světle zelené výmalby a obnovu malovaného rámování novogotických hrotitých oken v lodi, dále obnovu soklu a konsekračních křížů v první třetině kostelní lodi od vstupu. Vlastní restaurování stropních maleb bude zahrnuto do následné etapy.

V budově zámku, dnes využívaného jako domov seniorů, probíhala další etapa celkové rekonstrukce vnitřních elektroinstalací včetně osazení nových svítidel na chodbách a pokojích klientů, která svým charakterem odpovídají zřejmě provozním potřebám zřizovatele, nikoli však požadavkům památkové péče. Velkým přínosem byla realizace opravy stropu nad schodišťovou halou, který byl ve zcela havarijním stavu. Po provedení části nové konstrukce, obnovené opět jako trémový strop s omítaným podhledem, byla na demontované části obnovena náročná výzdoba s profilovanou římsou podloženou konzolkami. Zajímavostí je, že tato výzdoba, o které se soudilo, že je dřevěná, byla provedena ze sádrové omítky s kovovou výztuží a s povrchem opatřeným fládrováním. Práce proběhly velmi kvalitně díky zkušenostem štukatéřské skupiny p. Řehoře.

Mgr. Jana Berková

Správní obvod obce Kralupy nad Vltavou

Na kostele Narození Panny Marie v obci Vepřek byla dokončena oprava střechy presbytáře včetně sanktusní věže s makovicí a křížem. K dokončení generální opravy střechy kostela tedy již zbývá jen střecha nad sakristií. U kostela Nanebevzetí Panny Marie v Hostíně u Vojkovic bylo žádoucí přistoupit k opravě střechy věže. Po rozkrytí oplechování střechy byl nakonec přehodnocen způsob opravy krovu, s ohledem na konstrukci a stav byla oprava krovu realizovaná na místě, nikoliv s nezbytným sejmutím na terén. Součástí prací byla korekce podoby kříže, neboť byla zjištěna nevhodná druhotná doplnění. V rámci této akce byla projednána uvažovaná obnova věžních hodin na základě iniciativy obce. U nedaleké centrální stavby hřbitovní kaple Božího těla v Hostíně u Vojkovic, postavené v roce 1736 podle projektu Girolama Costy, kde proběhla změna vlastníka z římskokatolické církve na pravoslavnou církev, byly učiněny novým vlastníkem prvotní konzultace a první kroky pro zajištění příhodného prostředí pro mše. Na nedostavěném zámku ve Chvatěrubech s pozůstatky středověkého hradu probíhala další z etap kontinuální obnovy probíhající od roku 2007. V roce 2024 byla zejména zahájena oprava přístupového mostku do zámecké budovy a interiérové úpravy sklepních prostor dostavěného křídla. V rámci ochranného pásma zámku Veltrusy byla opět řešena agenda týkající se převážně posuzování stavební činnosti na rozsáhlé zastavitelné ploše v jižní a východní části obce, na někdejších polnostech náležících k zámku, a s tím i související standard

Hostín (správní obvod obce Kralupy nad Vltavou), kostel Nanebevzetí Panny Marie: a – stav střechy věže před opravou; b – stav střechy po opravě krovu a novém oplechování (foto P. Kalinová).

Nelahozeves (správní obvod obce Kralupy nad Vltavou), kostel sv. Ondřeje, repase vstupních dveří (foto P. Kalinová).

osazení FVZ na novostavby. V ochranném pásmu zámku Nelahozeves byl čilý stavební ruch. Po celý rok probíhaly stavební práce v rámci generální opravy kostela sv. Ondřeje, který je v majetku obce. Během tohoto roku byl obnoven vnější plášť kostela, výraznou změnou je jistě navrácení bobrovek na místo asfaltových šablon, také vytvoření a navrácení kamenného kříže do průčelí, repase výplní včetně barevnosti, zejména vstupních dveří, kdy pod novodobým lícem byla objevena starší dochovaná povrchová úprava dveřních křídél, která byla kvalitně obnovena. Jednalo se o rozsáhlou a zdařilou akci ve spolupráci majitele, zhotovitelů, projektantů a památkářů. V příštím roce bude generální obnova kostela završena, a to restaurátorskými úpravami interiéru, současně mají být okna doplněna o novo-

Nelahozeves (správní obvod obce Kralupy nad Vltavou), Památník Antonína Dvořáka čp. 12: a – stav před opravou; b – stav po první stavební etapě (foto P. Kalinová).

Kostelec nad Labem (správní obvod obce Netarovice), kostel sv. Martina, obnova západní ohradní zdi (foto P. Kalinová).

době vitráže. Zdařile byla dokončena v Nelahozevsi také první rozsáhlá stavební etapa *hostince čp. 12, Památníku Antonína Dvořáka*, kde vznikly prostory pro návštěvníky s prostředím a hudebními motivy Dvořákova dětství. V samotném areálu *zámku Nelahozeves* byly finálně projednány stavební úpravy *budovy tzv. Skály čp. 62* a na samotné budově *renesančního zámku* byly realizovány nezbytné udržovací práce a zahájeny modernizační úpravy.

Petra Kalinová Bc.

Správní obvod obce Neratovice

Na území městské památkové zóny Kostelec nad Labem byla v roce 2024 řešena běžná agenda. U městských domů probíhaly dílčí úpravy udržovacího charakteru, obnovy střech a výplní. Z větších akcí byla zdařile dokončena obnova západní ohradní zdi *kostela sv. Martina*, kde vzhledem ke špatnému podloží a opěrné funkci zdi byla vytvořena novodobá železobetonová zeď s pohledovou kamennou stěnou z převážně původních kamenů při zachování stavebního vývoje zdi. Projednány byly opravy dalších havarijních zdí, a to jižní u téhož kostela a původní kamenné zdi u *Židovského hřbitova*, kde je nutné co nejdříve zahájit práce. Další větší akcí byly udržovací práce na střeše dominantní *radnice* na nám. Komenského, kde byly nezbytné lokální tesařské opravy a výměna dožijacího pláště s bobrovkami. K běžné agendě nadále přibýlo posuzování umístění FVZ.

Mimo MPZ Kostelec nad Labem bylo v obci *Chlumín* pokračováno v generální opravě střechy barokního *kostela Máří Magdalény*, která probíhala opět v řádné kvalitě. Po letech se generální oprava střechy chýlí k finálnímu dokončení a obec již plánuje zahájení obnovy fasád, která bude mít velmi příznivý účinek na veřejné prostranství obce, neboť kostel je jednou z dominant přímo v jejím centru. V protějším areálu *zámku* trvá havarijní stav, zejména u *hospodářských budov*, kde bohužel vlastníci nejví zájem o stavby samotné, ani o jejich adekvátní péči. V *kostele sv. Jakuba* v obci *Libiš*, dochovaném s gotickými malbami, bylo pokračováno v obnově kazetového malovaného stropu v lodi kostela. U *fary čp. 6 v Kojeticích* na-

proti kostelu sv. Víta byla realizována částečná zednická oprava vstupní brány s brankou a zejména byly obnoveny v řemeslné kvalitě dřevěná vrata i branka, doplněné o symboliku kříže. V areálu zámku v obci *Obríství* bylo pokračováno po opravě střechy a obnově fasád nejvýchodnějšího *zámeckého křídla* v pozvolném tempu v interiérových úpravách, avšak samotné využití prostor a jejich obnova se nadále vlastníkům názorově tříbí. V *zámeckém komplexu v Lobkovících* probíhaly taktéž pozvolné a dílčí úpravy za účelem možnosti budoucích větších záměrů obnovy zámecké budovy a jejího zapojení do současného života.

Petra Kalinová Bc.

Okres Mladá Boleslav

Správní obvod obce Mladá Boleslav

V *Bělé pod Bezdězem* se v roce 2024 uskutečnilo několik důležitých oprav. Z nich lze na prvním místě uvést konzervaci *České brány s předbraním*. Česká brána je součástí západní strany gotického opevnění města, které se dochovalo vzácně v uceleném rozsahu s úseky hradební i parkánové zdi včetně příkopu. Stav pískovcového zdiva a části tesaných prvků České brány byl již na mnoha místech havarijní. Pískovcové zdivo bylo narušeno zvětváním a docházelo k odlučování vrstev kamene, které je obecně pro pojizerský pískovec charakteristické. Kámen a část tesaných prvků byla narušena trhlinami. Úbytek původní hmoty kamene způsobený korozi a rozpadem vrchních vrstev byl rovněž na předbraní. Konzervační práce zahrnovaly restaurátorské zajištění narušených tesaných prvků, injektáže trhlin s lokálním kotvením nerezovými pruty a doplňky z umělého kamene, aby se zabránilo zatékání a další korozi pískovce. Ve velkém rozsahu musela být obnovována a doplňována spárovací malta. U malty bylo dbáno na to, aby se svoji strukturou a barevností přiblížila původní zdicí maltě. Dotažení malty k povrchu kamene bylo přizpůsobeno okolnímu zdivu a v některých partiích s ohledem na stav kamene byla malta přetažena částečně přes jeho povrch. Důležitou součástí

průběhu prací bylo zachování a ochrana autentických prvků a detailů, k nimž patří poměrně vzácné dochované dřevěné kladky po stranách portálu předbraní, překlady střílny, pozůstatky trámů i otisky po zaniklých konstrukcích. Opravena byla i část hradební zdi na severní straně navazující na areál zámku. Zdivo zde bylo z části zcela rozpadlé a muselo být dozděno. Opravy pokračovaly také v *areálu zámku*. Byla dokončena obnova točitého schodiště věže v nároží jižního a západního křídla. Kromě statického zajištění zahrnovaly práce opravu dřevěných stupňů, výměnu oken a obnovu vnitřních omítek. Náročná byla zejména truhlářská oprava točitého schodiště. Po odborném rozebrání bylo u jednotlivých stupňů podle rozsahu poškození provedeno vysazení a doplnění poškozených částí s tím, že byly respektovány detaily původního provedení včetně opotřebení. Ve 2. patře západního křídla byla dokončena celková obnova hlavního sálu s restaurováním malířské výzdoby. Realizována byla přístavba výtahu a s tím související obnova chodeb západního křídla zahrnující odstranění druhotných vestaveb, opravy omítek a obnovu cihelné dlažby. V objektu *děkanství* byla zahájena obnova vnějších oken. Vnější šestitubulková okna s typickým osazením v líci fasády a ven otvíravými křídly měla být vyměněna za nová s izolací dvojskly. Během přípravy byla řešena řada problematických detailů. Z památkového hlediska byla snaha, aby profilyce odpovídaly v maximální možné míře původním, a nedošlo tak k nežádoucí změně vzhledu a provedení oken.

Bělá pod Bezdězem (správní obvod obce Mladá Boleslav), Česká brána, západní průčelí po konzervaci zdiva a tesaných prvků. Stav pískovcového zdiva a části tesaných prvků byl před zahájením prací již na mnoha místech havarijní. Pískovcové zdivo bylo narušeno zvětráváním a docházelo k odlučování vrstev kamene, které je pro pojizerský pískovec typické. Konzervační práce zahrnovaly restaurátorské zajištění tesaných prvků včetně injektáží trhlin a doplňků z umělého kamene. Ve velkém rozsahu musela být doplňována spárovací malta, která byla pečlivě přitažena k povrchu kamene (foto E. Vyletová).

Řitovice (správní obvod obce Mladá Boleslav), kostel sv. Štěpána: a – stav presbytáře před opravou; b – presbytář po obnově omítek a malovaného členění podle nálezů z průzkumu. Starší vrstvy rezné omítky s paspartami oken byly restaurátorský konzervovány a překryty omítkou (foto E. Vyletová).

V *Benátkách nad Jizerou* pokračovaly opravy v *areálu zámku*, které zahrnovaly obnovu omítek ohradní zdi na východní straně. V *kostele v Bukovně* byly zahájeny práce celkové obnovy průčelí včetně truhlářských prvků. Pozdně barokní fasáda kostela byla značně poškozena poslední opravou ze 70. let 20. století, při které byly omítky téměř v celém rozsahu nahrazeny novými včetně profilovaných prvků, které byly buď zcela odstraněny, nebo nahrazeny zjednodušenými tvary.

a

Předměřice nad Jizerou (správní obvod obce Mladá Boleslav): a – pohled z jihozápadu na obnovený plášť barokního kostela sv. Jakuba Většího; b – pohled z jihu na obnovený plášť přilehlé zvonice, kromě nátěru soklové části (foto E. Zápalková).

Z původních prvků zůstaly zachovány jen fragmenty profilací pískovcových soklů a patek pilastrů západního průčelí věže, které však byly silně degradované hloubkovou korozí pískovce. Důležitým podkladem pro obnovu fasády tak byly archivní fotografie. Na jejich základě bylo možné navrhnout obnovu chybějících prvků plastického členění a v základních rysech i obnovu profilací. V Březně pokračovaly opravy objektu kočárovny zámeckého areálu zahrnující obnovu vjezdových vrat. V rámci další etapy obnovy fasád kostela sv. Václava probíhala také restaurátorská konzervace dvou pískovcových ostění oken. V kostele v Bezdědicích pokračovala oprava krovu a stropu nad lodí s výměnou krytiny. V kostele v Čisté rovněž probíhaly tesařské práce na opravě krovu nad lodí s položením nové krytiny. V kostele v Dolním Bousově byly zahájeny práce na obnově prostoru pod kruchtou. V kostele v Řitonicích pokračovala obnova fasád. Omítky byly obnoveny na obou podélných fasádách lodí. Při průzkumu z lešení byly zaznamenány pozůstatky původních omítek i starší fáze barokní úpravy oken. Na jižní fasádě byl restaurován gotický portál. Ve Skalsku byly provedeny dílčí opravy věže kostela včetně zajištění statických poruch a opravy narušeného záklenku. Na zřícenině hradu Zvířetice pokračovaly další etapou konzervační práce západní zdi renesančního paláce a navazujících konstrukcí. Jedná se o původní gotickou hradební zeď, ke které bylo při renesanční přestavbě přistavěno jedno-traktové křídlo. Prováděné práce zahrnovaly lokální přezdění uvolněného zdiva v oblasti koruny zdi, hloubkové spárování s vyklínováním a injektáží trhlin a restaurátorskou konzervaci kamenných ostění a fragmentů omítek.

Ing. arch. Eva Vyletová

b

Na *Střední strojní a průmyslové škole v Mladé Boleslavi*, která je autorskou stavbou architekta Jiřího Krohy z dvacátých let 20. století, byla zahájena celková obnova jihovýchodní a jihozápadní opěrné zdi, které jsou rovněž součástí originálního výrazu budovy. Práce byly zkomplikovány dodatečně zjištěnou vysokou hladinou spodní vody a část původního projektu musela doznat změn. V *bývalém Masarykově domu sociální péče v Mladé Boleslavi*, který je další stavbou architekta Jiřího Krohy z dvacátých let 20. století, došlo k celkové rekonstrukci tří betonových květinových záhonů při Havlíčkově ulici, které jsou původní součástí areálu. Podoba nových záhonových lemů vycházela z podrobné prohlídky stávajících zbytků, které zanikají v navýšené niveletě asfaltového chodníku. Na mlado-boleslavském Staroměstském náměstí bylo pokračováno v ochraně v jádru gotického domu *U čápa čp. 32 s renesanční*

přestavbou, a to citlivou obnovou dvorního průčelí. Přízední opěrné pilíře s kamenným lícem byly vytmeleny a plošně ošetřeny zpevňujícím prostředkem na bázi organokřemičitanů. Značně degradovaná kamenná ostění oken byla ohleduplně injektována, praskliny vytmeleny, chybějící profilace doplněna směsí umělého kamene a opatřena vápenným fasádním nátěrem. Pozdně gotickému paláci *Templ* byla letos vyměněna všechna okna z osmdesátých let 20. století, nová okna více evokují jejich podobu z konce 19. století před tím, než proběhla poslední rozsáhlá záchrana stavby. V *Městském divadle* z období secese došlo k rekonstrukci požárních klapek na střeše nad jevištěm a také k obnově modrého nátěru vnějších dveří. Na *Karmeli* byl odstraněn havarijný stav jihovýchodního nároží hlavní římsy a přilehlé voluty. Z objektů, které nejsou kulturními památkami, ale nacházejí se v MPZ Mladá Boleslav, zmíníme obnovu *domu čp. 4/4* v ulici Pražská brána, který má výstavní hlavní průčelí ze začátku 20. století, s reliéfní hlavní římsou, dekorativními poli a maskarony. V areálu *zámeckého parku Kosmonosy* byl obnoven dochovaný fragment *střední rondelové zdi* z období baroka, na níž, doufejme, naváže obnova grotty ze začátku 20. století, která je její architektonickou součástí a dotváří prostředí jižního průčelí zámku. V obci *Debrž* byla zahájena obnova *zvonice kostela sv. Kateřiny* ze začátku 18. století. Předmětem letošních prací byla výměna dožilého střešního šindele, dřevěného opláštění s doplněním lamelových oken, obnova hodinových ciferníků a doplnění šambrán obloukových oken polygonální etáže. V obci *Předměřice nad Jizerou* byla dokončena obnova vnějšího pláště *kostela a zvonice sv. Jakuba Většího*. Průčelí obou staveb byla obnovená na základě předchozích restaurátorských průzkumů, bylo provedeno čištění omítek, šetrně sejmuty havarijní části a provedeno zaměření profilací říms, lizén či pilastrů. Trhliny byly proškrábnuty špachtlí, dočištěny kartáči a následovalo omytí

Mnichovo Hradiště, budova bývalého okresního soudu čp. 299 na náměstí: a – stav před obnovou. Pozdně klasicistní objekt byl v 70. letech 20. století velmi necitlivým způsobem upraven s odstraněním veškerého plastického členění fasád včetně štítů; b – stav po obnově, při které bylo rehabilitováno zaniklé plastické členění včetně štítů nad rizality. Podkladem pro obnovu byly dobové fotografie (foto E. Vyletové).

Dolní Krupá (správní obvod obce Mnichova Hradiště), hospodářská budova v areálu fary po celkové obnově. Objekt byl ve špatném stavu s dožilou krytinou. V rámci obnovy byly řešeny některé nevhodné zásahy z minulých oprav včetně obnovy odstraněné části roubené stěny a krovu. Původní dlažby a další autentické prvky byly zachovány. Obnovena byla krytina z dřevěného šindele. (foto E. Vyletové).

tlakovou vodou na mírný tlak. Dutiny pod soudržnými omítkovými vrstvami byly injektovány směsí Vapo injekt, trhliny byly vytmeleny vhodnými materiály shodnými se strukturou stávající omítky. Chybějící partie byly opraveny ruční modelací, profilace vytažena ze štukové malty za pomoci plechových šablon. Hladká omítka byla doplněna stejnou strukturou. Fasádní nátěr byl použit ve schválené barevnosti dvou odstínů. Zvonice navíc získala novou makovici ve formě královského jablka, jejíž tvar byl zrekonstruován na základě starší fotografie z archivu NPÚ.

Mgr. Eva Zápalková

Obnova zámku v *Košátkách* pokračovala výměnou narušené krytiny za pálené bobrovky s lokálními opravami tesařské konstrukce krovu střechy části severního křídla. Opět se tedy nepodařilo pokračovat v náročné obnově střechy věže, která má být důkladněji připravena na rok 2025. Problémem je zde také technické řešení a organizace celistvé obnovy s ohledem na charakter konstrukce věže i na objem finančních prostředků, které jsou v kalendářním roce k dispozici.

Ing. Jan Žižka

Správní obvod obce Mnichova Hradiště

V *Mnichově Hradišti* patří k důležitým akcím obnova budovy bývalého okresního soudu čp. 299, který je součástí zástavby radničního bloku uprostřed náměstí. Ačkoliv se nejedná o kulturní památku, objekt má vzhledem k svému umístění značný význam. Jeho podobu ale zcela devastovaly úpravy v 70. letech 20. století, při kterých byla pozdně klasicistní stavba zbavena veškerého plastického členění fasád včetně štítů nad rizality, okna vyměněna za jednoduchá a fasáda opatřena

břizolitovou omítkou. Tyto úpravy degradovaly nejen vlastní budovu na úroveň utilitární výstavby 70. let, ale do určité míry poškodily i celkové prostředí náměstí. V letošním roce byla dokončena obnova fasád. Podkladem pro obnovu byly archivní fotografie, na jejichž základě se podařilo poměrně věrohodně provést obnovu plastického členění včetně štítů. K rehabilitaci objektu a jeho pohledového uplatnění v prostředí náměstí příznivě přispěly i provedené úpravy náměstí s obnovou volného prostoru před objektem včetně nepravidelné kamenné dlažby.

V areálu fary v *Dolní Krupě* byla realizována celková obnova hospodářského objektu. Hospodářská budova stojící ve svahu jižně od fary je ve své dnešní podobě výsledkem několika etap stavebního vývoje. Nejstarší jádro tvoří roubená část, která je torzem původního objektu. Část roubeného objektu nahradil při přestavbě v 19. století chlév zděný z lomového kamene. Chlév byl sklenutý klenbami do pasů, po nichž se ve stěnách zachovaly otisky. Na opačné straně byl k roubenému objektu přistavěn objekt kolny. Hospodářskou budovu částečně poškodily dílčí úpravy 20. století s odstraněním jižní roubené stěny a části krovu, které byly nyní v rámci celkové obnovy doplněny. Objekt si z podstatné části zachoval původní konstrukce, detaily a některé povrchy. K nim patří i dlažba z lomového čediče ve zděném chlévě, která byla po odhalení a očištění při současné obnově zachována. Opravena byla konstrukce krovu s výměnou krytiny za novou z dřevěného šindele. V *kostele v Klášteře Hradišti*, původně laickém kostele cisterciáckého kláštera, pokračovaly práce na obnově interiéru s restaurováním malířské výzdoby. V *kostele v Loukově* pokračovala další etapou oprava fasád, dokončena byla obnova jižního průčelí lodi.

Ing. arch. Eva Vyletové

Okres Nymburk

Správní obvod obce Nymburk

Na území MPZ Nymburk se drtivá většina akcí týkala běžných udržovacích prací typu oprava a výměna okenních a dveřních výplní, výměna střešní krytiny, oprava fasády nebo instalace reklamních zařízení. Vlastníci objektů, které nejsou kulturní památkou, mohli nadále čerpat finanční podporu z městského dotačního programu, což má trvale pozitivní vliv na jejich spolupráci s pracovníky památkové péče. Za vzorový příklad lze považovat vstupní dveře do domu čp. 88 v ulici Dlouhá, který prochází celkovou obnovou a stavebními úpravami. Dožilé historizující dveře byly nahrazeny kopií na nejlepší řemeslné úrovni a budou, doufejme, vzorem pro další vlastníky a jejich nemovitosti. Významným počinem je také kompletní obnova a dostavba budovy Vlastivědného muzea čp. 174 v ulici Tyršova, o níž jsme již referovali v předešlém roce. Oproti nevydařené obnově fasády původní budovy lze za povedené považovat alespoň truhlářské práce, spočívající jak v repasi dochovaných historických výplní, tak ve výrobě nových historizujících. V rámci jmenovitě chráněných kulturních památek na území MPZ Nymburk byla dokončena oprava střechy věže děkanského chrámu sv. Jiljí, započatá v loňském roce. Již tradičně pokračovala průběžná údržba městského opevnění v lokalitě Na Rejdišti. V letošním roce proběhlo

Nymburk (správní obvod obce Nymburk), dům čp. 88. Architektonicky zajímavý objekt s modernistickou břítolitovou fasádou překvapivě disponoval patrně staršími historizujícími vstupními dveřmi, které jsme v rámci celkové obnovy a přestavby domu požadovali zachovat. Vzhledem k objektivně špatnému stavu výplně přistoupil vlastník ve spolupráci se zkušeným truhlářem k výrobě věrné kopie a výsledek lze považovat za nanejvýš zdařilý (foto B. Vrchotová).

Nymburk (správní obvod obce Nymburk), Vlastivědné muzeum: a – plášť budovy dnešního Vlastivědného muzea byl fatálně devalvován v 70. letech 20. století, kdy došlo v podstatě ke kompletnímu odstranění původních omítek včetně bohatého plastického členění; b – v rámci celkové obnovy a dostavby muzea byla ze strany NPÚ ÚOP SČ navržena mírně zjednodušená rehabilitace fasád. Bohužel praktická obnova štukatury narazila na naprostou neznalost a nekvalifikovanost jak samotných řemeslníků, tak jejich vedení, což vyústilo ve značně rozpačitý výsledek, o kterém jsme referovali již v předešlé Ročence; c – historická budova byla doplněna drobnou moderní přístavbou (foto B. Vrchotová).

Lysá nad Labem (správní obvod obce Lysá nad Labem), zámek, pohled na jižní průčelí západního křídla s restaurovanou terasou ze sedmdesátých let 19. století (foto E. Zápalková).

ošetření zdiva v rozsahu krajního (východního) hradebního pole, a to v intencích předešlých etap. Patrně nejzásadnější akcí co do rozsahu i významu je obnova budovy tzv. *starého děkanství čp. 29* a přilehlé části dvora. Tato v mnoha ohledech skutečně jedinečná stavba, ukrytá v hloubce parcely na Kostelním náměstí, již byla v důsledku dlouhodobé neúdržby ve velmi špatném stavebně technickém stavu. Zároveň si však zachovala neuvěřitelnou míru autenticity, odhalující všechny vrstvy jejího pozoruhodného vývoje napříč staletími. Město, které před několika lety stavbu od církve získalo, se rozhodlo v ní zřídit infocentrum, sezónní výstavní prostor, malou obřadní síň a kavárnu. Další spektrum akcí se má odehrávat v přilehlém dvoře. Kromě opravy a rehabilitace existujících konstrukcí jsou navrženy i nové architektonické vstupy. Jedná se o rozsáhlou a zároveň velmi rychle postupující akci se všemi neduhy a problémy, které takové realizace přinášejí. Jelikož práce stále probíhají a ještě nejméně rok budou, bude jejich zhodnocení předmětem některé z dalších ročenek. Už nyní nicméně můžeme konstatovat, že kromě jiného byla v průběhu učiněna nová zjištění, která významně posouvají chápání vývoje dané lokality.

Mimo území MPZ Nymburk pokračovaly akce započaté v předchozích letech a podporované z dotačních programů Ministerstva kultury ČR. Na *kostele sv. Václava v Žitovlicích* se odehrála další etapa opravy krovu a střešního pláště, tentokrát v úseku nad severní stranou lodi. Obnova je podpořena z PZAD. Stejně tak pokračovala před dvěma lety zahájená oprava fasád neorománského *evangelického kostela v Bošíně*. Ačkoli byl na opravu přidělen finanční příspěvek z Programu péče o VPR a celková částka vystačila pouze na polovinu východní strany lodi. Kvalita prací se nicméně oproti předešlému roku podstatně zlepšila a výsledek lze hodnotit jednoznačně pozitivně. Kromě církve o své památky pečovaly i některé obce. *Kostelu sv. Václava v Kovanicích* se před lety zřítla střecha věže a její obnova zůstala nedokončená ve fázi provizorního

zakrytí krovu lepenkou. Kromě toho kostel trpí řadou dalších závažných poruch. Po letech nečinnosti se kostela ujala obec a začala připravovat aktualizaci a doplnění projektové dokumentace na jeho opravu. Zároveň v mezích zahájila opravu ohradní zdi přilehlého hřbitova, jejíž součástí je brána s velmi zdobnými barokními pilíři. Ty se však dočkají obnovy až v nadcházejícím roce. Do opravy ohrazení hřbitova se pustila i obec *Velelily*. Zde se jedná poněkud atypicky o litinové oplocení, vybudované společně s neorománským *kostelem sv. Václava* v poslední třetině 19. století. Součástí jsou také brána a branka rámované pilíři s precizní štukaturou. Právě u nich bohužel realizace opět narazila na nezkušenost a poněkud neochotný přístup zhotovitele. Navzdory usilovné snaze zástupců památkové péče i projektanta obnovy M. Volejníka se tak nepodařilo dosáhnout zcela uspokojivého výsledku a práce navíc zůstaly z důvodu nastupující zimy nedokončeny. V *Kostomlatech nad Labem* se obec po neúspěšné snaze o získání dotací rozhodla zahájit obnovu fasád *kostela sv. Bartoloměje* z vlastních prostředků. V letošním roce tak došlo k průzkumu a očištění fasád a částečnému provedení jádrové omítky včetně obnovy poškozených a zaniklých profilací. Obec zároveň intenzivně pracuje na přípravě veškeré potřebné dokumentace nejen na celkovou obnovu kostela včetně interiéru a restaurátorských prací, ale na opravu celého cenného barokního areálu, jehož součástí je také samostatně stojící zvonice, sochy, tarasní zeď se dvěma schodišti a přilehlá část hřbitovní ohradní zdi s branou. To vše v úzké spolupráci se zástupci památkové péče. Postupnou obnovou nadále prochází *fara čp. 9 v areálu kostela sv. Jiljí v Křtinci*. Zatím se práce odehrávají v přízemí, kde v návaznosti na předešlé etapy došlo k obnově podlah a výmalbě místností. Překvapením bylo odhalení dekorativní malby na stropu jedné z místností. Po dohodě se zástupci památkové péče bude tato výmalba odborně konzervována a prezentována v odhaleném torzálním stavu.

Ing. arch. Barbora Vrchotová

Správní obvod obce Poděbrady

Stejně jako v předešlých letech se i v roce 2024 převážná většina agendy na území ORP Poděbrady týkala rozsáhlé a architektonicky velmi rozmanité *městské památkové zóny Poděbrady*. Byla projednána široká škála záměrů, týkající se vedle obvyklých udržovacích prací také žádaných půdních vstaveb, nástaveb a celkových stavebních úprav objektů, dále oprav oplocení, budování restauračních předzahrádek. Řešeny byly i nepovolené stavební úpravy a demolice historických objektů za účelem nové výstavby. Město Poděbrady je z řady důvodů lukrativní lokalitou, v důsledku čehož se řadí mezi území, kde je velký tlak na razantní přestavby a dostavby objektů a novou výstavbu. Bohužel ne vždy se zástupcům památkové péče daří tomuto tlaku úspěšně čelit, částečně i z důvodu často rozdílných názorů pracovníků NPÚ ÚOPSC a výkonného orgánu památkové péče. Množství stavebních úprav, které si z hlediska památkové péče vyžádaly stanovení podmínek nebo dokonce zamítnutí, byly povoleny fikcí. Některé dříve zamítnuté úpravy byly povoleny v mírně zlepšené podobě (nástavba Dr. Beneše 475/18, výměna oken na památkově chráněném měšťanském domě na Jiřího náměstí 4/5). Další, povolené v rozporu s doporučením NPÚ, nebyly realizovány (prosklení střechy pergoly ve dvoře domu 42/11).

Nejhorší kauzou MPZ Poděbrady byl záměr na demolici přízemního areálu Obecního dvora a jeho nahrazení sedmi-podlažní půdorysně předimenzovanou novostavbou bytového domu Central Gate. Přestože NPÚ důkladně odůvodnil zamítnutí obou záměrů, orgán památkové péče oba povolil. Odpor veřejnosti i radnice nepřímo podpořil podnět k přezkumu podaný na Krajský úřad Středočeského kraje Národním památkovým ústavem. Ještě větší zájem veřejnosti vyvolal záměr dostavby obchodního domu Růžový slon a jeho propojení s novostavbou polyfunkčního objektu na místě domů zbouraných v 80. letech, která slouží již tři desetiletí jako parkoviště. Obnova veřejného osvětlení byla realizována v Tyršových sadech.

Dalším trendem, který se na území MPZ Poděbrady projevuje, je požadavek distributorů elektřiny, aby v rámci úprav sítě elektrického vedení byly přípojkové skříně přesunovány z fasád domů, které se nachází za oplocením, přímo do oplocení. Velkou část MPZ Poděbrady představuje vilová čtvrť z poslední třetiny 19. a z 1. pol. 20. století, jejíž nedílnou součástí jsou ploty jednotlivých objektů. Jde o rozmanitou škálu výtvarně a řemeslně velice kvalitních prvků, které stejně jako samotné vily dokládají proměnu dobového vkusu i technologických možností a zásadním způsobem se spolupodílí na jedinečném obrazu a charakteru Poděbrad. Zdálnivě podružná problematika údržby elektrické sítě tak představuje plošné ohrožení těchto prvků, snahou památkové péče je zajistit jejich ochranu.

Na cenném barokním kostele *Zvěstování Panny Marie v Dymokurech* měla být s finanční podporou z Havarijního fondu Ministerstva kultury realizována poslední etapa opravy krovu. Při závěrečném hodnocení dokončené obnovy byla nalezena řada nedostatků, které bude nutno odstranit, a položení finální krytiny se tak opět odkládá, což zvyšuje riziko degradace provedených oprav. Před dokončením prací v krovu došlo k narušení klenby nad presbytářem. To spolu se stávajícími trhlinami ve zdivu příčné lodi prozatím nedovoluje vrácení sanktusní věžičky do krovu kostela.

V archeologické rezervaci *Libice nad Cidlinou* a v jejím ochranném pásmu probíhala drobná agenda výměny oken, střešní krytiny a zateplování fasád. V sousedství radnice byla dokončena novostavba na místě odstraněného domu, jejíž pročelí je vytvořeno podle dochovaných historických fotografií.

Ing. arch. Hana Řepková

Lysá nad Labem (správní obvod obce Lysá nad Labem), západní křídlo kláštera, prostor bývalé garáže barona Dr. Leitenbergera z konce 19. století: a - nález půdorysu odstraněného barokního klášterního kostela; b - odhalení jihozápadní partie s levým úsekem barokního zdiva, se zazděným termálním oknem a zazděnými světlíky v kamenném ostění; c - detail odhalené barokní mříže ve světlíku (foto E. Zápalková).

Správní obvod obce Lysá nad Labem

V roce 2024 byla zrestaurována jižní terasa západního křídla zámku v Lysé nad Labem, která pochází ze sedmdesátých let 19. století. Kamenná konstrukce byla zbavena nečistot a biologického napadení, zčernalá místa dočištěna, praskliny

ošetřeny injektážní směsí z hydraulickými vápennými pojivy, cementové tmely odstraněny a defekty a místa se ztrátou materiálu citlivě vyplněny tmelem na minerální bázi. Spárování bylo provedeno měkkou a prodyšnou hmotou, na závěr byla provedena lokální barevná retuš a hydrofobizace exponovaných částí. V *severním a východním křídle zámku* bylo pokračováno ve výměně stávajících okenních výplní z poslední třetiny 20. století za nové dřevěné, dle nastavené a schválené formy. V *západním křídle bývalého kláštera bosých augustiniánů*, konkrétně v garáži barona Dr. Leitenbergera z konce 19. století, byly pod podlahou odhaleny základy zdemolovaného klášterního kostela, termální okno se světlíky v kamenném ostění bylo zajištěno v barokním úseku obvodové zdi. Tyto původní části stavby byly odhaleny v rámci adaptace garáže na nový depozitář Státního oblastního archivu. V rámci celkové rekonstrukce *Beniesovy vily čp. 147 v Lysé nad Labem – Litolí* bylo kromě soklové části dokončeno restaurování východního průčelí objektu s kubistickými reliéfy, architektonickým členěním z vápenopískových cihel a tvrdou šlechtěnou omítkou narůžovělé barvy.

Mgr. Eva Zápalková

Okres Praha-východ

Správní obvod obce

Brandýs nad Labem – Stará Boleslav

Na území MPZ Brandýs nad Labem a MPZ Stará Boleslav probíhaly v roce 2024 běžné stavební práce v menším i větším rozsahu, zejména pak realizace výměny střešní krytiny, obnov fasád a výměny okenních výplní. Za zmínku stojí zejména *obnova fasády a výměna krytiny na městském domě čp. 383 v ulici Riegrova v Brandýse nad Labem*. Jedná se o dům postavený roku 1913, který se vyznačuje pozdně secesní fasádou s přechodem ke geometrickému členění. Nicméně fasáda domu byla v nedávné době opatřena cementovým nástřikem, který nešlo zcela odstranit. Díky prováděcí firmě došlo k značnému očištění a také přestukování fasády. Architektonické členění objektu tak bylo zachováno a na místech výraznějšího poškození doplněno. Nicméně výsledná barevnost objektu není z pohledu PP zcela ideální, jednalo se o kompromis vůči majitelům objektu. Došlo též k obnově dláždění komunikací například v ulici Šárochova ve Staré Boleslavi, v ulici Na Nižším Hrádku a v okolí kostela sv. Petra v Brandýse nad Labem.

V budově *děkanství čp. 24 v Brandýse nad Labem (KP)* pokračovala oprava vnitřních i vnějších oken. Děkanství představuje z velké části autenticky zachovanou barokní stavbu, kterou v roce 1773 nechal postavit děkan Th. Kristián Jan Buta. Velmi zdařilou akcí byla oprava střechy a obnova fasády *kanovnické rezidence čp. 108 ve Staré Boleslavi (KP)*. Architektonicky a urbanisticky hodnotný barokní dům kanovnické rezidence tvořily původně dva objekty, postavené ve dvou stavebních etapách v letech 1733–1739 a 1768–1770. Celek byl sjednocen společnou barokní fasádou a střechou z let 1768–1770. Při současné obnově fasády kanovnické rezidence došlo zejména ke změně stávající barevnosti, kdy plocha fasády byla v krémovém odstínu a architektonické členění v červené barvě. Nicméně tato barevnost nebyla stratigrafickým průzkumem potvrzena. Naopak se ukázalo, že dochovaná barevnost byla v minulosti jak monochromní v odstínu zlatého okru, tak více barvená v okrových odstínech. Byla tedy zvolena barevnost, kdy pro plochu fasády byl vybrán světlý okr a pro architektonické články střední okres. Dále je nutné zmínit, že na podzim roku 2024 byla započata celková rekonstrukce objektu *probošství čp. 61 (KP)* pro účely domu seniorů, který zde sídlil již dříve. Výstavba areálu barokního probošství byla

započata Bedřichem Althanem v letech 1720–1731 za účasti K. I. Dientzenhofera, zůstala však nedokončena a byla dostavěna a přestavěna až v letech 1868–1869 na mužský klášter. V druhé polovině 19. století sloužilo probošství jako ústav šlechtičen a od roku 1963 zde byl umístěn ústav sociální péče. Dnes je bývalé probošství Domovem sv. Václava, jenž slouží jako domov seniorů pro duchovní. Mezi větší akce, které byly v roce 2024 schváleny, patří umístění infocentra do průjezdu muzea domu čp. 97 (KP) na Masarykově náměstí v Brandýse a také stavební úpravy domu čp. 132, který je součástí areálu bývalé jezuitské koleje ve Staré Boleslavi (KP). Dům čp. 132 bude nově využíván jako denní stacionář.

V Brandýse nad Labem proběhly též akce obnovy v areálu zámku – NKP. Mezi bezesporu nejvýznamnější patřila obnova historického altánu na severním bastionu *zámku*, která byla spolufinancována ze Středočeského Fondu kultury a obnovy památek. Jednalo se v podstatě o postavení kopie historické stavby s využitím dochovaných materiálů – cihel. Empírový altán si pravděpodobně nechala postavit vévodkyně z Berry v době panování Františka I. Altán je umístěn na severním bastionu, který je součástí fortifikace zámku z doby třicetileté války. Jeho umístění na okraji bastionu bohužel mělo za následek stále statické poruchy po celou dobu jeho existence. Po konfiskátu v roce 1918 a vystěhování zámeckých sbírek, byl celý zámek přebudován v sídlo lesního úřadu. Bastion s altánem sloužil až do roku 1995 pro pěstování zeleniny zaměstnancům Lesprojektu. Další akcí v prostorách zámku bylo statické zajištění trhliny ve dvorní fasádě východního křídla zámku. Svislá trhlina se projevila v lomu fasády v exteriéru, kde prochází sgrafitem slona, a také v interiéru (zejména chodba 1. patra zámku). Sgrafito v okolí praskliny bylo již v minulosti několikrát restaurováno. Prasklina byla z obou stran vyklínována a také sepnuta na spodním okraji kordonové římsy nad slonem a na horním okraji psaníčka pod slonem helikální výztuží délky cca 80 cm. V souvislosti s trhlinou došlo též k úpravám v krovu, kde byl pětiboký trám přitážen k vaznému trámu kovaným táhlem. V závěru roku bylo v souvislosti s obnovou audienčního sálu ve východní části 1. patra severního křídla zámku zahájeno fládrování dveří. Fládr má napodobit dubové dveře, které se v sálu vyskytují.

Mezi akce týkající se obnovy církevních kulturních památek na území ORP patřilo pokračování opravy krovu a střešního pláště na kostele *sv. Jakuba Většího v Zápech*. Pokračovala též obnova vnitřních omítek, výmalby a obnova dveří *kostela sv. Petra v okovech v Kostelním Hlavně*. Obě tyto akce byly financovány z PZAD. Proběhly též drobnější práce v kostele sv. Klimenta v Odolena Vodě. Jednalo se o obnovu štukové výzdoby a dřevěné podlahy v prostoru kruchty kostela. Kostel sv. Klimenta je architektonicky pozoruhodná stavba v exteriéru i interiéru, včetně cenného vnitřního zařízení. Celý areál byl postaven v letech 1732–1735 podle návrhu K. I. Dientzenhofera.

Mezi menší akce na území ORP Brandýs nad Labem patřily stavební úpravy a udržovací práce domku *čp. 8 v obci Jenštejn*, který je součástí areálu zříceniny hradu Jenštejn a slouží jako pokladna a muzeum. Stavební práce zahrnovaly obnovu stropu, nové elektroinstalace a obnovu omítek v interiéru. Dům čp. 8 obsahující zbytky hradební zdi a sklepů pravděpodobně středověkého původu je důležitým dokladem stavebně-historického vývoje místa po opuštění hradu. Dále proběhlo statické zabezpečení havarijního stavu korunní římsy zvonice *v obci Dřevčice*. Ačkoliv byl návrh konzultován a upraven Ing. Otakarem Hrdličkou st., tak zhotovitel provedl zajištění dle původního záměru, které nebylo z pohledu PP zcela v pořádku, jelikož došlo k upřednostnění provedení novodobých ocelových táhel nad historicky doloženým postupem zdění s podporou kamenné desky.

Panenské Břežany (správní obvod obce Brandýs nad Labem – Stará Boleslav), areál horního zámku, pohled na obnovený bazén s altánky, součást rozsáhlé úspěšné rehabilitace zámeckého parku z 20. až 30. let 20. století, realizované v roce 2024 (foto J. Žižka).

Mezi větší akce patří zahájení II. etapy rekonstrukce městského muzea v *Čelákovících*, která se týká hlavní budovy tvrze. Objekt má starou gotickou část a navazující mladší renesanční přístavbu. Dnešní podobu získala tvrz při rozsáhlé rekonstrukci v 70. a 80. letech 20. století a v současnosti je využívána pro muzejní účely. Dále pak zahájení celkové rekonstrukce objektu *radnice čp. 56 v obci Lázně Toušeň*, jedná se zejména o stavební úpravy a provedení půdní vestavby a repliky historického krovu. Radnice je klasicistní stavba z přelomu 18. a 19. století s pozdějšími historizujícími úpravami v druhé polovině 19. století.

Ing. Markéta Gottwaldová

V roce 2024 pokračovala celková oprava KP městského domu čp. 98 na náměstí v *Brandýse nad Labem*, a to převážně již dokončovacími pracemi v interiéru a v prostoru dvora, kde byla umístěna novodobá pavlač. Původ objektu je renesanční (v pramenech je dům zmiňován od poloviny 16. století), v průběhu prošel opakovanými úpravami, přinejmenším dvakrát byl zasažen požáry (kolem roku 1617 a v roce 1775) a zřejmě byl poškozen i během třicetileté války. Poslední velkou úpravou prošel dům v roce 1878, kdy vzniklo nynější členění hlavní fasády a také byla vyměněna vysoká mansardová střecha se šindelovou krytinou za sedlovou s bobrovkami.

Ing. arch. Andrea Musilová

V *Měšicích* byla přípravnými pracemi zahájena náročná realizace konverze východní sýpky se stodolami v areálu zámku na mateřskou školu.

V *Panenských Břežanech* v areálu horního zámku proběhla obnova parku, respektující úpravu z první poloviny 20. století. Především šlo o kompletní obnovu betonových konstrukcí vodních prvků – dlouhého trojkřídlého kanálu v ploše parteru a bazénu s fontánou, které mají zásadní význam v řešení parku. Úprava povrchu stěn byla prověřena na vzorcích. S částečnou rekonstrukcí architektonického členění byly obnoveny dva klasicizující altánky symetricky dotvářející kompozici bazénu. Ohradní zeď, oddělující park od zámku, opět člení obnovené lizény nesoucí římsu a rámuje hrubě nahozená zrcadla. Významný podíl mělo restaurování případně rekonstrukce veškeré sochařské výzdoby, figurální a váz (viz oddíl restaurování). V parteru byl opět na novém podstavci osazen leštítonoš.

V *Zápech – Ostrově* se do jisté míry podařilo dořešit odstranění nevhodných kamenných konstrukcí a dalších úprav, které znehodnotily pozůstatky tvrze, zejména její podkovovitě bašty.

Ing. Jan Žižka

Správní obvod obce Říčany

V *Kostelci nad Černými lesy* pokračovala oprava *Budilovy vily* za přispění z Havarijního programu MK ČR. Práce se týkaly zejména obnovy kamenné opěrné zdi a vnějšího kamenného schodiště. Na území *městské památkové zóny Kostelec nad Černými lesy* byly v areálu zámku zahájeny práce na vybudování štěpkové kotelny. Mezi zásadnější stavební akce patří i oprava fasády a střechy *domu* a přilehlého chléva čp. 42. Při opravě fasády však nebyly zcela respektovány poky-

a

b

Kostelec nad Černými lesy (správní obvod obce Říčany), vila Václava Budíla: a – oprava objektu probíhá od roku 2021, kdy byly započaty práce na statickém zajištění stavby a opravě hydroizolací; b – na tyto práce navázala obnova narušené opěrné zidky se schodištěm (foto J. Černochovej).

ny památkové péče, což se projevilo např. na chybném provedení okenních šambrán obytného domu i jeho soklové části. V ochranném pásmu městské památkové zóny Kostelec nad Černými lesy pak byla významnou stavební akcí oprava a přístavba objektu bývalé *Diakonie* z počátku 20. století. V areálu zámku *Lojovice* probíhaly stavební úpravy obytné budovy, která byla součástí zázemí zámku. Při opravě došlo k rehabilitaci fasád včetně výplní.

Na území *ochranného pásma ve Stříbrné Skalici* probíhá zejména oprava fasády domu čp. 20, stavební úpravy domu čp. 90, oprava volutového štítu domu čp. 149 i pokračující postupná obnova okenních otvorů a výplní domu čp. 137. Také na objektu bývalé *fary čp. 1* pokračovaly stavební práce, oprava se v této etapě týkala zejména zastřešení objektu a obnovy severní fasády. Na území *městské památkové zóny Ondřejov* byla nejvýznamnější akcí oprava nárožního domu čp. 53.

Mimo dohledu oprav kulturních památek a domů v plošně chráněných územích probíhala také konzultace opravy *kapličky v Ládví – Kamenici*, v rámci odborné pomoci byl proveden průzkum původních omítek a následně doporučen způsob a postup obnovy kapličky.

Mgr. Jindřiška Černochovej

Okres Praha-západ

Správní obvod obce Černošice

Tak v roce 2024 pokračovaly záchranné práce areálu bývalé *Nové hospody v Tursku*. Osazena byla další část oken do hospodářské části a vstupní dveře hlavní budovy, na které též byla přetřena šindelová krytina (dotace z PZAD). Rovněž byla realizována další fáze obnovy krovu *kostela sv. Martina v Tursku* (dotace HP). Práce se tentokrát týkaly dokončení oprav věže – krov, položení měděné krytiny. Věž je zastřešena cibulovou bání s lucernou, jejíž menší cibule vrcholí makovicí a kotvicovým křížem. Šindelová krytina byla nahrazena krytinou měděnou, neboť šindel ve spodní partii měl příliš nízký sklon, voda neodtékala a šindel velmi rychle degradoval. Vlivem zatékání byla silně poškozena korunová římsa, která již v minulosti byla vyspravována. V písemných pramenech bylo dohledáno, že novodobé šindelové krytině předcházela krytina plechová. Na kostele již řadu let probíhají práce velmi kvalitně a zdařile. Též byla realizována další etapa opravy krovu a střešního pláště *kostela Stětí sv. Jana Křtitele v Ořechu*. Projekčně se připravila rehabilitace fasády a okenních výplní fary, stejně jako záměr zobytnění krovu fary v letních měsících.

Na zámku v *Hradištku* pokračovala kvalitní obnova staticky velmi narušených kamenných ohradních zdí, včetně hlavní vstupní brány a výklenkové kaple č. II, která proběhla v restaurátorském režimu. Bohužel došlo k zřícení nástěnné malby v chodbě zámku a ke statickému narušení výmalby hlavního sálu v patře zámku vlivem statických poruch budovy. Náměty v chodbě zachycují dva výjevy z legendy o sv. Norbertovi a Nejsvětější Trojici, scéna v sále pak představuje novozákonní výjev *Hostina v domě farizeje Šimona*. Malby byly okamžitě restaurátorsky zajištěny a doplněny, stropní konstrukce a zhlaví dřevěných trámů byla vyspravena a opětovně navracena cementová dlažba. Na území MPZ města *Jílové u Prahy* probíhaly převážně udržovací a drobné práce na domech. Městské domy, jako bývalá záložna, část radnice se dočkaly nového střešního pláště. Během úprav prostředí veřejného parkoviště u ulice *Pražská* byly objeveny dvě kamenné studny, jedna je prezentována, druhá zajištěna a ukryta pod povrchem.

Ve *františkánském klášteře v Hájkách* proběhla další etapa obnovy dvorního průčelí západního křídla, práce zahrnovaly opravy fasády s architektonickým členěním, repasování vnitřních a osazení replik vnějších okenních výplní, součástí je i oprava oplechování. Veškeré práce byly provedeny ve vysoké kvalitě dle etap dřívějších.

Konečně byla zahájena oprava ohradní a tarasní zdi *kostela sv. Václava* v samém srdci MPZ v *Mníšku pod Brdy*. V první etapě byla staticky zajištěna zřícená část a opraveny k ní přiléhající úseky včetně přeložení a doplnění prežkové krytiny. Zdařilé bylo vyčištění hlavic sloupů od nevhodných, novodobých vysprávek, které naprosto znečitelnily jemnou profilaci těchto štukových článků.

Příjemnou a zdařilou akcí byla obnova antikizujícího *glorietu* na ostrohu skalnatého masivu Kámen nad bývalými vinicemi ve *Všenorech*. Gloriet je citlivě zasazen do krajiny nad údolím Všenorského potoka. Původně zaujímal jedno z nejexponovanějších míst obce, tvořil dominantu viditelnou z širokého okolí podél Berounky. Kruhová sloupová stavba s otevřeným vnitřním prostorem odpovídá antickému typu *monopteros* a byla postavena v roce 1885. Čistě bílá stavba s kupolí v barvě mědi získala díky stratigrafickému průzkumu, šikovnosti a ochotě realizací firmy a zápalu investora původní rozbarvení – sloupky okrové (imitující pískovec), vnitřní nátěr kupole blankytnou modří a vnější měděnkou. Ztvárnění štuku kupole fantasticky imituje plechovou krytinu i s falcovanými spoji, oplechována je pouze horní hrana římsy a ukončující hrot s makovicí.

Ing. arch. Andrea Musilová

a

b

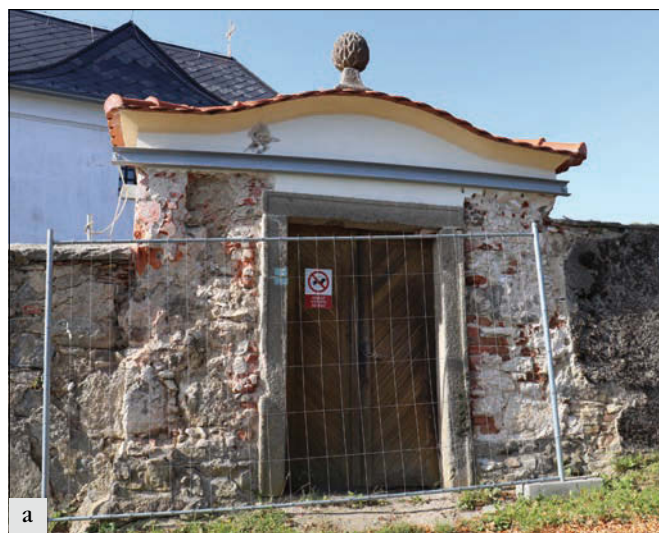
Všenory (správní obvod obce Černošice), celková obnova antikizujícího gloriety na ostrohu skalnatého masivu Kámen nad bývalými vinicemi: a – stav před opravou; b – stav po opravě (foto A. Musilová).

Okres Příbram

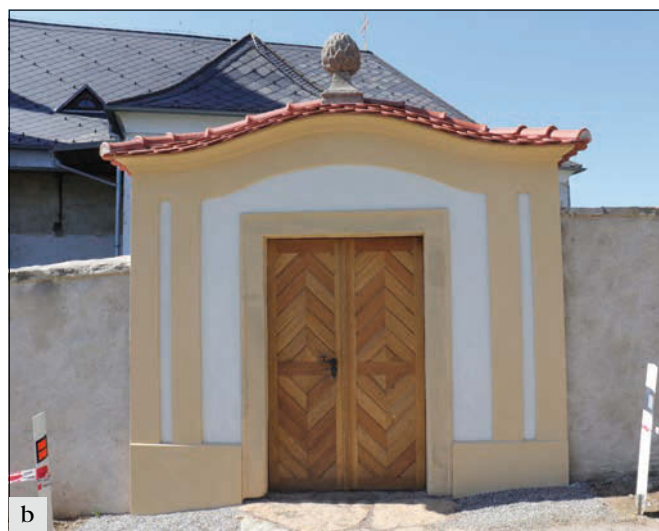
Správní obvod obce Dobříš

V MPZ Nový Knín proběhla řada konzultací zejména ve věci stavebních úprav starších objektů, byl zamítnut konzultační návrh demolice čp. 27, domu bez jakýchkoli známek statických poruch. Vlastník černé stavby, postavené na místě nezákonně zdemolovaného domku čp. 120, dosud situaci nevyřešil, zastavení stavebních prací přetrvává. V agendě loňského roku převažovalo posuzování projektových dokumentací plánovaných záměrů, například vestavba skleněné stěny ve vstupní prostře přízemí pozdně renesanční radnice čp. 1, výměna nedostačující topné soustavy radnice, nová parkovací místa za radnicí a před poliklinikou, stavba objektu pro dětskou skupinu. Významnou konzultační akcí bylo dlouhodobé projednávání finální podoby novostavby Společenského domu, který město zamýšlí postavit na místě proluky náměstí Jiřího z Poděbrad.

V POP Dobříš probíhala běžná agenda v rozsahu žádostí o umístění fotovoltaických panelů na střechy rodinných domů, výměn střešní krytiny či fasádních úprav. Město u kostelíku *Povyšeni sv. Kříže*, bývalé Isabeliny kaple rodu Collore-

a

b

Počepice (správní obvod obce Sedlčany), areál kostela sv. Jana Křtitele: a – vykloněná boční brána byla dlouhodobě zajištěna provizorním podepřením; b – při obnově bylo nutné přistoupit k přezdění brány i navazujícího úseku ohradní zdi. Nedochované architektonické členění brány bylo provedeno dle návrhu NPÚ, který vycházel z členění hlavní brány a z věže kostela (foto J. Černochová).

do-Mansfeld upravené ve stylu empíru v roce 1807, předložilo projekt opravy kamenné podlahy, místy mírně pokleslé. Realizace se předpokládá v následujícím roce. Vlastníci památkově chráněného oplocení s brankou ve stylu rondokubismu před vilou správce býv. dobříšského panství čp. 262 v ulici *Na Ovčíně* neúdržbou a nezájmem nadále vážně ohrožují její existenci. Drobné stavební akce a půdní vestavba staršího domu byly řešeny v rámci POP Stará Huť.

Ing. Dita Hofraiterová

V areálu *zámku Dobříš* pokračovala výměna novodobých a řemeslně nekvalitních oken na zámeckém křídle „spisovatelů“, v kterém majitel provozuje hotel. Dožilá, nefunkční okna z 60. let 20. století byla nahrazena okny historizujícími typologicky odpovídajícími stavební etapě z konce 19. století. Realizaci předcházela podrobná projekční příprava a doladění detailů špaletových oken přímo v truhlářské dílně. Zámecká restaurace získala nový interiér. Ve francouzském parku pro-

a

bíhaly pouze udržovací práce a zdárně byla dokončena obnova oranžerie domalbou nik hlavního průčelí stavby. Projekčně se začalo plánovat využití bývalé korbovny na kavárnu.

Ing. arch. Andrea Musilová

Správní obvod obce Příbram

V *Příbrami* pokračovaly drobné opravy objektů v ochranném pásmu kostela sv. Jakuba Staršího a ochranném pásmu Březových Hor. V obou územích došlo při opravách komunikací k rehabilitacím povrchů a navrácení kamenné dlažby. Do prostředí náměstí T. G. Masaryka v historickém jádru Příbrami se promítly práce na obnově průčelí památkově chráněného městského domu čp. 107. V průběhu minulých šedesáti let prošel zjednodušujícími úpravami, při kterých byla znehodnocena originální architektonická výzdoba. Tu bylo možné podle dochované historické ikonografie obnovit. Podklady poskytnuté oblastním archivem v Příbrami umožnily zjistit vývoj vzhledu domu za posledních přibližně 150 let. Pro záměr obnovy poskytly dostatečné množství informací a bylo možno rehabilitovat architektonickou výzdobu průčelí v podobě nejbližší klasicistní přestavbě, poslední památkově hodnotné úpravě. Rehabilitace průčelí spočívala v doplnění štukatérsky provedených zaniklých architektonických prvků průčelí, přičemž rozměrově upřesnění jejich profilace čerpalo z časově odpovídajících historických vzorů. V podzimních měsících byla zahájena rozsáhlá obnova krovu bývalého Bářského ředitelství. Původnímu záměru demolice stropní a krovové konstrukce, která je v prostředí našich menších měst poměrně jedinečná, se v průběhu přípravy projektové dokumentace podařilo zabránit. Práce byly zahájeny obnovou stropu nad posledním podlažím a díky dodavatelské firmě se zkušenostmi v oblasti obnovy památek jsou prováděny s respektem k historickému stavu, s minimální výměnou původních prvků. Na podzim byly zahájeny interiérové zásahy v prostorách býva-

b

Sedlec-Prčice (správní obvod obce Sedlčany), morová kaple: a – štít i korunní římsa kapličky byly zjednodušeny při posledních opravách; b – při obnově fasád bylo obnoveno malované členění a rehabilitovány byly tvary štítů i tvar korunní římsy (foto J. Černochová).

Skryšov (správní obvod obce Sedlčany), zámek čp. 1: pohled na hlavní průčelí zámku po repasi barokních vrat (foto J. Černochová).

lého loutkového divadla – kulturního domu od Ing. arch. Hilského na *Březových Horách*. Řešen byl havarijný stav podlah a nestabilní podloží. V závěru roku došlo v prostředí poutního areálu Svatá Hora, v ulici Svatohorská alej, k opravě a doplnění zpevněných ploch mozaikovou dlažbou ze sliveneckých mramorů a nových ploch ze žulové dlažby. V Kamýku nad Vltavou bylo obnoveno uliční průčelí obytné budovy Lobkovickeho zemědělského dvora, při němž došlo k restaurátorskému zajištění pozůstatků sgrafitových fasádních omítek z 16. a 17. století zachovaných ve dvou vrstvách pod barokními, klasicistními a novějšími vrstvami. Po obnově je fasáda prezentována v eklektické úpravě z roku 1903, která kombinuje převážně neorenesanční a neoklasicistní formy a je poslední hodnotnou architektonickou úpravou. V *Březnici* proběhly ve druhém patře fary drobnější úpravy interiéru. V *Jincích* pokračovala v rámci developerského záměru rekonstrukce zámecké budovy. Problematicky se jeví požadavek vlastníka na odstranění raně barokních malovaných stropů nad přízemím. Negativně je nutno pohlížet na práce, které proběhly bez součinnosti s památkovou péčí, například neprojednaná změna tvarové podoby městského domu v *Rožmitále pod Třemšínem* v ulici Čelakovské-Rajské čp. 160.

Ing. Markéta Lindauerová

Správní obvod obce Sedlčany

V *Počepicích* v areálu kostela sv. Jana Křtitele probíhala obnova boční brány a navazujícího úseku ohradní zdi. Boční brána byla dlouhodobě vykloněná a mnoho let pouze provizorně zajištěná svázáním a podepřením, směrem do hřbitova byl vykloněný i navazující úsek ohradní zdi. Vzhledem k bezprostřední blízkosti hrobů z ohradní zdi bylo přistoupeno k přezdění tohoto úseku zdi. Také boční brána musela být po zvážení s ohledem na stav zdiva přezděna z původního materiálu s maltou na vápenné bázi. Do zdi byly navraceny historické

náhrobky, obnoveno bylo krytí z kamenných desek a zed omítnuta. Na boční bráně, kde se původní architektonické členění nedochovalo, bylo po přezdění doplněno replikou členění z hlavní brány, které se objevuje také na fasádě věže kostela i fasádě fary. Rehabilitována byla také podoba dveří vstupní brány, které byly provedeny nově, a nahradily tak dosavadní, vzhledově nevhodné. Obnova brány byla finančně podpořena z Havarijního programu MK ČR. V *zámeckém areálu v Osečanech* byla zahájena obnova interiéru *zámecké kaple*. Vedle restaurování výmalby a opravy omítek byl obnoven průchod do sakristie a okenní otvory oratoře. Dokončena byla také obnova schodiště do druhého patra zámku a započata byla celková obnova *prádelny* v zámeckém parku. *Prádelna* byla značně zchátralá, v havarijním stavu bylo zejména zastřešení objektu, které muselo být kompletně obnoveno, osazeny byly nové okenní výplně, opraveny fasády a obnoven byl strop v interiéru. Práce byly finančně podpořeny z PZAD. V *Příčovech* na zámku pokračovaly opravy zámecké budovy obnovou poškozených konstrukcí stropů v patře objektu a restaurováním portálu hlavního vstupu do objektu. Oprava byla podpořena z Havarijního programu MK ČR. Na zámku ve *Skryšově* byla dokončena oprava podlahového souvrství v přízemní části objektu, proběhla také repase hodnotných barokních vrat hlavního průčelí zámku. Akce byla podpořena z PZAD. V *Kosově Hoře* v areálu kostela sv. Archanděla Michaela probíhala oprava severní části kamenné ohradní zdi. V *Sedlčanech* u hřbitovního kostela *Nanebevzetí Panny Marie* byla zahájena obnova *kapliček* v ohradní zdi hřbitova a *vstupní brány*. Vzhledem k nálezům hodnotné prvorepublikové vnitřní výmalby kapliček však nebyla akce dokončena a v současnosti je vyhodnocován způsob obnovy.

Na území *městské památkové zóny Sedlec-Prčice* probíhala v *Prčici* za přispění z Programu regenerace městských památkových rezervací a městských památkových zón obnova

vnějšího pláště *morové kaple*. Byla opravena střecha, rehabilitovány novodobě zjednodušené křídlové štíty spolu s vrcholovými prvky a restaurátorským způsobem byla obnovena fasáda s nalezenými fragmenty malovaných hlavic na římsě a malovaných omítek. Na *zámku v Prčici* probíhala oprava staticky narušené *sýpky*, objekt byl stažen táhly a jihozápadní pokleslý roh sýpky byl přezděn z původního kamene.

V *ochranném pásmu hradu Vysoký Chlumeč* byla na kulturní památce *domu čp. 14*, bývalé správní budově panství, obnovena původní černá kuchyně. V průběhu obnovy byla nalezena dochovaná pec, situovaná do prostoru pod schodištěm. Pec je spolu s dalšími nakládacími otvory a výdechy v místnosti prezentována. Na *objektu čp. 2 (Sokolovně)* byla zahájena první etapa obnovy fasády.

Mgr. Jindřiška Černochová

Okres Rakovník

Správní obvod obce Rakovník

Výklenková kaplička Panny Marie stojí asi 300 m severně od obce, vpravo u silnice na Novou Hospodu a Žatec. Čelem je obrácená směrem ke Svojetínu. Naposledy se opravovala s fi-

xováním středového reliéfu cca v roce 2008. Dne 24. 8. 2021 byla poškozena zemědělským strojem, který podmítal sousední pole. Následně bylo provedeno její zajištění výdřevou, šikmými vzpěrami a dřevěnými klíny dle návrhu opravy zpracovaného Ing. Janem Vinařem. Barokní zděná čtyřboká pilířová boží muka, bohatě architektonicky členěná, z doby kolem roku 1725, stojí při silnici ze Svojetína do Žatce, na rozcestí jižně od vsi, asi 500 m od okraje zástavby. Masivní konkávně probraný sokl s římsou nesl na severní straně letopočet poslední velké opravy 1927. V srpnu 2014 došlo při autonehodě k destrukci hlavně soklové části a k celkovému vychýlení objektu do strany. V roce 2024 byla z iniciativy obce provedena oprava a narovnání Božích muk a oprava nárazem poškozené výklenkové kapličky (firma Chlop z Terezína), a to včetně restaurování reliéfu ve výklenku (restaurátoři doc. Pavel Míka ak. soch., a Anna Svoboda ak. mal.) a zhotovení ochranné mříže. Obě památky se nacházejí v blízkosti novodobé komunikace, přesto se obec nesetkala s pochopením ze strany Ředitelství silnic a dálnic či dopravní policie ve snaze zajistit výraznější označení těchto objektů pro projíždějící automobily tak, aby bylo minimalizováno nebezpečí opakovaní havárií a poškození těchto drobných památek, které jsou hodnotným krajinnotvorným prvkem, jedním z mála dochovaných, které jsou důleži-

Svojetín (správní obvod obce Rakovník): a – výklenková kaplička Panny Marie, která se nachází u silnice, cca 300 m severně od obce, obrácená směrem ke Svojetínu, před opravou (foto E. Volfová); b – stav po obnově, zrestaurování reliéfní výzdoby výklenku a doplnění venkovní mříže (foto V. Sklenářová).

a

b

c

Svojetín (správní obvod obce Rakovník): a – boží muka stojící při silnici asi 500 m od okraje zástavby obce, vykloněná po nárazu automobilem (foto E. Volfová); b – stav po zpevnění výdřevou před sanací poškozeného soklu a narovnání vychýlené horní části objektu (foto Z. Opava); c – stav po opravě soklu a narovnání (foto D. Konstatská).

tým dokladem lidové zbožnosti na severozápadě Rakovnícka. Díky finanční podpoře z Havarijního programu Ministerstva kultury ČR byla opravena věž kostela sv. Jiří v obci *Lubná*. Bohužel kvůli neochotě spolupráce vedení obce se zástupci památkové péče a NPÚ ÚOPSC oprava krovu nebyla provedena tesařsky v souladu s kvalitním projektem Ing. O. Hrdličky st. V závěru roku byla dokončena oprava fasády budovy MěÚ v ulici Na Sekyře, čp. 266. Jedná se o novostavbu z roku 1938 prosté až strohé architektury, která nese částečně rysy funkcionalismu, od architekta F. A. Libry. Jedná se o hodnotnou architekturu postavenou na nedávno vzniklé urbanistické osnově. Vzhledem ke svému umístění podél ulice Na Sekyře, je důležitou součástí uličního a urbanistického souboru a opravou fasády došlo ke zlepšení veřejného prostoru v této části MPZ Rakovník. Poslední oprava fasády byla provedena na konci 90. let 20. století.

Ing. arch. Dagmar Konstatská

KONCEPČNÍ A PRŮZKUMOVÁ ČINNOST

Plošná identifikace hodnot území části okresu Praha-západ byla předána oddělení archeologie k doplnění z hlediska archeologického, jelikož se jedná o mimořádně významné území z hlediska nejstarších dějin našeho státu. K dopracování však nedošlo ani v roce 2024 vzhledem k zaneprázdněnosti archeologického pracoviště. Mezitím byly některé poznatky publikovány v časopise Památky středních Čech. Zároveň byl prohlouben průzkum cest směrem severním, zejména byla dokumentována síť cest v okolí *Sázené*. Ta se díky přechodu přes Bakovský potok stala křižovatkou starých cest, z nichž se většina dodnes zachovala. Především se ovšem zachoval barokní most, nedávno za dohledu našich pracovníků úspěšně opravený a osazený obnovenými barokními sochami. Dále byly znovu zkoumány již dříve zjištěné stopy cest směrem jihovýchodním od Prahy, a to nyní ve spolupráci s Fakultou architektury. Průzkum se tak rozšířil na bohaté stopy starých komunikací na úseku mezi *Kostelcem u Křížků* a *Týncem nad Sázavou*. Tam byl proveden důkladný výzkum a dokumentace v terénu. Doplněny byly ještě sporné úseky v již dříve zkoumané trase od Radějovic k Průhonicím a spíše s negativním výsledkem prověřováno možné pokračování směrem na Hostivař. Dílčí výsledky již byly publikovány, nicméně průzkum v roce 2024 pokračoval se záměrem obsáhlejší studie. Odděleně byla sledována další patrně novější trasa z Prahy na jih přes Jílové. Ta má sledovatelné pokračování přes *Kamenný Přívoz*, *Netvořice*, *Neveklov*, *Vlkonice*, *Křečovice* s pravděpodobným pokračováním na *Sedlčany*. Zkoumány a dokumentovány byly svaz-

ky úvozů u *Libeře*, dále po přechodu toku Sázavy svazky úvozů v katastru *Lošan*, hluboký úvoz s dílčím kamenným obezděním u Vlkonice a svazek úvozů u Křečovic. Mimo to ve spolupráci s Fakultou architektury pak byl v roce 2024 prohlouben a doplněn průzkum v okolí vrchu Hrdlo, dále byl zkoumán možný přechod přes Sázavu v okolí Týnce nad Sázavou, byly zkoumány a dokumentovány svazky úvozů i jiné pozůstatky starých cest od Týnce nad Sázavou na jih přes *Václavice* až ke dvoru *Chvojen*. *Václavice* byly také významnou křižovatkou starých cest při přechodu přes vodoteč jako zmíněná *Sázená*, ovšem starý most se tu bohužel nezachoval. Kromě toho byly zkoumány stopy cest v další trase na jihovýchod, kterou později převzala císařská silnice, odpovídající zhruba tzv. staré benešovské silnici. Detailně byly zkoumány a dokumentovány mimořádně bohaté svazky úvozů poblíž *Mrače* a pak složitá situace u *Nespek* západně od staré benešovské silnice. V rámci veškeré činnosti byla pořizována fotodokumentace chráněných i dosud nechráněných hodnotných objektů a předávána odboru EDIS, někdy i se stručnou charakteristikou. Některé objekty pak byly zařazeny v rámci územně analytických podkladů jako objekty s architektonickými a historickými hodnotami. Výsledků plošných průzkumů krajiny pak bylo využito i při identifikaci památkově hodnotných mostů.

Velice náročným úkolem vzhledem ke končícímu pracovnímu úvazku bylo třídění i zpracování velkého množství starší dokumentace, to zatím nebylo dokončeno.

Ing. arch. Vojtěch Láska

ODDĚLENÍ SPECIALISTŮ

Oddělení specialistů zajišťuje péči o specifické druhy památek, zejména lidovou architekturu, technické památky a historické zahrady a parky. Řeší rovněž agendu urbanistickou. Práce celého oddělení byla zaměřena na průzkumy, dokumentaci a památkový dohled při obnově památek.

LIDOVÁ ARCHITEKTURA

Činnost oddělení byla v roce 2024, stejně jako v předchozích letech, zaměřena zejména na památkový dohled akcí obnovy, zejména těch, které byly spolufinancovány z dotačních programů MK ČR i jiných poskytovatelů. Na území Středočeského kraje bylo realizováno velké množství stavebních oprav památek lidové architektury. Většina z nich byla podpořena příspěvkem z Havarijního programu, v plošně chráněných vesnických sídlech pak z Programu péče o vesnické památkové rezervace a zóny

Okres Beroun

Správní obvod obce Beroun

V areálu usedlosti čp. 3 ve *Žloukovicích* proběhla s příspěvním HF obnova krovu a střešního pláště roubeného špýcharu. Celý areál je dlouhodobě neudržovaný a všechny stavby se nachází ve špatném stavebně technickém stavu. Loňského roku se po opakovaných výzvách podařilo zajistit provizorní zastřešení roubeného špýcharu, z jehož střechy byla bez vědomí památkových orgánů patrně již ve druhé polovině roku 2022 sejmuta maloformátová drážková betonová taška z první poloviny 20. století. Zatékáním srážkové vody do stavby bez

střešního pláště došlo k dalšímu zhoršení konstrukcí krovu a stropů, které musely být realizovány jako kopie původních prvků. První stropní trám byl proveden včetně profilované římsy podle původního tvarosloví. Zhlaví všech stropních trámů byla doplněna okosy s náběhy. Zdobná lomenice ve štítě hlavního průčelí zůstala zachována a byla pouze lokálně doplněna. Položen byl nový střešní plášť z jednoduše kladeného štípaného šindele o délce 60 cm.

Mgr. Markéta Hanzlíková

Okres Kladno

Správní obvod obce Kladno

V *Poteplicích-Malých Kyšicích* pokračovala obnova mohutného mansardového krovu vodního mlýna čp. 6. Souběžně s tesářskou obnovou jižní strany a jihozápadního nároží byl přeložen střešní plášť, opravena další část hlavní římsy a staticky zajištěn navazující úsek obvodového zdiva pomocí skrytého věnce.

V areálu usedlosti čp. 32 v *Honicích* vyhořel dům usedlosti. Zůstaly zachovány pouze zděné konstrukce. Ve věci probíhá vyšetřování a prozatím nelze vyloučit cizí zavinění. Požár zničil také atypický novotvar, kterým byl nahrazen původní krov a jenž byl předmětem složitých jednání vedených v průběhu minulého roku.

Mgr. Markéta Hanzlíková

Okres Kutná Hora

Správní obvod obce Kutná Hora

V areálu bývalého Feldekova vodního mlýna čp. 79 v *Bylanech* byla po dokončení obnovy střešního pláště stodoly zahájena oprava krovu na hospodářském stavení, které ovšem

Bylany (správní obvod obce Kutná Hora), areál Feldekova mlýna čp. 78. Hospodářské stavení po obnově a částečné rekonstrukci střechy s nově položenou, druhotně použitou krytinou z tašek bobrovek (foto J. Berková).

mělo původně obytnou funkci. Krov provizorního charakteru, provedený z různých druhotně použitých prvků zřejmě v nouzovém režimu, byl v natolik špatném stavu, že musel být v podstatě nahrazen krovem novým s využitím zdravých prvků, zpravidla hambalků. V rámci akce musely být vyměněny také vazné trámy krovu, které sloužily současně jako stropní trámy a měly dochované výřezy o zaniklém překládaném záklopu. Tento druh zastropení se dochoval, byť ve špatném stavu, pouze v přední místnosti, která kdysi sloužila jako světnice. Zde se podařilo část původního záklopu zachránit a zachovat, zbytek byl doplněn replikami zákloповých prken. Přínosem akce je také doplnění zaniklé části dymníku nad dochovanou hmotou černé kuchyně, která se nachází v síni domu. Zcela zásadní pro celkový dojem z realizované akce je položení krásné taškové krytiny z druhotně použitých vytríděných bobrovek, za což je třeba vlastníkovi vyslovit velký dík.

Mgr. Jana Berková

a

Okres Mělník

Správní obvod obce Kralupy nad Vltavou

V minulém roce byla dokončena 12 let trvající záchrana jednotlivých staveb areálu tzv. Satranova vodního mlýna čp. 19 ve *Vepřku*. Stavební práce stále pokračují. V roce 2024 byla obnovena fasáda špýcharu a pokračuje revitalizace mlýnské náhonu v původní trase. Napojení na Bakovský potok není možné, neboť bylo přerušeno dálnicí, proto bude mít náhon formu neprůtočné tůně. Dvůr a zahrady by měly být rehabilitovány v dalších letech. V plánu je postupná obnova mlýnské technologie. Areál vodního mlýna je částečně zpřístupněn veřejnosti. Výstavní a muzejní prostor je zřízen v pozdně klasicistní budově tzv. „nové mlýnice“. Místní spolky využívají podkroví turbínové přístavby k barokní mlýnici. Tradice kulturních akcí, během nichž je zpřístupněna barokní mlýnice formou komentovaných prohlídek, byla zahájena v roce 2020. V roce 2022 hostil areál Dny lidové architektury Středočeského kraje a následujícího roku získali vlastníci za obnovu areálu cenu poroty výstavy „Má vlast cestami proměn“ udělovanou ve Vladislavském sále Pražského hradu a byli nominováni na cenu Patrimonium pro futuro v kategorii záchrana. Letošního roku se poprvé konala ve mlýně dožínková slavnost s průvodem.

Mgr. Markéta Hanzlíková

Správní obvod obce Mělník

Na území VPR *Dobřeň* pokračovala postupná obnova usedlosti čp. 8. Na loňskou opravu střechy a statické zajištění štítu hlavního průčelí navázalo dokončení opravy fasády do návsi a obnova roubených konstrukcí domu v rozsahu síňového a komorového dílu přízemí. V rámci prací došlo k nastavení a lokálnímu výměnám poškozených trámů a obnově vymazávek tradiční hliněnou směsí. Ještě většího rozsahu nabyla zahájená celková obnova roubeného domu čp. 25 v téže lokalitě, kde pro velmi špatný stav obvodových trámů bylo nutné vyměnit

Střezivojice (správní obvod obce Mělník), areál domu čp. 5 s hostincem. V čele usedlosti je při silnici umístěn objekt tanečního sálu, pocházející z poslední třetiny 19. století. Objekt s hospodářským suterénem je zajímavý svojí hrázděnou konstrukcí sálu: a – stav po sejmutí narušených omítek v rámci průzkumu stavu hrázděné konstrukce; b – vzhledem k míře poškození trámů musela být provedena poměrně rozsáhlá výměna dřevěných prvků. Cihelné vyzdívkы, které bylo nutné rozebrat, byly po opravě hrázdění opět vyzděny z původních cihel; c – detail tesářského napojení nových prvků na původní trámy. Obnova objektu bude dokončena v následujícím roce (foto J. Berková).

b

c

spodní partie stěn světnice až po parapety oken. Součástí akce byla rovněž obnova podlahy světnice, oprava oken a interiérových omítek. Rovněž zde budou práce pokračovat i v příštím roce.

Ve VPZ *Jestřebice* pokračovala další etapou obnova roubeného domu v usedlosti čp. 4, tentokrát zaměřená na obnovu další části hliněných omítek v interiéru patra, obnovu okenních výplní a opravu zápraží z pískovcových kvádrů. Z plochy zápraží se podařilo odstranit betonové povrchy a poničené zbytky původních kamenů a plochu doplnit opět pískovcem. Také na roubeném patrovém domě čp. 31 pokračovaly práce na obnově vnějšího pláště, fasády na obytné části domu a obnově dveřních výplní. Obě uvedené akce byly podpořeny z Programu péče o VPR a VPZ.

Ve VPZ *Lobeč* probíhá již řadu let postupná celková obnova reálu parostrojního pivovaru. V roce 2024 byla realizována oprava podlah východní lodi ležáckých sklepů, která zahrnovala odvodnění, provedení nové skladby, opravu tepelně izolačních přízdívek a omítek.

Dobřehň (správní obvod obce Mělník), VPR, roubený dům čp. 25: a – obnova roubených konstrukcí světnice vyžadovala výměnu spodních partií stěn do úrovně parapetů; b – stav v průběhu obnovy po výměně poškozených trámů světnice, doplnění opravené podstávky a před osazením okenních výplní (foto J. Berková).

Olešno (správní obvod obce Mělník), VPR, poloroubený dům usedlosti čp. 1. V rámci celkové sanace hospodářského dílu domu zničeného dřevomorkou byla obnovena (rekonstruována) také hrázděná konstrukce druhého (výměnkářského) traktu v patře, založená na koruně přezděného přízemí, které je z větší části zapuštěno do okolního svažitého terénu (foto J. Berková).

Na území VPR *Nosálov* byla realizována výměna střešní krytiny na roubeném domě čp. 36, kde dřevěný šindel musel být vzhledem k jeho špatnému stavu po cca 25 letech nahrazen pálenými bobrovkami. Poměrně velkým přínosem pro vzhled jádra VPR byla realizace celkové opravy a dostavby objektu čp. 29. Jedná se o zděný patrový dům bývalé usedlosti, který dnes slouží jako sídlo obecního úřadu. V rámci dostavby, která navázala na bývalou hospodářskou část s chlévem, se podařilo velmi nenápadně v tradiční hmotové podobě doplnit do budovy prostory pro shromažďování obyvatel (jednací místnost, atd.). Součástí akce byla rovněž výměna střešní krytiny a obnova fasády v duchu původního členění, patrného pod novodobou tvrdou omítkou, a výměna oken, kde však bohužel se zhotoviteli nepodařilo dodržet tradiční subtilní profily v členění.

Také ve VPR *Olešno* pokračovala náročná akce celkové obnovy domu čp. 1, kde se podařilo po náročném přezdívání přízemí komorového dílu domu, který byl zapuštěn do přílehlého prudkého svahu, obnovit roubené patro a navazující hrázděnou konstrukci komorového dílu výměnkářského traktu a obnovit chybějící část krovu.

Ve VPZ *Střezivojice* byla v poslední čtvrtině roku zahájena tolik potřebná obnova bývalého tanečního sálu při hostinci čp. 5. Tato poměrně nenápadná stavba, poznamenaná dlouholetou absencí základní údržby, začala pod svým nenápadným zevnějškem odkrývat velmi zajímavé poznatky. Po sejmutí vnějších omítek v rámci stavebního průzkumu se zjistilo, že je celá hrázděná s cihelnými vyzdívkami. Stav prahových trámů i dalších nosných prvků hrázděné konstrukce, jejíž část byla již v minulosti nahrazena vyzdívkou, vyžadoval celkovou tesařskou opravu, která si vynutila i rozebrání dotčených částí ci-

Vidím (správní obvod obce Mělník), VPZ, dům čp. 80. Pohled do prostoru půdy nad obytnou částí s obnovenou hliněnou podlahou a ojediněle zachovaným vyplétaným štítem, dokládající původní lidové stavební techniky a technologie (foto J. Berková).

helných vyzdívek stěn, které byly po náročném tesařské opravě s doplněním a nastavením poškozených prvků opět vyzděny z původního materiálu. V rámci opravy krovu, který byl dlouholetým zatěnkáním zcela zničen, s částečnou destrukcí podhledů, se zjistilo, že stavba byla původně řešena jako poměrně okázalý objekt s bohatou dekorativní truhlářskou výzdobou štítových průčelí, doplněnou poměrně výraznou barevností. K rekonstrukci zaniklých prvků byla využita dohledaná dobová fotodokumentace v podobě dobových pohlednic. Práce budou pokračovat v příštím roce.

Na území VPZ *Vidim* pokračovaly stavební práce jak v areálu zámku a v kostele, které jsou popsány v části věnované garantům území, tak i v památkově mimořádně cenném a bohatém fondu lidové architektury. S podporou Programu péče o VPZ byla realizována další etapa obnovy roubeného patrového domu čp. 80 v Dolní Vidimi, zaměřená na obnovu hliněných povrchů a zejména na opravu a repasi dveřních výplní celého objektu. Práce byly provedeny ve velmi dobré kvalitě, obnovena byla také hliněná podlaha na půdě a na půdním patře položeném přes hambalky krovu, které sloužilo k sušení chmele a které je dnes již poměrně unikátním prvkem roubeného domu této oblasti.

Na území VPZ *Vrbno* trvá velmi nepříznivý stav v jediné památkově chráněné usedlosti čp. 21, kde novodobý vlastník nadále nejenže zcela zanedbává základní údržbu, ale zahájil rovněž nepovolené stavební zásahy do obytného stavení vybouráním okenních otvorů i do objektu stodoly, kde chybí část nároží na straně do dvora.

Mgr. Jana Berková

Správní obvod obce Neratovice

Na území tohoto ORP se již nenachází mnoho památek místní lidové architektury. O to větší význam má v tomto roce realizovaná obnova vjezdové brány bývalé usedlosti čp. 10 v *Kojeticích*. Je posledním původním objektem usedlosti, jejíž ostatní stavby, s výjimkou havarijního hospodářského objektu, byly zbourány. Díky památkové ochraně brány se podařilo tuto dnes již unikátní stavbu zachránit a po letech příprav celkově obnovit. Konstrukce hlavního vjezdu byla staticky narušena, nejspíš v důsledku nárazu nadměrného dopravního prostředku do záklenku vjezdu v době, kdy areál užívalo míst-

ní zemědělské družstvo. Narušené zdivo bylo poté neodborně opraveno a na povrchu „zpevněno“ cementovou omítkou, která překryla původní štukovou výzdobu a členění. V rámci obnovy se podařilo tvrdé omítky sejmout, opravit a vyplnit praskliny ve zdivu a provést nové zastřešení pálenými bobrovkami. Poté došlo na obnovu štukové fasády včetně doplnění chybějících prvků podle dohledaných otisků na původní vrstvě omítky. Současně byla díky nalezeným nutám obnovena rovněž původní rustika. Vjezd i vstupní branku uzavřely nové repliky vrat a vrátek. Akci hodnotíme jako velmi zdařilou s dobrým výsledkem, k němuž přispěla vedle zájmu Obce Kojetice jako vlastníka objektu, úzká spolupráce projektanta Martina Volejníka, stavební firmy p. Hlaváčka i stavebního dozoru se zástupci památkové péče.

Mgr. Jana Berková

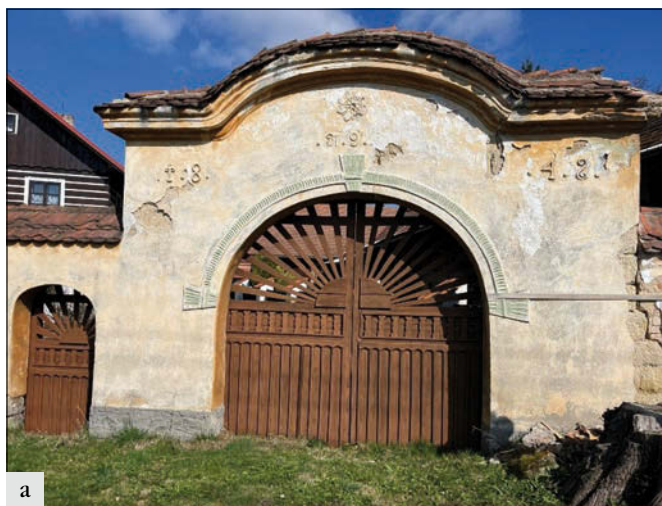
Kojetice (správní obvod obce Neratovice): a – brána bývalé usedlosti čp. 10 byla ponechána dlouhá léta bez základní údržby, přičemž poslední obnova, realizovaná asi v 60.–70. letech 20. století, nebyla provedena s respektem k její architektonické hodnotě. V průběhu opravy byly nalezeny stopy původního členění fasády umožňující věrohodné obnovení výzdoby klenáku nad hlavním vjezdem a celkovou rehabilitaci fasády na brance pro pěší; b – celkový velmi pozitivní dojem umocňuje rovněž řemeslně kvalitně provedená replika vrat, která nahradila předchozí utilitární výplň (foto J. Berková).

Okres Mladá Boleslav

Správní obvod obce Mladá Boleslav

Na území VPZ *Březinka* byla zahájena celková obnova brány usedlosti čp. 9. Tato klasicistní brána, výrazně se uplatňující v urbanistické struktuře návsi, byla vážně poškozena při vichřici v roce 2021, kdy pád dvou vzrostlých lip způsobil destrukci její střešní krytiny, pravé části korunní římsy a odlomení zdiva pravého křídla ohradní zdi.

Obnova zahrnovala statické zajištění objektu a postupnou rekonstrukci poškozených částí. Po sejmutí omítek pravého křídla brány byl proveden průzkum stavu zdiva, jehož závěry vedly k rozhodnutí o rozebrání zbytků pravého křídla až na základovou spáru. Historický materiál byl vytříděn pro opětovné vyzdění a doplněn novým materiálem odpovídajícího charak-

Březinka (správní obvod obce Mladá Boleslav), VPZ, usedlost čp. 9: a – stav brány před zahájením obnovy; b – statické narušení brány před obnovou; c – stav po dokončení prací (foto T. Horáková).

teru. V rámci prací byly obnoveny vápenné omítky, přičemž došlo k odstranění nevhodných cementových nátěrů. Celkový vzhled a barevnost byly ponechány v monochromní podobě dle dochované dobové fotografie.

Vjezdová část brány s dominantní profilovanou římsou, zdobenou listovou rozetou a původním letopočtem „1842“, byla rekonstruována s důrazem na zachování autentických detailů. Květinový motiv, který byl ve velmi špatném stavu, bylo nutné opatrně injektovat, aby se podařilo co nejvíce původní hmoty zachovat. Profilovaná římsa byla znovu doprofilována a opatřena novou střešní krytinou z bobrovek. V rámci Programu péče o vesnické památkové rezervace a zóny byla v loňském roce dokončena obnova komínového tělesa domu čp. 19, která přispěla k celkovému pozitivnímu vzhledu střechy domu s již dříve obnovenou střešní krytinou. Obnova navázala na práce realizované v roce 2022, kdy bylo rekonstruováno historické oplocení předzahrádky dle dochované dobové fotografie. Tento soubor oprav významně přispěl k zachování historické podoby usedlosti, která představuje mimořádně hodnotný příklad lidové architektury regionu, a současně k harmonickému vzhledu návsi.

Ve VPZ Skalsko došlo v loňském roce k zásadnímu a neomluvitelnému porušení památkové ochrany u funkcionalistické vily čp. 110 od architekta Adolfa Benše. Tento intaktně dochovaný objekt, výjimečný v kontextu vesnické zástavby, byl hrubě narušen neodbornými stavebními zásahy. V exteriéru byla odstraněna část replik původních dřevěných oken a nahrazena plastovými výplněmi bez respektu k architektonickému výrazu stavby. Nejzávažnější destrukce však postihla interiér, kde došlo k vybourání původní dispozice v patře, odstranění historických prvků i dobových stavebních technologií. Národní památkový ústav požaduje důslednou rekonstrukci vily dle dochovaného návrhu a obnovu všech narušených prvků.

VPZ Skalsko je bohužel neblaze zasažena dalším případem devastace kulturní památky. Usedlost čp. 17, významný historický objekt u vjezdu do návsi, je v havarijním stavu v důsledku dlouhodobé nečinnosti vlastníků a neodborných zásahů. Navzdory opakovaným výzvám k zajištění střechy zůstává objekt pouze provizorně zakrytý střešní fólií, která již selhává, což vedlo k masivnímu zatékání a destrukci zdiva hlavní římsy.

V září 2024 proběhlo opětovné jednání k nápravě havarijního stavu památky, při kterém byla provedena prohlídka stavby z veřejného prostoru a nařízeno bezodkladné zakrytí střechy. Měl být rovněž stanoven rozsah odstranění poškozených omítek, avšak zástupci vlastníků zůstali i tentokrát nečinní. V současnosti stav objektu ohrožuje přílehlou vozovku, která musela být částečně uzavřena. Národní památkový ústav nadále požaduje okamžité zajištění střechy a zahájení kroků vedoucích k záchraně této kulturní památky.

Na území VPZ Střehom pokračovaly práce na obnově usedlosti čp. 11, která je významnou ukázkou roubené lidové architektury Mladoboleslavska. Dokončena byla obnova okenních a dveřních výplní, zahrnující opravu původních okenních křídel, jejich nové nátěry v historické barevnosti a doplnění vnějších oken podle dochovaných vzorů. Zvláštní pozornost byla věnována detailům, jako jsou profilované nadokenní a parapetní římsy či kovové přitahovací terčíky. Tento krok dále přispěl k postupné rehabilitaci objektu, který patří k nejcenějším památkám lidové architektury nejen v rámci vesnické památkové zóny Střehom, ale i širšího regionu Sobotecka.

Ing. arch. Tereza Horáková

Správní obvod obce Mnichovo Hradiště

V rámci péče o památkově chráněné objekty byla provedena obnova střechy roubeného domu usedlosti čp. 27 ve VPZ Loukov, financovaná z Programu péče o VPR a VPZ. Stávající plechová krytina, která v roce 1977 nahradila původní došky, byla opatřena novým ochranným nátěrem v původní šedozelené barevnosti. Tento typ krytiny není z památkového hlediska ideální, avšak v daném případě zajišťuje účinnou ochranu cenné krovové konstrukce a umožňuje zachování objektu bez nutnosti zásadních stavebních zásahů. Návrat k původní doškové krytině není s ohledem na její cenu, životnost a velkou plochu střechy reálný, proto byla v rámci obnovy prodloužena životnost stávající krytiny a zachován její vizuální charakter.

Ve Žďáru byla provedena obnova střechy na kovárně usedlosti čp. 10 s využitím finanční podpory z Havarijního programu. Tato historická usedlost, pocházející z přelomu 18. a 19. století, představuje významný příklad lidové architektury regionu. Práce se zaměřily na lokální opravy dřevěné šindelové krytiny kovárny, přičemž došlo k výměně dožilých kusů šindele a očistění střechy od starých nátěrů. Nové šindele byly provedeny

Žďár (správní obvod obce Mnichovo Hradiště)), dům čp. 7 s kovárnou. Unikátně dochovaná kovárna je jednou z nejcenějších památek tohoto druhu ve středních Čechách. Je zachovaná nejen v původní architektuře, ale také kompletním technickým vybavením. Proto je pravidelná údržba stavby a zejména střešního pláště zcela zásadní. Snímek zachycuje stav po dokončení opravy šindelové krytiny (foto T. Horáková).

tradičním štípaním a povrchově ošetřeny bezbarvým nátěrem, který nebrání přirozenému zpatinování povrchu.

Ing. arch. Tereza Horáková

Okres Nymburk

Správní obvod obce Nymburk

Se stavebním úřadem a zástupci obce Křinec probíhala ve VPR *Bošín* jednání ve věci zanedbané údržby klasicistního patrového špýcharu zvaného „kasák“ bez pozitivního výsledku, neboť společnost, která špýchar vlastní, je v likvidaci.

V letošním roce byly s přispěním PPVPZ dokončeny práce na lokálním zajištění krovu a doplnění mazanin pohledových přesahů stropních trámů nad zápraží roubeného domu v areálu usedlosti čp. 4 ve VPZ *Pojedy*. Na severní straně návisi VPZ *Pojedy*, západně od probíhající komunikace směrem na Žitovlice, je situován pozemek, na kterém je doložena zaniklá historická výstavba. Na základě této skutečnosti zde byla povolena novostavba domu. Po dokončení probíhající stavby hmotově tradičního historizujícího objektu s předsazenou vazbou, která je charakteristická pro oblast Nymburska, by měla být citlivě rehabilitována urbanistická struktura této části plošně chráněného sídla.

Ve VPZ *Sovenice* také probíhá výstavba historizující novostavby v návaznosti na mladší zástavbu západně od páteřní komunikace. Na původně nezastavěném pozemku byla ve druhé polovině 20. století vystavěna hmotově atypická chata. Novostavba domu v tradičních proporcích a s neutrální historizující podobou vnějšího pláště by se měla lépe zapojit do prostředí této části VPZ.

Mgr. Markéta Hanzlíková

Okres Praha-východ

Správní obvod obce Brandýs nad Labem-Stará Boleslav

V areálu usedlosti čp. 11 v *Kostelním Hlavně* byla v tomto roce dokončena dlážděná plocha z pískovcových desek pod pavlačí a schodiště na pavlač. Dále byly osazeny svlakové vstupní dveře do sklepa.

Sýpka představuje hodnotný příklad venkovské hospodářské stavby z přelomu 18. a 19. století. Opravy probíhaly s cílem zachovat památkovou hodnotu objektu, avšak s několika nedostatky, které by v rámci památkové péče neměly být přehlíženy.

Ing. arch. Tereza Horáková

Správní obvod Říčany

V *Mnichovicích* pokračovala celková obnova mladšího zděného domu v areálu vzácně dochovaného roubeného tzv. Zittova vodního mlýna čp. 69, který je dendrochronologicky datován do roku 1777. Architektonický výraz mladší zděné stavby v prostředí kulturní památky byl degradován úpravami z 2. poloviny 20. století. Po dokončení obnovy s využitím celého objektu včetně hospodářského dílu k bydlení, by měl být částečně rehabilitován charakteristický ráz domu, a tedy i celková podoba areálu.

Mgr. Markéta Hanzlíková

Okres Praha-západ

Správní obvod Černošice

Areál usedlosti čp. 2 v *Sázavě-Davli* s mimořádně hodnotným klasicistním domem byl předchozím vlastníkem dlouhodobě nevyužíván a nacházel se ve špatném stavu. V minulých

letech proběhla obnova krovu a následně velmi zdařilá obnova zdobně pojednané fasády hlavního průčelí domu. Loňského roku pokračovala záchrana areálu celkovou obnovou kolny. Za účasti HF proběhlo v letošním roce lokální doplnění zdíva a statické zajištění vzácně dochované klasicistní brány s navazující brankou. Klasicistní brána s brankou, přiléhající ze západu k hlavnímu štítovému průčelí, je neméně reprezentativní. Profilovaná římsa odděluje štítový nástavec s křídly, půlkruhovitým završením a konkávně projmutými bočními stranami. Součástí stavebních prací bylo také odvodnění atypicky řešených kleneb brány a branky a obnova omítek zadních průčelí. V příštím roce by měly práce pokračovat obnovou zdobné uliční fasády brány.

Mgr. Markéta Hanzlíková

Okres Příbram

Správní obvod Dobříš

Jednou z mála autenticky dochovaných roubených vesnických staveb Dobříšska je roubený dům čp. 7 v *Homolí*. V minulých letech proběhla sanace roubené stěny mezi síní a světnicí a přiléhající obvodové roubené stěny, které byly napadeny dřevomorkou domácí. V letošním roce byly s přispěním HF obnoveny mazaniny na sanovaných roubených konstrukcích a opraveny navazující úseky podlah. V příštím roce by měly práce pokračovat obnovou roubení havarijního nároží a přiléhající části krovu.

Mgr. Markéta Hanzlíková

Správní obvod obce Příbram

Obnova stropů původního panského barokního vodního mlýna čp. 23 v *Drahenicích*, který je situován severně od historického jádra sídla, byla také v letošním roce spolufinancována z HF. S přispěním PPVPZ byla zahájena obnova hospodářského dílu klasicistního domu usedlosti čp. 31 ve VPZ *Drahenice-Račany*.

Vzácně dochovaný, v jádru barokní, tzv. Zibův vodní mlýn čp. 5 ve *Hvoždanech*, který původně náležel k hvoždanské tvrze, prošel hodnotnými stavebními úpravami ve 2. polovině 19. a 1. polovině 20. století. Z tohoto období pochází také modernizace mlýnského technologického zařízení. Obec Hvoždany vykoupila od několika vlastníků intaktně dochovaný, ale dlouhodobě nevyužívaný areál, který se nacházel ve špatném stavebně technickém stavu. Již před prohlášením mlýna nemovitou kulturní památkou proběhla obnova částečně destruktovaného krovu a střešního pláště chlévů. Za spoluúčasti PZAD byla v minulém roce provedena obnova krovu a výměna dožilého střešního pláště stodoly s navazující kolnou. Letošního roku probíhala opět s přispěním PZAD obnova krovu, střechy a lokální sanace obvodového zdíva strojového přístavku a za účasti dotačního programu KÚSČ celková obnova krovu mlýnice. V následujícím roce by měly práce pokračovat obnovou stropů mlýnice včetně mlýnské hranice a obnovou podlah. Plánované je dokončení strojového přístavku.

Mgr. Markéta Hanzlíková

Správní obvod obce Sedlčany

Na Sedlčansku byla v roce 2024 stavební aktivita méně rozsáhlá. Na území VPZ *Kojetín* a VPZ *Porešín* probíhala jen drobná stavební činnost. V závěru roku byla intenzivně připravována celková revitalizace návsi v Porešíně s obnovou obou návesních rybníčků, která bude zahájena na počátku příštího roku.

Na území ORP Sedlčany je velké množství mimořádně hodnotných, autenticky zachovaných staveb mimo chráněná území. V usedlosti čp. 2 v Pořešicích pokračovala další etapou

Pořešice (správní obvod obce Sedlčany), špýchar v usedlosti čp. 2. Po obnově krovu a zajištění trámových stropů nad zděnou částí patra, realizovaném v předchozích letech, byla v roce 2024 dokončena rovněž obnova roubených konstrukcí druhé komory v patře. V rámci prací byla opravena a stabilizována roubená stěna v napojení na zděnou část a vložena podpůrná konstrukce, která snižuje zatížení obvodové stěny od vazného trámu. Stav před dokončením obnovy podlahy (foto J. Berková).

obnova sýpky, která zahrnovala opravu a doplnění obvodových stěn roubené komory, kde bylo nutné v patře vyrovnat pokleslé nároží na straně do dvora, byla doplněna podpůrná trámová konstrukce pod vazný trám v interiéru komory a také obnovena dřevěná podlaha.

Mgr. Jana Berková

Okres Rakovník

Správní obvod obce Rakovník

Mohutná příčně průjezdná roubená stodola s navazující kolnou v areálu usedlosti čp. 2 v *Branově* reprezentuje mizející roubené hospodářské stavby povodí Berounky. Objekt se nachází v havarijním stavu. V letošním roce pokračovala s příspěvím HF další etapa obnovy roubení jižní perny, při které se podařilo zachovat alespoň část původních trámů. V minulých letech bylo nutné nad jižní pernou a navazující kolnou sejmut dožilý krov, stabilizovat krov nad severní pernou a odkryté konstrukce provizorně zastřešit. Následovaly etapy s kompletní výměnou roubení západní stěny, která byla rozsáhle poškozena prorůstajícím stromem a východní stěny poškozené přísazenými novodobými kurníky. Pouze krátké zdravé úseky budou použity v dalších etapách k doplnění roubení severní perny. Na příští rok je naplánována obnova krovu jižní perny.

Jednou z několika posledních dochovaných hrázděných hospodářských staveb Rakovnícka je hrázděný špýchar v areálu čp. 97 v *Jesenici*. V minulých letech byla záchrana staticky narušeného špýcharu, jehož část byla v minulosti destruována, započata obnovou krovu. Práce pokračovaly obnovou hrázdění komor, střešního pláště, kleneb a zdiva přízemí. V loňském roce byla dokončena sanace zděných konstrukcí přízemí, obnova hliněných mazanin na rubu kleneb, laťkových výplní hrázdění a trámové zárubně hlavního vstupu. Za příspěví HF byla v letošním roce realizována lepenice v hrázděných polích. V následujících letech je plánována dostavba zaniklé části špýcharu.

Mgr. Markéta Hanzlíková

HISTORICKÉ ZAHRADY A PARKY

Historické parky a zahrady

Součástí činnosti na úseku zahrad a parků je především péče o památky zahradního a krajinářského umění, historické parky a zahrady. Vedle toho však značnou část agendy zabírá také zpracování odborných vyjádření k zásahům do zeleně v městských, vesnických a krajinných památkových zónách či rezervacích, v památkových ochranných pásmech a vyjádření ke komplexním pozemkovým úpravám. V průběhu celého roku probíhají též konzultace záměrů obnov či revitalizace zeleně.

Obnovy zahrad a parků

V areálu kláštera v *Hájku* u Červeného Újezdu v okrese Praze-západ byl obnoven prostor historické štěpnice, která se nachází při severní okraji areálu. V pravidelných řadách na základě podkladů historických plánů byly vysazeny staré odrůdy jabloní, slivoní a též dva ořešáky. Přístupovou cestu ke štěpnici doplnila lipová alej. V areálu kláštera probíhalo též kácení jasanů, které byly napadeny nekrózou. Vzhledem k velikému rozsahu výpadku stromů, byly zahájeny práce na obnově lesnaté části porostu.

V areálu zámeckého parku v *Domousnici* na Mladoboleslavsku byla zahájena obnova zarostlé a nepřehledné části této památky zahradního umění, které v uplynulých letech nebyla věnována dostatečná pozornost.

V zámeckém parku ve *Stránově* na Mladoboleslavsku započaly práce na obnově přírodně-krajinářského zámeckého parku nacházejícího se ve svahu pod zámek. Odumřelé stromy byly nahrazeny novými výpěstky, části původních luk zarostlých náletovými keři byly pročištěny.

V zámeckém parku ve *Vraném* na Slánsku proběhla první fáze kompozičních dosadeb dřevin. Nové stromy nahradily dřeviny, jež byly před tím pokáceny bez souhlasu orgánů památkové péče. Následně byla obnovena i část zaniklých mlatoových cest.

V *Panenských Břežanech* na Praze-východ v areálu Horního zámku byly v návaznosti na stavební obnovu vodního kanálu a dekorativního bazénu s kašnou provedeny kompoziční dostavby dřevin a navráceny záhony růží, včetně opravy vybraných úseků mlatoových cest. Bylo založeno též nové jezírko, které má sloužit zejména jako útočiště pro chráněné druhy obojživelníků.

Hájek (správní obvod obce Černošice), pohled do štěpnice v areálu kláštera, kde byly obnoveny výsadby ovocných dřevin v druhové skladbě jabloně, slivoně, ořešáky (foto A. Rudl).

Křinec (správní obvod obce Nymburk), v zámeckém parku byla obnovena vrchní vrstva mlatových cest v tradiční okrové barevnosti (foto A. Rudl).

Smilkov (správní obvod obce Votice), silniční most v hrázi rybníka, stav po dokončení opravy, říjen 2024 (foto O. Hrdlička).

V zámeckém parku na *Kačimě* na Kutnohorsku proběhly zejména severně od zámku dosadby dřevin, které nahradily sazenice, jež se vzhledem k výsušnému stanovišti neujaly. Půdní podmínky byly vylepšeny o biouhel zlepšující sorpční schopnost půdy včetně jímavosti pro vodu. Pěstební probírky byly uskutečněny v oboře přiléhající k parku.

V zámeckém parku v *Lánech* na Kladensku proběhly kompoziční dosadby keřů (obnovena byla tzv. Šeříková stráž), založen byl též květinový záhon jižně od kostela, jehož založení navazuje na původní dnes již neexistující prvorepublikový záhon.

V zámeckém parku v Křinci na *Nymbursku* proběhla oprava vrchní vrstvy mlatových cest a vybrané dřeviny byly odborně ošetřeny.

Rozsáhlejší ošetření dřevin bylo realizováno v zámeckém parku v *Kosmonosech* na Mladoboleslavsku, a odborného řezu se dočkaly vybrané dřeviny v zámeckém parku v *Přestavlkách* na Sedlčansku.

Pozornost byla též věnována péči o dřeviny na vybraných židovských hřbitovech (Dobříš, Mořina, Liteň, Běštín) i v areálu Fürstenberské hrobky v Nižboru.

Úpravy dřevin v památkových zónách, rezervacích a ochranných pásmech:

Také v plošně chráněných územích a v areálech dalších památek hraje historická zeleň podstatnou roli a spoluvytváří dochované prostředí. V těchto územích je rovněž z hlediska památkové péče usměrňována výměna dřevin či nové výsadby.

K výraznějším obnovám patří revitalizace Komenského parku v *Kolíně*, navrácení ovocného sadu naproti pivovaru a nové výsadby v okolí kostela sv. Kříže ve vesnické památkové zóně *Lobeč* na Mělnicku. Nové (zejména ovocné) výsadby doplnily zahradu u fary v *Tuklatech* na Českobrodsku. Květinová výzdoba doplnila travnatý pás na náměstí T. G. Masaryka ve *Smečně* na Slánsku.

V podhradí *Krakovce* na Rakovnicku proběhla údržba břehového doprovodu Šípského potoka, který dotváří krajinný rámec hradu. V *Osově* na Hořovicku v krajinné památkové zóně Osovsko byla obnovena lipová alej podél historické polní cesty směřující do Osovice.

Pravidelná výměna dřevin rovněž proběhla v památkově chráněných územích v Kutné Hoře v památkové zóně lázeňského města Poděbrady a v dalších plošně chráněných územích.

Ing. Aleš Rudl

INDUSTRIÁLNÍ PAMÁTKY

Okres Benešov

Správní obvod obce Votice

Ve *Smilkově* v hrázi rybníka, jež byl součástí areálu zámku, byl opraven most přes Smilkovský potok. Byl tvořen polokruhovou zděnou klenbou z lomového kamene, v minulosti rozšířen železobetonovými římsami, na nichž bylo osazeno novodobé ocelové zábradlí. Jelikož most není kulturní památkou, je pouze na chráněném pozemku, byl nahrazen novostavbou ze železobetonu, tvarově se původnímu blíží. Pohledové plochy mostu byly opatřeny kamenným obkladem podobného vzhledu jako navazující nábrežní zeď. Nové zábradlí bylo provedeno z kamenných sloupků, mezi nimiž bylo osazeno kovové zábradlí se svislou výplní, kotvené z boku do sloupků. Následně byly realizovány navazující zdi ze železobetonu, opět obložené kamenem do původního vzhledu.

Okres Kladno

Správní obvod obce Kladno

Ve *Vinařicích* v hornickém skanzenu Mayrau byla opravena železniční vlečka, jež původně sloužila pro dopravu uhlí. Vlečka po ukončení těžby uhlí přestala být používána a chátrala. Původní kolejnice byly demontovány, povětšinou shnilé dřevěné pražce odstraněny a nahrazeny novými. Opět byly osazeny původní kolejnice a zároveň byla položena druhá kolej, jež bude sloužit k výstavě vagonů a lokomotiv. Součástí opravy bylo vybudování nástupiště a zábradlí pro bezpečný pohyb návštěvníků skanzenu. Na vlečku bude navazovat areálová úzkorozchodná železnice, po které budou návštěvníci vozeni od konečné stanice do vlastního centra skanzenu. V příštím roce budou práce pokračovat na dokončení úzkorozchodné železnice a zprovoznění železniční dopravy.

Okres Kladno

Správní obvod obce Slaný

Ve *Slaném*, v areálu vily továrníka Příbyla, dokončili opravu akvaduktu, který sloužil pro napájení jezírka vodou z náhonu, jež vycházel z rybníka nad současnou zahradou. Akva-

Slaný (správní obvod obce Slaný), akvadukt v areálu vily továrníka Příbyla, stav po dokončení opravy, červenec 2024 (foto O. Hrdlička).

dukt je postaven na šesti kamenných pilířích, na kterých jsou segmentové oblouky provedené ze zdiva z ostře pálených probarvených cihel. Vrchní plocha akvaduktu je řešena pomocí koryta vybudovaného z cihelných tvarovek, dodatečně vybetonovaného. Směrem do jezírka je akvadukt ukončen trojúhelníkem kamenným klínem, po kterém do něj stékala voda. Akvadukt byl poškozen dlouhodobým zanedbáním údržby, líčové cihly se rozpadaly. Proběhla celková oprava líčnicových ploch, na místech rozpadlých cihel byly doplněny plomby z cihel nových, podobným těm původním. Koryto bylo nově vybetonováno a opatřeno hydroizolací. Podařilo se obnovit průtok vody akvaduktem čerpáním vody z jezírka v uzavřeném okruhu. Nakonec bylo vyčištěno okolí akvaduktu a provedeny terénní úpravy.

V *Podlešíně* byla provedena oprava železničního mostu přes Knovízský potok. Most postavený v roce 1876 je z kamenného zdiva o pěti obloucích, viditelné části jsou z opracovaných pískovcových kvádrů. První klenba nad Knovízským potokem byla v roce 1913 překlenuta z granodioritu. Na mostě je pískovcové zábradlí, na straně k železniční stanici Podlešín bylo v minulosti odstraněno včetně říms a nahrazeno ocelovým s betonovými konzolami. Zdi navazující na opěry jsou opatřeny kyklopským pískovcovým obkladem. Proběhla celková oprava mostu, odstraněny byly nečistoty a řasy na povrchu. Zdivo bylo přespárováno, degradované kvádry byly nahrazeny novými, praskliny sanovány helikální výztuží. Ve velkém rozsahu poničené profilované římsy byly domodelovány do původního vzhledu. Byly demontovány koleje, vybrán násyp až na rub klenby, který byl sanován. Byla položena nová hydroizolace, odvodněná do nerezových trubiček. Zpátky byl proveden zásyp klenb a položeny nové kolejnice. Betonové konzoly byly nahrazeny pískovcovými s novým ocelovým zábradlím. Byly zřízeny nové bezpečnostní výklenky zúžením zábradlí. Nakonec se sanovaly a upravily kužele svahů podél opěr mostu.

Podlešín (správní obvod obce Slaný), železniční most, stav po dokončení opravy, listopad 2024 (foto O. Hrdlička).

Okres Příbram

Správní obvod obce Dobříš

V *Dobříši* byla na dokončena oprava kamenného mostu přes Pilský potok. Jedná se o kamenný čtyřobloukový most převádějící silnici přes potok. Hranolové pilíře jsou opatřené břitovými ledolamy na návodní i povodní straně. Vrcholy ledolamů jsou opatřeny polo-jehlancovými kamennými hlavicemi – stříškami. Čela klenb jsou vyzděna z pravidelných kamenných kvádrů z dioritu, líc klenb je kombinací lomových kamenů a kamenných kvádrů. Vzhledem k havarijnímu stavu mostu ztratilo zdivo pilířů a klenb zcela svoji pevnost a soudržnost, proto musela být nosná konstrukce mostu postavena zcela nově. Jádru pilířů bylo provedeno z betonu obezděného

Březnice (správní obvod obce Příbram), silniční most přes Vlčavu, stav po dokončení opravy, listopad 2024 (foto O. Hrdlička).

Dobříš (správní obvod obce Dobříš), silniční most přes Pilský potok, stav po dokončení opravy, prosinec 2024 (foto O. Hrdlička).

původním kamenem, klenby byly vyklenuty převážně novým kamenem, jelikož původní se vzhledem k jeho stavu nedal použít. Čela pilířů a kleneb byly vyzděny z původního kamene a byly osazeny původní chrliče. Na římsách bylo instalováno nové zábradlí jako volná kopie fotograficky dochovaného zábradlí z 1. republiky, pouze výplně musely splňovat současné bezpečnostní požadavky. Těsně před vánočními svátky byl most zprovozněn.

Správní obvod obce Příbram

V Březnici byl opraven kamenný most přes Vlčavu z roku 1899. Jedná se o třípólový most se segmentovými klenbami vyzděnými z granodioritových kvádrů. Lícové zdivo pilířů a klenební nadezdívky jsou vyzděny z kyklopského zdiva z tmavého vyvěřelého kamene. Poprsní zídky zděné z kamene tvoří zábradlí a jsou na koncích zdůrazněny masivními kamennými podstavci, na nichž spočívají celkem čtyři sochy, pocházející ještě z původního barokního mostu. Most byl kompletně

očištěn, zdivo a klenby nově vyspárovány. Stávající souvrství mostu bylo odtěženo až na úroveň potěru na rubu klenby. Ten byl opraven, provedena nová hydroizolace odvodněná do stávajících trubiček. Kolem nové asfaltové vozovky byly osazeny kamenné obrubníky a položena drobná žulová mozaika chodníků. Jižní zeď březnického předmostí byla přezděna s využitím původního kamene, osazeno zábradlí ze žulových sloupků a jednoduché ocelové výplně. Očištěny a přespárovány byly navazující nábrežní zdi včetně opravy jednoduchého zábradlí ze žulových sloupků a ocelové traverzy mezi nimi.

Okres Praha-západ

Správní obvod obce Černošice

Ve Štěchovicích byla zahájena oprava železobetonového obloukového mostu přes Vltavu. Most byl vybudován v letech 1937–1939 a v té době svým světlým rozpětím 113,8 m byl největší v Československé republice. Nosná konstrukce je tvořena dvěma oblouky parabolického tvaru a komorového průřezu, spojenými šesti horními trámovými ztužidly s náběhy. Dolní mostovka, podporovaná šesti podélníky, je uložena na příčnicích. Ty jsou zavěšeny pomocí čtrnácti železobetonových závěsů vzdálených od sebe 6 m do horních oblouků. Celková oprava mostu spočívá v zesílení závěsů, sanaci povrchů a obnově izolací. Závěsy byly zesíleny vložením předpínacích tyčí. Ze všech betonových povrchů byly tlakovou vodou odstraněny nečistoty, staré nátěry, odlupující se vrstvy sanační stěrky. Byly provedeny lokální opravy a reprofilace betonových nosníků včetně pasivace výztuže. Asfaltová vozovka na mostě byla odstraněna, byl sanován a zesílen povrch mostovky a položena nová hydroizolace. Po demontáži žulových obrubníků se odstranily betonové chodníky. Zábradlí na mostě bylo rozebráno, prvky uskládněny a postupně opravovány. Odhaleno a opraveno bylo uložení mostovky včetně osazení nových ložisek. Práce byly přerušeny z klimatických důvodů a budou pokračovat v příštím roce.

Ing. Otakar Hrdlička

ODDĚLENÍ RESTAUROVÁNÍ

Pracovnice oddělení dle požadavků průběžně zpracovávají odborné podklady pro účely výkonných orgánů památkové péče. Značný podíl pracovní doby byl věnován aktivní účasti v rámci celého procesu restaurování, kdy formou kontrolních dnů i konzultačních schůzek probíhal památkový dozor na jednotlivých akcích. V rámci předávacích řízení byla mimo jiné kontrolována také úplnost restaurátorských zpráv. Značná pozornost byla věnována akcím zařazeným do Programů MK ČR. Oddělení PPF/R hraje významnou roli při zabezpečování a alokaci příspěvků z Programu restaurování movitých kulturních památek MK ČR.

Obraz Daniel s prorokem Habakukem (pod historickým názvem *Habakuk andělem nesený přináší Danielovi potravu*) je olejomalbou na plátně, pocházející z kostela sv. Vavřince v Mělníku-Pšovce. Barokní obraz o rozměrech 157 × 130 cm má komplikovaný kasulový tvar (bez vykrojení bočních stran). Jedná se o velmi kvalitní dílo datované kolem poloviny 18. století a předpokládá se, že by jeho autorem mohl být jezuitský malíř Ignác Viktorin Raab.

Námět obrazu je starozákonní. Obraz zachycuje moment, kdy anděl přináší Habakuka, kolem Daniela poklidně odpočívají lvi a zároveň již dveřmi nahlíží dovnitř překvapený médský král Darjaveš. Všechny postavy jsou nasvícené světlem z otevřených dveří. Obraz tak pracuje se silnými kontrasty světla a stínu. Ze šera kobky, v níž se scéna odehrává, vystupují oděvy postav v pastelové barevnosti. Obraz není zasazen ve zdobném rámu.

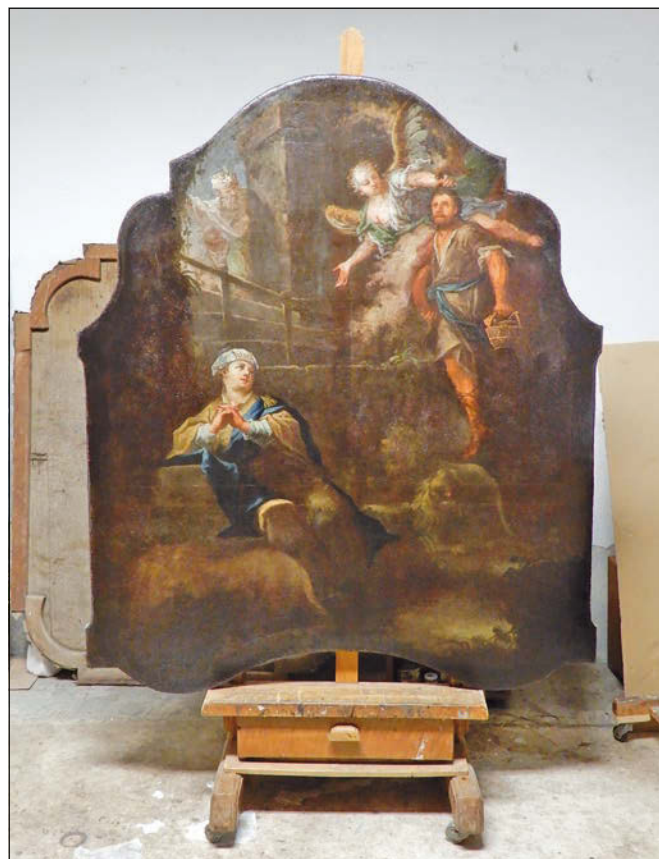
Obraz byl před restaurováním překryt velmi silně ztmavými laky, zakrývajícími detaily výjevu. Tyto laky byly navíc zpráškovatělé. Plátno bylo ztřeštělé, v několika místech perforované a prověšené, propisovaly se do něj příčky napínacího rámu. Napínací rám byl silně napaden červotočem. Od plátna se uvolňovala barevná vrstva i s červeným bolusovým podkladem, malba byla krakelovaná a místy odpadávala. Během průzkumu se zdálo, že obraz nebyl dosud nikdy restaurován, nicméně po zahájení prací byly nalezeny starší tmely a retuše.

V rámci restaurátorského zásahu bylo třeba nejprve zajistit odpadáající malbu ochranným přelepem, sejmut plátno z napínacího rámu a očistit jeho rubovou stranu. Barevná vrstva s podkladem i plátnem byla konsolidována voskoprykyřičnou směsí a vyrovnána vlhkostí na nízkotlakém nažehlovacím stole, zkřehlé plátno bylo podloženo novým plátnem. Poté byl z lícové strany odstraněn ochranný přelep a sejmuty vrstvy nečistot a ztmavých laků z malby. Napínací rám, u něhož byla nejprve zvažována truhlářská oprava s lokálními výměnami, bylo nakonec nutno kvůli silnému napadení dřevokazným hmyzem vyměnit za nový, klínový. Na tento rám bylo plátno napnuto a následovalo tmelení defektů křídovým zabarveným tmelem, barevné retuše a zalakování malby polomatným damarovým lakem.

Restaurování se na pohled projevilo především sejmutím ztmavých lakových vrstev, díky němuž se stala viditelnou např. rostlina v pravém dolním rohu v popředí. Co se týče lvů, ti jsou sice na obraze nyní patrní, avšak malba v jejich případě již není v dobrém stavu, takže působí poněkud průhledně a ze tmy vystupují spíše siluety lvích těl s lazurními světly a stíny.

O historii obrazu není mnoho známo. Obraz se ve 2. polovině 20. století již nacházel v sakristii kostela, toto umístění ale patrně není původní. Záznam v soupisové literatuře z roku 1899 uvádí, že tehdy byl obraz umístěn na faře.

Malířský námět proroků Daniela a Habakuka byl oblíbený hlavně ve středověku, v renesanci téměř vymizel a objevil se pak opět v 17. století. Církevní výklad považuje příběh o Danielovi, který se dostal živ ze lví jámy, za předobraz zmrtných-vstání Krista.

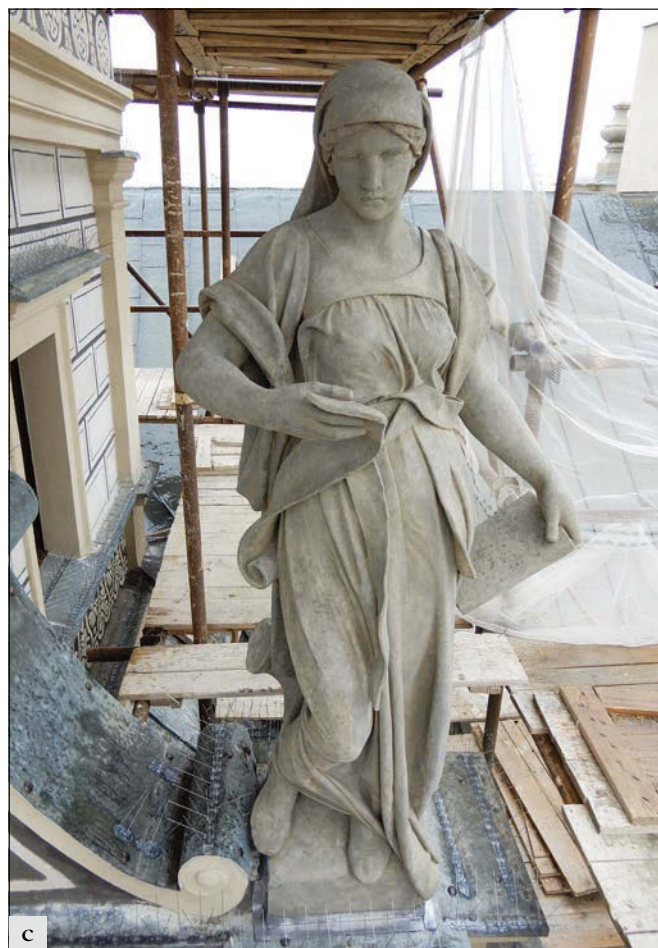
Pšovka (správní obvod obce Mělník), kostel sv. Vavřince, obraz Daniel s prorokem Habakukem, stav po restaurování (foto T. Cachová).

Radnice v Kolíně se skládá ze dvou neorenesančních budov, a obnova jižních fasád do Karlova náměstí proto probíhala ve dvou etapách v letech 2023–2024. Vyšší a zdobenější západní budova je také starší, byla dostavěna v letech 1887–1888 a autorem jejího návrhu byl Jan Vejrych. Východní budova pak přibyla o deset let později, roku 1898, a v soutěži zvítězil opět návrh J. Vejrycha, Vejrych se však v provádění samotného stavebního dozoru již nechal nahradit Janem Zeyerem. Na západní budově se nachází mnohem více sgrafit – vedle obdélníků na průčelí a věžičce jde také o důmyslnou výzdobu štítů, kde se kromě rostlinných ornamentů, ovocných girland a zvířecích motivů opakovaně objevují figury štítonošů usazujících korunu na znak královského města Kolín a znak Českého království. V průčelí se v úrovni 3. patra střídá s okny pět monochromních výjevů z historie města, malovaných Adolfem Liebscherem, a ten také namaloval originály dvou obrazů na zlacených plechových podložkách v čelním štítu, zpodobňujících Přemysla Otakara II. a Jiřího z Poděbrad. Štít po stranách zdobí velmi kvalitní pískovcové sochy Síly (Bivoje) a Moudrosti (Kazi) od Josefa Maudera. V ose průčelí pak předstupuje reliéfní městský znak z umělého kamene a pamětní deska s textem OBNOVENO ROKU MDCCCLXXXVII. Atiku a štíty korunuje soubor kamenných váz v rozličných tvarech a zlacené kovové korouhve s makovicemi, na věžičce pak nelze opomenout kované zábradlí a ciferník věžních hodin. Na východní budově se žádné figurální malby nenacházejí, ornamentální sgrafita se projevují pouze na čelních štítech a vlysu nad římsou. Sochařskou výzdobu tvoří na konzole v koutě při rizalitu drobnější kamenná socha Spravedlnosti od Ludwiga Wurzela a měděná tepaná socha rytíře Rolanda ve vrcholu středového štítu od Vilíma Amorta (která nyní nespádala do restaurátorské akce, neboť byla restaurována již v roce 2022). Za zmínku stojí ještě ornamenty v umělém kameni, patrně

kufsteinu, soustředěné na oblast arkýře s balkónem, dále soubor vrcholových kamenných čučků a váz, tvarově odvozených od západní budovy, a především zlacené kované korouhvičky a další prvky na baldachýnu sochy spravedlnosti a na špičce střechy arkýře.

K minulosti obou budov je třeba poznamenat, že výzdoba byla ve 20. století opakovaně restaurována a často bylo vzhledem k míře dochování nutno zvolit formu rekonstrukce, takže v malbách a sgrafitech nezbývalo nyní z originálu prakticky nic. Kompletní obnova fasád proběhla v letech 1926, 1959 a 1989, paradoxně nejméně informací a dokumentace se podařilo dohledat k obnově z 90. let, která přitom byla pro povědomí o současném stavu klíčová. Z dokumentace ke starším zásahům lze např. vyčíst, že v roce 1926 se zcela upustilo od obnovy zničených sgrafit na povětrnosti vystaveném západním štítu, a sgrafita se tu znovu opakovaně rekonstruovala až zase od obnovy v 50. letech. Pět figurálních nástěnných výjevů i obrazy dvou králů byly vytvořeny nově v roce 1959 a poté znovu na přelomu 80. a 90. let. Ciferník měl podle historických fotografií původně dokonce zcela jinou podobu s arabskými číslicemi, stávající by měl pocházet opět z roku 1959. Jako autenticky zachované originály se tak na radnici jeví především kamenné sochy a vázy. Přesto byla nyní snaha zachovat maximum z dochované podoby i materie s výjimkou velmi nekvalitně namalovaných obrazů na plechu (a nakonec bylo také přistoupeno ke kompletní rekonstrukci sgrafit na západním štítu, shodném se štítem východním). Je totiž nutné

Kolín (správní obvod obce Kolín), radnice: a – západní budova, čelní štít s věžičkou, stav po restaurování; b – socha Bivoje (Síly); c – socha Kazi (Moudrosti); d – západní štít; e – nástěnná malba Císař a král Karel IV. pokládá základní kámen k dostavbě katedrálního chrámu v Kolíně v roce 1360 (foto T. Cařchová).

d

e

vycházet z domněnky, potvrzené dokumentací minulých zásahů, že restaurátoři při všech těchto akcích dbali na nejvyšší možnou míru věrnosti originálům a vlastní invenci uplatnili pouze v detailech, k nimž už předloha neexistovala (jak je známo o některých sgrafitových ornamentech při obnově v roce 1959).

V první etapě v roce 2023 byla obnovena fasáda východní budovy, kde byly po doplnění průzkumu finálně určeny postupy víceméně pro obě etapy. Zde byla pozornost z hlediska restaurování zaměřena zejména na sgrafita a vázy, ale také na ornamentey v umělém kameni. Tyto ornamentey však byly zachovány velmi dobře a vyžadovaly kromě očištění od novějších nátěrů, zaslepujících jejich modelaci, jen velmi málo doplňků. Podobně socha Spravedlnosti měla dostatečnou soudržnost a bylo třeba ji především očistit. Naopak zlacení kovových prvků bylo v horším stavu, než se očekávalo, a proto bylo nakonec přistoupeno k jejich přezlacení.

Výrazně náročnější byla z hlediska restaurování druhá etapa akce v roce 2024. U figurálních historických výjevů byla sice nejtěžší práce rekonstrukcí odvedena již v 90. letech a u druhého výjevu zleva pak ještě při lokálním zásahu kvůli zatékání v roce 2007. Na zmíněném druhém výjevu (*Císař a král Karel IV. pokládá základní kámen k dostavbě katedrálního chrámu v Kolíně v roce 1360*) však byla poslední rekonstrukce provedena dost schematicky a navíc od té doby změnila barevnost, tento výjev bylo tedy nutné poopravit. Jinak ale práce obnášely spíše jen očištění od nečistot a stékanců, zaretušování prasklin a především zvýraznění vybledlých a vymytých partií, přičemž k odhadování vhodné míry kontrastu sloužily historické černobílé fotografie a zároveň jej znesnadňovaly fotodokumentované kresebné návrhy od Liebschera, ale zřejmě i od

Vysoká (správní obvod obce Kutná Hora), kostel Navštívení Panny Marie, stav po restaurování. Po čtyřech letech byl dokončen odkryt a restaurování nástěnných maleb v presbytáři (foto L. Maděrová).

předchozích restaurátorů díla. Složitější situace byla u dvou obrazů králů. V roce 1959 byly originály sejmuty a nahrazeny kopiemi, které byly velmi dobře fotodokumentovány. V roce 1989 byly i tyto sejmuty a nahrazeny. V Regionálním muzeu v Kolíně se dnes nachází jedna z těchto dvojic obrazů, jejichž malba je zcela degradovaná a velmi obtížně čitelná; patrně jde již o novější verzi maleb, uloženou sem v roce 1991, a to možná ještě s druhotnými přemalbami (odlišně ohnutá ruka apod.). Z dosavadních maleb na fasádě byly nyní ponechány pouze plechové podložky, nevhodná až degradující novodobá malba byla odmyta a králové byli vymalováni nově. Přílišná počáteční snaha o přiblížení se dochovaným proporcím novodobých figur z přelomu 80. a 90. let vedla k odchýlení se od proporcí a nakonec i výrazů fotograficky zachycených kopií z roku 1959, nicméně i přesto lze současnou formu považovat za nápravu posledního dochovaného stavu. Historickou barevnost pak nebylo možné přesně určit z černobílých fotografií ani degradovaných „originálů“ a musela tak být navržena z velké části nově. Naproti tomu sochy byly dochovány poměrně dobře, pouze socha Moudrosti měla rozlomenou levou ruku, u obou soch se vydrolovaly plošné povrchové tmely a kámen byl pokryt extrémní vrstvou nečistot.

Dvě chybějící vrcholové korouhve bočních štítů byly doplněny jakožto zmenšené repliky dochované korouhve na věžičce s písmenem K – iniciálou města Kolín. Na kovovém zábradlí bylo obnoveno chybějící zlacení na základě historických fotografií, ručičky a římské číslice ciferníku byly přezlaceny. U městského znaku byla sjednocena heraldická barevnost – vzhledem k použití zlacení byly sousední bílé prvky postříbřeny, a dále byla pozlacena koruna nad erbem. Největším překvapením byla domněle bronzová nápisová deska v úrovni 1. patra, která se po odmytí vrstvy nečistot ukázala být vysekána z bílého leštěného mramoru. V závěru obnovy se také podařilo navrátit na východní budovu dva kamenné čučky, které byly od posledního zásahu deponovány ve sklepě radnice. První je nyní usazen nad vlysem v koutě při stěně západní budovy, symetricky ke svému protějšku na opačném konci. Druhý na-

šel své nové umístění na nárožním pilířku balkónu, kde podle historických plánů stávala nedochovaná váza. Nejvýraznější změnou v rámci celé obnovy je však okrová barevnost bosáže a tažených štukových prvků na obou budovách, která byla odvozena na základě průzkumu z původní barevnosti radnice, a již byl nahrazen poslední novodobý nátěr. Tomuto aspektu se více věnuje text zaměřený na stavebně-technickou stránku obnovy.

Významný jezuitský kostel, který byl postaven ke konci první poloviny 17. století v Březnici, je zasvěcen oběma hlavním zakladatelům řádu: sv. Ignáci z Loyoly a sv. Františku Xaverskému. Kostel byl postaven podle Carla Luraga, jeho interiér byl vybavován během 17. i 18. století. Kolem poloviny 18. století byl pro kostel pořízen i soubor osmi obrazů (většinou polopostav) jezuitských světců vymalovaných v nepravidelných kasulových formátech, které jsou zasazené do rámu zdobených rokokovými zlacenými řezbami. Tyto obrazové, na výšku dvoumetrové celky byly původně zavěšeny na zábradlí obou empor, které nahoře i dole svou výškou přesahují a se svými pevně danými místy v lodi výrazně dotváří celek interiéru. V roce 2024 byl restaurován první obraz z tohoto cyklu, kterým je vyobrazení sv. Františka Borgiáše, 3. generála řádu. Obraz byl vyzvednut na empoře, kam byl stejně jako další obrazy z cyklu složen nejpozději v roce 1968 v souvislosti s opravou interiéru. Malba nesla poškození úměrně předchozí neúdržbě i umístění, které obrazy nechránilo od přímého slunečního svitu a výrazného přehřívání. U rámu byly doplněny chybějící řezby, sejmuto nově řezbu znečitelnující přezlacení a místy doplněno původní velmi dobře zachované zlacení. K doplnění došlo z toho důvodu, aby rám ve výrazně výšce pohledově nezanikal. V příštích letech by mělo být zrestaurováno dalších sedm obrazů z cyklu jezuitských světců, kterými jsou převážně jezuité ze zakladatelské generace řádu. Postupnou instalací obrazů bude výrazně oživen interiér jedné z nejstarších jezuitských svatyní v Čechách.

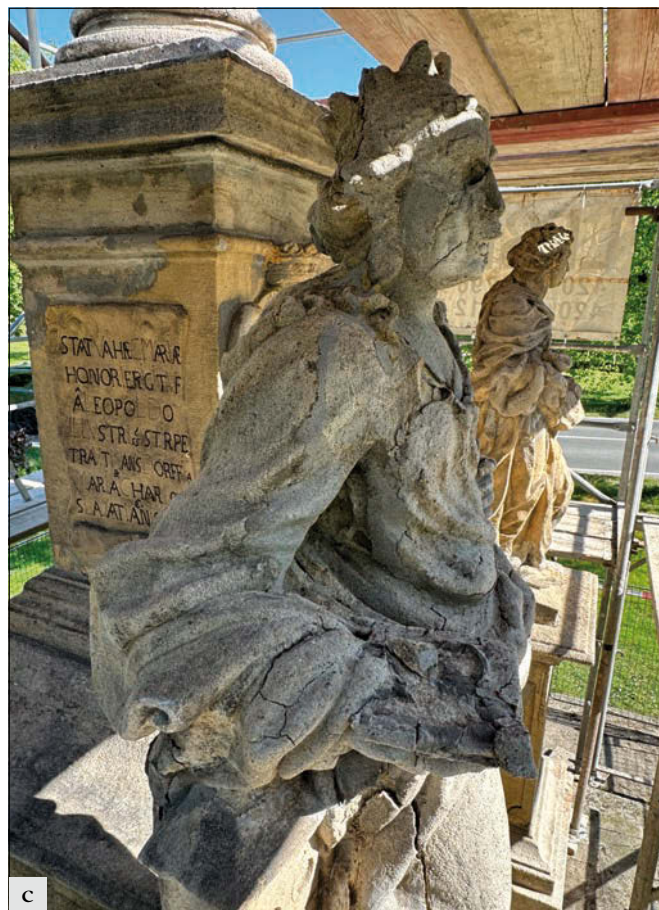
V roce 2024 bylo dokončeno restaurování mramorového náhrobníku, který sloužil jako poklop vstupu do rodinné hrobky Mansfeld a od roku 1771 Colloredo-Mansfeld v kostele sv. Kříže v Dobříši. Náhrobek je umístěn v presbytáři před hlavním oltářem. Zhotovený je ze sliveneckého mramoru. Jeho hlavní ozdobou byl nedochovaný erb odlitý původně z bronzu, v horní polovině náhrobku byla zachovaná kontura erbu a dvou kotvících děr. Náhrobek je dále zdobený nápisem složených většinou ze zkratk a datace: 1717. Všechna písmena byla provedena v mosazi, u některých chyběla výplň.

V roce 2019 bylo třeba provést kontrolu interiéru hrobky, tudíž bylo nutné zvednout kámen. Již při předchozím otevření byla hrobka zakryta na několik kusů rozlomeným kamenem, což bylo nutné vyřešit do budoucna. Scelený kámen je nyní uložený do železného roštového lůžka, takže ho lze vyzdvihnout již bezpečně a v celku. Obrisy po zmizelém erbu Mansfeldů byly vodítkem pro společné hledání jeho podoby heraldikem a restaurátorem. V okamžiku, kdy již byla domlouvána realizace nové repliky, došlo k objevení ukradeného erbu. Celkové neuspěchání restaurování vstupu do hrobky tak nabylo na významu.

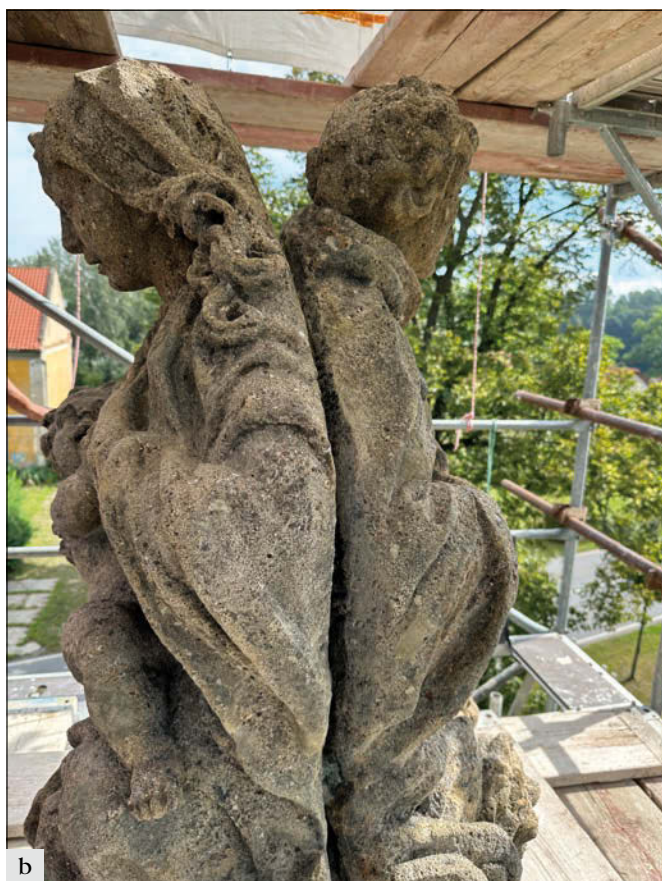
V roce 2024 bylo dokončeno restaurování maleb v kostele Navštívení Panny Marie ve Vysoké na Kutnohorsku. V souvislosti s potřebou provedení nové elektroinstalace v kostele v roce 2020 byl realizován orientační restaurátorský průzkum ve vrstvách nátěrů a omítek na stěnách presbytáře za účelem zjištění případných hodnotných vrstev. Presbytář byl v té době celoplošně vybělen. V sondách na východní stěně byly zachyceny figurální scény. Následně byl průzkum rozšířen na další stěny presbytáře a postupně byly odhalovány další malby. Ukázalo se, že se zde nacházejí figurální malby ve dvou vrstvách, přičemž se v obou případech jednalo o středo-

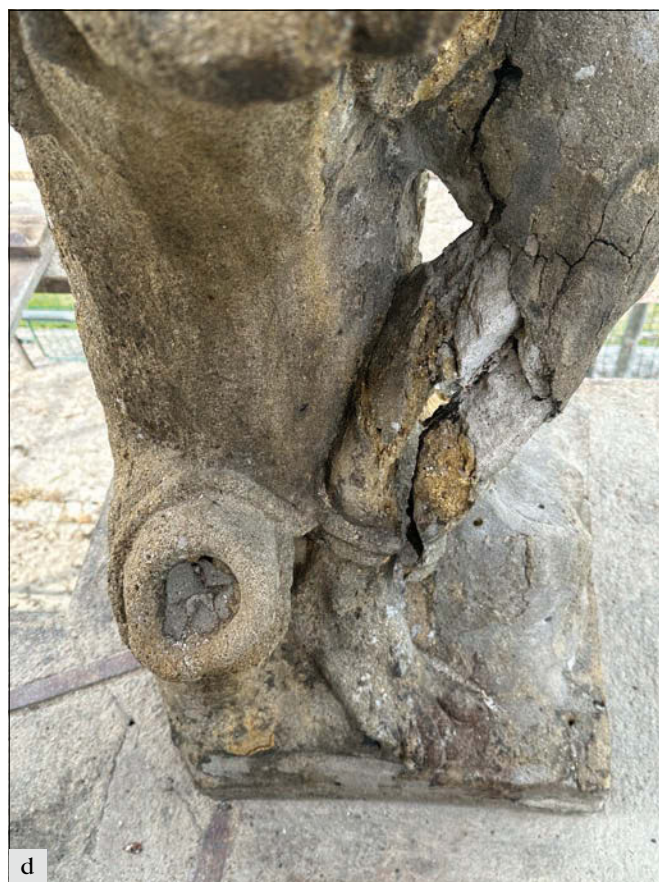
a

c

b

d

Obříství (správní obvod obce Neratovice): a – Moravý sloup po restaurování; b – vrcholové sousoší během restaurování po vyjmutí svatozáře; c – socha sv. Barbory během restaurování s patrnými doplňky z předchozích oprav; d – detail sochy sv. Šebestiána představující havarijný stav dolní partie díla (foto L. Maděrová).

věkou nástěnnou malbu. Odkryv byl prováděn velmi citlivě za stálého zajišťování značně narušených podkladových vrstev pomocí fixází, injekází a hloubkového zpevňování. Vlivem statického narušení omítek, lokálně i zdíva, byly malby přímo ohroženy. Mladší vrstva byla místy mechanicky poškozena. Zajišťovací práce tvořily tedy v prvních letech hlavní náplň obnovy a dílčím způsobem pokračovaly průběžně až do samého závěru akce. Existence dvou časově odlišných vrstev maleb ve dvou výškově nestejných rovinách vyžadovala dva různé přístupy k doplňování nedochovaných navazujících omítek na existující fragmenty. U starší vrstvy byla zvolena hrubší struktura i provedení v krémové barvě o tón světlejší než originál, doplňovanými omítkami mladší vrstvy byl napodoben hladký povrch originálu v odstínu lomené bílé. Toto řešení navazující na podobu dochovaných původních ploch s malbami přispívá k optickému odlišení a zčitelnění obou vrstev, které se lokálně prolínají. Nejpoškozenější partií presbytáře byla klenba, triumfální oblouk a spodní části stěn, kde muselo být přistoupeno k plošným rekonstrukcím omítek. Nově odkryté malby lze časově řadit do dvou etap. Starší vrstva z doby kolem roku 1300 představuje zatím blíže neurčené figury a iluzivní architekturu. Částečně je zachována i na klenbě, kde se objevují hvězdy v černé barvě na šedavém podkladu a geometricky řešené rámování klenebních polí. Mladší vrstva je velmi kvalitním dílem vrcholného krásného slohu z přelomu 14. a 15. století. Na východní a severní stěně jsou situovány pašijové scény (Nesení kříže, Ukřížování s asistenčními postavami Panny Marie a sv. Jana Evangelisty), ve špaletách oken potom světci a světice (zatím přesvědčivě určení sv. Barbora, sv. Bartoloměj, sv. Kateřina). Při výzdobě draperií některých postav byl použit motiv šablonového dekoru, používaný pro dekoraci drahocenných rouch světců z královských rodů. Vznik maleb lze spojovat s kutnohorským mincmistrem Petrem z Písku, který byl majitelem vsi Vysoká a patronem kostela Panny Marie. Kvalita mladší vrstvy maleb ve Vysoké ukazuje na dosud neznámého autora, který byl obeznáměn s pozdním dílem Mistra Theodrika i Mistra Třeboňského oltáře. Nalezené malby zhodnocují středověký charakter interiéru stavby a představují mimořádně kvalitní umělecká díla, která doplňují spektrum české nástěnné gotické malby hned ve dvou časových rovinách.

Morový sloup v Obráštví z roku 1714 byl ve velmi špatném stavu, přičemž některé jeho partie byly havarijní. Jedná se o pozoruhodné sochařské dílo neznámého autora s neobvyklým ikonografickým programem, kdy sloup završuje z jedné strany polopostava Panna Marie s Ježíškem typu Maria lactans a z druhé strany polopostava sv. Karla Boromejského opticky oddělené velkou kovovou svatozáří typu mandorly. Architekturu potom doplňují ještě sochy dalších morových patronů. Donátory sloupu byli Leopold Antonín hrabě Trauttmansdorff a jeho manželka Marie Charlotta roz. Slavatová z Košumberku. Dílo během 20. století opakovaně prošlo restaurátorskými zásahy. Recentní restaurování zahrnuje celkové ošetření sloupu, kdy jedním z hlavních úkolů bylo řešení závažných trhlin v hlavici a revize předchozích zásahů, které spočívaly často v doplnění velkých hmot. Rovněž čtveřice soch světců na hranolových podstavcích byla ve velmi špatném stavu, kdy zejména socha sv. Šebestiána byla havarijní, některé její části hrozily odpadnutím. Vrcholové sousoší muselo být s ohledem na trhlinu hlavice demontováno. Samotnému rozebrání předcházela demontáž velké kovové svatozáře, následně bylo možné demontovat roztrženou hlavici, potom byl odříznut čep a bylo demontováno vrcholové sousoší. Zbytek čepu, který byl zalit v olovu až do hloubky 35 cm v dříku, se nepodařilo uvolnit. Byl tedy ošetřen inhibitorem kovů a následně došlo k pečlivému utěsnění spár a hydrofobizaci. Velké trhliny byly zajištěny nerezovými čepy (rameno sv. Pavlína, lasa v dříku sloupu, vrcholové sousoší). Dále došlo kromě obvyklých po-

Smilkov (správní obvod obce Votice), zámek, 1. NP, knihovna, dekorativní šablonová malba, 1. polovina 19. století, stav po provedení konzervace (foto M. Kuldová).

stupů k zásadnímu zajištění prasklých a odpadlých částí lepením. Zároveň musely být revidovány předchozí opravy, které se výrazně podílely na technickém stavu i estetické podobě díla. Kovové prvky byly ošetřeny, atributy světců pozlaceny. Provedení zásah přispěl k zachování díla in situ s tím, že do budoucna je třeba stav památky pravidelně monitorovat a provádět jednotlivé úkony celkové údržby.

Přehled sledovaných akcí

Okres Benešov

Správní obvod obce Benešov

Neveklov – synagoga, nástropní malba (Václav Špale, ak. mal.)

Český Šternberk – hrad, 2. lustr. z Rytířského sálu, (Lea Raisová)

Jemniště – zámek, skříňka na šití (Tomáš Nebeský, BcA. Andrea Malinovská)

Konopiště – zámek, obraz portrét Marie Terezie (MgA. Kateřina Prokopová)

Konopiště – zámek, obraz portrét Marie Antoinetty, I. etapa (MgA. Kateřina Prokopová)

Líšno – areál zámku, socha sv. Floriana, II. etapa (Mgr. Daniel Talavera, ak. soch.)

Líšno – areál zámku, odkryv renesančních nástěnných maleb (MgA. Linda Gurecká)

Neveklov – synagoga, nástropní malba (Václav Špale, ak. mal.)

Pyšely – socha sv. Anny (Vojtěch Adamec, ak. soch.)

Správní obvod Vlašim

Louňovice pod Bláníkem – kostel Nanebevzetí P. Marie, odbíjení hodin (Ing. Zdeněk Moulis)

Načeradec – kostel sv. Petra a Pavla, varhany – nástroj, II. etapa (Eduard Valenta)

Vraždovy Lhotice – zámek, nástěnné malby – průzkum (MgA. Kateřina Prokopová)

Správní obvod obce Votice

Bedřichovice – kostel sv. Vavřince, hlavní oltář, kolem 1710, V. etapa restaurování hlavního oltáře (Pavel Kučera, Roman Dvořák, Miroslav Minsk)

Martinice – kostel Nanebevzetí Panny Marie, boční oltář sv. Michaela Archanděla, I. etapa (Miroslav Slavík, ak. mal.)

Neustupov – zámek, 1. patro, nástěnné malby arkády a dvě místnosti, část jedné z místností, III. etapa (MgA. David Svoboda)

Odlochovice – areál zámku, socha sfingy a kamenná váza (Martin Bradáček, ak. soch.)
Olbramovice Ves – kostel Všech Svatých, obnova zvonové stolice (Václav Novák)
Smílkov – zámek, 1. patro, čtyři místnosti, dekorativní nástěnné malby (MgA. Linda Gurecká)
Votice – dům čp. 95, exteriérová nástěnná malby Panny Marie (MgA. David Svoboda)

Okres Beroun

Správní obvod obce Beroun

Královův Dvůr – zámek, konzervace a rekonstrukce sgrafit na severní fasádě východního křídla a konzervace sgrafit na východní fasádě téhož křídla (Zdeněk Fučík, ak. mal.)
Liteň – zámek, sala terrena, iluzivní malba architektury, I. etapa (Miroslav Slavík, ak. mal.)
Počáplý – kostel Nanebevzetí Panny Marie, hlavní oltář (Miroslav Slavík, ak. mal., MgA. Magdalena Součková)
Suchomasty – zámek, hodinový stroj z věže (Petr Skála, ak. soch.)
Suchomasty – Borek – kostel sv. Mikuláše, restaurování zvonu z roku 1517 a vrácení do zvonice, dokončení (Michal Votruba, DiS)
Svatý Jan pod Skalou – kostel Narození sv. Jana Křtitele, lavice, II. etapa (Pavel Hanč)

Správní obvod obce Hořovice

Hořovice – františkánský klášter, přízemí, sakristie – nástěnné malby, konzervace (Miroslav Slavík, ak. mal.)
Hořovice – zámek, grafika Šlechtic s náhrobkem (Olga Trmalová, ak. mal.)
Hostomice – židovský hřbitov, náhrobky, 20 kusů, vztyčování a zajišťování (Petr Škarvan)
Lhotka – kaple sv. Anny, boční oltář – obraz sv. Františka (Miroslav Slavík, ak. mal.)
Svatá Dobrotivá – kostel Panny Marie a svaté Dobrotivé, boční oltář Panny Marie Dobré rady (Jakub Kučera)
Točnick – hrad, hradní kaple, středověká truhla (Tomáš Nebeský)

Okres Kladno

Správní obvod Kladno

Družec – mariánský sloup, 1674, II. etapa (MgA. Jan Brabec)
Kladno – gymnasium, kamenné dekorativní prvky z atiky (René Tikal, ak. soch., Petr Dufek)
Kladno – kostel Narození Panny Marie, vitráž z okna presbytáře (Jan Černožorský)

Správní obvod obce Slaný

Slaný – kostel sv. Gotharda, nástěnné malby v lodi, I. etapa; vitráže v presbytáři, III. etapa (RNDr. Milena Nečásková, ak. mal., BcA. Lukáš Brotánek; Milan Augustin, Miroslav Kressl)
Velvary – kostel sv. Jiří, dřevěné patro kruchty s iluzivním mramorováním (MgA. Václav Mašek)
Velvary – kostel sv. Kateřiny, figurální vitráž se sv. Václavem v presbytáři (Milan Augustin, Miroslav Kressl)
Velvary – mariánský sloup, I. etapa (Mgr. BcA. Petr Gläser, MgA. Kateřina Šibravová)

Okres Kolín

Správní obvod obce Kolín

Grunta – kostel Nanebevzetí Panny Marie, dekorativní nástěnné malby v severní boční lodi (Jiří Mašek, Tomáš Skořepa)

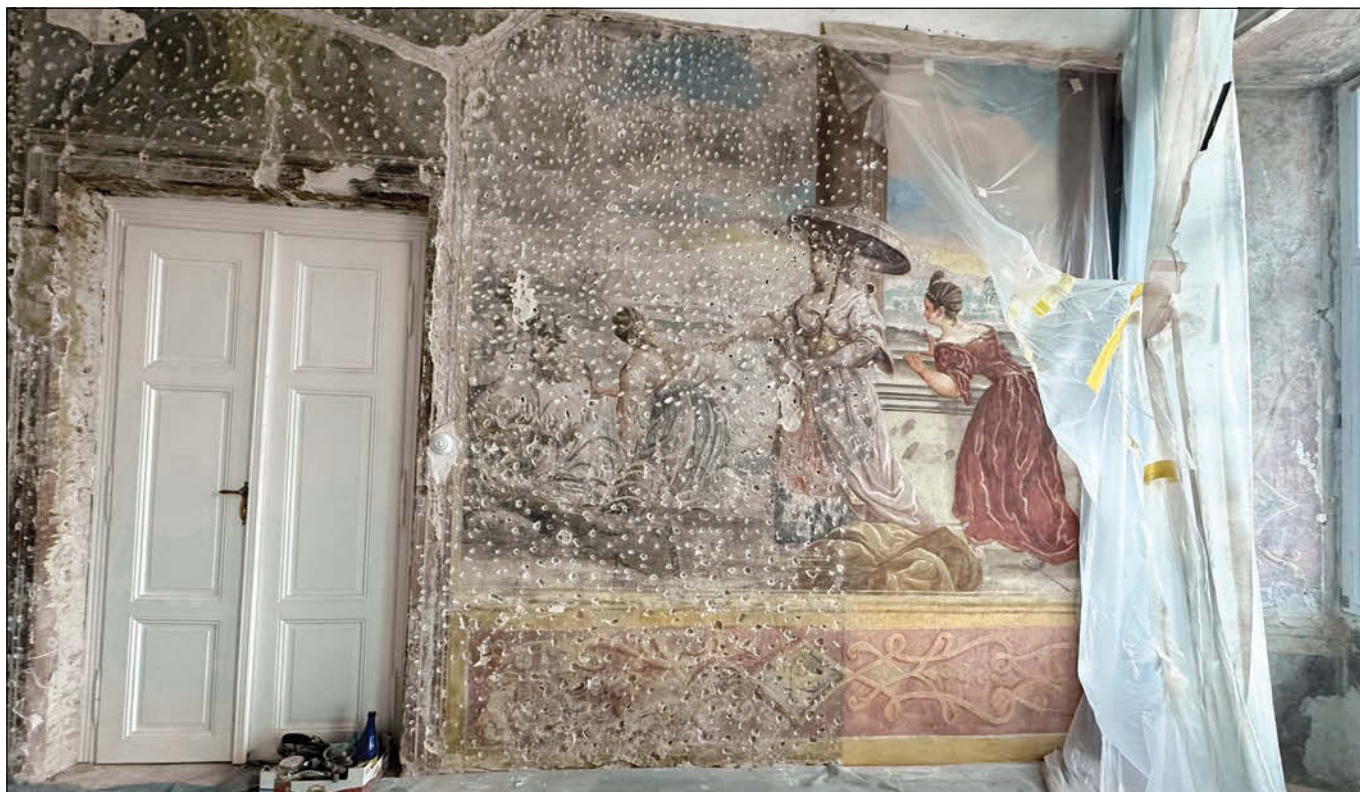

Chotouň (správní obvod obce Český Brod), socha sv. Prokopa s přístřeškem nad studánkou Prokopkou, stav po restaurování (foto T. Cachová).

Choťovice – kostel Narození Panny Marie, boční oltář Křtu Kristova, II. etapa (MgA. David Blahout)
Kolín – dům U Bílé labutě, pět vrcholových váz (Jaroslav Jelínek, ak. soch.)
Kolín – kostel sv. Jana Křtitele, nástěnné malby s výjevem ze života sv. Jana Křtitele, III. etapa (Hana Slavíková, ak. mal.)
Kolín – radnice, zdobné prvky na fasádě (ornamentální sgrafita, kamenné sochy Bivoje a Kazi, kamenné vázy, pět nástěnných malovaných historických výjevů, dva obrazy českých králů, odlitek městského znaku, pamětní deska, kovové korouhve a zábradlí věžičky), II. etapa – západní budova (Jiří Mašek, Tomáš Skořepa, Jarmil Plachý, ak. soch., Petr Douša, Karel Sršeň)
Kolín – starý židovský hřbitov, 30 náhrobků (Luděk Špatenka)
Kolín – zámek, fragment renesančního sgrafita na fasádě východního křídla (MgA. Jakub Kándl)
Kouřim – obnova a restaurování zvonů ve zvonici u kostela sv. Štěpána, přípravné práce (Michal Votruba, DiS)
Plaňany – kostel Zvěstování Panny Marie, dekorativní nástropní malby v presbytáři a hlavní oltář, III. etapa (Jan Chejn, ak. mal.)
Ratenice – kostel sv. Jakuba Většího, nástropní malba Nanebevzetí Panny Marie, I. etapa (Jan Chejn, ak. mal.)
Velký Osek – sousoší Kalvárie, (Josef Pospíšil, ak. soch.)
Zásmuky – mariánský sloup, VII. etapa (Mgr. Alexandr Kozlov)
Žehuň – kostel sv. Gotharda, nástropní malba Největější Trojice (Miroslav Slavík, ak. mal.)

Správní obvod obce Český Brod

Chotouň – areál kostela sv. Prokopa, socha sv. Prokopa s přístřeškem nad studánkou, III. etapa (Mgr. Alexandr Kozlov)

Kácov (správní obvod obce Kutná Hora), zámek. V přízemí byly v několika sálech objeveny figurální malby. Postupně dochází k jejich odkryvu a restaurování (foto L. Maděrová).

Okres Kutná Hora

Správní obvod obce Čáslav

Čáslav – synagoga, vchodové dveře (Radovan Šulc)

Čáslav – radnice, dveře v 3 NP (Petr Lavický)

Chořovice – socha Bolestné Panny Marie (ak. soch. Josef Pospíšil), ozdobná mříž s brankou (Jaroslav Rezler)

Správní obvod obce Kutná Hora

Církvice – lavice, etapa (Radovan Šulc)

Kácov – zámek, malby v interiéru, etapa (ak. mal. Jan Frühauf, MgA. Linda Gurecká), malby a štuky v kapli, etapa (doc. Mgr. art. Jakub Ďoubal, Ph.D; MgA. Zuzana Wichterlová; Univerzita Pardubice, Fakulta restaurování), malby v sále v přízemí (AVU Praha, ak. mal. Markéta Pavlíková, Ph.D., MgA. David Hrabálek)

Kutná Hora – kostel P. Marie na Náměti, obnova zvonu z roku 15. stol. a oprava zvonové stolice, dokončení (Michal Votruba, DiS)

Kutná Hora – socha sv. Bernarda (BcA. Martin Kulhánek)

Kutná Hora – kostel sv. Jana Nepomuckého, socha sv. Prokopa a socha sv. Vojtěcha (BcA. Martin Kulhánek)

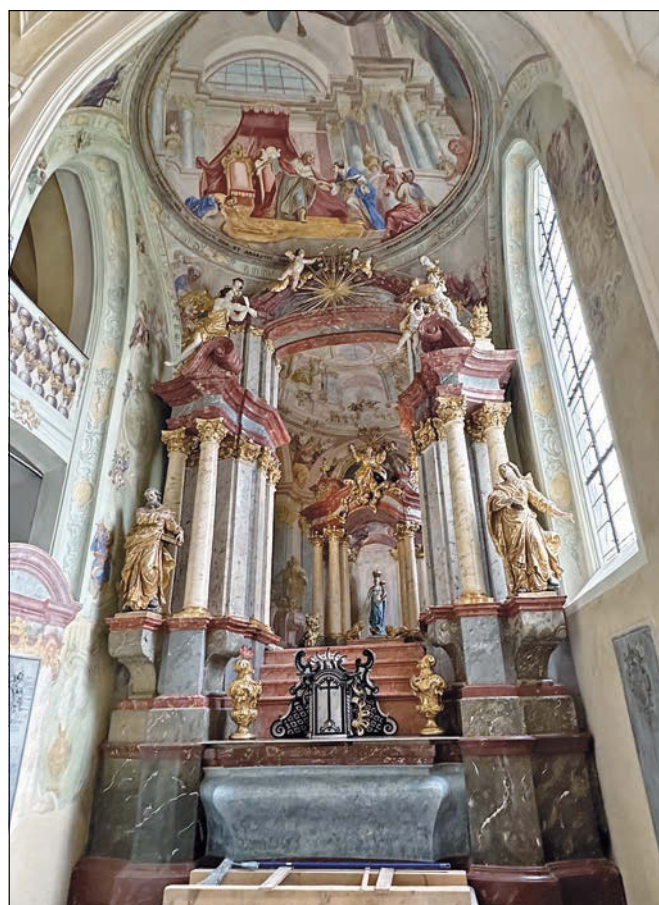
Kutná Hora – Sedlec – katedrála Nanebevzetí Panny Marie a sv. Jana Křtitele, kaple Panny Marie, nástěnné malby, oltář (BcA. Patricie Ševčíková, ak. mal. Roman Ševčík, BcA. Hana Bělinová, DiS., Petr Svoboda); kamenné zábradlí v presbytáři (ak. soch. Josef Pospíšil)

Kutná Hora – Sedlec – konvent cisterciáckého kláštera čp. 1, cyklus nástěnných maleb Čtrnácti svatých pomocníků, dílčí zásah (Mgr. Miloslav Koželuh akad. mal. a rest.)

Nové Dvory – dominikánský klášter s kostelem sv. Anny, kostel sv. Anny, boční oltář Všech svatých (Anna Bradnová, Petr Miklíček); lavice (Radovan Šulc); varhanní skříň, etapa (Pavel Mach)

Vysoká – kostel Navštívení Panny Marie, malby v presbytáři, dokončení (ak. mal. Hana Slavíková)

Žleby – Mariánský sloup, dokončení (MgA. Josef Červinka)

Sedlec (správní obvod obce Kutná Hora), katedrála Nanebevzetí Panny Marie a sv. Jana Křtitele, kaple Panny Marie. V rámci průběžné údržby došlo k ošetření nástěnných maleb i oltáře v přední části kaple. Malby jsou dílem Judy Tadeáše Suppera. Nástrovní malba představuje Šalamouna s královnou ze Sábý (foto L. Maděrová).

a

b

Kutná Hora (správní obvod obce Kutná Hora), kostel Panny Marie na Náměti. Zvon Ondřeje Ptáčka z poslední čtvrti 15. století byl restaurován a opatřen novou dubovou hlavou a lineárním motorem. Zároveň byl doplněn trám vyříznutý při elektrifikaci v 30. letech 20. století: a – stav v roce 2015; b – stav v roce 2024 (foto P. Vácha).

Okres Mělník

Správní obvod obce Kralupy nad Vltavou

Hostín u Vojkovic – kostel Nanebevzetí Panny Marie, vrcholový kříž (Martina Ouřadová, DiS., David Ritschel)

Kralupy nad Vltavou – kostel Nanebevzetí Panny Marie, figurální vitráž z presbytáře (Milan Augustin, Miroslav Kressl)

Nelahozeves – kostel sv. Ondřeje, soubor dveří; křišťálový lustr (Zdeněk Koušek; Grigorij Hácha)

Nelahozeves – rodný dům Antonína Dvořáka, socha sv. Václava (Mgr. et MgA. Jan Kyncl)

Vepřek – kostel Narození Panny Marie, vrcholový kříž (Martina Ouřadová, DiS., David Ritschel)

Správní obvod obce Mělník

Byšice – kostel sv. Jana Křtitele, dvě kamenné vázy ve štítu a kovaný vrcholový kříž v kamenném podstavci (Zdeněk Šmahel, Stella Burkhardtová)

Horní Vidím – kostel sv. Martina, dekorativní nástěnné malby v lodi, I. etapa (Martina Fořtíková)

Mělník – dům čp. 11, kamenný polychromovaný vstupní portál (Mgr. Jakub Rafl, ak. soch.)

Mělník – dům čp. 138 U Straků, konzervace a zakrytí dekorativních nástropních maleb v přízemí (Martina Fořtíková)

Mělník – kostel sv. Ludmily, hlavní oltář, III. etapa (Martin Zmeškal, Lenka Helfertová, ak. mal.)

Mělník – kostel sv. Petra a Pavla, kamenná žebra v severní předsíni (Zdeněk Šmahel, Martina Fořtíková)

Mělník – Pšovka, kostel sv. Vavřince, obraz Daniel s prorokem Habakukem (Lenka Helfertová, ak. mal.)

Mšeno – sousoší Panny Marie Immaculaty, sv. Šebestiána a sv. Rocha (Mgr. BcA. Petr Gläser, MGA. Kateřina Šibravová)

Správní obvod obce Neratovice

Kojetice – kostel sv. Víta, hlavní oltář, etapa (ak. mal. Miroslav Slavík)

Libiš – kostel sv. Jakuba, dřevěný polychromovaný strop a související omítky s malbami (Lenka Helfertová ak. mal. a rest., Pavel Hanč); dveře (Lukáš Zajíček)

Obříství – Morový sloup (MGA. Tereza Korbelová, ak. soch. a rest.)

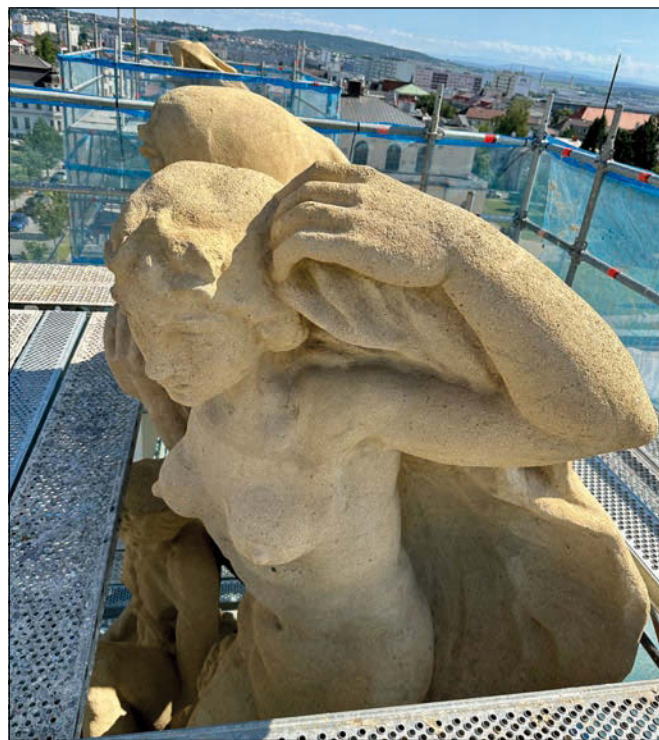
Okres Mladá Boleslav

Správní obvod Mladá Boleslav

Bezno – kostel sv. Petra a Pavla, cyklus obrazů Křížové cesty (ak. mal. Miroslav Slavík)

Mladá Boleslav – budova Gymnázia, snesení a zhotovení kopie alegorické sochy Moudrosti, etapa (Mgr. Petr Gläser)

Mladá Boleslav – Městské divadlo, alegorická sousoší od J. Štursy (ak. soch. Martin Pokorný)

Mladá Boleslav (správní obvod obce Mladá Boleslav), Městské divadlo, vrcholová sousoší od Jana Štursy, detail po restaurování (foto L. Maděrová).

Předměřice nad Jizerou – kostel sv. Jakuba Většího, výmalba interiéru, mobiliář, etapa (Tomáš Skořepa, Jirí Mašek, Daniel Ebel)

Veselá – socha sv. Jana Nepomuckého, kopie z přírodního kamene (BcA. Martin Kulhánek)

Správní obvod Mnichovo Hradiště

Březina – kostel sv. Vavřince, dřevěný malovaný strop (MgA. Václav Mašek); vitráže (Petr Coufal)

Kněžmost – kostel sv. Františka z Assisi, povrchová úprava architektury bočních oltářů (MgA. Václav Mašek)

Mnichovo Hradiště – státní zámek Mnichovo Hradiště, mobiliární fond, restaurování 4 grafik inv. č. MH01025a2, MH01028a3, MH01061a4 a MH01070a (Mgr. et BcA. Michaela Caranová)

Mnichovo Hradiště – Mariánský sloup, snesení havarijní sochy Panny Marie (ak. soch. Vojtěch Adamec)

Mohelnice nad Jizerou – kostel Nanebevzetí Panny Marie, malby v interiéru, etapa (MgA. Marián Grančák); vitráže (Petr Coufal)

Okres Nymburk

Správní obvod Lysá nad Labem

Lysá nad Labem – areál zámku, alegorické sochy měsíců (ak. soch. Vojtěch Adamec)

Lysá nad Labem – kostel sv. Jana Křtitele, hodinový stroj (Mariana Nesnídalová, f. Heinz)

Správní obvod Nymburk

Hořátek – toleranční modlitebna, oltářní stůl (Anna Bradnová)

Nymburk – kaple sv. Jana Nepomuckého, kazatelna (RNDr. Milena Nečásková, ak. mal.)

Nymburk – staré děkanství, výmalba v interiéru (František Ondráček); kamna, etapa (Sylva Antony Čekalová a Michal Raušer)

Veletěby – kostel sv. Václava, socha sv. Prokopa a socha sv. Vojtěcha, konzervace originálu, příprava kopií (AVU, MgA. Jan Kracík)

Správní obvod Poděbrady

Městec Králové – socha sv. Václava (MgA. Jan Kracík)

Okres Praha-východ

Správní obvod obce Brandýs nad Labem-Stará Boleslav

Brandýs nad Labem – zámek, „Audienční sál“, výmalba (ak. mal. Peter Stírber)

Brandýs nad Labem – zámek, sgrafito Slona v nádvoří (ak. mal. Petr Kadlec)

Čelákovice – kamenný kříž před radnicí (Josef Pospíšil, ak. soch.)

Kostelní Hlavno – kostel sv. Petra v okovech, nástropní malby a výmalba lodi (BcA. Pavla Šoltéssová, Helena Veselá)

Klecany – socha sv. Jana Nepomuckého, I. etapa (MgA. Jan Brabec)

Odolena Voda – kostel sv. Klimenta, nástropní malba nad kůrem s výjevem smrti sv. Klimenta a malba se sv. Cecílií; dřevěné kuželkové zábradlí kůru (MgA. Anna Plešmídková; MgA. Václav Mašek)

Panenské Břežany – areál Horního zámku, sochařská výzdoba parku, II. etapa (MgA. Jan Čáda, Jan Shejbal, Lukáš Nývlt)

Stupice – kamenná zvonička na návsi (Milan Šturm, Petr Piekarz)

Svěmýslavice – kamenný kříž severně od obce (MgA. Jan Brabec)

Větrušice – socha sv. Václava (MgA. Tereza Korbelová, Pavel Korbel)

Veselá (správní obvod obce Mnichovo Hradiště), socha sv. Jana Nepomuckého, provádění kopie z přírodního kamene (foto L. Maděrová).

Hradištko (správní obvod obce Černošice), zámek, nástenná malba ve výklenkové kapli č. 2 v ohradní zdi areálu po restaurování (foto T. Cachová).

Správní obvod Říčany

Kamenice – Nová Hospoda – socha sv. Vojtěcha (Jarmil Plachý, ak. soch.)

Popovičky – kostel sv. Bartoloměje, socha anděla z hlavního oltáře, I. etapa (MgA. Kateřina Čiháková Myšková, Bc. Kamil Čelikovský)

Okres Praha-západ

Správní obvod obce Černošice

Háje – františkánský klášter, sochy sv. Benedikta a sv. Norberta ve výklencích nádvorních fasád (Petr Dufek, ak. soch.)

Hradištko – zámek, nástropní malby v chodbě a sále 1. patra – Nejsvětější Trojice, výjevy z legendy o sv. Norbertovi a Hostina v domě farizeje Šimona, I. etapa (MgA. et Mgr. Jana Wassererová, MgA. Zuzana Wichterlová)

Hradištko – areál zámku, nástěnná malba s Nejsvětější Trojicí a skupinou světců ve výklenku kaple č. 2. a malované sluneční hodiny na zadní stěně téže kaple (BcA. Jan Lhoták)

Mníšek pod Brdy – kostel sv. Václava, lavice v lodi, II. etapa (Miroslav Šach)

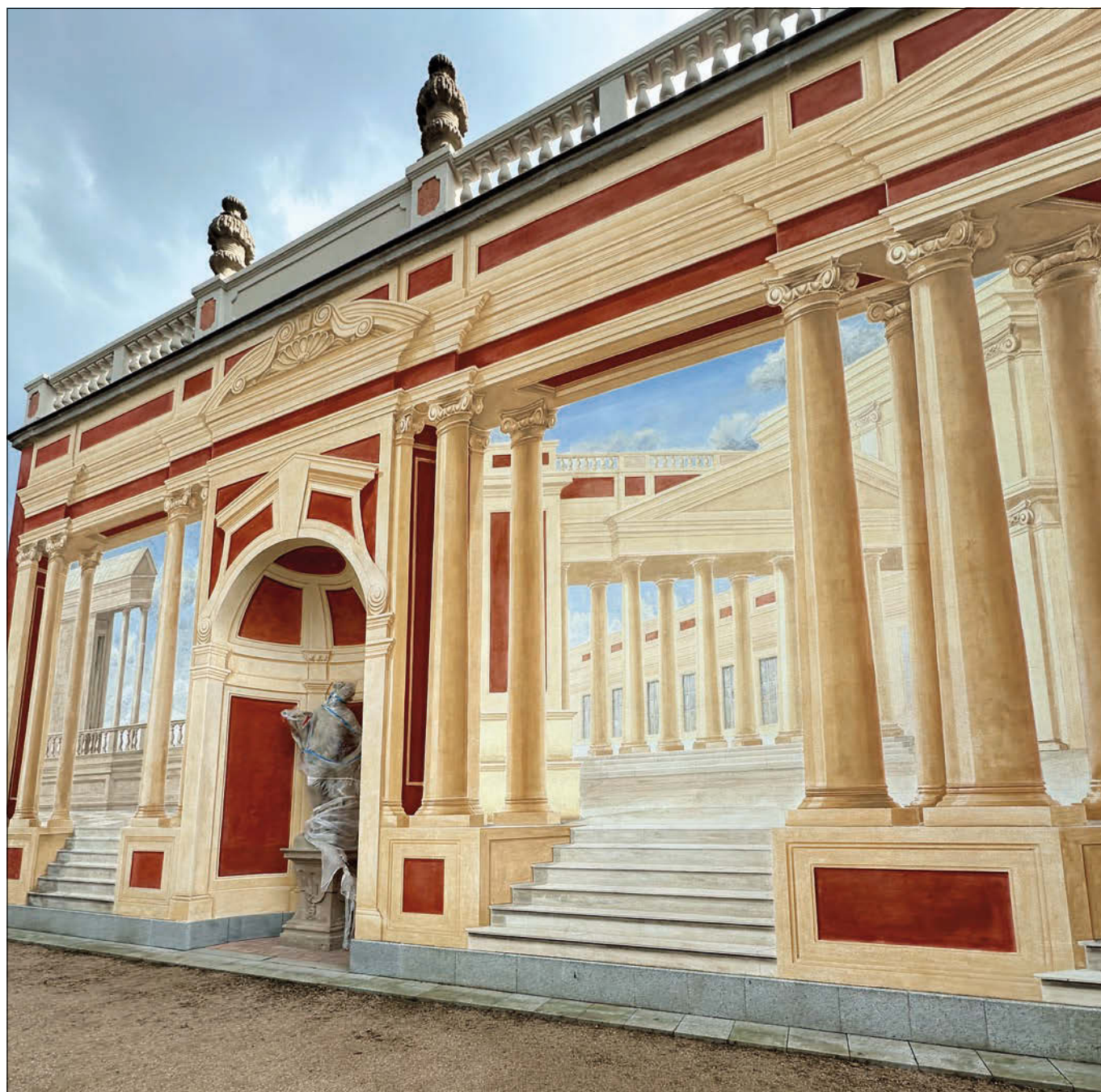
Mníšek pod Brdy – Skalka – kaple sv. Máří Magdalény, kamenný vstupní portál se sochami andělů (Doc. Pavel Míka, ak. soch., František Houška)

Štěchovice – kostel sv. Jana Nepomuckého, kamenné prvky na fasádě, III. etapa (Vojtěch Adamec, ak. soch.)

Okres Příbram

Správní obvod obce Dobříš

Dobříš – areál zámku, oranžerie, rekonstrukce výmalby v nikách (Milan Strnad)

Dobříš (správní obvod obce Dobříš), oranžerie v areálu zámku po dokončení rekonstrukce iluzivní výmalby v nikách (foto L. Maďerová).

Osečany (správní obvod obce Sedlčany), zámek, zámecká kaple, zřetelné fragmenty malby iluzivního oltáře, který byl objeven v okolí uměle zakončeného a přemalovaného nástěnného obrazu Panny Marie Svatohorské. Tím je otevřena otázka, zda byla v minulosti kaple orientována jinak, či zde byl kromě hlavního i boční oltář (foto M. Kuldová).

Jince (správní obvod obce Příbram), zámek, místnosti severního křídla 2. NP, raně barokní zákloповé stropy (1654), jejich restaurování bylo zahájeno očištěním horních stran zákloповých prken (foto M. Kuldová).

Dobříš – kostel sv. Kříže, náhrobník Colloredo – Mansfeld (Jaroslav Fuka, ak. soch.)

Dobříš – kostel sv. Kříže, hlavní oltář, I. etapa (Jaroslav Fuka, ak. soch.)

Nový Knín – kostel sv. Mikuláše, boční oltář sv. Antonína Paduánského, I. etapa (Sylvie Kroupová, Karel Mahelka, Dis, MgA Eva Matějčíková)

Obořiště – kostel sv. Josefa, nástropní malba lodi, IX. etapa (MgA. Jiří Lauterkranz, PhD.)

Správní obvod obce Příbram

Břežnice – židovský hřbitov, vztyčování a konzervace náhrobků, XI. etapa (Milan Šturm)

Břežnice – kostel sv. Ignáce a sv. Františka Xaverského, obraz z cyklu jezuitských světců – obraz sv. Františka Borgiáše (MgA. Petra Navrátilová, Mgr. Eva Míčková)

Břežnice – dům čp. 663, sluneční hodiny (MgA. Linda Gurecká)

Chraštice – socha sv. Jana Nepomuckého (BcA. Pavla Žiaková)

Jince – zámek, zákloповé stropy 2. NP, I. etapa (MgA. Lucie Matějková)

Pičín – socha sv. Jana Nepomuckého, I. etapa (Mgr. et MgA. Josef Faltus)

Správní obvod obce Sedlčany

Osečany – zámek, kaple, nástěnné malby, I. etapa (MgA. Adam Souček, MgA. Alžběta Čechová)

Počepice – areál kostela sv. Jana Křtitele, 6 náhrobků osazených ve hřbitovní zdi (Tomáš Otoupal)

Počepice – socha sv. Prokopa (MgA. Tomáš Otoupal)

Příčovy – zámek, kamenný portál zahradního průčelí (prof. Jan Hendrych)

Sedlec – *Prčice* – morová kaple, iluzivní členění exteriéru (Hana Slavíková, ak. mal.)

Okres Rakovník

Správní obvod obce Rakovník

Čistá – kostel sv. Václava, hlavní oltář, konzervace a čištění, II. etapa (Linda Jílková, Patrik Jílek)

Čistá – kostel sv. Václava, varhany – nástroj, I. etapa (Mgr. Marek Vorlíček)

Křivoklát – hrad, model zámku Lány (BcA. Michaela Cermánová)

Lubná – kostel sv. Jiří, hrotnice (Marcel Hron, ak. soch.)

Petrovice – kostel Navštívení Panny Marie, sochy evangelistů sv. Jana a sv. Matouše, (Miroslav Slavík, ak. mal., Václav Stádník)

Svojetín – kaple Panny Marie, štukový reliéf s Pannou Marií Svatohorskou (Pavel Míka, Anna Svobodová, ak. mal.)

Švihov – boží muka (Jan Turský, ak. soch.)

Zbečno – kostel sv. Martina, hlavní oltář, I. etapa (Hana Slavíková, ak. mal.)

Žďár – socha sv. Jana Nepomuckého (Jan Turský, ak. soch.)

*Mgr. Ludmila Maděrová, vedoucí oddělení
Mgr. Tereza Cachová, Mgr. Bc. Marie Kuldová,
Mgr. Petr Vácha*

REFERÁT PAMÁTEK S MEZINÁRODNÍM STATUSEM

Úkolem referátu je zejména monitoring Světového dědictví UNESCO. Ve středních Čechách se nacházejí dvě lokality, kterým byl tento status přiznán. Je to v první řadě *Kutná Hora*, výjimečné historické město s unikátním vývojem, a dále pak byl do této prestižní kategorie dodatečně zařazen i areál zámku s parkem v *Průhonicích*. Monitorování památky světového dědictví se zaměřuje zejména na její výjimečnou světovou hodnotu včetně integrity, ochrany, správy a autenticity. Zabývá se přitom také dalšími podružnějšími, ale přesto významnými aspekty.

Při dlouhodobě zajišťovaném **monitoringu** těchto památek postupně vzniká bohatý soubor informací. Je v první řadě podkladem pro vypracování pravidelných tzv. monitorovacích zpráv, tedy dokumentace sloužící k doložení péče o výjimečnou lokalitu a k charakterizování jejího života i rozvoje. Takový materiál, jehož zajištění je jednou ze základních povinností zemí s památkami zapsanými na Seznam světového dědictví, je pak dále posuzován a srovnáván. Je považován za průkazný doklad péče státu, který svůj přístup stvrdil podpisem příslušné dohody o jeho ochraně.

Je přitom nutné si ale uvědomit, že každá z členských zemí, pokud se již sama připojila k této dohodě o ochraně světového dědictví, má takovou oblast dostatečně právním i praktickým způsobem podchycenu a plně si za ni odpovídá. Do těchto vnitřních záležitostí UNESCO nemá zájem zasahovat a respektuje suverenitu každého ze svých členů. V případě nastalých problémů, pokud by k nim mělo dojít, vystupuje potom zcela nezaujatě.

Monitorovací zprávy jsou připravovány a předkládány v pravidelném rytmu roční periody, a nově pak v období dvouletém. To se postupnou zkušeností ukázalo jako vhodnější pro vlastní práci i pro další nakládání s tímto důležitým materiálem a s jeho využitím v praxi. Povinnost průběžné dokumentace přitom zůstává a je jí věnována plná pozornost.

Kutná Hora, dálkový pohled na město od vrchu Sukova, za unikátní v našich podmínkách můžeme označit situaci, kdy si významné historické město dochovalo až do dnešních dnů své okolí v tak málo narušené podobě (foto J. Mrázek).

Kutná Hora, pohled na střed města z věže jezuitské koleje, velmi dobře je zachována jeho unikátní struktura i se všemi působivými dominantami (foto J. Mrázek).

Průhonice (okres Praha-západ), pohled na zámek, nacházející se v náročně udržovaném areálu (foto J. Mrázek).

Rozsah zprávy je ale v podstatě omezený a takto dlouhodobě shromažďovaný materiál je mnohem obsáhlejší. Jeho ukládáním vzniká významná databáze, využitelná i pro další potřebu. V případě Kutné Hory se dokonce jedná již o období rovného čtvrt století. Je možno jej tedy právem charakterizovat jako jedinečný pramen pro sledování a doložení vývoje v tomto dlouhém časovém úseku. Tato poměrně velmi obsáhlá dokumentace má strukturu založenou od celkového, lze říci krajinářského a urbanistického pohledu na město a jeho okolí jako na celek a dále až k pohledu zcela detailnímu. Ten se pohybuje v měřítku úprav jednotlivých areálů, objektů až jejich částí. Důraz je přitom kladen na památkové hledisko těchto zásahů a podstatným aspektem je zde technologická a materiálová stránka obnovy.

V předcházejícím období proběhlo navíc třetí kolo tzv. periodického monitoringu. Ten probíhá na celosvětové úrovni v šestiletých cyklech a každý rok se přitom v detailu prověřuje jeden ze světových kulturních regionů. Naše země je zde součástí regionu Evropa a Severní Amerika.

Práce na tomto úkolu skvěle prověřila součinnost našeho pracoviště a tzv. site managerů obou památek. Nejdůležitějším aktérem v systému správy památky světového dědictví z hlediska jeho praktického fungování je totiž právě tato osoba. V obou případech, tedy u Kutné Hory i Průhonice se podařilo kvalitní obsazení takového důležitého postu. Jako zpracovatelé pravidelného monitoringu tím máme k dispozici partnery, s nimiž můžeme projednávat hlavní problémy a snažit se je pak společnými silami řešit. Je možné konstatovat, že snahou obou stran je, aby tato spolupráce byla co nejučinnější.

Druhým hlavním úkolem referátu je **preventivní ochrana památek**. Ačkoli se domníváme, že situace v péči o naše kulturní dědictví je dosti stabilizovaná a účinná, problémy zde přesto stále v určité míře zůstávají. Opakovaně se objevují případy, kdy vlastník není schopen se o památku odpovídajícím způsobem postarat, nebo z jistých důvodů o takovou péči nemá zájem. Je smutnou skutečností, že lze doložit i případy toho druhu, kdy dochází k úmyslnému ničení, a to například z důvodu spekulace. Společnost pak přichází o část svého kulturního dědictví a naše demokratické zákony s přiznáváním občanských práv nedokáží památce poskytnout potřebnou ochranu před protichůdnými zájmy vlastníka.

Kategorie ohrožených památek, která byla v minulosti vážným a početně zastoupeným problémem tedy u nás stále existuje. Bohužel ještě nenastal stav toužebně očekávaný po společenské změně, kdy jsme předpokládali, že nenahradi-

Chudolazy (okres Mělník), mlýn čp. 36 – rychlost zániku památky je možné názorně předvést na tomto starším příkladu: a – v roce 2010 ještě stála ve stavu, umožňujícím ještě i přes její dlouhé chátrání potřebnou opravu a záchranu; b – v následném roce 2011 ale došlo k destrukci poškozené a napospas nechané památky; v dnešní době, po dalším postupném rozpadu, z ní zůstává jen torzo spodního zdiva (foto J. Mrázek).

telné součásti našeho kulturního dědictví budou všeobecně považovány na jednu z nejvyšších hodnot. Nestalo se tak, naopak jsme pochopili, že ani nelze vytvořit dostatečně účinné nástroje, jak se proti takovému ničení kulturního dědictví účinně bránit.

Ing. arch. Jiří Mrázek

ODDĚLENÍ ARCHEOLOGIE

Bělá pod Bezdězem – zámek (okres Mladá Boleslav): celý zámecký areál v Bělé pod Bezdězem byl v roce 2024 dotčen výkopy pro novou dešťovou kanalizaci. K podstatnému zjištění došlo ve výkopu před hlavním vstupem do zámku, v prostoru někdejšího hradního příkopu. Ve vzdálenosti 4 m před současným průčelím zámku byl těsně pod povrchem terénu dokumentován líc zdiva, které probíhalo napříč přes cestu. Líc zdiva byl sledován do hloubky cca 2,5 m pod povrch terénu a základová spára nebyla zastížena. Ve vzdálenosti 4 m severně od ohradní zdi vymezující z jihu přístupovou cestu, se sledovaný líc zdi zalamoval k východu, směrem k zámku. Patrně se jedná o stopu konstrukce přístupu do hradu (padacího mostu?), eventuálně o předbraní vysunutě do příkopu.

Beztahov – tvrz (okres Benešov): středověká tvrz v Beztahově prochází rekonstrukcí a úpravou na soukromé bydlení. V té souvislosti vlastník zažádal o položení statické a zjišťovací sondy při západním průčelí, jižně od druhotně probouraného vstupu do sklepa. Při patě stavby je navršen terén, o němž nebylo jasné, zda se jedná o navážky recentního rumištního charakteru, které by bylo vhodné odstranit, či eventuálně o rostlý terén atd. Sonda byla šťastně umístěna tak, že odhalila pozůstatky starší stavby v podobě jedné až dvou řad velkých kamenů, které zřejmě tvořily nároží podezdívky objektu ze spalných materiálů. Podezdívka byla porušena základovým vkopem pro stávající tvrz. Její stavební jáma byla hloubena do vrstev, které lze interpretovat jako destrukci a zásep star-

ší stavební fáze. Terén, který přiléhá k patě obvodových zdí dnešní tvrže, je proto možné považovat za „původní“ a bude ponechán *in situ*. Nevelká archeologická sonda však nepřinesla jen stopy starší stavební fáze tvrže. Pod základovou spáru podezdívky starší fáze totiž zabíhala několik centimetrů tlustá vrstva sídlištní či tzv. kulturní povahy, z níž byly vyzdvíženy keramické zlomky zařaditelné do 13. století. Drobný archeologický výzkum tedy přinesl indicie pro počátky osídlení místa nejspíše na samém prahu vrcholného středověku.

Černé Budy – Sázava, Sázavský klášter (okres Benešov): v souvislosti s projektem odvlhčení objektu bývalých koníren v areálu Sázavského kláštera byly otevřeny sondy podél severní obvodové zdi a při východní a severní patě historizujícího altánu. Jednalo se o plochy zkoumané ve v 70. a 80. letech 20. století. Z té doby se nedochovala vyčerpávající dokumentace, která by poskytla dostatečné informace stran realizovatelnosti celého projektu. Při zjišťovacím archeologickém výzkumu tak šlo především o odкрытие konstrukcí, které byly již dříve alespoň přibližně polohově známe, chyběly však údaje o jejich výškových poměrech a ověření, že v dotčeném terénu nepozůstávají neprozkoumané archeologické situace a objekty. Odkryv umožnil zpřesnění některých stavebně historických poznatků, zejm. v případě základového obvodového zdiva koníren.

Krakovec – hrad (okres Rakovník): na hradě Krakovci proběhla další etapa čištění hradní studny, při níž byly vyzdvíženy četné dřevěné prvky, patrně pozůstatky konstrukce studničního roubení.

Beztahov (okres Benešov), západní průčelí tvrže, pohled od severozápadu. V popředí vystupuje fragment nároží základového zdiva či podezdívky starší konstrukce. Ta byla zavezena navážkovou vrstvou, zřejmě z velké části svou vlastní destrukcí (viz řez terémem na snímku vpravo). Z povrchu tohoto zásepů byla vyhloubena stavební jáma pro založení současné tvrže (foto Z. Neustupný).

Kostelec nad Černými Lesy – zámek (okres Praha-západ): v závěru roku 2024 (a v lednu 2025) oddělení archeologie sledovalo liniové výkopy pro teplovodní potrubí vedoucí od nově zřizované štěpkové kotelny v budově na provozním dvoře, přes dvůr, dále vzhůru po svahu severovýchodního nároží valového opevnění na korunu valu a v koruně severního a západního úseku valu k objektu bývalého skladu topných olejů, od něj pak ve dně příkopu do západního křídla zámku. Výkopy v provozním dvoře zastihly skalní podloží vystupující těsně pod současný povrch terénu. Koruny valu, do nichž výkop zasáhl do hloubky 100–110 cm, byly recentně upraveny a ve dně příkopu mezi kontraeskarpou západního valu a západním křídlem zámku byly výkopy vedeny v trase bývalého betonového energovodu.

Kublov (okres Beroun): pro venkovskou usedlost v Kublově čp. 10 – rodný domek skladatele J. L. Zvonaře byl zpracován projekt obnovy. V rámci přípravných prací byly odstraněny podlahy. Ve světnici se pod zásypem podařilo dokumentovat podkladové kameny, na nichž spočívalo roubení starší fáze usedlosti. O původních menších rozměrech světnice svědčí také dlaby ve stropních trámech, které zjistil předchozí stavební průzkum.

Osečany (okres Příbram): k zámeckému areálu v Osečanech náleží tzv. prádelna, zahradní domek umístěný pod zámeckým ostrohem při soutoku potoka Mastníku s jeho bezejmenným pravobřežním přítokem. Výkop pro vodovodní přípojku pro tento objekt vedl od obce z východu přes bývalý zámecký park. V místě určeném spojnici mezi výklenkovou kaplí na úpatí svahu pod zámkem a potokem byla ve výkopu zastížena

v délce asi 2 m vrstva kamenů skládaných do soudržné struktury, po způsobu hrubé dlažby. Hypotéza o zpevnění povrchu v místě přístupu k brodu přes potok je zatím těžko ověřitelná, pravděpodobnější je, že se jedná o pozůstatek zahradní či parkové cesty.

Starý Kolín – kostel sv. Ondřeje (okres Kolín): v roce 2024 pokračovala výstavba vysoušecího kanálku podél exteriérové strany obvodového zdiva kostela. Realizována byla závěrečná etapa podél jižního průčelí. Obnaženo bylo základové zdivo lodi, kde se podařilo dokumentovat zdivo středověké etapy.

Veltrusy – zámek (okres Mělník): v areálu zámku Veltrusy byly v roce 2024 sledován liniový výkop pro přepojení čerpadla. Výkop probíhal v zatravněném terénu v odstupe cca 15–30 m východně od severovýchodního bočního křídla zámku a dosáhl hloubky 110 cm. Kromě nálezů odpadních akumulací keramiky a porcelánových střepů datovatelných do konce 19. či počátku 20. století byla objevena cihelná jímka související patrně se zaniklým záchodovým přístavkem na nejnižší části východního průčelí bočního křídla.

Vinařice (okres Kladno): v hornickém skanzenu Mayrau probíhá obnova některých součástí důlního areálu, např. úzkorozchodné dráhy a železniční vlečky. Přitom byly odkryty za dohledu oddělení archeologie pozůstatky dalších provozních budov známých jinak z přesných stavebních plánů závodu, převážně z 20. století. Tyto stavební reliktů budou ponechány na místě.

*Mgr. Zdeněk Neustupný, vedoucí oddělení
Mgr. Jan Kypta, Ph.D., Mgr. Filip Laval, Ph.D.*

Institucionální podpora na dlouhodobý koncepční rozvoj výzkumné organizace (DKRVO)

Nemovité památky (2024–2027)

Garant: Ing. Daniel Šnejd

Výzkumný dílčí úkol: Průzkum a dokumentace ohrožených architektonických prvků a stavebních detailů na hradech ve středních Čechách

Koordinátor a řešitel za NPÚ ÚOP středních Čech v Praze: PhDr. Vladislav Razím

Úkol je zaměřen na průzkum a dokumentaci torzálně dochovaných, ohrožených a zanikajících staveb, dále na výzkum kultury bydlení a obytného komfortu ve středověku a přispívá k tvorbě korpusů vybraných skupin artefaktů a částí staveb. Pomáhá rozvíjení vybraných metod výzkumu nemovitých památek s důrazem na interdisciplinární spolupráci. Kromě OPD další konzultace a odborné komise na vyžádání NPÚ, muzeí a archeologických institucí. Příprava a vydání tří publikačních výstupů: dva odborné články (Jost) a kapitola v cizojazyčné monografii (C). V rámci úkolu byla provedena OPD v Borotíně (hrad), Českém Krumlově (městské opevnění), Dívčím kameni (hrad), Helfenburku (hrad), Jindřichově Hradci (hrad), Kašperku (hrad), Okoři (hrad) a Třeboni (městské opevnění).

Dokumentátor: Ilona Finstrová

Provádí dokumentaci terénních průzkumů a zpracování pramenů, literatury, rešerše a redakční práce při přípravě odborných publikačních výstupů, ekonomická asistence úkolu. Zajišťuje MVS a MMSV z Národní a ostatních knihoven.

Dějiny památkové péče v českých zemích (2024–2027)

Garant: Mgr. Jana Pařízková Čevonová, Ph.D.

Spoluřešitel za NPÚ ÚOP středních Čech v Praze:

Ing. arch. Vít Jesenský, Ph.D., PhDr. Olga Klapetková

Rozhovory s pamětníky, texty k teorii a metodologii památkové péče a critical heritage studies.

Příprava publikace Dějiny evropské architektury V. díl od Václava Mencla.

Archeologie

Garant: PhDr. Jarmila Čiháková, Ph.D., NPÚ ÚOP

v hl. městě Praze

Spoluřešitelé v ÚOP středních Čech: Jan Kypta, Filip Laval, Jiří Marounek, Zdeněk Neustupný

Dílčí úkol: Terénní identifikace a dokumentace archeologických lokalit pomocí standardních i nových dokumentačních metod – obzvláště metody LiDAR, letecké laserové skenování země, aplikace získaných výsledků do památkové praxe, vyhodnocení archeologických komponent (vybrané lokality Čechy, Morava a Slezsko)

Úkoly se podařilo splnit podle stanoveného harmonogramu projektu. Realizován byl geodeticko-topografický průzkum předsunuté fortifikace hradu Cornštejna na Znojensku. Předmětem výzkumu se také staly drobné středověké tvrze na Kolínsku. U všech zkoumaných lokalit byl pořízen detailní geodetický plán. Výsledky terénního průzkumu byly publikovány ve dvojici samostatných časopiseckých článků.

Vědecké publikování a komunikace vědy

Garant: Mgr. Martin Gaží, NPÚ ÚOP

v Českých Budějovicích

Spoluřešitel za NPÚ ÚOP středních Čech v Praze:

PhDr. Olga Klapetková

V rámci tohoto úkolu byla vydána 2 čísla časopisu Památky středních Čech a 2 čísla časopisu Průzkumy památek (viz s. 6).

Program aplikovaného výzkumu a vývoje národní kulturní identity (NAKI)

NAKI III: „Vlákna paměti. Minulost a současnost vambereckého krajkářství“ id. č. DH23P03OVV022, program je financován z prostředků Ministerstva kultury – Program NAKI III – program na podporu aplikovaného výzkumu v oblasti národní a kulturní identity na léta 2023 a 2027

Garant: Mgr. Veronika Pilná, Ph.D., NPÚ ÚOP v Plzni

Projekt se v rámci NPÚ ÚOP středních Čech v Praze:

PhDr. Alena Nachtmannová, Ph.D., PhDr. Olga Klapetková.

Projekt se zaměřuje na kulturně významnou tradici českého krajkářství dodnes živého na Vamberecku. Výroba krajků však byla v minulosti běžná i v jiných regionech, zejména v chudších oblastech, byla ale také ušlechtilou zálibou urozených dam a věnovaly se jí i řeholnice. Úkolem pracovníků NPÚ je v rámci tohoto projektu charakterizovat historické souvislosti vzniku a vývoje krajkářské výroby v našich zemích, přejímání vzorů a jejich uplatnění v módním i církevním oděvu. Výzkum se zaměřuje zejména na období novověku, kdy vamberecká krajkářská výroba vznikala a etablovala se ve stře-doevropském měřítku. Výzkum na základě nesmírně bohatého portrétního fondu sbírek NPÚ napomáhá nejen osvětlit vývoj krajky jako luxusního předmětu, ale současně poskytuje množství srovnávacího materiálu pro určení portrétovaných osob či dataci zkoumaných obrazů. Archivní průzkum současně pomáhá takto získané poznatky ukotvit a poskytnout jim širší rámec údajů z oblasti obchodu, cel, nařízení proti přepychu, soupisů pozůstalostí a dalších pramenů.

NAKI III: „Mapa českých hradů. Hrad jako kulturní fenomén, předmět výzkumu a památky minulosti“

id. č. DH23P03OVV040, program je financován z prostředků Ministerstva kultury – Program NAKI III – program na podporu aplikovaného výzkumu v oblasti národní a kulturní identity na léta 2023 a 2027

Garant: Mgr. Petr Sokol, NPÚ ÚOP v Plzni

Projekt se v rámci NPÚ ÚOP středních Čech v Praze účastní: Mgr. Zdeněk Neustupný

Hlavními výstupy projektu budou Digitální mapa českých hradů a Metodika ochrany archeologických terénů v prostředí hradních lokalit zaměřená na problematiku identifikace a klasifikace archeologického potenciálu hradních lokalit v návaznosti na stav dochování a poznání hradních lokalit a možnosti následné ochrany archeologických terénů ve vazbě na současné využití hradních areálů.

Periodika a sborníky

FACINCANI, Filip – LOUB, Kryštof: *Fara v Popovičkách. Stavební proměny objektu motivované jeho hospodářskou a duchovně-správní rolí*, Památky středních Čech 1/38, 2024, s. 51–69.

FACINCANI, Filip – ZAVŘEL, Jan – ŽÁČEK, Vladimír, *Zdroj kamene pro portály městských bran v Berouně*, Památky středních Čech 2/38, 2024, s. 45–54.

FACINCANI, Filip – IŠA, František, *Doplňující zjištění k raně novověkému stavebnímu vývoji samoty Harazim u Rájova na Českokrumlovsku*, Průzkumy památek 2/31, 2024, s. 125–127.

HANZLÍKOVÁ, Markéta: *Krátké seznámení s obnovu a revitalizací areálu bývalého vodního mlýna čp. 19 ve Vepřku*, In: Čtverák, Martin – Fuchs, Pavel edd.: *Architektura venkova sborník příspěvků*, Fakulta architektury ČVUT, 2023-12-01. Praha: CTU. Faculty of Architecture, 2024.

JESENSKÝ, Vít: *Dva jubilanti z nejpřínosnějších*, Památky středních Čech, 38, 2024, č. 2, s. 17–108.

KYPTA, Jan – MAROUNEK, Jiří. *Nově zjištěná tvrziště na Kolínsku*. Památky středních Čech. 2024, roč. 38, č. 2, s. 55–60.

KYPTA, Jan – MAROUNEK, Jiří. *Předsunutá fortifikace hradu Cornštejna*, Průzkumy památek. 2024, roč. 31, č. 1, s. 79–88.

NACHTMANNOVÁ, Alena: *Měšťané v kostele, kostel ve městě. Kostel sv. Bartoloměje v Rakovníku a jeho historický vývoj v kontextu městského života od středověku do poloviny 19. století*, *Památky středních Čech*, 38, 2024, č. 2, s. 26–44.

RAZÍM, Vladislav: *Rožmberské paláce hradů Dívčího Kamene (Menštejna) a Helfenburku u Bavorova. Příspěvek k výzkumu kultury bydlení ve středověku*, Průzkumy památek XXXI, č. 2, 2024, s. 3–72.

RAZÍM, Vladislav: *Proměny velké věže hradu Okoře. K problematice výzkumu nemovitých památek*, Zprávy památkové péče 84, č. 3, 2024, s. 247–256.

SCHUBERT, Alfréd – VESELÝ, Jan: *Nové poznatky o stavební historii Starého zámku v Hořovicích*, *Památky středních Čech*, 38, 2024, č. 2, s. 1–25.

Kapitola v knize

RAZÍM, Vladislav: *Die mittelalterlichen Klosterbefestigungen in den böhmischen Ländern – Zur Problematik der Forschungslage*, in: A. Grebe – G. U. Großmann red., *Klosterbefestigungen – Klöster, Stifte und Wehrbau. Forschungen zu Burgen und Schlössern* 22, Petersburg 2024, s. 245–251.

Popularizující tiskoviny

BERKOVÁ, Jana – HANZLÍKOVÁ, Markéta – BUREŠ, Pavel: *Vybrané ukázky příkladné rekonstruovaných památek lidové architektury ve Středočeském kraji*, popularizační leporelo vydalo Kotěrovo centrum architektury, o.p.s. u příležitosti Dnů lidové architektury Středočeského kraje 2024.

ŘEPKOVÁ, Hana: *Panelová sídliště, součást našich měst I*. Rozhovor pro časopis PRO města a obce, leden 2024.

ŘEPKOVÁ, Hana: *Panelová sídliště jako součást města II*. rozhovor pro časopis PRO města a obce, únor 2024.

ŘEPKOVÁ, Hana: *Panelová sídliště jako součást města III*. rozhovor pro časopis PRO města a obce, březen 2024.

ŘEPKOVÁ, Hana: *Kvalitních sídlišť je víc, než si myslíme*, rozhovor pro čtvrtletník PROPAMÁTKY, jaro 2024.

Drasty (okres Praha-východ), klášter karmelitek, pohled na hlavní křídlo konventu s přilehlým ramenem ambitu. Mimořádná konverze hospodářského dvora se zámečkem na klášter dala areálu nový smysl, novou hodnotu do budoucna. Na hlavní křídlo konventu se proměnila budova se stájemí a sýpkovým patrem (foto J. Žížka).

Přednášky a výstavy

- BERKOVÁ, Jana: *Hrázděné konstrukce v lidové architektuře středních Čech*, referát na semináři „Hrázděná architektura Chebska, Hrázděné a rámové konstrukce našeho venkova (Perspektivy ochrany, obnovy, využití, průzkumu a dokumentace v souvislostech a podmínkách 21. století)“, Cheb 13. 9. 2024.
- BERKOVÁ, Jana – HANZLÍKOVÁ, Markéta: *Na statku o statcích. Zachráněné vesnické stavby Středočeského kraje – pozitivní příklady obnov vesnických staveb*. Spoluautorství na panelové výstavě u příležitosti Dnů lidové architektury středočeského kraje 2024.
- HANZLÍKOVÁ, Markéta: *Ledčice čp. 15 – záchrana a využití památky*, referát na semináři u příležitosti Dnů lidové architektury středočeského kraje 2024.
- HANZLÍKOVÁ, Markéta: *Obnovy hrázděných staveb Rakovnícka a Slánska*, referát na semináři „Hrázděná architektura Chebska, Hrázděné a rámové konstrukce našeho venkova (Perspektivy ochrany, obnovy, využití, průzkumu a dokumentace v souvislostech a podmínkách 21. století)“, Cheb 13. 9. 2024.
- FACINCANI, Filip – LOUB, Kryštof: *Kostel na Poušti. Ke stavebním dějinám kostela sv. Jana Křtitele v Chřešřovicích*, přednáška pro obyvatele obce Chřešřovice, okres Písek dne 14. 9. 2024, KD Chřešřovice.
- RAZÍM, Vladislav: *Středověká městská opevnění a památková péče*, Brno, 24. 4. 2024.
- RAZÍM, Vladislav: *Přednáška na křtu publikace Středověké opevnění města Vimperka*, Vimperk, 3. 7. 2024.
- RAZÍM, Vladislav: *Úvod do studia městských opevnění*, Sázava, letní škola mediivistických studií CMS, 7. 9. 2024.
- RAZÍM, Vladislav: *Památková péče o městská opevnění*, konference Archivu hl. m. Prahy „Je občanskou povinností každého, aby ochraně památek byl nápomocen.“ Památková péče ve městech v 19. a 20. století a její tradice, 8.–9. 10. 2024.
- RAZÍM, Vladislav: *Středověká městská opevnění*, Plzeň, 21. 10. 2024.
- RAZÍM, Vladislav: *Opevnění měst středověké Evropy*, knižní čtvrtky NPÚ, 31. 10. 2024.
- RAZÍM, Vladislav: *K paradigmatu současného výzkumu fortifikační architektury 15. století*, kolokvium Centra mediivistických studií Hrady husitské epochy II, opevnění a fortifikační architektura v interdisciplinární perspektivě, 4. 11. 2024.
- RAZÍM, Vladislav: *Středověká městská opevnění*, Fakulta architektury ČVUT, 12. 11. 2024.
- RUDL, Aleš: *Památné stromy a památky zahradního umění*, přednáška pro studenty České zemědělské univerzity v Praze, Praha, 12. 3. 2024.
- RUDL, Aleš: *Komponovaná krajina Liběchova a jeho okolí*, přednáška na pracovním setkání NPÚ a AOPK ČR, Kuks, 19. 9. 2024.
- RUDL, Aleš: *Významné stromy – živá historie našich měst a obcí*, přednáška pro širokou veřejnost ve Vlastivědném muzeu, Olomouc, 23. 10. 2024.
- RUDL, Aleš: *Památné a významné stromy a jejich kulturně-historické poselství*, přednáška pro širokou veřejnost v městské knihovně, Dobříš, 31. 10. 2024.
- ŘEPKOVÁ, Hana: *Skryté půvaby českých sídlišť*, přednáška v malém sále Ústřední knihovny v Praze dne 8. 2. a 4. 4. 2025.
- ŘEPKOVÁ, Hana: *Skryté půvaby českých sídlišť*, představení publikace v rámci prezentace NPÚ na veletrhu Svět knihy na Výstavišti v Praze 7 – Holešovicích dne 23. 5. 2024.
- ŘEPKOVÁ, Hana: *Urbanismus a sídliště*, přednáška v art parku Přístav 1860 v Praze 8 – Karlíně dne 10. 9. 2024.
- ŘEPKOVÁ, Hana: *Skryté půvaby českých sídlišť*, přednáška v rámci Dne architektury v galerii Prostor v Praze-Vinohradech dne 29. 9. 2024.
- ŘEPKOVÁ, Hana: *Regenerace sídlišť v Písku a dalších světových městech*, beseda, divadlo Pod čarou v Písku dne 22. 10. 2024.

Odborná exkurze

V dubnu se uskutečnila exkurze středočeského pracoviště do kláštera bosých karmelitek v Drastech, jenž vznikl přestavbou a dostavbou zchátralého hospodářského dvora. Naše návštěva byla poslední před nastěhováním řádových sester do klášterní kvadratury. Její dokončení znamená návrat přísné klauzury a nemožnost vstupu veřejnosti do převážné části kláštera.

■ Účast pracovníků NPÚ ÚOP SČ v Praze v komisích, vědeckých, redakčních a dalších radách

---

Regionální komise pro posuzování návrhů na prohlášení věcí za kulturní památky

Mgr. Jana Berková, Mgr. Šárka Kolářová,
Mgr. Šárka Koukalová, Mgr. Ludmila Maděrová,
Mgr. Hana Prixová Dvorská, PhDr. Vladislav Razím,
Ing. arch. Jan Veselý, Ing. arch. Eva Vyletová.

Komise pro vyhodnocení žádostí o finanční příspěvky havarijního programu, péče o vesnické památkové rezervace

Mgr. Jana Berková, Ing. Bohumila Králová,
Mgr. Ludmila Maděrová, Ing. arch. Jiří Mrázek,
Ing. Dagmar Primusová, Mgr. Hana Prixová Dvorská,
Mgr. Eva Zápalková

Komise MK ČR pro posuzování žádostí o poskytnutí dotací na realizaci nároků na navrácení nezákonně vyvezeného movitého kulturního dědictví (ISO II/F)

Mgr. Šárka Kolářová

Interní odborná komise NPÚ ÚOP SČ

Mgr. Jana Berková, Mgr. Ludmila Maděrová,
Ing. arch. Jiří Mrázek, PhDr. Vladislav Razím,
Ing. arch. Hana Řepková,
Ing. arch. Jan Veselý, Mgr. Eva Zápalková

Archeologická komise NPÚ ÚOP SČ

Mgr. Jan Kypta, Ph.D., Mgr. Filip Laval,
Ph.D., Mgr. Zdeněk Neustupný, Ing. arch. Jan Veselý

Ediční rada NPÚ ÚOP SČ

Mgr. Jana Berková, PhDr. Olga Klapetková,
Mgr. Jan Kypta, Ph.D., Ing. arch. Vojtěch Láska,
Mgr. Ludmila Maděrová, PhDr. Vladislav Razím,
Mgr. Eva Zápalková

Ediční rada NPÚ

PhDr. Olga Klapetková, PhDr. Vladislav Razím

Redakční rada časopisu Památky středních Čech

Mgr. Jana Berková, Ing. arch. Vojtěch Láska,
Mgr. Hana Prixová Dvorská, PhDr. Vladislav Razím,
Ing. Jan Žižka

Redakční rada časopisu Průzkumy památek

Mgr. Jan Kypta, Ph.D., PhDr. Vladislav Razím

Redakční rada časopisu Antiqua Cuthna (při SOKA Kutná Hora)

PhDr. Aleš Pospíšil

Správní rada Nadace Kutná Hora – památka UNESCO

PhDr. Aleš Pospíšil, místopředseda

■ Seznam zkratk

DKRVO – dlouhodobý koncepční rozvoj výzkumné organizace
EDIS – odbor evidence, dokumentace a informačních systémů
EMP – oddělení evidence movitých památek
FOP – Fond oprav památek Středočeského kraje
FVE – fotovoltaická elektrárna
GIS – geografický informační systém
HF – Havarijní program
IT – informační technologie
ISO – integrovaný systém ochrany movitého kulturního dědictví
KP – kulturní památka
MIS – metainformační systém
MK ČR – Ministerstvo kultury České republiky
MPR – městská památková rezervace
MPZ – městská památková zóna
NP – nadzemní podlaží
NKP – národní kulturní památka
NPÚ – Národní památkový ústav
NPÚ ÚOP SČ – Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště středních Čech v Praze

OP – ochranné pásmo
OPD – operativní průzkum a dokumentace
OPPF – odbor péče o památkový fond
ORP – obec s rozšířenou působností
POP – památkové ochranné pásmo
PO – památkový objekt
PPF – odbor péče o památkový fond
PZAD – Program záchrany architektonického dědictví
RIV – rejstřík informací o výsledcích vědecké činnosti
SHP – stavebněhistorický průzkum
SZ – státní zámek
ÚOP – územní odborné pracoviště
ÚP – územní plán
ÚPS – územní památková správa
ÚSKP – Ústřední seznam kulturních památek
V + V – institucionální výzkumné úkoly
VPR – vesnická památková rezervace
VPZ – vesnická památková zóna
ZE – základní evidence

PAMÁTKOVÁ PÉČE VE STŘEDOČESKÉM KRAJI 2024

Vydal: Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště středních Čech v Praze

Texty a obrazová dokumentace: pracovníci NPÚ ÚOP středních Čech v Praze

Editor: Jana Berková, Olga Klapetková, Hana Prixová Dvorská

Odpovědný redaktor: Olga Klapetková

Grafická úprava: Jiří Sládeček ml.

Náklad: PDF forma

Ke stažení na adrese: <https://www.npu.cz/cs/uop-stredni-cechy/publikace-vydavane-nasim-pracovistem>

Praha 2025

První vydání

Vyšlo: 31. 12. 2025

ISBN: 978-80-88339-22-9

4. strana obálky: Mladá Boleslav (správní obvod obce Mladá Boleslav), Městské divadlo, pohled na vrcholové sousoší od Jana Štursy, detail po restaurování s podpisem sochaře (foto L. Maderová).

PAMÁTKOVÁ PÉČE VE STŘEDOČESKÉM KRAJI 2024

